Základní škola Šumperk, Šumavská 21

Školní vzdělávací program pro základní vzdělávání

Platnost školního vzdělávacího programu (dále ŠVP): od 1. 9. 2007

verze 14. - platná od 2. 9. 2024

číslo: ZS-25/2024

.....

podpis ředitele školy

OBSAH

1 IDENTIFIKAČNÍ ÚDAJE 6

2 CHARAKTERISTIKA ŠKOLY 7

2.1 Úplnost a velikost školy 7

2.2 Charakteristika pedagogického sboru 7

2.3 Dlouhodobé projekty 8

2.4 Charakteristika žáků 9

2.5 Spolupráce s rodiči a dalšími partnery 9

2.6 Autoevaluace 9

3 CHARAKTERISTIKA ŠKOLNÍHO VZDĚLÁVACÍHO PROGRAMU 12

3.1 Zaměření školy 12

3.2 Výchovné a vzdělávací strategie 12

3.3 Zabezpečení vzdělávání žáků se speciálními vzdělávacími potřebami 14

3.4 Zabezpečení výuky žáků mimořádně nadaných 15

3.5 Začlenění průřezových témat 16

4 UČEBNÍ PLÁN, POZNÁMKY K UČEBNÍMU PLÁNU 22

4.1 Učební plán – 1. stupeň ZŠ 22

4.2 Učební plán – 2. stupeň ZŠ 23
4.3 Poznámky k učebnímu plánu 24

5 UČEBNÍ OSNOVY 26

5.1 Český jazyk a literatura 26
5.2 Anglický jazyk 51
5.3 Německý jazyk 63
5.4 Ruský jazyk 69
5.5 Matematika 74
5.6 Informatika 97
5.7 Prvouka 107
5.8 Přírodověda 117
5.9 Vlastivěda 124
5.10 Dějepis 130
5.11 Občanská výchova 138
5.12 Fyzika 145
5.13 Chemie 156
5.14 Přírodopis 165
5.15 Zeměpis 174

5.16 Hudební výchova 184
5.17 Výtvarná výchova 200
5.18 Výchova ke zdraví 216
5.19 Tělesná výchova 222
5.20 Volba povolání 236
5.21 Pracovní činnosti – 1. stupeň 239
5.22 Práce s technickými materiály 245
5.23 Příprava pokrmů 248
5.24 Seminář z matematiky (volitelný předmět) 252
5.25 Seminář z přírodopisu (volitelný předmět) 257
5.26 Seminář z chemie (volitelný předmět) 260
5.27 Seminář z dějepisu (volitelný předmět) 266
5.28 Seminář ze zeměpisu (volitelný předmět) 269
5.29 Seminář z fyziky (volitelný předmět) 273
5.30 Finanční gramotnost (volitelný předmět) 278
5.31 Informatika (volitelný předmět) 281
5.32 Konverzace v anglickém jazyce (volitelný předmět) 285
5.33 Osobnostní výchova (volitelný předmět) 290
5.34 Užité výtvarné techniky (volitelný předmět) 294

5.35 VAŘENÍ (VOLITELNÝ PŘEDMĚT) 297
5.36 TECHNICKÉ ČINNOSTI (VOLITELNÝ PŘEDMĚT) 302
5.37 SPORTOVNÍ VÝCHOVA (VOLITELNÝ PŘEDMĚT) 304
5.38 MEDIÁLNÍ VÝCHOVA (VOLITELNÝ PŘEDMĚT) 307
5.39 SEMINÁŘ Z ČESKÉHO JAZYKA (VOLITELNÝ PŘEDMĚT) 311
5.40 MATEMATICKO-FYZIKÁLNÍ SEMINÁŘ (VOLITELNÝ PŘEDMĚT) 321
5.41 SBOROVÝ ZPĚV (NEPOVINNÝ PŘEDMĚT) 329

6 HODNOCENÍ ŽÁKŮ 336

1 Identifikační údaje

Název ŠVP: **Školní vzdělávací program pro základní vzdělávání** - **Ži**vot, **ra**dost, **fa**ntazie (**Žirafa**)
(*ŠVP byl vytvořen podle platného RVP ZV*)

Údaje o škole

Název: Základní škola Šumperk, Šumavská 21
Adresa: Šumavská 21, 787 01 Šumperk
Ředitel: Mgr. Viktor Verner
Kontakty:

telefon:	+420 583 215 284, +420 583 215 285
mobil:	+420 739 430 050
e-mail:	skola@6zs.cz
ředitel školy:	+420 583 215 280
e-mail:	reditel@6zs.cz
www stránky:	www.6zs.cz
IČO:	00852287
DIČ:	CZ00852287
IZO:	102 680 655
REDIZO:	600148467

Zřizovatel

Město Šumperk, Nám. Míru 1, 787 01 Šumperk
telefon: +420 583 388 111
e-mail: posta@sumperk.cz

2 Charakteristika školy

2.1 Úplnost a velikost školy

Škola je úplnou základní školou s 1. - 9. ročníkem s kapacitou 750 žáků. Byla vybudována v roce 1975 a v současné době poskytuje vzdělávání žákům z celého města a některých okolních obcí. Výuka probíhá zpravidla ve 3 paralelních třídách v ročníku, průměrná naplněnost tříd je přibližně 22 žáků. Součástmi školy jsou školní družina a školní jídelna.

Škola disponuje dostatečným počtem kmenových učeben a patnácti odbornými pracovnami (čtyři učebny cizích jazyků, dvě odborné učebny pro informatiku, odborné pracovny pro fyziku, přírodopis, chemii, zeměpis, dějepis, výtvarnou výchovu, hudební výchovu, školní dílna, cvičná kuchyň). Škola je velmi dobře vybavena prostředky informačních a komunikačních technologií (ICT) i prezentační technikou, je připojena k internetu. Škola má vlastní vybavenou žákovskou knihovnu. Všichni vyučující mají k dispozici notebook a mohou využívat síťové tiskárny i kopírovací zařízení.

K vybavení školy dále patří dvě tělocvičny (gymnastická s parketovou podlahou a velká tělocvična pro kolektivní sporty s umělým povrchem). Součástí areálu školy je nový stadion s atletickým oválem a prostorem pro pobyt dětí ze školní družiny. Celý sportovní areál má umělý povrch, k dispozici jsou hřiště pro kolektivní sporty, místa pro atletiku a odpočinková zóna. Prostory šaten a hlavního vstupu jsou zabezpečeny monitorovacím systémem, což přispívá k větší ochraně majetku školy i majetku žáků.

Čas před vyučováním a odpoledne mohou trávit žáci 1. stupně v sedmi odděleních školní družiny (provozní doba je od 6:00 do 16:30 hodin), kapacita školní družiny je 210 účastníků. Všechny prostory školní družiny jsou pro její činnost velmi dobře materiálně zabezpečeny. Pro mimoškolní aktivity nabízí škola svým žákům řadu zájmových kroužků s různým zaměřením.

V souladu s normami bylo modernizováno i vybavení školní kuchyně. Ve školní jídelně jsou výdej a objednávání stravy realizovány pomocí čipů. Pro žáky je zajištěn náležitý pitný režim. Před vyučováním i o přestávkách si mohou žáci zakoupit občerstvení v bufetu ve škole. Volný čas o velké přestávce mohou žáci trávit ve velké tělocvičně, prvňáčci využívají prostor před školou. Prostory chodeb jsou doplněny lavičkami. Škola disponuje dostatečným počtem sociálních zařízení.

2.2 Charakteristika pedagogického sboru

Ve škole působí, v závislosti na celkovém počtu žáků a potřebě zajistit vzdělávání žáků s podpůrnými opatřeními, 37 až 50 pedagogických pracovníků. Téměř všichni vyučující jsou plně kvalifikovaní odborníci. Předností našeho pedagogického sboru je jeho dlouhodobá stabilita a odborná kvalifikace. Pracovníci školy usilují o neustálý odborný a profesní růst, zúčastňují se dalšího vzdělávání pedagogických pracovníků, aktivně se podílejí na školou realizovaných projektech. Ve škole je zřízeno školní poradenské pracoviště.

Ve škole pracují výchovná poradkyně, školní metodik prevence sociálně patologických jevů, metodik pro informační a komunikační technologie (ICT). Čtyři vyučující mají vystudovánu speciální pedagogiku, jejich kvalifikace je mimo výuky na prvním stupni školy využita také při nápravě dys-poruch. Podle potřeby je zaměstnáván i asistent pedagoga. Provoz školní družiny zajišťují kvalifikované pedagogické pracovnice. Pedagogický sbor jako celek je schopný týmové práce, vzájemné vstřícné komunikace a spolupráce.

2.3 Dlouhodobé projekty

Projekty dotvářejí obsah vzdělávacího programu. Umožňují integraci učiva, rozvíjení klíčových kompetencí, propojují učivo z různých vzdělávacích oblastí a především učí žáky týmové spolupráci. Realizujeme projekty celoškolní, po stupních i v jednotlivých ročnících i třídách. Pedagogové na jejich přípravě vzájemně spolupracují. Organizují se projekty formou exkurzí, školních výletů, kulturně vzdělávacích pořadů a celoškolních tematických projektů. V rámci dlouhodobých projektů vedeme žáky ke zdravému životnímu stylu.

Vzhledem ke skutečnosti, že školu navštěvují žáci-cizinci, zajišťuje škola i jazykovou přípravu těchto žáků v českém jazyce jako škola určená dle § 10 vyhlášky č.48/2005 Sb., v platném znění. Od roku 2010 je škola zapojena do projektu „Ovoce do škol“. Základním cílem projektu je přispět k trvalému zvýšení spotřeby zdravého ovoce a zeleniny, vytvořit stravovací návyky ve výživě dětí, bojovat proti epidemii dětské obezity a zvrátit klesající spotřebu ovoce a zeleniny. Nárok na dotované ovoce a zeleninu mají zcela zdarma všichni žáci 1. – 5. ročníku. Do projektu „Školní mléko“ je škola zapojena již mnoho let. Hlavním účelem programu je snížení deficitu vápníku u dětské populace prostřednictvím konzumace mléka a zlepšení stravovacích návyků dětí. Mezi podporované mléčné výrobky patří kromě mléka i zakysané mléčné výrobky, ovocné svačinky, cereální tyčinky a jiné výrobky zdravé výživy. Škola je dále dlouhodobě zapojena do projektů MŠMT ČR „Podpora škol formou projektů zjednodušeného vykazování – šablony pro MŠ a ZŠ“, které umožňují hradit různé potřebné aktivity (např. další vzdělávání pedagogů s různou časovou dotací, CLIL ve výuce, realizaci klubu zábavné logiky a rozvoje matematické gramotnosti, klubu čtenářské gramotnosti, klubu komunikace v cizím jazyce, doučování žáků ohrožených školním neúspěchem, projektové dny ve škole a mimo školu, pořízení prostředků ICT). Dlouhodobě jsme zapojeni do projektu Světová škola.

U žáků posilujeme pocit sounáležitosti se školou a ostatními spolužáky v rozmanitých aktivitách (např. vánoční dílny, předávání slabikářů, pasování prvňáčků, rozloučení se žáky 9. ročníku, aj). Učíme žáky ekologickému přístupu ke svému okolí (tradiční sběr tříděného odpadu, zapojení do projektů typu „Ukliďme si svět“, pravidelný úklid okolí školy). Jako doplnění výuky organizujeme exkurze s historickou, ekologickou a přírodovědnou tématikou. V každoročním projektovém dni „Učíme se navzájem“ se žáci učí jednak vzájemné spolupráci, naslouchání, ověřují si své vlastní schopnosti a dovednosti.

Do mezinárodní spolupráce se škola nezapojila.

2.4 Charakteristika žáků

Naši školu navštěvují žáci z celého města, nezanedbatelný je i podíl žáků ze sousedních obcí. V běžných kolektivech na základě doporučení pracovníků pedagogicko-psychologické poradny integrujeme žáky se specifickými poruchami učení, významně se rozvinula péče o žáky mimořádně nadané. Ve škole pracuje žákovský parlament.

2.5 Spolupráce s rodiči a dalšími partnery

Škola spolupracuje s ustavenou školskou radou a dobrovolným občanským sdružením s názvem Klub rodičů a přátel Šestky (KRAPŠ). Otevřenou komunikaci s rodiči, která má na naší škole dlouholetou tradici, považujeme za důležitou stránku naší práce. Spolupráce se zákonnými zástupci žáků je pro efektivní realizaci školního vzdělávacího programu nezbytným předpokladem. O činnosti školy jsou rodiče informováni v elektronické podobě prostřednictvím elektronické žákovské knížky (EŽK). Další informace jsou dostupné i na webových stránkách školy. Úspěšná spolupráce se rozvíjí také s Pedagogicko-psychologickou poradnou Šumperk (PPP), Speciálním pedagogickým centrem v Šumperku (SPC), dobré výsledky při aklimatizaci dětí na školní prostředí přináší spolupráce prvních tříd s okolními mateřskými školami.

Při plnění úkolů ve vzdělávání škola spolupracuje s dalšími subjekty: MěÚ Šumperk - Odbor školství, kultury a vnějších vztahů, MěÚ Šumperk - Odbor sociálních věcí, oddělení sociálně-právní ochrany a prevence, Školská rada při Základní škole Šumperk, Šumavská 21, okolní mateřské školy, Středisko volného času a zařízení pro další vzdělávání pedagogických pracovníků Doris Šumperk, Úřad práce – informačně poradenské středisko, Poradna pro ženy a dívky Zábřeh, Hasičský záchranný sbor Šumperk, Policie ČR, Nemocnice Šumperk, Knihovna Šumperk, Kino OKO Šumperk, SCIO, Pontis Šumperk, o.p.s. - - Nízkoprahový klub pro děti a mládež Rachot, Národní pedagogický institut ČR, MAS Šumperský venkov.

2.6 Autoevaluace

Cílem autoevaluace je zjištění a zhodnocení informací o tom, jak funguje školní vzdělávací program, škola jako celek a jaké je ve škole prostředí, v němž probíhá výuka. Tyto informace slouží jako zpětná vazba pro vedení školy, na základě které jsou pak vyvozovány kroky vedoucí ke zvyšování efektivity školního vzdělávacího procesu. Činnost školy je hodnocena průběžně po celý školní rok, některé indikátory jsou vyhodnocovány při pravidelných řízených rozhovorech pracovníků s vedením školy, v průběhu pedagogických rad a dalších porad či při neformálních skupinových diskusích. Hodnocení školy probíhá na základě sledování a shromažďování informací z žákovských prací, dotazníků zadávaných žákům, rodičům, pedagogům, komerčních testování. Zpravidla jednou za 5 let se provádí důkladná analýza SWOT, jejíž závěry jsou podkladem nejen pro vlastní hodnocení, ale i pro vypracování koncepce rozvoje školy.

Oblast	Podmínky ke vzdělávání	Průběh vzdělávání	Podpora školy žákům, spolupráce s rodiči, vliv vzájemných vztahů školy, žáků, rodičů a dalších osob na vzdělávání	Výsledky vzdělávání žáků	Řízení školy, personální práce, kvalita dalšího vzdělávání pedagogických pracovníků	Úroveň výsledků práce školy vzhledem k podmínkám vzdělávání a ekonomickým zdrojům
Evaluační cíle	Zhodnotit, zda je dostačující kvalita podmínek vzdělávání vzhledem k požadovaným cílům a výsledkům vzdělávání.	Zhodnotit, zda jsou ve vzdělávání realizovány výchovné a vzdělávací strategie popisované v ŠVP.	Zjistit potřeby žáků a rodičů a zhodnotit jejich dopad na edukační klima školy a třídy, shromáždit podněty pro další rozvoj školy od všech účastníků vzdělávání.	Zjistit, zda dosažené výsledky práce žáků odpovídají nastaveným výstupům školy, porovnat a zhodnotit vliv kvality vzdělávací práce na dosažené výsledky.	Poznat vztahy mezi pedagogy a vedoucími pracovníky, zhodnotit vliv vztahů na kvalitu práce a na celkové klima školy, monitorovat potřebu DVPP u pedagogických pracovníků a zjistit dopad DVPP na jejich práci.	Posoudit, zda výsledky školy jsou vzhledem k podmínkám vzdělávání a ekonomickým zdrojům dostatečné.
Kritéria	Kvalitní materiální, technické, personální a jiné podmínky pro realizaci ŠVP.	Uplatňování moderních metod výuky, výchovných a vzdělávacích strategií, realizace školního kurikula v praxi, výsledky školy.	Spokojený žák, spokojený rodič, účast rodičů na mimoškolních akcích, materiální a technická podpora škole.	Dosažení předepsaných výstupů v jednotlivých vyučovacích předmětech podle ŠVP (5. a 9. ročník podle Standardů ZV), osvojení si klíčových komp.	Otevřené vztahy mezi pedagogy a vedením, schopnost řešit aktuální problémy včas, uspokojení poptávky pedagogů po DVPP, využívání poznatků z DVPP ve vlastní výuce.	Vyváženost mezi podmínkami vzdělávání, a ekonomickými zdroji a úrovní práce školy a dosahovaných výsledků.

Nástroje	SWOT analýza, porady s VMO, porady vedoucích úseků, porady s pedagogickými pracovníky, řízené diskuse s pracovníky školy.	Hospitace a pohospitační rozhovor, jednání metodických orgánů školy, porady s pedagogickými pracovníky, testy vedení školy, komerční testy.	Konzultační hodiny, jednání žákovského parlamentu, rodičovské schůzky, různé dotazníky apod.	Testy vedení školy, komerční testy, testy MŠMT, pozorování a průběžné ověřování znalostí a dovedností žáků (testy, prezentace apod.).	Řízené diskuse s VMO, zpětnovazební dotazník, neformální akce, pohospitační rozhovor, pravidelné hodnocení práce, pozorování.	Řízené diskuse (jednání se zřizovatelem, školskou radou, pedagogická rada) průběžný monitoring potřeb a dosahovaných výsledků
Časové rozvržení	Průběžně. Porady s VMO, porady vedoucích úseků a s pedagogickými pracovníky minimálně 4x do roka, jednání MO minimálně 2x do roka.	Průběžně. Jednání metodických orgánů, porady s pedagogy a řízené diskuse minimálně 4x do roka, jednání MO minimálně 2x do roka, testy viz roční plán práce a podle potřeby.	Průběžně, minimálně však 3x do roka třídní schůzky, školní parlament pravidelné schůzky 1x měsíčně, dotazníky podle potřeby.	Průběžně. Zařazování testů vedení školy viz Roční plán práce, testy MŠMT v květnu a červnu.	Průběžně. Individuální hodnocení práce všech pracovníku 1x za rok, různé pracovní porady podle rozpisu v Ročním plánu práce, společenské akce průběžně, řízené diskuse vedené VMO a vedoucími úseku podle potřeby (minimálně 2x do roka), dotazníkové akce podle potřeby.	Průběžně, podle potřeby, jednání se školskou radou minimálně 2x ročně.

3 Charakteristika školního vzdělávacího programu

3.1 Zaměření školy

Záměrem školy je, aby se každý žák mohl v průběhu povinné školní docházky profilovat podle svých zálib i schopností a byl dobře připraven na svou další životní dráhu. Školní vzdělávací program **Život, radost, fantazie** – **Žirafa** tak nabízí žákům možnost zažít ve školním životě radost z poznávání, dává jim šanci uplatnit svoji fantazii v různých projektech a prostřednictvím volitelných předmětů v 7. – 9. ročníku jim umožňuje hlouběji se věnovat oblasti, která je zajímá. Nabídka volitelných vyučovacích předmětů vychází vstříc zájmům a individuálním dispozicím jednotlivých žáků. V 9. ročníku tak žáci o sobě, svých schopnostech a dovednostech, vědí více a jsou schopni se kvalifikovaněji a zodpovědněji rozhodnout pro další studium.

Mimo náležité práce se žáky se speciálními vzdělávacími potřebami se škola zaměřila také na podporu vzdělávání žáků s talentovaných a nadaných. V tomto směru kooperujeme PPP a SPC, které diagnostikují žáky s projevy nadání. Systém práce v této oblasti je vhodně nastaven, v praxi se osvědčil, vzdělávání nadaných žáků je z hlediska materiálního i personálního dobře zajištěno. Systém činností v této oblasti se bude i nadále průběžně vyhodnocovat a zdokonalovat.

Škola realizuje další **akce související s výchovně vzdělávací činností školy**. Pro žáky 5. ročníku a 7. ročníku je pravidelně organizován každoroční lyžařský výcvikový kurz, pro žáky 8. ročníku připravujeme obvykle cykloturistický kurz. V dopravní výchově využíváme nabídky aktivit Střediska volného času a zařízení pro další vzdělávání pedagogických pracovníků Doris Šumperk. Dalším naším cílem je připravit naše žáky i na mimořádné a mezní situace v rámci pravidelně realizovaných dnů ochrany člověka za mimořádných situací. Plavecká výuka je povinná a je zařazena do tělesné výchovy na 1. stupni školy.

3.2 Výchovné a vzdělávací strategie

Úkolem současné školy není saturovat mozek žáka kvantem vědomostí, nýbrž připravit jej k celoživotnímu vzdělávání. Je samozřejmé, že základní penzum "encyklopedických" vědomostí dětem vštípit musíme. Kromě toho však musíme žáky naučit získané vědomosti prakticky aplikovat - rozvíjet jednotlivé klíčové kompetence.

Kompetence k učení

Vedeme žáky k osvojení strategie učení, snažíme se je motivovat pro celoživotní učení. Učíme žáky pracovat s textem, čtení s porozuměním, vyhledávání a zpracování informací z různých zdrojů. Žákům nabízíme účast v různých soutěžích a olympiádách tak, aby mohli zažít jak pocit úspěchu, tak pocit zodpovědnosti za vlastní vzdělávání. *Žák volí vhodné metody pro efektivní učení a je motivován pro celoživotní učení.*

Kompetence komunikativní

Tato kompetence je pro život našich žáků jednou z nejdůležitějších. Vedeme žáky ke smysluplné a ohleduplné komunikaci jak se spolužáky, tak i s vyučujícími a jinými dospělými osobami. Žáky učíme vhodnou formou argumentovat a obhajovat svůj názor a naopak naslouchat jiným. Vyžadujeme věcnou argumentaci po žácích při referátech, odpovědích na dotazy apod. Uplatňujeme řízenou diskuzi k učivu, které má souvislost s aktuálními problémy. Žáci si pravidelně připravují relace do školního rozhlasu, větší prostor chceme dále poskytnout Školnímu parlamentu. *Žák vhodnou formou argumentuje, obhajuje svůj názor, při komunikaci používá přiměřené prostředky, prezentuje výsledky své práce.*

Kompetence k řešení problémů

Úzce souvisí jak s aplikací učiva, tak se schopností spolupráce a komunikace ve skupině. V závislosti na věku žáků je postupně učíme pojmenovat, definovat problém a ve druhé fázi pak navrhnout postup jeho řešení. Při výuce se snažíme žáky vést k různým pohledům na řešení problému, zařazujeme problémové úlohy z praktického života. Žákům nabízíme možnost, aby samostatně hledali různá řešení daného problému, a ta pak také zdůvodnili. Využíváme různé typy testů (vlastních i komerčních, např. Kalibro či Scio). Učíme žáky pracovat v týmu jako jeho plnohodnotné členy. *Žák pojmenuje problém, navrhne strategii jeho řešení a konečně hledá různá řešení daného problému. Při řešení problému spolupracuje v rámci týmu.*

Kompetence sociální a personální

Rozvíjíme u žáků schopnost spolupracovat a vážit si vlastní práce i práce druhých. Žáky vedeme k respektování společně dohodnutých pravidel chování, stejně tak jako k respektování jeden druhého. Snažíme se žáky naučit základům kooperace a týmové práce, včetně schopnosti střídání rolí ve skupině. *Žák respektuje osobnost i práci druhých, pracuje jako plnohodnotný člen své pracovní skupiny.*

Kompetence občanské

Dnešní žáci se liší od svých předchůdců větší mírou uvědomění si vlastních práv a svobod, jsou k tomu vedeni rodinou i celou naší společností. Vedeme žáky k respektování pravidel chování s tím, že mají možnost se spolupodílet na jejich vytváření. Žáci se učí nést důsledky svých rozhodnutí a přijímat zodpovědnost za své chování a jednání. Tyto dovednosti získají pouze důsledným nácvikem. Žáci si musí uvědomit a prožít, že právě oni jsou občany a na nich záleží další vývoj společnosti. *Žák dodržuje pravidla chování a jednání, přijímá zodpovědnost za své jednání.*

Kompetence pracovní

Žáci jsou vedeni k objektivnímu sebehodnocení vlastních schopností. Získané vědomosti pak žáci využívají při rozhodování se o své profesní orientaci. Úzce spolupracujeme s Úřadem práce. Každý žák se seznamuje se základními manuálními postupy, potřebnými pro praktický život. Výuku doplňujeme různými praktickými exkurzemi. *Žák rozpozná své reálné možnosti a rozvíjí své schopnosti tak, aby v 9. ročníku mohl zodpovědně volit svůj další profesní postup.*

Kompetence digitální

Každý žák se seznamuje s běžnou obsluhou používaných digitálních zařízení a je veden k samostatnému vyhledávání informací s digitálním obsahem, k vyžívání digitálních zařízení při učení, sdílení dat a jejich kritického posuzování. Učí se předcházet situacím ohrožující bezpečnost zařízení a dat, situacím s negativním dopadem na jeho duševní a tělesné zdraví. Žáci se snaží vytvářet a upravovat digitální obsah, kombinovat různé formáty a vyjadřovat se pomocí digitálních prostředků.

3.3 Zabezpečení vzdělávání žáků se speciálními vzdělávacími potřebami

Žáci se speciálními vzdělávacími potřebami jsou integrováni do běžných tříd a škola jim zajišťuje podpůrná opatření stanovená právním předpisem **podle potřeb jednotlivých žáků** a na základě doporučení školského poradenského zařízení a žádosti zákonného zástupce žáka. Minimální doporučenou úrovní pro úpravy očekávaných výstupů v rámci podpůrných opatření jsou upravené očekávané výstupy RVP ZV, které jsou obvykle na nižší úrovni než odpovídající očekávané výstupy daného vzdělávacího oboru. V souladu s právním předpisem se výstupy minimální doporučené úrovně využijí v případě podpůrných opatření třetího stupně pouze u žáků s lehkým mentálním postižením. Minimální doporučená úroveň uvedená v RVP ZV je vodítkem pro případné úpravy v rámci podpůrných opatření, konkrétně v rámci individuálního vzdělávacího plánu (IVP) pro žáka. Výstupy představují cílovou úroveň, kterou lze s využitím podpůrných opatření případně překročit.

Při vzdělávání žáků s podpůrnými opatřeními škola spolupracuje se Speciálně pedagogickým centrem (SPC) Schola Viva Šumperk, s Pedagogicko-psychologickou poradnou (PPP) Šumperk, SPC Mohelnice a podle potřeby s dalšími specializovanými pracovišti. Po domluvě pracovníci těchto institucí poskytují konzultace podle potřeby.

- **Žáci s podpůrným opatřením 1. stupně**

V případě identifikace speciálně vzdělávací potřeby žáka jsou pro něho navržena opatření 1. stupně, která představují minimální úpravu metod, organizace a hodnocení vzdělávání. Škola **může** zpracovat **plán pedagogické podpory** (PLPP). Nejpozději po 3 měsících se poskytování podpůrných opatření 1. stupně vyhodnotí, pokud budou dostatečná, škola pokračuje v jejich uplatňování. Pokud bude zjištěno, že jsou nedostatečná a nedochází k naplnění stanovených cílů, žák je po dohodě se zákonným zástupcem odeslán na vyšetření do SPC nebo PPP.

- **Žáci s přiznanými podpůrnými opatřeními 2. – 5. stupně**

Na základě doporučení školského poradenského zařízení a žádosti zákonného zástupce žáka je vypracován **individuální vzdělávací plán**, který je závazným dokumentem pro zajištění speciálních vzdělávacích potřeb žáka. Zpracování řídí výchovný poradce, za zpracování zodpovídá třídní učitel ve spolupráci s jednotlivými pedagogickými pracovníky, kteří následně realizují podpůrná opatření stanovená v IVP. Individuální vzdělávací plán je živý dokument, který může být podle potřeby doplňován a upravován. Škola ve spolupráci se školským poradenským zařízením (ŠPZ) 1x ročně vyhodnotí poskytování podpůrných opatření v podobě asistenta pedagoga. Žákům s přiznanými podpůrnými opatřeními, za podmínek stanovených školským zákonem a vyhláškou č. 27/2016 Sb., je možné upravovat očekávané výstupy vzdělávání, případně je možné přizpůsobit i výběr učiva. Výstupy minimální doporučené úrovně stanovené v RVP

ZV se využijí v případě podpůrných opatření od třetího stupně pouze u žáků s lehkým mentálním postižením (LMP). Žákům s LMP lze nahradit části vzdělávacích obsahů některých vzdělávacích oborů jinými vzdělávacími obsahy nebo celý vzdělávací obsah některého vzdělávacího oboru lze nahradit obsahem jiného vzdělávacího oboru, který lépe vyhovuje jejich vzdělávacím možnostem. Žákům s jiným než mentálním postižením je možné v ŠVP upravit očekávané výstupy nebo nahradit vzdělávací obsah, jehož realizaci objektivně neumožňuje jejich znevýhodnění, jiným vzdělávacím obsahem, pokud to vyžadují speciální vzdělávací potřeby žáků, a to pouze tehdy, pokud to vyplývá z posudku ŠPZ. Pro žáky s přiznanými podpůrnými opatřeními může být na základě doporučení ŠPZ zařazena pedagogická intervence, která slouží k podpoře přípravy žáků na školu a k rozvoji učebních stylů žáků. Pedagogická intervence nebude mít povahu povinné vyučovací hodiny a nebude se započítávat do max. týdenního počtu povinných vyučovacích hodin pro daný ročník (viz § 26, odst. 2 školského zákona). Bude vykonávána formou doučování.

3.4 Zabezpečení výuky žáků mimořádně nadaných

Naše škola je otevřena i žákům mimořádně nadaným, kteří jsou s využitím speciálních metod, postupů, forem a způsobu vzdělávání integrováni v běžných třídách. Identifikace mimořádného nadání je dlouhodobý proces. Uplatňují se při něm metody pedagogické, psychologické, pedagogicko-psychologické i laické. Jde především o pozorování žáků ve školní práci, rozbor výsledků práce žáka, hodnocení testů a úloh, rozhovory se žákem a jeho rodiči. Výchovná poradkyně a ostatní pedagogové společně se zákonnými zástupci žáka na základě doporučení školského poradenského zařízení vytvářejí a realizují IVP, který umožní maximální rozvoj konkrétního nadání žáka v jeho vývojové etapě. Struktura IVP vychází z platné právní úpravy, je doplněna dohodou o podílu žáka a o spolupráci se zákonnými zástupci. Pravidla a průběh tvorby, realizace a vyhodnocování IVP viz kapitola 3.3.

V procesu úpravy vzdělávání žáků mimořádně nadaných využíváme dva postupy nebo jejich kombinaci:

1) obohacování učiva (jeho rozšiřování a prohlubování),
2) akcelerace učiva (rychlejší zvládnutí učební látky žákem)

Obohacování učiva splňuje tři roviny:

a) rozšiřování učiva tak, aby postihlo co nejširší kontext učiva,
b) prohlubování učiva tak, aby obsahovalo další podrobnosti o daném tématu,
c) obohacování učiva, které je již nad rámec vzdělávacího programu a pracuje se specifickými zájmy žáka.

Snahou je, aby výuka pro nadané žáky byla pestrá a podnětná, aby umožňovala hledání a objevování pro žáky nových informací a souvislostí. Těmto žákům je nutno vytvořit prostor a materiál pro složitější činnost, poskytnout jim volnost v rozhodování, co budou dál dělat ve volném čase, nechávat je samostatně číst, počítat, pracovat s počítačem, studovat encyklopedie, respektovat jejich výběr témat a činností a poskytnout jim velký prostor pro sebehodnocení.

Při akceleraci učiva může dojít ke dvěma variantám:

a) předčasný vstup žáka do základního vzdělávání,
b) urychlení procesu vzdělávání nadaného žáka.

V obou případech postupujeme na základě žádosti zákonného zástupce podle vyjádření poradenského zařízení, případně také praktického lékaře pro děti a dorost. Podmínkou pro akceleraci žáka, kdy je přeřazen do vyššího ročníku bez absolvování předchozího ročníku, je vykonání zkoušek z učiva nebo části učiva ročníku, který žák nebude absolvovat. Obsah a rozsah zkoušek stanoví ředitel školy. Mimořádně nadané žáky je možno také vyučovat ve dvou ročnících, ve kterých přizpůsobíme rozvrh hodin tak, aby se předměty prolínaly.
Nadaným žákům nabízíme účast jak v celostátních olympiádách, tak v různých regionálních soutěžích podle jejich zaměření. K profilaci nadaných žáků pak slouží zejména volitelné předměty, kdy si žáci v 7. - 9. ročníku vybírají možnost rozšířit své znalosti podle svého zájmu a nadání. Součástí nabídky volitelných předmětů je druhý cizí jazyk, který preferují jazykově zdatnější děti.

3.5 Začlenění průřezových témat

Průřezová témata směřují k utváření postojů a hodnot žáků a jsou realizována formou integrace obsahu tematických okruhů průřezového tématu do vzdělávacího obsahu vyučovacích předmětů 1. - 9. ročníku. Jedná se o tato průřezová témata:

Osobnostní a sociální výchova (OSV)

Téma pomáhá utvářet praktické životní dovednosti, učí hledat vlastní cestu a vztah k sobě a okolí. Přispívá k utváření dobrých mezilidských vztahů. Žák získává základní sociální dovednosti pro řešení složitých situací. Téma prolíná prakticky všemi vzdělávacími oblastmi, jednotlivé tematické okruhy jsou postupně spirálovitě rozpracovávány (v závislosti na věku žáků). V rámci volitelných předmětů je Osobnostní a sociální výchova zařazena i jako samostatný volitelný předmět v 7. - 9. ročníku.

Výchova demokratického občana (VDO)

Téma vede k utváření základních hodnot – odpovědnosti, tolerance, spravedlnosti. Rozvíjí kritické myšlení žáků a uvědomění si vlastních práv, ale i povinností. Výchova demokratického občana má žáka vybavit základní úrovní občanské gramotnosti. Téma je integrováno zejména do oblastí Člověk a společnost a Člověk a jeho svět.

Výchova k myšlení v evropských a globálních souvislostech (EGS)

Téma podporuje globální myšlení a mezinárodní porozumění a prostupuje tedy celým vzdělávacím procesem. Vede k výchově zodpovědných a flexibilních evropských občanů. Výchova k myšlení v evropských a globálních souvislostech prolíná všemi vzdělávacími oblastmi a je realizováno především ve vzdělávacích oblastech Člověk a jeho svět, Člověk a společnost, Jazyk a jazyková komunikace a v neposlední řadě i Informační a komunikační technologie.

Multikulturní výchova (MKV)

Průřezové téma žákům umožňuje seznamovat se s rozmanitostí různých kultur, jejich tradicemi a hodnotami, což současně podporuje uvědomění si vlastní kulturní identity. Téma má blízkou vazbu na vzdělávací oblasti Jazyk a jazyková komunikace, Člověk a společnost, Umění a kultura a na vzdělávací obor Zeměpis.

Environmentální výchova (EV)

Téma vede k pochopení komplexnosti vztahů člověka a životního prostředí. Směřuje žáka k aktivní účasti na ochraně a utváření prostředí a ovlivňuje v zájmu udržitelnosti rozvoje lidské civilizace jeho životní styl a hodnotovou orientaci. V nejvíce je téma integrováno do vzdělávací oblasti Člověk a příroda, důležité souvislosti však odkrývá i v oblasti Člověk a společnost, Člověk a zdraví.

Mediální výchova (MV)

Téma nabízí základní poznatky a dovednosti z mediální komunikace a práce s médii. Přispívá ke schopnosti žáka úspěšně a samostatně se zapojit do mediální komunikace, rozvíjí jeho schopnost analytického přístupu k mediálním obsahům a kritického odstupu od nich. Žák si postupně utváří představu o roli médií v životě, rozvíjí své komunikační schopnosti a uvědomuje si možnost svobodného vyjádření vlastních postojů, ale i odpovědnost za způsob jeho formulování a prezentace. Téma je integrováno hlavně do vzdělávacích oblastí Jazyk a jazyková komunikace, Člověk a společnost a Informační a komunikační technologie. V rámci volitelných předmětů je Mediální výchova zařazena jako samostatný volitelný předmět v 7. - 9. ročníku se zaměřením na redakční práci při tvorbě školního časopisu.

Průřezová témata - zařazení do vzdělávacích oborů – vyučovacích předmětů

Osobnostní a sociální výchova

Název tematického okruhu	1. stupeň					2. stupeň			
	1. ročník	2. ročník	3. ročník	4. ročník	5. ročník	6. ročník	7. ročník	8. ročník	9. ročník
Osobnostní rozvoj									
Rozvoj schopností poznávání				Vla				Z	M
Sebepoznání a sebepojetí							ČJ, VV, OV	Př	
Seberegulace a sebeorganizace								AJ, VkZ	
Psychohygiena							VkZ		
Kreativita						ČJ, VV	VV	VV	

Sociální rozvoj									
Poznávání lidí						TV	NJ	AJ	OV
Mezilidské vztahy		Prv				OV	AJ, TV		F
Komunikace					ČJ		OV	TV	
Kooperace a kompetice						M			AJ, TV
Morální rozvoj									
Řešení problémů a rozhodovací dovednosti			M					OV	ČJ
Hodnoty, postoje, praktická etika								OV	D, VV

Výchova demokratického občana

Název tematického okruhu	1. stupeň					2. stupeň			
	1. ročník	2. ročník	3. ročník	4. ročník	5. ročník	6. ročník	7. ročník	8. ročník	9. ročník
Občanská společnost a škola			Prv			F	VkZ		
Občan, občanská společnost a stát						VV, OV		VkZ	F
Formy participace občanů v politickém životě						D		OV	
Principy demokracie jako formy vlády a způsobu rozhodování								Z, OV	

Výchova k myšlení v evropských a globálních souvislostech

Název tematického okruhu	1. stupeň					2. stupeň			
	1. ročník	2. ročník	3. ročník	4. ročník	5. ročník	6. ročník	7. ročník	8. ročník	9. ročník
Evropa a svět nás zajímá.				AJ			VV, Z, NJ		AJ
Objevujeme Evropu a svět.					AJ	Z	AJ, Z, NJ	AJ	
Jsme Evropané				Vla	AJ	AJ, OV	AJ, Z	VV	

Multikulturní výchova

Název tematického okruhu	1. stupeň					2. stupeň			
	1. ročník	2. ročník	3. ročník	4. ročník	5. ročník	6. ročník	7. ročník	8. ročník	9. ročník
Kulturní diference							OV	Př	
Lidské vztahy	TV			TV		AJ, OV	NJ	AJ	
Etnický původ								Př, OV	
Multikulturalita					AJ				OV
Princip sociálního smíru a solidarity							OV	ČJ	

Environmentální výchova

Název tematického okruhu	1. stupeň					2. stupeň			
	1. ročník	2. ročník	3. ročník	4. ročník	5. ročník	6. ročník	7. ročník	8. ročník	9. ročník
Ekosystémy				Pří		VV, Ptm	Př		
Základní podmínky života						F, Př	VkZ	Ch, VkZ	Ch
Lidské aktivity a problémy životního prostředí						F	F, M	F, Ch, Z	Ch, Př, F
Vztah člověka k prostředí		Prv				OV	VkZ, VV	Ch, Z	Př, Z, VV, PP

Mediální výchova

Název tematického okruhu	1. stupeň					2. stupeň			
	1. ročník	2. ročník	3. ročník	4. ročník	5. ročník	6. ročník	7. ročník	8. ročník	9. ročník
Receptivní činnosti									
Kritické čtení a vnímání mediálních sdělení						ČJ			F
Interpretace vztahu mediálních sdělení a reality						ČJ		Z	
Stavba mediálních sdělení						ČJ			
Vnímání autora mediálních sdělení							VkZ		ČJ

Fungování a vliv médií ve společnosti						ČJ		VV	ČJ
Produktivní činnosti									
Tvorba mediálního sdělení					Inf	ČJ, Inf			
Práce v realizačním týmu							OV	ČJ	VV

4 Učební plán, poznámky k učebnímu plánu

4.1 *Učební plán – 1. stupeň ZŠ*

Vzdělávací oblast	Vzdělávací obor (vyučovací předmět)	Ročník										Celkem	z toho disponibilní hodiny
		1.	D	2.	D	3.	D	4.	D	5.	D		
Jazyk a jazyková komunikace	Český jazyk a literatura	**7**	2	**7**	3	**7**	3	**6**	1	**6**	1	43	10
	Anglický jazyk					**3**		**3**		**3**		9	0
Matematika a její aplikace	Matematika	**4**		**4**	1	**4**	1	**4**	1	**4**	1	24	4
Informatika	Informatika							**1**		**1**		2	0
Člověk a jeho svět	Prvouka	**2**		**2**		**2**						6	0
	Vlastivěda							**1**	1	**2**		4	1
	Přírodověda							**1**		**1**	1	3	1
Umění a kultura	Hudební výchova	**1**		**1**		**1**		**1**		**1**		5	0
	Výtvarná výchova	**1**		**1**		**1**		**2**		**2**		7	0
Člověk a zdraví	Tělesná výchova	**2**		**2**		**2**		**2**		**2**		10	0
Člověk a svět práce	Pracovní činnosti	**1**		**1**		**1**		**1**		**1**		5	0
Celkem		**18**	2	**18**	4	**21**	4	**22**	3	**23**	3	**118**	16
		20		**22**		**25**		**25**		**26**			

4.2 Učební plán – 2. stupeň ZŠ

Vzdělávací oblast	Vzdělávací obor (vyučovací předmět)	Ročník								Celkem	z toho disponibilní hodiny
		6.	D	7.	D	8.	D	9.	D		
Jazyk a jazyková komunikace	Český jazyk a literatura	**4**	1	**4**		**3**	2	**4**	1	19	4
	Anglický jazyk	**3**		**3**		**3**		**3**		12	0
	Druhý cizí jazyk			**2**		**2**		**2**		6	0
Matematika a její aplikace	Matematika	**3**	2	**4**		**4**	1	**4**	1	19	4
Informatika	Informatika	**1**		**1**		**1**		**1**		4	0
Člověk a společnost	Dějepis	**2**		**1**		**2**		**1**	1	7	1
	Občanská výchova	**1**		**1**		**1**		**1**		4	0
Člověk a příroda	Fyzika	**1**	1	**2**		**1**		**1**	1	7	2
	Chemie	**0**		**0**		**1**	1	**2**		4	1
	Přírodopis	**2**		**2**		**1**	1	**1**		7	1
	Zeměpis	**2**		**2**		**1**		**1**	1	7	1
Umění a kultura	Hudební výchova	**1**		**1**		**1**		**0**		3	0
	Výtvarná výchova	**2**		**2**		**1**		**1**		6	0
Člověk a zdraví	Tělesná výchova	**2**		**2**		**2**		**2**		8	0
	Výchova ke zdraví			**1**		**1**				2	0
Člověk a svět práce	Práce s technickými materiály	**1**						**1**		1	0
	Příprava pokrmů									1	0
	Volba povolání					**1**				1	0
Volitelné předměty	viz Poznámky k učebnímu plánu			**0**	2	**0**	1	**0**	1	4	4
Celkem		**25**	4	**28**	2	**26**	6	**25**	6	**122**	18
		29		**30**		**32**		**31**			

4.3 Poznámky k učebnímu plánu

Vyučovací předmět **Druhý cizí jazyk** je vyučován jako **povinný od 7. ročníku** s dvouhodinovou týdenní dotací. Vzdělávací obsah vzdělávacího oboru Další cizí jazyk je možné nahradit **v nejlepším zájmu žáka-cizince** vzdělávacím obsahem vzdělávacího oboru Cizí jazyk nebo vzdělávacím obsahem Češtiny jako druhého jazyka (lze využít Kurikulum češtiny jako druhého jazyka pro základní vzdělávání). V těchto případech se nejedná o podpůrné opatření, vzdělávací obsah se nahrazuje bez vytváření individuálního vzdělávacího plánu (IVP). Specifikem češtiny jako druhého jazyka je především to, že je žák vystaven silné potřebě naučit se už na velmi nízké úrovni pokročilosti specifickou slovní zásobu, která je určující pro školní prostředí.
V rámci vzdělávací oblasti "**Svět práce**" je v 6. a 9. ročníku zařazen v jednom pololetí vyučovací předmět Příprava pokrmů a ve druhém pololetí vyučovací předmět Práce s technickými materiály.

Zařazení volitelných předmětů

- V 7. – 9. ročníku si každý žák vybírá z nabídky volitelných předmětů platné pro daný školní rok. Počet hodin volitelných předmětů v daném ročníku je stanoven učebním plánem.
- Žáka do volitelného předmětu přihlašuje jeho zákonný zástupce.
- Výběr volitelného předmětu je platný po celý školní rok, během školního roku nelze již zvolené volitelné předměty měnit.
- Vzhledem k tomu, že volitelné předměty reflektují schopnosti, zájmy i nadání jednotlivých žáků, vyučují se v menších skupinách.
- Skupina volitelného předmětu je otevřena při minimálním počtu 7 a maximálním počtu 24 žáků.
- Počet žáků ve volitelném předmětu, který je realizován ve specializované učebně, je dán kapacitou učebny.
- Seznam nabízených volitelných předmětů:

Informatika,	**Seminář z dějepisu,**	**Seminář z přírodopisu,**	**Seminář ze zeměpisu,**
Seminář z fyziky,	**Seminář z chemie,**	**Seminář z matematiky,**	**Osobnostní výchova,**
Finanční gramotnost,	**Technické činnosti,**	**Mediální výchova,**	**Konverzace v anglickém jazyce,**
Užité výtvarné techniky,	**Vaření,**	**Sportovní výchova,**	**Seminář z českého jazyka.**
			Matematicko-fyzikální seminář

Organizace výuky jinak než ve vyučovacích hodinách.

Výuku lze organizovat i jinak než ve vyučovacích hodinách (výuka v bloku). Při organizaci výuky jinak než ve vyučovacích hodinách (výuka v blocích) a při akcích souvisejících s výchovně vzdělávací činností školy jsou délka přestávek a ukončení vyučovací jednotky stanoveny podle charakteru činnosti a s přihlédnutím k základním fyziologickým potřebám žáků (např. výtvarná výchova, pracovní činnosti, některé volitelné předměty).

Pravidla pro zařazování žáků do jednotlivých tříd a skupin a pro přeřazování žáků mezi jednotlivými třídami jednoho ročníku

a) O zařazení žáka do třídy nebo skupiny a pro přeřazování žáků mezi jednotlivými třídami jednoho ročníku rozhoduje ředitel školy s přihlédnutím k následujícímu:
   - počet paralelních tříd v ročníku,
   - počet žáků ve třídě,
   - složení třídy z hlediska prospěchu a chování (vliv na utváření dobrého žákovského kolektivu)
   - osobnost třídního učitele,
   - předchozí výsledky vzdělávání žáka,
   - počet žáků se speciálními vzdělávacími potřebami,
   - známé individuální dispozice žáka.
b) Při zařazování žáka do skupin volitelných předmětů rozhoduje ředitel školy s přihlédnutím k následujícímu:
   - skupiny se naplňují do počtu max. 24 žáků, výjimku může ředitel povolit, pokud to dovolují provozní podmínky školy,
   - skupina je otevřena, pokud se do ní přihlásí nejméně 7 žáků, výjimku může ředitel povolit, pokud to dovolují provozní podmínky školy,
   - žák (jeho zákonný zástupce) vybírá z nabídky volitelných předmětů tak, aby měl týdně počet hodin volitelných předmětů v souladu s příslušným učebním plánem,
   - pokud se volitelný předmět, který si žák zvolil, pro malý zájem neotevře, je mu nabídnut náhradní vyučovací předmět.
c) Informace o zařazení žáka do dané třídy, skupiny nebo jeho přeřazení mezi jednotlivými třídami jednoho ročníku jsou zákonným zástupcům žáka podány prokazatelným způsobem.

5 UČEBNÍ OSNOVY

5.1 Český jazyk a literatura

Charakteristika vyučovacího předmětu Český jazyk a literatura

Předmět Český jazyk a literatura zaujímá stěžejní postavení ve výchovně vzdělávacím procesu. Dobrá úroveň jazykové kultury patří k podstatným znakům všeobecné vyspělosti absolventa základního vzdělávání.

Vzdělávací obsah vzdělávacího oboru Český jazyk a literatura má komplexní charakter, ale pro přehlednost je rozdělen do tří složek: Komunikační a slohové výchovy, Jazykové výchovy Literární výchovy. Ve výuce se vzdělávací obsah jednotlivých složek vzájemně prolíná. Jazyková výuka, jejímž cílem je zejména podpora rozvoje komunikačních kompetencí, vybavuje žáka takovými znalostmi a dovednostmi, které mu umožňují správně vnímat různá jazyková sdělení, rozumět jim, vhodně se vyjadřovat a účinně uplatňovat i prosazovat výsledky svého poznávání.

Základním cílem jazykové výuky je zejména podpora rozvoje komunikačních kompetencí a kultivace jazykových dovedností, jejich využívání je nedílnou součástí všech vzdělávacích oblastí tohoto předmětu.

V ***Komunikační a slohové výchově*** se žáci učí vnímat a chápat různá jazyková sdělení, číst s porozuměním, kultivovaně psát, mluvit a rozhodovat se na základě přečteného nebo slyšeného textu různého typu vztahujícího se k nejrůznějším situacím, analyzovat jej a kriticky posoudit jeho obsah. Ve vyšších ročnících se učí posuzovat také formální stránku textu a jeho výstavbu.

V ***Jazykové výchově*** žáci získávají vědomosti a dovednosti potřebné k osvojování spisovné podoby českého jazyka. Učí se poznávat a rozlišovat jeho další formy. Jazyková výchova vede žáky k přesnému a logickému myšlení, které je základním předpokladem jasného, přehledného a srozumitelného vyjadřování. Při rozvoji potřebných znalostí a dovedností se uplatňují a prohlubují i jejich obecné intelektové dovednosti, např. dovednosti porovnávat různé jevy, jejich shody a odlišnosti, třídit je podle určitých hledisek a dospívat k zobecnění. Český jazyk se tak od počátku vzdělávání stává nejen nástrojem získávání většiny informací, ale i předmětem poznávání.

V ***Literární výchově*** žáci poznávají prostřednictvím četby základní literární druhy, učí se vnímat jejich specifické znaky, postihovat umělecké záměry autora a formulovat vlastní názory o přečteném díle. Učí se také rozlišovat literární fikci od skutečnosti. Postupně získávají a rozvíjejí základní čtenářské návyky i schopnosti tvořivé recepce, interpretace a produkce literárního textu. Žáci dospívají k takovým poznatkům a prožitkům, které mohou pozitivně ovlivnit jejich postoje, životní hodnotové orientace a obohatit jejich duchovní život.

V českém jazyce rozvíjíme digitální kompetenci žáků po celou dobu jejich docházky do základní školy tím, že:

- vedeme žáky k samostatnému a skupinovému kritickému posuzování spolehlivosti informačních zdrojů a informací, k dodržování zásad ochrany duševního vlastnictví, zejména při tvorbě a naplňování portfolií a přípravě vlastních komunikátů v digitálním prostředí včetně tvorby nových digitálních obsahů
- navozujeme různé modelové komunikační situace (komunikace se spolužáky, učitelem, ostatními dospělými) a tímto způsobem vytváříme příležitosti, aby žáci rozvíjeli komunikační strategie a techniky s ohledem na komunikační situaci a záměr a volili vhodné jazykové a technologické prostředky; vedeme je také k praktickému využívání nových technologií a aplikací podle jejich aktuální vzdělávací a komunikační potřeby
- vedeme žáky ke slušnému chování a respektu k ostatním; při práci s informačními zdroji vedeme žáky k dodržování autorského práva, ochraně osobních údajů a vlastní bezpečnosti, dodržování licencí duševního vlastnictví atd.

Ročník: 1. – 3.

Předmět Český jazyk a literatura v 1. - 3. ročníku má stěžejní postavení ve výchovně vzdělávacím procesu tohoto období. Jeho hlavním cílem je vytvořit žákům vzdělávací nástroje - čtení a psaní, přičemž je kladen důraz na čtení s porozuměním. Vyučovací předmět Český jazyk a literatura se vyučuje jako samostatný předmět v 1. ročníku 9 hodin, ve 2. – 3. ročníku pak 10 hodin týdně.

Výchovné a vzdělávací strategie pro rozvoj klíčových kompetencí žáků

Kompetence k učení

Učitel:

- vede žáky ke zdokonalování čtení,
- stanovuje dílčí cíle ke zvládnutí pravopisu,
- vede žáky k aktivnímu zapojování do vyučovacího procesu.

Kompetence k řešení problémů

Učitel:

- zprostředkuje podmínky k získávání informací,
- vede žáky ke vzájemné pomoci a spolupráci,
- vede žáky ke snaze navrhnout různá řešení problémů.

Kompetence komunikativní

Učitel:

- vede žáky ke spisovnému projevu v oblasti slovní zásoby věkové kategorie,
- vede žáky k tomu, aby dokázali prezentovat své myšlenky a názory.

Kompetence sociální a personální

Učitel:

- vede žáky k získávání sebedůvěry při vystupování na veřejnosti,
- vede žáky ke vzájemnému respektování se a vyjadřování bez vulgárních slov.

Kompetence občanské

Učitel:

- využívá literatury k vytváření postojů žáků k lidem a přírodě, k citlivému vnímání okolního světa.

Kompetence pracovní

Učitel:

- vede žáky k dovednostem pečlivě, soustředěně a zodpovědně splnit pracovní úkol.

Ročník: 4. - 5.

Vyučovací předmět Český jazyk a literatura se vyučuje jako samostatný předmět 7 hodin týdně. Žáci v každém ročníku pracují během vyučovací hodiny ve třídě nebo v počítačové učebně a využívají k učení různé formy práce. Během hodiny učitel a žáci používají všechny dostupné učební pomůcky.

Vzdělávání v předmětu Český jazyk a literatura:

- směřuje k ovládnutí základních jazykových jevů pro dorozumívání v ústní i písemné podobě,
- směřuje k osvojování a rozvíjení čtenářských schopností,
- vede k využívání různých zdrojů informací - př. slovníky, encyklopedie, katalogy, pro rozšiřování znalostí a dovedností potřebných pro další vývoj.

Vyučovací předmět Český jazyk a literatura je úzce spjat s ostatními vyučovacími předměty.

Výchovné a vzdělávací strategie pro rozvíjení klíčových kompetencí

Kompetence k učení

Učitel:

- vede žáky ke stálému zdokonalování čtení,
- vytváří podmínky pro získávání dalších informací potřebných k práci,
- stanovuje dílčí vzdělávací cíle v pravopisu,
- vede žáky k pochopení jazyka a jako důležitého nástroje celoživotního vzdělávání.

Žáci:

- jsou motivováni k aktivnímu zapojování se do vyučovacího procesu.

Kompetence k řešení problémů

Učitel:

- hodnotí práci žáků způsobem, který jim umožňuje vnímat vlastní pokrok

Žáci:

- navrhují různá řešení problémů, dokončují úkoly a zdůvodňují své závěry,
- vzájemně si radí a pomáhají.

Kompetence komunikativní

Učitel:

- vede žáky k výstižnému a kultivovanému projevu.

Žáci:

- dokážou prezentovat své myšlenky a názory.

Kompetence sociální a personální

Učitel:

- organizuje práci ve skupinách, tak aby žáci spolupracovali při řešení problémů,
- vede žáky k prezentaci svých myšlenek a názorů a k vzájemnému respektu,
- vytváří příležitosti pro komunikaci mezi žáky.

Žáci:

- respektují pokyny pedagogů.

Kompetence občanské

Učitel:

- využívá literatury naučné i vědecké k vytváření postoje k přírodě, k životnímu prostředí,
- vede žáky k pochopení jazyka jako prostředku historického a kulturního vývoje národa, a jako důležitého sjednocujícího činitele národního společenství,
- vede žáky k rozvíjení pozitivního vztahu k mnohojazyčnosti a respektování kulturní rozmanitosti

Žáci zvládnou komunikaci i ve vyhraněných situacích.

Pro žáky s postižením jsou k dispozici vhodně přizpůsobené pracovní materiály.

Kompetence pracovní

Učitel:

- vede žáky k organizování a plánování učení,
- se zajímá, jak žákům vyhovuje jeho způsob výuky,
- požaduje dodržování dohodnuté kvality, postupů, termínů.

Ročník: 6. – 9.

Český jazyk a literatura se vyučuje jako samostatný předmět v 6., 8. a 9. ročníku 5 hodin týdně, v 7. ročníku 4 hodiny týdně.

Vzdělávání ve vyučovacím předmětu Český jazyk a literatura je zaměřeno na:

- rozvíjení kultivovaného písemného i ústního projevu,
- vytváření vlastních názorů a postojů,
- výchovu k uvědomělému dialogu (ke schopnosti obhajovat své názory a postoje, ale i respektovat názory druhých),
- orientaci při vnímání okolního světa i sebe sama,
- porozumění různým druhům psaných i mluvených projevů, orientaci v základních stylistických útvarech,
- vnímání literatury jako specifického zdroje poznání a prožitků, rozpoznání záměrů autora, hlavní myšlenky,
- využívání různých zdrojů informací (slovníky, encyklopedie, katalogy, bibliografie, internet),
- rozšiřování znalostí a dovedností potřebných k dalšímu vzdělávání.

Vyučovací předmět **Český jazyk a literatura** je úzce spjat s **dějepisem** (období Velké Moravy - misijní činnost Konstantina a Metoděje, husitství, národní obrození atd.), **informačními a komunikačními technologiemi** (komunikace prostřednictvím elektronické pošty, dodržování vžitých konvencí a pravidel v písemném projevu aj.), **hudební výchovou** (lidová slovesnost, melodrama, písničkáři aj.), **občanskou výchovou** (demokratické principy, vlastenectví, výchova k evropanství aj.).

Předmětem prolínají průřezová témata

OSV (osobnostní a sociální výchova) – mluvní cvičení, verbální a neverbální sdělení, dovednost zapamatovat si pomocí audiovizuálních vjemů, sociální dovednosti, mezilidské vztahy, řešení problémů, kreativita.

MV (mediální výchova) – mediální sdělení a jeho hodnocení, reklama, zpravodajství, výběr literatury.

MKV (multikulturní výchova) – Češi a národní obrození, vzájemné ovlivňování české, německé a židovské kultury v našich zemích, rovnocennost všech etnických skupin a jejich kultur, vzájemné obohacování.

Výchovné a vzdělávací strategie pro rozvoj klíčových kompetencí žáků

Kompetence k učení

Žáci jsou vedeni k

- vyhledávání a třídění informací, k jejich propojování do širších významových celků,
- užívání správné terminologie, osvojení si základních jazykových a literárních pojmů,
- využívání výpočetní techniky,
- diskusi o výsledcích svého učení a ke kritickému hodnocení svých výsledků.

Učitel

- využívá kladného hodnocení k motivaci pro další činnost,
- vede žáky ke stálému zdokonalování čtení,
- vytváří podmínky pro získávání dalších informací potřebných k práci.

Kompetence k řešení problémů

Žáci jsou směřováni k

- vyhledávání informací vhodných pro řešení problémů,
- samostatnému řešení problémů a k volbě vhodných způsobů řešení,
- využívání získaných vědomostí a dovedností k objevování různých variant řešení,
- uvážlivému rozhodování, uvědomování si zodpovědnosti za svá rozhodnutí,
- ochotě přistoupit na návrhy řešení, s kterými přicházejí jiní.

Učitel s chybou žáka pracuje jako s příležitostí, jak ukázat cestu ke správnému řešení.

Kompetence komunikativní

Žáci jsou vedeni k

- formulování a vyjadřování svých myšlenek a názorů v logickém sledu, k výstižnému a kultivovanému vyjadřování v ústní i písemné formě,
- naslouchání promluvám druhých lidí a k vhodnému a přiměřenému reagování na ně, k věcnému argumentování,
- účinnému zapojování se do diskuse, k výstižné argumentaci při obhajobě svých názorů,
- tolerantnosti k názorům druhých.

Učitel vede žáky k výstižnému a kultivovanému projevu.

Kompetence sociální a personální

Žáci jsou vedeni k

- dodržování pravidel slušného chování, k respektování předem daných zásad,
- účinné spolupráci ve skupině, k ochotě pomoci druhým nebo sám o pomoc požádat,
- utváření příjemné pracovní atmosféry ve skupině i v celém třídním kolektivu.

Učitel

- organizuje práci ve skupinách tak, aby žáci spolupracovali při řešení problémů,
- vede žáky k prezentaci svých myšlenek a názorů a k vzájemnému respektu,
- vytváří příležitosti pro komunikaci mezi žáky.

Kompetence občanské

Žáci jsou směřováni k

- respektování přesvědčení druhých lidí, k prozkoumávání jejich názorů a pohledů lišících se od jejich vlastních,
- chápání našich národních tradic, k zájmu o naše kulturní i historické dědictví, k aktivnímu zapojování se do kulturního dění,
- pozitivnímu postoji k uměleckým dílům,
- vnímání naší kultury v širším rámci kultury evropské a světové, výchova k evropanství.

Učitel vede žáky k tomu, aby brali ohled na druhé.

Kompetence pracovní

Žáci jsou vedeni k

- využívání nabytých vědomostí a dovedností v běžné praxi,
- dodržování dohodnuté kvality práce, k respektování vymezených pravidel, k zodpovědnému plnění povinností a závazků,
- využití možnosti vzájemně se radit a pomáhat si,
- ochotě a schopnosti adaptovat se na změněné nebo nové pracovní podmínky.

Učitel

- se zajímá o to, jak žákům vyhovuje způsob jeho výuky,
- požaduje dodržování dohodnuté kvality, termínů.

Vzdělávací obsah vyučovacího předmětu Český jazyk a literatura

Ročník: 1. – 3.

Jazyková výchova

Očekávaný výstup z RVP	Ročník	Školní výstupy	Konkrétní učivo	Průřezová témata
Žák: rozlišuje zvukovou a grafickou podobu slova, člení slova na hlásky, odlišuje dlouhé a krátké samohlásky.	**1. - 2.**	Žák: sluchově rozliší hlásky, správně vysloví slovo po hláskách a rozčlení souhláskové skupiny.	Slovo, slabika, hláska, písmeno.	
Porovnává významy slov, zvláště slova opačného významu a slova významem souřadná, nadřazená a podřazená, vyhledá v textu slova příbuzná.	**2. - 3.**	Rozpozná slova nadřazená, podřazená, souřadná, jednoznačná a mnohoznačná. Rozpozná slova opačného významu, slova příbuzná určí jen v typických případech v oblasti adekvátní slovní zásoby.	Význam slov.	
Porovnává a třídí slova podle zobecněného významu-děj, věc, okolnost, vlastnost.	**3.**	Pojmenuje a roztřídí předměty, děje, vlastnosti a okolnosti.	Souvislé jazykové projevy. Otázky a odpovědi. Popis.	
Rozlišuje slovní druhy v základním tvaru.	**2. - 3.**	Pozná podstatné jméno, sloveso, předložku a nejfrekventovanější spojky. Určí druh slova v základním tvaru (mimo zájmen a příslovcí.)	Tvarosloví. Slovní druhy.	
Užívá v mluveném projevu správné gramatické tvary podstatných jmen, přídavných jmen a sloves.	**3.**	Rozliší rod a číslo podstatných jmen a sloves. Vyčasuje sloveso v čase přítomném, minulém a budoucím.	Tvarosloví. Rod a číslo. Časování sloves.	
Žák: spojuje věty do jednodušších souvětí vhodnými spojkami a jinými spojovacími výrazy.	**2. - 3.**	Žák: rozliší větu jednoduchou a souvětí. Spojuje věty do jednoduchých souvětí vhodnými spojkami. Doplňuje souvětí.	Věta a souvětí. Spojky a jejich funkce, spojovací výrazy.	
Rozlišuje v textu druhy vět podle postoje mluvčího a k jejich vytvoření volí vhodné jazykové i zvukové prostředky.	**2. - 3.**	Pozná větu oznamovací, tázací, rozkazovací a přací. Vytvoří určený druh věty a volí k tomu vhodné jazykové a zvukové prostředky.	Druhy vět. Intonace věty.	

Odůvodňuje a píše správně: i/y po tvrdých a měkkých souhláskách i po obojetných souhláskách ve vyjmenovaných slovech; dě, tě, ně, ú/ů, bě, pě, vě, mě mimo morfologický šev; velká písmena na začátku věty a v typických případech vlastních jmen osob, zvířat a místních pojmenováních.	**2. - 3.**	Odůvodňuje a píše správně i/y po tvrdých a měkkých souhláskách., ú/ů, dě, tě, ně, bě, pě, vě, mě. Píše velká písmena na začátku věty a ve vlastních jménech osob. Odůvodňuje a píše správně i/y ve vyjmenovaných slovech a velká písmena v typických případech vlastních jmen osob, zvířat a místních pojmenováních.	Učivo gramatiky v oblasti očekávaného výstupu.	

Literární výchova

Očekávaný výstup z RVP	**Ročník**	**Školní výstupy**	**Konkrétní učivo**	**Průřezová témata**
Žák: čte a přednáší zpaměti ve vhodném frázování a tempu literární texty, přiměřené věku.	**1.** **2.** **3.**	Žák: recituje básnický text přiměřený věku, zná jednoduchá rozpočítadla, říkanky. Výraznější přednes, respektuje pomlky. Uplatňuje výrazný přednes i v jednoduchém literárním textu.	Memorování říkadel, básní a rozpočítadel k probíraným písmenům. Básně z čítanky nebo dle vlastního výběru za pomoci učitele (recitační soutěž).	
Vyjadřuje své pocity z přečteného textu.	**3.**	Hodnotí vlastnosti např. pohádkových postav, rozpozná atmosféru příběhu (smutný, veselý).	Práce s textem - volná reprodukce čteného nebo slyšeného textu, vlastní výtvarný doprovod.	
Rozlišuje vyjadřování v próze a poezii, odlišuje pohádku od ostatních vyprávění.	**3.**	Rozliší poezii a prózu, rozpozná některé literární útvary (říkadlo, rozpočítadlo, pohádka). Umí naslouchat uměleckému přednesu.	Seznamuje se se základy literatury - učí se rozumět pojmům: říkadlo, rozpočítadlo, hádanka, pohádka, báseň, loutkové divadlo, maňáskové divadlo, kniha, časopis, spisovatel, ilustrace. Poslech četby prózy a poezie, umělecký přednes.	
Žák: pracuje tvořivě s literárním textem podle pokynů učitele a svých schopností.	**1. - 3.**	Volně reprodukuje text, přiměřený věku, vypravuje nebo dramatizuje část známé pohádky.	Vypravování, dramatizace.	

Komunikační a slohová výchova

Očekávaný výstup z RVP	Ročník	Školní výstupy	Konkrétní učivo	Průřezová témata
Žák: plynule čte s porozuměním texty přiměřeného rozsahu a náročnosti.	**1.**	Čtení-plynule, pozorně, i formou slabikování, čte jednoduchý text s porozuměním.	Přípravná sluchová a zraková cvičení, správné čtení písmen, slabik a uvědomělé čtení slov a krátkých vět, příběhů, pohádek.	
	2. - 3.	Čte s porozuměním přiměřený text. Hlasité i tiché čtení.	Technika čtení s kontrolou porozumění.	
Porozumí písemným nebo mluveným pokynům přiměřené složitosti.	**1.**	Naslouchání. Zdvořile naslouchá a vyjadřuje kontakt s partnerem.	Komunikační situace. Reaguje soustředěně na pokyny učitele a na jednoduché psané pokyny. Podle situace odpovídá celou větou nebo jednoslovně.	
	2. - 3.	Naslouchá pozorně, soustředěně a aktivně. Na základě ústního nebo písemného zadání splní jednoduchý úkol.		
Respektuje základní komunikační pravidla v rozhovoru.	**1.**	Mluvený projev. Pozdraví, osloví, požádá, omluví se. Neskáče dospělému do řeči.	Dechová cvičení. Tvoření hlasu. Výslovnost. Zahájení a ukončení dialogu. Intonace, mimika, gesta. Pravidla zdvořilé komunikace.	
Žák: pečlivě vyslovuje, opravuje svou nesprávnou nebo nedbalou výslovnost.	**2. - 3.**	Žák: vytvoří vzkaz, omluvu, prosbu, vypravování. Zdvořile vystupuje na veřejnosti.		
	1. - 3.	V oblasti přiměřené slovní zásoby vyslovuje zřetelně nebo se s pomocí učitele opraví.	Hlasová cvičení, výslovnost. Analýza, syntéza slov. Jednoduché odpovědi celou větou. Krátké a přiměřené slovní projevy. Vypravuje, doplňuje, recituje, odpovídá.	
V krátkých mluvených projevech správně dýchá a volí vhodné tempo řeči.	**1. - 2.**	Reprodukuje správně krátkou větu, říkanku, básničku.	Hlasová, dechová cvičení. Rozvíjení znělého hlasu. Hry s rytmem, rýmem, intonací. Dramatizace.	
	3.	Při slovním projevu si hlídá tempo řeči a správný nádech.		
Volí vhodné verbální i nonverbální prostředky řeči v běžných školních i mimoškolních situacích.	**1. - 3.**	Nepoužívá vulgární výrazy.	Mimojazykové prostředky. Vysvětlovat vzájemné respektování se v dialogu a nevhodnost vulgárních výrazů.	

Na základě vlastních zážitků tvoří krátký mluvený projev.	**1. - 3.**	Bez ostychu vypravuje zážitek.	Rozhovoření žáků. Vypravování zážitků z prázdnin, víkendů, domova. Posloupnost při vypravování. Dramatizace.	
Žák: zvládá základní hygienické návyky spojené se psaním.	**1. -3.**	Žák: podle opakovaných pravidel se správně posadí, uchopí psací potřebu, nakloní sešit. Udržuje pořádek na stole.	Nácvik správných návyků při psaní, úchop psací potřeby, hygiena zraku. Odpočinek x práce.	
Píše správné tvary písmen a číslic, správně spojuje písmena a slabiky, kontroluje vlastní písemný projev.	**1.**	Úhledně a s pečlivostí píše písmena, číslice, slova a věty, se snahou mít upravený sešit. Kontroluje si opis, přepis, diktát.	Uvolňovací a kresebné cviky, uvolňování zápěstí, ruky od lokte. Pravidla pro úpravu v sešitě. Nácvik správných tvarů písmen.	
	2. - 3.	Píše úhledně, čitelně a přehledně.	Technika psaní.	
Píše věcně a formálně správně jednoduchá sdělení.	**2. - 3.**	Napíše správně svoji adresu, vzkaz, přání.	Slohová cvičení.	
Seřadí ilustrace podle dějové posloupnosti a vypráví podle nich příběh.	**1.**	Seřadí ilustrace známé krátké pohádky a vypravuje ji.	Pohádková osnova. Posloupnost děje.	
	2. - 3.	Uspořádá posloupnost popisu, posloupnost děje v příběhu.	Popis. Dokončení příběhu.	

Ročník: 4. – 5.

Jazyková výchova

Očekávaný výstup z RVP	Ročník	Školní výstupy	Konkrétní učivo	Průřezová témata
Žák: rozlišuje ve slově kořen, část příponovou, předponovou a koncovku.	**4. - 5.**	Určí kořen slova, část příponovou, předponovou. Rozliší, v kterých případech se jedná o slova příbuzná a v kterých o tvary téhož slova. Rozliší, která slova jsou příbuzná se zadaným slovem a která ne. K danému slovu uvede slova příbuzná.	Stavba slova, slovotvorný základ - kořen slova, předpona, přípona, koncovka, slova příbuzná. Rozlišení předpona – předložka.	OSV - Sociální rozvoj – Komunikace.
Rozlišuje ve slově kořen, část příponovou, předponovou a koncovku.	**5.**	Rozlišuje předpony a předložky a správně je píše.	Psaní předložek s, z ve spojení s podstatným jménem.	
Porovnává významy slov, zvláště slova stejného nebo podobného významu a slova vícevýznamová. Rozlišuje slova spisovná a jejich nespisovné tvary.	**4. - 5.**	Žák: vybere z nabídky slovo, které má významem nejblíže k zadanému slovu, nahradí v textu slovo slovem významem	Slova jednoznačná, mnohoznačná, antonyma, synonyma, homonyma, opozita, slova citově zabarvená, slova spisovná.	

		protikladným, významem stejným nebo podobným, citově zabarveným, nespisovné slovo slovem spisovným. Vyhledá v textu slovo vícevýznamové, vysvětlí jeho další významy. Rozhodne, zda dvojice slov splňuje požadovanou podmínku (pro opozita). Vyhledá v textu nespisovný tvar podstatného a přídavného jména a slovesa a nahradí ho tvarem spisovným. Doplní zadaný tvar podstatného jména do věty tak, aby to bylo mluvnicky a pravopisně správně (1. a 4. pád rod mužský životný**).**		
Žák: určuje slovní druhy plnovýznamových slov.	**4. - 5.**	Určí slovní druh vyznačeného slova ve větě (kromě částic). Vybere z krátkého textu větu, která obsahuje/ neobsahuje určený slovní druh. Určí u podstatného jména rod, číslo, pád a vzor a na základě této znalosti používá podstatná jména ve správném tvaru v mluveném i psaném projevu. Rozliší přídavné jméno tvrdé a měkké, ve spojení přídavného a podstatného jména určí u přídavného jména jeho pád, číslo, rod; používá přídavná jména ve správném tvaru v mluveném i psaném projevu. Určí osobu, číslo, způsob (u způsobu oznamovacího čas) u slovesa, užívá slovesa ve správných tvarech mluveném i psaném projevu. Rozliší, zda věta je/není napsaná gramaticky správně.	Slovní druhy - slova ohebná a neohebná.	

Žák: určuje slovní druhy plnovýznamových slov a využívá je v gramaticky správných tvarech ve svém mluveném projevu. Určuje slovní druhy plnovýznamových slov a využívá je v gramaticky správných tvarech ve svém mluveném projevu. Určuje slovní druhy plnovýznamových slov a využívá je v gramaticky správných tvarech ve svém mluveném projevu.	**4. - 5.**	Žák: pozná zvratná slovesa, neurčitek, umí určit osobu, číslo, čas, umí časovat slovesa v času přítomném, minulém, budoucím. Rozlišuje jednoduché a složené slovesné tvary, zná pojem příčestí minulé a umí ho vytvořit.	Slovesa - infinitiv, určité tvary, slovesa se zvratným zájmenem si, se. Slovesné kategorie - osoba, číslo, čas.	
	5.	Pozná všechny slovesné způsoby.	Slovesný způsob.	
Žák: určuje slovní druhy plnovýznamových slov a využívá je v gramaticky správných tvarech ve svém mluveném projevu. Píše správně i/y ve slovech po obojetných souhláskách.	**4. - 5.**	Žák: zná vzory podstatných jmen, umí určit rod, číslo, pád a vzor; umí skloňovat podstatná jména podle vzorů.	Podstatná jména - určování mluvnických kategorií, koncovky podstatných jmen	
	5.	Rozlišuje tvrdá a měkká přídavná jména a rozlišuje gramaticky správně koncovky měkkých a tvrdých příd. jmen. Správně píše/doplní i/y ve vyjmenovaných slovech a slovech s nimi příbuzných. Píše správně z hlediska pravopisu lexikálního a morfologického.	Přídavná jména - rozlišení na tvrdá a měkká, pravopis psaní koncovek u přídavných jmen tvrdých a měkkých	
Vyhledává základní skladební dvojici, označuje základ věty. Zvládá základní příklady syntaktického pravopisu. Píše správně i/y ve slovech po obojetných souhláskách.	**4. - 5.**	Vyhledá ve větě základní skladební dvojici (podmět vyjádřený, nevyjádřený, několikanásobný). Vyhledá ve větě určovací skladební dvojice (bez terminologie).	Stavba věty jednoduché - základní skladebné dvojice, shoda přísudku s holým podmětem	

Žák: v neúplné základní skladební dvojici označuje základ věty. Zvládá základní příklady syntaktického pravopisu. Píše správně i/y ve slovech po obojetných souhláskách.	**5.**	Žák: na základě znalosti shody přísudku s podmětem používá správné tvary příčestí minulého činného v mluveném i psaném projevu. Doplní správně čárky do zadaného textu (oslovení, několikanásobný větný člen pozná nevyjádřený podmět a užívá shodu přísudku s nevyjádřeným podmětem.	Nevyjádřený podmět.	
Odlišuje větu jednoduchou a souvětí, vhodně změní větu jednoduchou v souvětí. Užívá vhodných spojovacích výrazů, podle potřeby projevu je obměňuje.	**4. - 5.**	Rozliší větu jednoduchou a souvětí, určí základní skladebné dvojice ve větě jednoduché. Seznámí se s pravidlem shody přísudku s podmětem, z vět jednoduchých vytvoří souvětí.	Souvětí - spojování jednoduchých vět v souvětí, spojovací výrazy, čárka v souvětí. Stavba jednoduchého souvětí.	
Při jednoduchém rozboru literárních textů používá elementární literární pojmy.	**4. - 5.**	Rozlišuje různé typy autorů.	Rozlišení autorů literárních textů: spisovatel, básník.	
Při jednoduchém rozboru literárních textů používá elementární literární pojmy.	**4. - 5.**	Rozhodne, zda ukázka je pohádka, pověst nebo bajka Rozhodne, zda ukázka je poezie, nebo próza	Vymezení pojmu kniha, čtenář.	

Literární výchova

Očekávaný výstup z RVP	Ročník	Školní výstupy	Konkrétní učivo	Průřezová témata
Žák: rozlišuje různé typy uměleckých a neuměleckých textů. Při jednoduchém rozboru literárních textů používá elementární literární pojmy.	**4. - 5.**	Žák: rozpozná umělecké vybrané žánry - pohádka, pověst, bajka, dobrodružná četba, comics.	Literární druhy a žánry - rozpočitadlo, hádanka, říkanka, báseň, pohádka, bajka, povídka, populárně naučný text.	
Při jednoduchém rozboru literárních textů používá elementární literární pojmy.	**4. - 5.**	Zná pojmy rým, verš, sloka, recituje básně (přiměřené věku).	Báseň - verš, rým, přirovnání, přesná reprodukce textu, recitace, umělecký přednes, vlastní výtvarný doprovod.	

Při jednoduchém rozboru literárních textů používá elementární literární pojmy. Volně reprodukuje text podle svých schopností, tvoří vlastní literární text na dané téma. Vyjadřuje své dojmy z četby a zaznamenává je.	**4. - 5.**	Čte nahlas i potichu, rozumí přiměřeně náročnému textu a umí ho reprodukovat, odliší podstatné a okrajové informace, dokáže zdramatizovat vhodný text.	Pohádka, bajka, povídka - volná reprodukce přečteného nebo slyšeného textu, dramatizace, vlastní výtvarný doprovod. Hodnocení postav literárního díla a určení jejich vzájemného vztahu.	
Při jednoduchém rozboru literárních textů používá elementární literární pojmy.	**4. - 5.**	Rozlišuje různé typy autorů.	Rozlišení autorů literárních textů: spisovatel, básník.	
Při jednoduchém rozboru literárních textů používá elementární literární pojmy.	**4. - 5.**	Rozhodne, zda ukázka je pohádka, pověst nebo bajka Rozhodne, zda ukázka je poezie, nebo próza	Vymezení pojmu kniha, čtenář.	
Žák: volně reprodukuje text podle svých schopností, tvoří vlastní literární text na dané téma. Vyjadřuje své dojmy a zaznamená je.	**4. - 5.**	Žák: dokáže rozlišit pojmy herec, režisér. Dokáže sdělit své dojmy a prožitky z divadelního, filmového představení.	Divadelní a filmové představení - herec, režisér.	
Volně reprodukuje text podle svých schopností, tvoří vlastní literární text na dané téma. Vyjadřuje své dojmy z četby a zaznamenává je. Rozlišuje různé typy uměleckých a neuměleckých textů.	**4. - 5.**	Přednese a volně reprodukuje text. Vytvoří vlastní text na dané či vlastní téma. Napíše pohádku, bajku. Zpracuje stručné sdělení (referát) o přečtené knize, prezentuje ho spolužákům, zakládá do portfolia nebo zapisuje do čtenářského deníku. Řekne, jak na něj vyslechnutá / přečtená ukázka působí**.** Rozhodne, z kterého druhu / žánru je úryvek – řešení v nabídce (úryvek z poezie, komiksu, z naučného textu – encyklopedie, z návodu k použití, z pohádky).	Poslech literárních textů. Zážitkové čtení a naslouchání.	

Komunikační a slohová výchova

Očekávaný výstup z RVP	Ročník	Školní výstupy	Konkrétní učivo	Průřezová témata
Žák: čte s porozuměním přiměřeně náročné texty potichu i nahlas.	**4. - 5.**	Žák: čte nahlas i potichu, rozumí přiměřeně náročnému textu a umí ho reprodukovat. Vybere z nabídky	Praktické čtení - technika čtení, čtení pozorné, plynulé, znalost orientačních prvků v textu Věcné čtení - čtení jako zdroj informací; čtení vyhledávací, klíčová slova.	

Rozlišuje podstatné a okrajové informace v textu vhodném pro daný věk, podstatné informace zaznamenává.		vhodný nadpis. Posoudí na základě přečteného textu pravdivost / nepravdivost tvrzeni. Posoudí, zda daná informace vyplývá / nevyplývá z textu. Vyhledá v textu odpověď na zadanou otázku. Vystihne hlavní myšlenku textu. Vybere z nabídky slov slova klíčová vztahující se k zadanému textu. Rozhodne, které informace v textu jsou nepodstatné pro smysl (vyznění) textu. Vypíše požadovanou informaci z textu Utřídí přečtené informace, vybere podstatná fakta.		
Žák: posuzuje úplnost či neúplnost jednoduchého sdělení.	**4. - 5.**	Žák: sestaví jednoduchý slohový útvar (adresa, zpráva, vzkaz, oznámení, pozvánka). Posoudí**,** zda náležitosti daného slohového útvaru jsou úplné, či zda něco chybí. Sestaví z vět (či krátkých odstavců) na základě časové a příčinné souvislosti příběh, sdělení. Vybere z nabídky větu, která je vhodná jako závěr k dané ukázce.	Praktické naslouchání - naslouchání zdvořilé, vyjádření kontaktu s partnerem. Věcné naslouchání - pozorné, soustředěné, aktivní.	
Reprodukuje obsah přiměřeně složitého sdělení a zapamatuje si z něj podstatná fakta.	**4. - 5.**	Vyslechne sdělení a reprodukuje / napíše jeho obsah /smysl Vyslechne vzkaz a reprodukuje ho další osobě	Aktivní naslouchání - zaznamenat slyšené, reagovat otázkami.	
Vede správně dialog, telefonický rozhovor, zanechá vzkaz na záznamníku.	**4. - 5.**	Na základě zadaných informací vede dialog, telefonický hovor (s kamarádem, s dospělým), zanechá vzkaz na záznamníku.	Komunikační žánry - pozdrav, oslovení, omluva, prosba, vzkaz, zpráva, oznámení. Základní komunikační pravidla - oslovení, zahájení a ukončení dialogu.	
	4. – 5.	Žák: posoudí, zda v uvedené ukázce dialogu, telefonického rozhovoru nebo vzkazu na záznamníku něco chybí nebo zda je úplná. Změní dialog na vzkaz apod.	Střídání rolí mluvčího a posluchače, zdvořilé vystupování.	
Žák: rozpoznává manipulativní komunikaci v reklamě.	**4. - 5.**	Vybere z předložených ukázek tu, která výrazně ovlivňuje rozhodování člověka. Vybere z nabídky možností, čeho chtěla reklama dosáhnout.	Dialog na základě obrazového materiálu.	

Volí náležitou intonaci, přízvuk, pauzy a tempo podle svého komunikačního záměru.	**4. - 5.**	Na základě zadání předvede s náležitou intonací, přízvukem a tempem řeči různá sdělení - oznámení, příkaz, prosbu, omluvu – a respektuje při tom rozdílného adresáta. Vhodně se představí ostatním dětem, dospělému.	Základy techniky mluveného projevu - dýchání, tvoření hlasu, výslovnost. Mimojazykové prostředky řeči - mimika, gesta.	
Žák: rozlišuje spisovnou a nespisovnou výslovnost a vhodně ji užívá podle komunikační situace. Píše správně po stránce obsahové i formální jednoduché komunikační žánry.	**4. - 5.**	Žák: Rozliší ve slyšené ukázce spisovnou a nespisovnou výslovnost (sme, dyž, vo tom apod.). Při veřejné komunikační situaci využívá spisovnou výslovnost. Píše správně po stránce obsahové i formální vyprávění. Sestaví popis předmětu (zvířete/osoby) a popis pracovního postupu. Napíše soukromý dopis se všemi náležitostmi. V ukázce dopisu doplní, co chybí.	Vyjadřování závislé na komunikační situaci. Základní hygienické návyky - správné sezení, držení psacího náčiní, hygiena zraku, zacházení s grafickým materiálem. Technika psaní - úhledný, čitelný a přehledný písemný projev, formální úprava textu. Žánry písemného projevu - adresa, blahopřání, pozdrav z prázdnin, omluvenka, zpráva, oznámení, pozvánka, vzkaz, inzerát, dopis, popis, jednoduché tiskopisy (přihláška, dotazník).	
Sestaví osnovu vyprávění a na jejím základě vytváří krátký mluvený nebo písemný projev s dodržením časové posloupnosti.	**4. - 5.**	K zadanému textu přiměřené délky vytvoří jeho osnovu (nejméně o třech bodech). Zařadí do přečtené ukázky vyprávění nabízený text na vhodné místo.	Komunikační žánry - vypravování. Žánr písemného projevu – vypravování.	

Ročník: 6. – 9.

Jazyková výchova

Očekávaný výstup z RVP	Ročník	Školní výstupy	Konkrétní učivo	Průřezová témata
Žák: v písemném projevu zvládá pravopis lexikální, slovotvorný a morfologický i syntaktický ve větě jednoduché i souvětí	**6.**	Žák: ovládá pravopisné jevy lexikální a morfologické.	**Pravopis (lexikální a morfologický)** Skupiny hlásek při odvozování, zdvojené souhlásky, skupiny bě-bje, vě-vje, pě, mě-mně, předpony s-/se-,z-/ze-, vz-/vze-, předložky s/se,z/ze, i/y po obojetných souhláskách.	

Správně třídí slovní druhy, tvoří spisovné tvary slov a vědomě jich používá ve vhodné komunikační situaci.		Dokáže poznat ohebné slovní druhy a určit jejich mluvnické významy a tvary slov.	**Tvarosloví** **(ohebné slovní druhy)**	
Žák: rozlišuje významové vztahy gramatických jednotek ve větě a v souvětí.		Žák: Určuje větné členy, dodržuje správný slovosled ve větě a doplňuje větu pomocí rozvíjejících vět. členů.	**Skladba** Základní a rozvíjející větné členy, shoda přísudku s podmětem, věta jednoduchá a souvětí, tvoření vět, stavba textová.	
Spisovně vyslovuje česká a běžně užívaná cizí slova.		Odlišuje spisovný a nespisovný jazykový projev, dodržuje zásady spis. výslovnosti, modulace souvislé řeči, intonaci a členění řeči.	**Zvuková stránka jazyka** Hláskosloví, spisovná výslovnost; slovní přízvuk; zvuková stránka věty.	
Samostatně pracuje s PČP,SSČ a dalšími jazykovými příručkami.		Dokáže pracovat se základními jazykovými příručkami.	**Obecné poučení o jazyce (jazykové příručky)** Jazyk a jeho útvary, jazykověda a její složky, seznámení s jazykovými příručkami.	
Žák: využívá znalostí o jazykové normě při tvorbě vhodných jazyk. projevů podle komunikační situace, rozpoznává přenesená pojmenování, zvláště ve frazémech.	**7.**	Žák: využívá poznatků k obohacování slovní zásoby, dorozumívá se kultivovaně a výstižně jazykovými prostředky vhodnými pro danou komunikační situaci.	**Význam slov a nauka o tvoření slov** Slovo a sousloví, rčení Slova jednoznačná a mnohoznačná. Synonyma, antonyma, homonyma. Odborné názvy.	
Rozlišuje a příklady v textu dokládá nejdůležitější způsoby obohacování slovní zásoby a zásady tvoření českých slov.		Rozpozná nejdůležitější způsoby obohacování slovní zásoby a zásady tvoření českých slov.	**Slovní zásoba a tvoření slov (způsoby tvoření slov a obohacování slovní zásoby)** Slovotvorný základ, přípona, předpona, slova příbuzná, stavba slova, střídání hlásek při odvozování.	
Správně třídí slovní druhy, tvoří spisovné tvary slov a vědomě jich používá ve vhodné komunikační situaci.		Dokáže rozlišit ohebné a neohebné slovní druhy a určit jejich mluvnické kategorie.	**Pravopis a tvarosloví** Odchylné tvary podstatných jmen (částí těla). Přídavná jména, zájmena, číslovky – procvičování obtížnějších tvarů. Slovesa – obtížnější slovesné tvary, rod činný a trpný. Neohebné slovní druhy. Psaní velkých písmen.	
Rozlišuje významové vztahy gramatických jednotek ve větě a souvětí.		Rozlišuje větné členy, ovládá základní pravopisné jevy syntaktické ve větě jednoduché i v souvětí.	**Skladba** Věta 1-členná a 2-jčlenná. Věta jednoduchá a souvětí. Větné členy. Druhy vedlejších vět (VV podmětná, předmětná a přívlastková).	

Žák: rozlišuje a příklady v textu dokládá způsoby obohacování slovní zásoby a zásady tvoření českých slov, rozpoznává přenesená pojmenování.	**8.**	Žák: Rozpoznává jednotky slovní zásoby	**Nauka o slovní zásobě** Slovní zásoba a její tvoření. Slova přejatá, výslovnost, pravopis. Pojmenování jednoslovná, sousloví, frazeologické obraty (přísloví, pranostiky, pořekadla).	
Správně třídí slovní druhy, tvoří spisovné tvary slov a vědomě jich používá ve vhodné komunikační situaci, samostatně pracuje s Pravidly českého pravopisu, Slovníkem spisovné češtiny a dalšími jazykovými příručkami.		Viz RVP – krytí výstupů.	**Tvarosloví** Podstatná jména, nepravidelnosti ve skloňování, skloňování obecných jmen přejatých a cizích vlastních jmen. Skloňování zájmen. Slovesa (typy sloves). Slovesný vid a koncovky jmen a sloves.	
Rozlišuje významové vztahy gramatických jednotek ve větě a souvětí.		Určuje stavbu věty jednoduché i souvětí.	**Skladba** Věta dvojčlenná a jednočlenná. Větné členy (základní, rozvíjející a několikanásobné).	
V písemném projevu zvládá pravopis syntaktický ve větě jednoduché a souvětí.		Rozlišuje významové poměry s důrazem na syntaktický pravopis.	Významový poměr v souvětí a v několikanásobných větných členech. Souvětí podřadné (transformace VČ ve VV a naopak), druhy VV (příslovečné), souvětí souřadné.	
Rozlišuje spisovný jazyk, nářečí a obecnou češtinu a zdůvodní jejich užití.		Orientuje se v rozdělení jazyků a v rozvrstvení národního jazyka.	**Vývoj českého jazyka a jazyky slovanské** Spisovné a nespisovné jazykové útvary a prostředky.	
Rozpoznává přenesená pojmenování, zvláště ve frazémech.	**9.**	Rozlišuje a vhodně používá slova jednoznačná a mnohoznačná, synonyma, antonyma, homonyma a odborné názvy.	**Význam slov** Slova jednoznačná a mnohoznačná. Synonyma, antonyma, homonyma a odborné názvy.	

Správně třídí slovní druhy, tvoří spisovné tvary slov a vhodně jich používá. Samostatně pracuje s Pravidly českého pravopisu, Slovníkem spisovné češtiny a dalšími příručkami.		Viz výstupy RVP.	**Tvarosloví a pravopis** Slovní druhy. Jména, jejich druhy a tvary. Slovesa a jejich tvary. Pravopis koncovek jmen a sloves. Neohebné slovní druhy.	
Rozlišuje významové vztahy gramatických jednotek ve větě a souvětí. V písemném projevu zvládá pravopis slovotvorný, morfologický i syntaktický ve větě a souvětí.		Správně třídí větné celky dle jejich typů. Viz RVP – krytí výstupů.	**Skladba** Stavba větná. Mluvnický zápor. Řeč přímá a nepřímá. Hlavní zásady českého slovosledu. Stavba textová.	
Spisovně vyslovuje česká a běžně užívaná cizí slova.		V různých typech jazykových projevů dodržuje zásady spisovné výslovnosti, modulace (přízvuk slovní a větný), intonace řeči (pauzy, frázování).	**Zvuková stránka jazyka** Hláskosloví. Spisovná výslovnost. Zvuková stránka věty. Psaní a výslovnost slov přejatých.	
Rozlišuje spisovný jazyk, nářečí a obecnou češtinu a zdůvodní jejich užití.		Správně využívá jazyk ke komunikaci (jazyková norma a kodifikace, kultura jazyka a řeči, původ a základy vývoje češtiny)	**Obecné výklady o ČJ** Útvary ČJ a jazyková kultura. Čeština jako jeden ze slovanských jazyků.	

Literární výchova

Očekávaný výstup z RVP	Ročník	Školní výstupy	Konkrétní učivo	Průřezová témata
Žák: rozlišuje základní literární druhy a žánry, porovná je i jejich funkci.	**6.**	Žák: rozpoznává literární druhy a žánry (poezie, próza, drama)	Literární druhy a žánry	
Rozpoznává různá ztvárnění téhož námětu v literárním zpracování.		Porovnává různé způsoby interpretace literárních děl a dokáže vytvořit krátký pohádkový příběh.	Lidová slovesnost	
Jednoduše popisuje strukturu a jazyk a vlastními slovy interpretuje smysl díla.		Orientuje se v základních pojmech literární teorie.	Struktura lit. díla - námět, téma, literární hrdina, kompozice.	
Uceleně reprodukuje přečtený text a vlastními slovy interpretuje smysl díla.		Přednáší vhodný literární text.	Poezie (lyrika, epika)	
Formuluje ústně i písemně dojmy ze své četby.		Volně reprodukuje přečtený nebo slyšený text, při své četbě používá základní čtenářské strategie.	Próza – individualizace četby Čtenářské strategie. Povídka, román, dětský hrdina v literatuře.	

Tvoří vlastní literární text podle svých schopností a na základě osvojených znalostí základů literární teorie.		Pracuje tvořivě s literárním textem podle pokynu učitele.	Vlastní tvorba Humor v literatuře, nadsázka, ironie, gradace děje.	
Žák: Rozlišuje základní literární druhy a žánry, porovnává jejich funkci, uvede jejich výrazné představitele.	**7.**	Žák: Rozpoznává typické žánry a je schopen uvést jejich výrazné představitele.	Literární památky	
Uceleně reprodukuje přečtený text a vlastními slovy interpretuje smysl díla (formuluje ústně i písemně dojmy ze své četby).		Charakterizuje postavy, čas, prostředí děje. Rozpoznává a charakterizuje základní literární pojmy.	Žánry epické Čtenářské strategie	
Vyhledává informace v různých typech katalogů, v knihovně i v dalších informačních zdrojích.		Je veden k četbě dle vlastního výběru, formuluje vlastní názory na přečtený text. Pro svou individuální četbu dokáže vybrat vhodný text přiměřený úrovni čtenářských dovedností.	Individuální četba Próza	
Rozlišuje literaturu hodnotnou a konzumní, svůj názor doloží argumenty.		Výrazně čte nebo přednáší vhodný literární text.	Kvalita literárního díla	
Tvoří vlastní literární text podle svých schopností a na základě osvojených znalostí základů literární teorie.		Tvořivě pracuje s literárním textem.	Využití literárních znalostí a dovedností	
Rozpoznává základní rysy výrazného individuálního stylu autora.		Všímá si struktury a jazyka literárního díla.	Fantazie v literatuře	
Rozlišuje základní literární druhy a žánry, porovnává je i jejich funkci. .	**8.**	Orientuje se ve vývoji české literatury.	Vývoj české literatury	
Jednoduše popisuje strukturu a jazyk literárního díla.		Uvádí základní literární směry a jejich představitele.	Rozbor literárních děl	
Uceleně reprodukuje přečtený text a vlastními slovy interpretuje smysl díla.		Vytváří vlastní úsudek na základě využití čtenářských strategií, hodnotí umělecké dílo.	Reflexe lit. prožitku Čtenářské strategie	MKV – Princip sociálního smíru a solidarity.

Utváří si názory na umělecké dílo na základě návštěvy divadelního nebo filmového představení.		Zaznamenává hlavní myšlenky uměleckého díla.	Drama	
Tvoří vlastní literární text podle schopností a na základě osvojených znalostí literární teorie.		Dokáže vytvořit dramatickou podobu literárního textu.	Scénář	
Formuluje ústně i písemně dojmy ze své četby.		Pro svou individuální četbu dokáže vybrat vhodný text přiměřený úrovni čtenářských dovedností.	Individualizace četby	
Rozlišuje literaturu hodnotnou a konzumní, svůj názor doloží argumenty.		Odlišuje ve čteném textu fakta od názorů a hodnocení.	Literatura hodnotná a braková	
Rozlišuje základní literární druhy a žánry, porovnává jejich funkci, uvede jejich výrazné představitele. Uceleně reprodukuje přečtený text, jednoduše popisuje strukturu a jazyk literárního díla a vlastními slovy interpretuje smysl díla.	**9.**	Viz RVP – krytí výstupů.	Literární druhy a žánry	
Vyhledává informace v různých typech katalogů, v knihovně i v dalších informačních zdrojích.		Porovnává literaturu uměleckou a věcnou.	Knihovnické lekce Literatura populárně naučná, literatura faktu, publicistické žánry	
Rozpoznává základní rysy výrazného individuálního stylu autora. Porovnává různá ztvárnění téhož námětu v literárním díle, dramatickém i filmovém zpracování		Porovnává, zaznamenává a interpretuje hlavní myšlenky textu.	Reflexe lit. prožitku, literární fikce, realita	
Rozlišuje literaturu hodnotnou a konzumní, svůj názor doloží v argumentech.		Vyhledává různé způsoby interpretace literárních a jiných děl.	Kvalita lit. díla, jazykové vyjadřovací prostředky	
Formuluje ústně i písemně dojmy ze své četby, návštěvy divadelního nebo filmového představení a názory na umělecké dílo. Uvádí základní literární směry		Pro svou individuální četbu dokáže vybrat vhodný text přiměřený úrovni čtenářských dovedností. Orientuje se ve vývojových obdobích národní i světové literatury.	Individualizace četby Čtenářské strategie Literární směry, výrazné osobnosti české i světové literatury	

a jejich významné představitele v české a světové literatuře.				
Tvoří vlastní literární text podle svých schopností a na základě osvojených znalostí literární teorie.		Tvořivě pracuje s literárním textem a vhodně ho doplňuje ilustrací.	Tvorba textu Nejvýznamnější ilustrátoři	

Komunikační a slohová výchova

Očekávaný výstup z RVP	Ročník	Školní výstupy	Konkrétní učivo	Průřezová témata
Žák: odlišuje spisovný a nespisovný projev a vhodně užívá spisovné jazykové prostředky vzhledem ke svému komunikačnímu záměru. Rozpoznává manipulativní komunikaci v masmédiích a zaujímá k ní kritický postoj.	**6.**	Žák: na základě poznatků o jazyce a stylu, o základních slohových postupech a žánrech tvoří komunikační žánry; dokáže porovnat odlišnosti sdělení úředních od soukromých.	**Korespondence** Vzkaz, inzerát, objednávka, zpráva (vč. SMS), oznámení, e-mail, dopis, pozvánka a vyplňování jednoduchých tiskopisů.	MV – Receptivní činnosti - Kritické čtení a vnímání mediálních sdělení; Interpretace vztahu mediálních sdělení a reality; Stavba mediálních sdělení; Fungování a vliv médií ve společnosti.
Uspořádává informace v textu s ohledem na jeho účel, vytvoří koherentní text s dodržováním pravidel mezi větného navazování.		Při vlastním tvořivém psaní využívá poznatků o jazyce a základních slohových postupech, soustředěně i aktivně naslouchá věcným sdělením.	**Popis** Popis budovy, místnosti, osoby, děje, krajiny, pracovního postupu.	
Využívá základy studijního učení -vyhledává klíčová slova, formuluje hlavní myšlenky textu.		Na základě pozorného, přiměřeně rychlého čtení a znalosti orientačních prvků v textu dokáže vyhledávat a hodnotit hlavní myšlenky sdělení.	**Jak se učíme** Hlavní myšlenky textu (výpisky, výtah).	
Využívá poznatků o jazyce a stylu ke gramaticky i věcně správnému písemnému projevu a k tvořivé práci s textem nebo i k vlastnímu psaní na základě svých dispozic a osobních zájmů.		Porovnává připravený i nepřipravený projev v mluvené či psané podobě a využívá poznatků o jazyce stylu. Dokáže naslouchat a je veden k uplatňování empatie.	**Vypravování** Vypravování a reprodukce textu.	MV – Produktivní činnosti – Tvorba mediálního sdělení. OSV – Osobnostní rozvoj – Kreativita.
Žák: uspořádá informace v textu s ohledem na jeho účel, vytvoří koherentní text s dodržováním pravidel mezi větného navazování, rozlišuje subjektivní a objektivní	**7.**	Žák: na základě pozorování a dodržování základních slohových postupů dokáže vytvořit souvislé objektivní	**Popis** Popis výrobků a pracovních postupů, uměleckých děl, subjektivně zabarvený popis (líčení), charakteristika.	

sdělení, dorozumívá se kultivovaně, výstižně, jazykovými prostředky vhodnými pro danou komunikační situaci.		i subjektivní sdělení, soustředěně i aktivně naslouchá věcným sdělením.		
Využívá základy studijního čtení, vyhledává klíčová slova, formuluje hlavní myšlenky textu. Vytvoří otázky a stručné poznámky, výpisky nebo výtah z přečteného textu.		Na základě studijního čtení, poznatků o jazyce, stylu a základních slohových postupech a žánrech dokáže vytvořit výtah, žádost, životopis.	**Úřední slohové útvary** Výpisek, žádost, soukromý a úřední dopis, objednávka, teze, strukturovaný životopis.	
Využívá poznatků o jazyce a stylu ke gramaticky i věcně správnému písemnému projevu a k tvořivé práci s textem nebo i k vlastnímu psaní na základě svých dispozic a osobních zájmů.		Porovnává připravený i nepřipravený projev v mluvené či psané podobě a využívá poznatků o jazyce stylu. Dokáže naslouchat a je veden k uplatňování empatie.	**Vypravování** Tvorba osnovy, dějová křivka (dějové napětí), využití vhodných jazykových prostředků vypravování.	OSV – Osobnostní rozvoj – Sebepoznání a sebepojetí.
Žák: využívá základy studijního čtení, vyhledává klíčová slova, formuluje hlavní myšlenky, vytvoří otázky a stručné poznámky, výpisky nebo výtah z přečteného textu, samostatně připraví a s oporou o text přednese referát.	**8.**	Žák: Na základě studijního čtení, poznatků o jazyce, stylu a základních slohových postupech a žánrech dokáže vytvořit výtah. Je schopen realizovat připravený i nepřipravený projev na základě poznámek nebo bez poznámek (referát).	**Výklad, výtah, referát**	MV – Produktivní činnosti – Práce v realizačním týmu.
Odlišuje spisovný a nespisovný projev a vhodně užívá jazykové prostředky vzhledem ke svému komunikačnímu záměru. Uspořádává informace v textu s ohledem na jeho účel, vytvoří koherentní text s dodržováním pravidel mezivětného navazování.		Využívá výstižné jazykové prostředky při charakteristice vnitřní, vnější, přímé, nepřímé. Na základě prožitkového čtení vytváří text a dodržuje při něm základní slohové postupy.	**Charakteristika literárních postav**	
Rozlišuje subjektivní a objektivní sdělení, dorozumívá se kultivovaně, výstižně, jazykovými prostředky vhodnými pro danou situaci.		Používá prožitkové čtení a empatické naslouchání pro tvorbu líčení.	**Subjektivně zabarvený popis**	
Odlišuje ve čteném nebo slyšeném textu fakta od názorů a hodnocení, ověřuje fakta pomocí		Uplatňuje kritické čtení i naslouchání ke tvorbě vlastního úvahového textu.	**Úvaha**	

otázek nebo porovnáváním s dostupnými informačními zdroji.				
Žák: využívá základy studijního čtení, vyhledává klíčová slova, formuluje hlavní myšlenky, vytvoří otázky a stručné poznámky, výpisky nebo výtah z přečteného textu.	**9.**	Žák: na základě studijního čtení, poznatků o jazyce, stylu a základních slohových postupech a žánrech dokáže vytvořit výtah.	**Výklad a výtah** Práce s odborným textem (termíny). Úprava odborných textů.	OSV – Morální rozvoj – Řešení problémů a rozhodovací dovednosti.
Uspořádá informace v textu s ohledem na jeho účel, vytvoří koherentní text s dodržováním pravidel mezivětného navazování, rozlišuje subjektivní a objektivní sdělení, dorozumívá se kultivovaně, výstižně, jazyk. prostředky vhodnými pro danou komunikační situaci.		Na základě pozorování a dodržování základních slohových postupů dokáže vytvořit souvislé objektivní i subjektivní sdělení, soustředěně i aktivně naslouchá věcným sdělením.	**Popis, charakteristika** Druhy popisu.	
Odlišuje ve čteném nebo slyšeném textu fakta od názorů a hodnocení, ověřuje fakta pomocí otázek nebo porovnáváním s dostupnými informačními zdroji.		Uplatňuje kritické čtení i naslouchání ke tvorbě vlastního úvahového textu.	**Úvaha**	
V mluveném projevu připraveném i improvizovaném vhodně užívá verbálních, nonverbálních i para lingválních prostředků řeči.		Při vnímání proslovu uplatňuje kritické naslouchání, uvědomuje si komunikační záměr mluvčího, manipulativní působení projevu, zvukové prostředky a prostředky mimojazykové. Dbá na techniku mluveného projevu.	**Proslov** Mluvený projev na veřejnosti.	
Zapojuje se do diskuze, řídí ji a využívá zásad komunikace a pravidel dialogu. Rozlišuje subjektivní a objektivní sdělení a komunikační záměr partnera v hovoru.		V mluveném projevu dodržuje zásady dorozumívání, zásady kultivovaného projevu připraveného i nepřipraveného na základě poznámek nebo bez poznámek.	**Diskuze** Jazyková pravidla veřejného společenského vystupování.	MV – Receptivní činnosti – Fungování a vliv médií ve společnosti.
Odlišuje ve čteném nebo slyšeném textu fakta od názorů a hodnocení.		Je veden k samostatnému sestavení fejetonu. V písemném projevu vyjadřuje na	**Fejeton**	MV – Receptivní činnosti – Vnímání

Využívá poznatků o jazyce a stylu ke gramaticky i věcně správnému písemnému projevu a k tvořivé práci s textem nebo i k vlastnímu psaní na základě svých dispozic a osobních zájmů.		základě poznatků o jazyku a stylu postoj ke sdělovanému obsahu, který ho vede k vlastnímu tvořivému psaní.		autora mediálních sdělení.

5.2 Anglický jazyk

Charakteristika vyučovacího předmětu Anglický jazyk

Obsahové, časové a organizační vymezení předmětu

Žáci začínají s výukou anglického jazyka ve 3. ročníku s časovou dotací 3 hodiny týdně. V jednotlivých hodinách se střídají činnosti: četba, konverzace, osvojování a upevňování slovní zásoby, osvojování základních mluvnických pravidel. Žáci jsou pro výuku děleni do menších skupin, výuka probíhá převážně ve specializovaných učebnách AJ s využitím audiovizuálních pomůcek, výukových programů a časopisů. Žáci vytvářejí projekty podle svých schopností a úrovně znalostí. Vzdělávání v anglickém jazyce předpokládá dosažení úrovně A2, (podle Společného evropského referenčního rámce pro jazyky).

Vzdělávací obsah je rozdělen na dovednosti:

- Řečové dovednosti
- Poslech s porozuměním
- Mluvení
- Čtení s porozuměním
- Produktivní řečové dovednosti
- Psaní

Výchovné a vzdělávací strategie pro rozvoj klíčových kompetencí žáků

Během výuky je kladen důraz i na samostatnou práci, práci se slovníkem a další vyhledávání informací, na poslech, četbu, procvičování gramatiky a reprodukce dialogu. Součástí vyučování jsou soutěže, hry, recitace, zpěv, krátkodobé projekty.

Ročník: 3. – 5.

V předmětu jsou integrována tato průřezová témata:
Výchova k myšlení v evropských a globálních souvislostech – Jsme Evropané; Objevujeme Evropu a svět; Evropa a svět nás zajímají.

Multikulturní výchova – Multikulturalita.

Kompetence k učení

Učitel

- zohledňuje rozdíly v pracovním tempu žáků
- seznamuje žáky s cizojazyčným slovníkem
- vede žáky při zpracovávání textů z cizojazyčného tisku
- umožňuje kooperativní učení, při kterém si žáci upevňují jednotlivé gramatické jevy

Kompetence k řešení problémů

Učitel

- vede žáka k odvození významu neznámých výrazů na základě osvojené slovní zásoby
- poskytuje žákům prostor pro vlastní postup práce při řešení úkolů
- vysvětluje žákům jak vyhledávat v textu klíčové informace
- rozvíjí u žáků schopnost sebekontroly

Kompetence komunikativní

Učitel

- zapojuje žáky do jednoduchých rozhovorů týkajících se běžných životních situací
- vyžaduje od žáků výstižný a souvislý projev
- motivuje žáky k naslouchání druhým osobám a vhodným reakcím na ně

Kompetence sociální a personální

Učitel

- stanoví pravidla týmové práce
- umožňuje žákům spolupracovat ve skupině, vytváří příjemnou pracovní atmosféru
- dodává žákům sebedůvěru a nesráží jejich aktivitu

Kompetence občanské

Učitel

- motivuje žáky k respektování názorů, které se liší od jejich vlastních, motivuje žáky k akceptování hodnocení učitele a ostatních žáků
- vysvětluje žákům pravidla jak se sami umět ohodnotit
- podporuje u žáků poskytování pomoci spolužákovi

Kompetence pracovní

Učitel

- využívá v maximální míře činnostní učení
- ukazuje žákům jak využívat znalostí z ostatních předmětů
- dbá, aby si žáci si plnili své povinnosti
- pomáhá žákům si uvědomit svou zodpovědnosti za výsledek společné práce

Kompetence digitální

Učitel:

- vede žáky k vyhledávání a zpracování informací, samostatnému vyhledávání a snaze posoudit důvěryhodnost cizojazyčného informačního zdroje
- vede žáky k dalšímu digitálnímu zpracovávání, ukládání, zálohování a sdílení získaných informací a vytváření digitálního obsahu, případně bez opory o jiné zdroje (např. vlastní video nebo prezentace vlastních fotografií)
- vede žáky k uvědomování si existence autorského zákona a k osvojování si zvyku uvádět bibliografické zdroje při šíření informací jiných autorů
- vede žáky k práci s vybranými internetovými aplikacemi, které jsou určeny pro studium cizího jazyka, k jejich používání, např. využívání online slovníků
- vede žáky k využívání odpovídajících čtenářských strategií vhodných pro digitální čtení a k práci (čtení) v prostředí elektronické obrazovky (posouvání řádků, stránek) a k další práci s textem a informacemi
- vede žáky k práci s klávesnicí pro další cizí jazyky, k formulování písemného vyjádření různými formami.

Ročník: 6. – 9.

V předmětu jsou integrována tato průřezová témata:
Osobnostní a sociální výchova – Poznávání lidí; Seberegulace a sebeorganizace; Kooperace a kompetice; Mezilidské vztahy.
Výchova k myšlení v evropských a globálních souvislostech – Jsme Evropané; Objevujeme Evropu a svět; Evropa a svět nás zajímá.
Multikulturní výchova – Lidské vztahy; Multikulturalita.

Výchovné a vzdělávací strategie pro rozvoj klíčových kompetencí žáků

Kompetence k učení

Žák

- dostává prostor pro vlastní postup práce při řešení úkolů
- zpracovává texty z cizojazyčného tisku
- si při kooperativním učení upevňuje jednotlivé gramatické jevy

Učitel

- zohledňuje rozdíly v pracovním tempu žáků
- umožňuje žákům pracovat s cizojazyčným slovníkem
- nabízí žákům zpracovávání textů z cizojazyčného tisku
- umožňuje kooperativní učení, při kterém si žáci upevňují jednotlivé gramatické jevy
- vede žáka k pochopení jazyka a jako důležitého nástroje celoživotního vzdělávání

Kompetence k řešení problémů

Žák

- na základě osvojené slovní zásoby odvozuje význam neznámých výrazů
- orientuje se a přiměřeně reaguje v běžných životních situacích

Učitel

- vede žáka k odvození významu neznámých výrazů na základě osvojené slovní zásoby
- poskytuje žákům prostor pro vlastní postup práce při řešení úkolů
- vysvětluje žákům jak vyhledávat v textu klíčové informace
- rozvíjí u žáků schopnost sebekontroly

Kompetence komunikativní

Žák

- dorozumí se v běžných situacích
- vyhledá v textu klíčové informace
- naslouchá druhým osobám a vhodně reaguje

Učitel

- zapojuje žáky do jednoduchých rozhovorů týkajících se běžných životních situací
- vyžaduje od žáků výstižný a souvislý projev
- motivuje žáky k naslouchání druhým osobám a vhodným reakcím na ně
- vede žáka k rozvíjení pozitivního vztahu k mnohojazyčnosti a respektování kulturní rozmanitosti

Kompetence sociální a personální

Žák

- spolupracuje ve skupině, vytváří si pracovní atmosféru
- je schopen sebekontroly

- si je vědom své zodpovědnosti za výsledek společné práce

Učitel

- stanoví pravidla týmové práce
- umožňuje žákům spolupracovat ve skupině, vytváří příjemnou pracovní atmosféru
- dodává žákům sebedůvěru a nesráží jejich aktivitu

Kompetence občanské

Žák

- respektuje názory jiných a akceptuje pravidla zadané aktivity
- akceptuje hodnocení učitele, ostatních žáků
- Je schopen se sám ohodnotit
- poskytne pomoc spolužákovi

Učitel

- motivuje žáky k respektování názorů, které se liší od jejich vlastních
- motivuje žáky k akceptování hodnocení učitele a ostatních žáků
- vysvětluje žákům pravidla sebehodnocení
- podporuje u žáků poskytování pomoci spolužákovi
- vede žáka k pochopení jazyka jako prostředku historického a kulturního vývoje národa a důležitého sjednocujícího činitele národního společenství

Kompetence pracovní

Žák

- v případě potřeby sám vyhledává učební pomůcky
- využívá znalostí z ostatních předmětů
- si plní své povinnosti a je schopen si efektivně zorganizovat svou práci

Učitel

- využívá v maximální míře činnostní učení
- ukazuje žákům jak využívat znalostí z ostatních předmětů
- dbá, aby si žáci si plnili své povinnosti

Kompetence digitální

Učitel:

- vede žáky k vyhledávání a zpracování informací, samostatnému vyhledávání a snaze posoudit důvěryhodnost cizojazyčného informačního zdroje

- vede žáky k dalšímu digitálnímu zpracovávání, ukládání, zálohování a sdílení získaných informací a vytváření digitálního obsahu, případně bez opory o jiné zdroje (např. vlastní video nebo prezentace vlastních fotografií)
- vede žáky k uvědomování si existence autorského zákona a k osvojování si zvyku uvádět bibliografické zdroje při šíření informací jiných autorů
- vede žáky k práci s vybranými internetovými aplikacemi, které jsou určeny pro studium cizího jazyka, k jejich používání, např. využívání online slovníků
- vede žáky k využívání odpovídajících čtenářských strategií vhodných pro digitální čtení a k práci (čtení) v prostředí elektronické obrazovky (posouvání řádků, stránek) a k další práci s textem a informacemi
- vede žáky k práci s klávesnicí pro další cizí jazyky, k formulování písemného vyjádření různými formami.

Vzdělávací obsah vyučovacího předmětu Anglický jazyk

Ročník: 3. – 9.

Téma: Řečové dovednosti, 3. – 5. ročník

Očekávaný výstup z RVP - 1. období	Školní výstupy	Konkrétní učivo	Průřezová témata
Žák: rozumí jednoduchým pokynům a otázkám učitele, které jsou sdělovány pomalu a s pečlivou výslovností, verbálně a neverbálně na ně reaguje, zopakuje a používá slova a slovní spojení, se kterými se v průběhu výuky setkal	Žák: pozdraví, představí se, plní úkoly zadané anglicky	Zvuková a grafická podoba jazyka – fonetické znaky (pasivně), základní výslovnostní návyky, vztah mezi zvukovou a grafickou podobou slov. Slovní zásoba – žáci si osvojí a umí používat základní slovní zásobu v komunikačních situacích probíraných tematických okruhů a umí ji používat v komunikačních situacích, práce se slovníkem. Pozdravy, yes, no, představení se, přivlastňovací zájmena můj, tvůj. Domov, rodina.	
Žák: rozumí obsahu jednoduchého krátkého mluveného a poslechového textu, který je pronášen pomalu a zřetelně, má k dispozici vizuální podporu	Žák: na základě poslechu přečte jednoduchý text; pojmenuje předměty ve třídě, přiřadí k nim barvu, označí základní barvy	Barvy, anglická abeceda, člen neurčitý a - an, základní pokyny.	
Žák:	Žák: plní úkoly zadané anglicky, odpoví na jednoduché otázky s použitím slovesa to be; počítá do 12;	Číslovky 1-12, anglické vyjádření telefonního čísla. Informace o věku. Říkanky, básničky, písničky, blahopřání.	

Přiřadí mluvenou a psanou podobu téhož slova či slovního spojení; píše slova a krátké věty na základě textové a vizuální předlohy	ptá se na barvy a odpovídá; ptá se na věk a odpovídá, se zeptá na předměty kolem sebe a odpovídá; žádá a odpovídá na žádost popíše vzhled člověka; hovoří o členech své rodiny; popíše lidské tělo, oblečení, jednoduché nakupování; vyjádří pocity a nálady, mluví i o pocitech jiných lidí; určí a pojmenuje domácí zvířátka; odhadne a zeptá se na správnost; určuje zvířata podle velikosti a barvy, určí a pojmenuje domácí zvířátka; odhadne a zeptá se na správnost; určuje zvířata podle velikosti a barvy; učí se pracovat se slovníkem.	Hračky a jednoduché předměty v domácnosti. Sloveso "to have", adjektiva opačného významu; části lidského těla. Přivlastňovací ´s.	

Téma: Poslech s porozuměním, 3. – 5. ročník

Očekávaný výstup z RVP	Školní výstupy	Konkrétní učivo	Průřezová témata
Žák: rozumí jednoduchým pokynům a otázkám učitele, které jsou sdělovány pomalu a s pečlivou výslovností	Žák: odlišuje český a anglický slovosled v jednoduché větě a v otázce; umí tvořit otázku a zápor, dodržuje pořádek slov ve větě; zná a používá základní synonyma a antonyma	Užívá vazbu - There is…,There are… v kladné, záporné větě a v otázce. Umí se zeptat na počet - How many…?	EGS - Evropa a svět nás zajímá, Objevujeme Evropu a svět, Jsme Evropané.
Žák: Rozumí slovům a jednoduchým větám, pokud jsou pronášeny pomalu a zřetelně a týkají se osvojovaných témat, zejména pokud má k dispozici vizuální oporu; Rozumí jednoduchému poslechovému textu, pokud je pronášen pomalu a zřetelně a má k dispozici vizuální oporu.	Žák: čte autentický text, umí jej volně přeložit; používá slovní zásobu z tematických celků; při jednoduchém poslechu chápe slova v kontextu; rozumí obsahu a smyslu jednoduchých autentických materiálů (časopisy, obrazové a poslechové materiály) a využívá je při své práci.	Přeloží, vytváří jednoduché texty na dané téma. Rozumí anglickým příkazům učitele (classroom language). Rozšiřuje si slovní zásobu těchto témat - hračky, jídlo a potraviny, rodina, prázdniny, škola a vyučovací předměty, počasí, zvířata, dům, město, nábytek, povolání, oblékání, nákupy, bydliště, dopravní prostředky, zvířata, příroda, počasí.	

Téma: Čtení s porozuměním, 3. – 5. ročník

Očekávaný výstup z RVP	Školní výstupy	Konkrétní učivo	Průřezová témata
Žák: Vyhledá potřebnou informaci v jednoduchém textu, který se vztahuje k osvojovaným tématům; Rozumí jednoduchým krátkým textům z běžného života, zejména pokud má k dispozici vizuální oporu	Žák: vytváří jednoduché otázky a odpovědi; seznámí se se zvyky a tradicemi v anglicky mluvících zemích; vyhledá v jednoduchém textu potřebnou informaci a vytvoří odpověď na otázku; orientuje se v dvojjazyčném slovníku a umí vyhledat neznámá slova. umí přečíst texty z učebnice, čte správně a foneticky; čte nahlas plynule a foneticky správně jednoduché texty – pohádky, komiksy obsahující známou slovní zásobu. orientuje se v dvojjazyčném slovníku a umí vyhledat neznámá slova.	Čte nahlas přiměřené texty v učebnici, dětském anglickém časopise a knize, umí je volně přeložit. Naučí se jednoduché anglické básničky a písničky. Kalendářní rok - svátky Halloween, Christmas, Easter; roční období, dny v týdnu, hodiny. Seznamuje se s mapou Evropy, se životem dětí a mládeže v jiných evropských zemích, vyjmenuje anglické názvy některých evropských států. Pracuje se slovníkem, vyhledává, překládá slova, orientuje se a pracuje se školním program. na PC.	**MKV** – Multikulturalita.

Téma: Psaní, 3. – 5. ročník

Očekávaný výstup z RVP	Školní výstupy	Konkrétní učivo	Průřezová témata
Žák: Napíše krátký text s použitím jednoduchých vět a slovních spojení o sobě, rodině, činnostech a událostech z oblasti svých zájmů a každodenního života; Vyplní osobní údaje do formuláře	Žák: umí jednoduše sdělit údaje o své rodině, domově, škole; umí jednoduše popsat domov, třídu, místo kde žije; umí jednoduše popsat místa, věci budovy ve městě a na venkově; sestaví jednoduché písemné sdělení, krátký text a odpověď na sdělení, krátký dopis, email, pozvánku, sms, vzkaz, omluvu, popis; vyplní své základní údaje do formulářů, rozumí jednoduchým návodům, nápisům, jízdním řádům, letákům, plakátům, pokynům, příkazům	Vypráví a píše o své rodině. Umí sdělit, kde žije (adresa), zeptá se na totéž kamaráda. Určuje směr, ptá se a odpovídá - Where do you live? Zná základní povolání. Užívá vazbu there is, there are, používá přivlastňovací zájmena a přivlastňovací pád, rozlišuje a používá předložky místa - under, between, near, in, on, next to, behind.	

Téma: Produktivní řečové dovednosti, 3. – 5. ročník

Očekávaný výstup z RVP	Školní výstupy	Konkrétní učivo	Průřezová témata
Žák: Rozumí jednoduchým krátkým textům z běžného života, zejména pokud má k dispozici vizuální oporu	Žák: umí sdělit, co má rád, co rád dělá ve volném čase; orientuje se v čase, hodinách, dnech v týdnu, ročních obdobích; počítá do sta,	Užívá sloveso like a známá plnovýznamová slovesa v čase přítomném prostém ve všech osobách, v záporu, umí se zeptat ostatních, co mají rádi, co rádi jí, nejí, co rádi dělají.	

Téma: Mluvení, 3. – 5. ročník

Očekávaný výstup z RVP	Školní výstupy	Konkrétní učivo	Průřezová témata
Žák: zapojí se do jednoduchých rozhovorů, sdělí jednoduchým způsobem základní informace týkající se jeho samotného, rodiny, školy, volného času a dalších osvojovaných témat; odpovídá na jednoduché otázky týkající se jeho samotného, rodiny, školy, volného času a dalších osvojovaných témat a podobné otázky pokládá	Žák: vede jednoduchý rozhovor na dané téma; dodržuje pravidla komunikace v běžných každodenních situacích - pozdraví poděkuje, představí se; reprodukuje ústně i písemně obsah přiměřeně obtížného textu a jednoduché konverzace		

Téma: Poslech s porozuměním, 6. a 7. ročník

Očekávaný výstup z RVP	Školní výstupy	Konkrétní učivo	Průřezová témata
Žák: rozumí informacím v jednoduchých poslechových textech, jsou-li pronášeny pomalu a zřetelně rozumí obsahu jednoduché a zřetelně vyslovované promluvy či konverzace, který se týká osvojovaných témat	Žák: rozumí jednoduchým informacím, v rámci svých možností dokáže na tyto informace reagovat, používá slovní zásobu z tematických celků	Představování, informace o zemi původu, bydlišti, rodině, věku, koníčcích Přídavná jména. Barvy. Příkazy a pokyny. Přivlastňovací ´s.	EGS - Objevujeme Evropu a svět, Jsme Evropané.

Téma: Mluvení, 6. a 7. ročník

Očekávaný výstup z RVP	Školní výstupy	Konkrétní učivo	Průřezová témata
Žák: se zeptá na základní informace a adekvátně reaguje v běžných formálních i neformálních situacích mluví o své rodině, kamarádech, škole, volném čase a dalších osvojovaných tématech, vypráví jednoduchý příběh či událost; popíše osoby, místa a věci ze svého každodenního života	Žák: pozdraví a představí sebe a svou rodinu, případně své kamarády, sdělí své telefonní číslo; vede jednoduchý rozhovor na dané téma, reaguje na příkaz; vyslovuje foneticky správně, vyžádá si jednoduchou informaci, domluví se jednoduše v běžných situacích	Zvuková a grafická podoba jazyka – rozvíjení dostatečně srozumitelné výslovnosti a schopnosti rozlišovat sluchem prvky fonologického systému jazyka, slovní a větný přízvuk, intonace, ovládání pravopisu slov osvojené slovní zásoby. Dny v týdnu. Určování času. Předložky – at, in, on. Přítomný čas prostý. Přítomný čas průběhový. Předložky místa. Číslovky základní, řadové, měsíce, roční období, data. Sloveso být - „to be“. Sloveso mít – „to have got“ . Předložky místa: at, in, on. Přivlastňovací zájmena. Ukazovací zájmena „this/these“. Zájmena podmětná a předmětná. Stupňování přídavných jmen.	MKV – Lidské vztahy.

Téma: Čtení s porozuměním, 6. a 7. ročník

Očekávaný výstup z RVP	Školní výstupy	Konkrétní učivo	Průřezová témata
Žák: vyhledá požadované informace v každodenních autentických materiálech, rozumí krátkým a jednoduchým textům, vyhledá v nich požadované informace.	Žák: čte plynule (v rámci svých možností), rozumí obsahu jednoduchých textů, dokáže získat základní informace v jednoduchém textu, odvodí na základě kontextu pravděpodobný význam neznámých slov, aktivně používá dvojjazyčný slovník.	Rozvíjení dostačující slovní zásoby k ústní i písemné komunikaci vztahující se k probíraným tematickým okruhům a komunikačním situacím; práce se slovníkem. Slovní zásoba – ovoce, zelenina, potraviny, nápoje, bydlení, škola, volný čas, kultura, sport, pocity a nálady, počasí, příroda a město, nákupy a móda, moderní technologie a média, cestování. Podstatná jména – jednotné a množné číslo, nepravidelné tvary mn. čísla, počitatelná a nepočitatelná podstatná jména.	EGS – Jsme Evropané.

Téma: Psaní, 6. a 7. ročník

Očekávaný výstup z RVP	Školní výstupy	Konkrétní učivo	Průřezová témata
Žák: vyplní základní údaje o sobě ve formuláři, napíše jednoduché texty týkající se jeho samotného, rodiny, školy, volného času a dalších osvojovaných témat, reaguje na jednoduché písemné sdělení	Žák: napíše jednoduché sdělení o své rodině, domově, škole, popíše jednoduše místa, věci, budovy; sestaví jednoduché písemné sdělení, krátký text, krátký dopis, e-mail, pozvánku, sms, vzkaz, omluvu, popis, vyplní své základní údaje do formulářů, rozumí jednoduchým návodům, nápisům, letákům, pokynům, příkazům.	Pozdravy, rozloučení v dopisech, sms, e- mailech. Vazba „there is / are“ Minulý čas prostý, pravidelná a nepravidelná slovesa, struktura vět v minulém čase. Vyjádření budoucnosti pomocí „going to“	OSV – Sociální rozvoj – Mezilidské vztahy.

Téma: Poslech s porozuměním, 8. a 9. ročník

Očekávaný výstup z RVP	Školní výstupy	Konkrétní učivo	Průřezová témata
Žák: rozumí informacím v jednoduchých poslechových textech, jsou-li pronášeny pomalu a zřetelně, rozumí obsahu jednoduché a zřetelně vyslovované promluvy či konverzace, který se týká osvojovaných témat.	Žák: rozumí jednoduchému poslechu, volně jej přeloží, reprodukuje přiměřeně obtížné informace, v rámci svých možností dokáže s těmito informacemi pracovat i reagovat, používá slovní zásobu z tematických celků.	Osobní informace. Každodenní rutina. Pozdravy a způsoby představení. Práce se slovníkem. Přídavná jména vyjadřující pozitivní a negativní pocity. Some, Any, Every, No + body, thing, where.	EGS – Objevujeme Evropu a svět.

Téma: Mluvení, 8. a 9. ročník

Očekávaný výstup z RVP	Školní výstupy	Konkrétní učivo	Průřezová témata
Žák: se zeptá na základní informace a adekvátně reaguje v běžných formálních i neformálních situacích, mluví o své rodině, kamarádech, škole, volném čase a dalších osvojovaných tématech, vypráví jednoduchý příběh či událost; popíše osoby, místa a věci ze svého každodenního života	Žák: pozdraví a představí sebe a svou rodinu, případně své kamarády, byt/dům, město, vlast vede jednoduchý rozhovor na dané téma, reprodukuje obsah přiměřeně obtížného textu a konverzace, reaguje na příkaz; vyslovuje foneticky správně, vyžádá si jednoduchou informaci, domluví se jednoduše v běžných situacích.	Odpověď, odezva na sdělení či nabídku. Zdůraznění důležité informace. Vyjádření problému. Žádost pomocí “could“. Nabídka a návrh pomocí „Would you like…?“, „Do you want…?“ Popis cesty, vysvětlení směru. Přítomný čas prostý, průběhový, použití slovesa „like“. Vyjádření budoucnosti pomocí „going to“ Budoucí čas – „will“. Přítomný čas průběhový pro vyjádření budoucnosti. Minulý čas průběhový	OSV – Sociální rozvoj – Poznávání lidí.

		Minulý čas prostý a průběhový - rozdíly v použití těchto časů. Opis muset – have to, příslovce. Předpřítomný čas.	

Téma: Čtení s porozuměním, 8. a 9. ročník

Očekávaný výstup z RVP	Školní výstupy	Konkrétní učivo	Průřezová témata
Žák: vyhledá požadované informace v každodenních autentických materiálech, rozumí krátkým a jednoduchým textům, vyhledá v nich požadované informace	Žák: čte plynule (v rámci svých možností), rozumí obsahu jednoduchých textů, dokáže získat základní informace v jednoduchém textu, odvodí na základě kontextu pravděpodobný význam neznámých slov aktivně používá dvojjazyčný slovník.	Vícemístné číslovky. Frázová slovesa, modální slovesa	OSV – Osobnostní rozvoj – Seberegulace a sebeorganizace. MKV - Lidské vztahy.

Téma: Psaní, 8. a 9. ročník

Očekávaný výstup z RVP	Školní výstupy	Konkrétní učivo	Průřezová témata
Žák: vyplní základní údaje o sobě ve formuláři, napíše jednoduché texty týkající se jeho samotného, rodiny, školy, volného času a dalších osvojovaných témat, reaguje na jednoduché písemné sdělení.	Žák: napíše jednoduché sdělení o své rodině, domově, škole, popíše jednoduše místa, věci, budovy; sestaví jednoduché písemné sdělení, krátký text, krátký dopis, e-mail, pozvánku, sms, vzkaz, omluvu, popis, vyplní své základní údaje do formulářů, rozumí jednoduchým návodům, nápisům, letákům, pokynům, příkazům.	Spojky, předložky, popis měst, míst, člověka, živočichů, popis filmu či knihy.	EGS – Evropa a svět nás zajímá. OSV – Sociální rozvoj - Kooperace a kompetice.

5.3 Německý jazyk

Charakteristika vyučovacího předmětu Německý jazyk

Obsahové, časové a organizační vymezení předmětu

Vzdělávací oblast předmětu německý jazyk vychází ze vzdělávacího obsahu vzdělávacího oboru RVP ZV Druhý cizí jazyk. Další cizí jazyk přispívá ke snižování jazykové bariéry a k lepšímu uplatnění žáků v dalším studiu a pracovním zařazení. Vzdělání směřuje k dosažení úrovně A1 (podle Společného evropského referenčního rámce pro jazyky). Žák v průběhu studia zvládne základní fráze, dokáže se jednoduchým způsobem domluvit.

Formy a metody práce jsou voleny podle různosti témat, stanovených cílů a charakteru učiva. Ve výuce se střídá četba, poslech, ústní (konverzace) a písemný projev, hry, soutěže a tvorba projektů. Vyučovací hodiny jsou doplňovány vhodnými audiovizuálními programy. Žáci jsou na výuku děleni do menších skupin.

Časová dotace

7. – 9. ročník 2 hodiny týdně

Místo realizace

- odborná jazyková učebna
- učebna PC

V předmětu jsou integrována tato průřezová témata:

Osobnostní a sociální výchova (OSV)

Výchova k myšlení v evropských a globálních souvislostech (EGS)

Multikulturní výchova (MKV)

Výchovné a vzdělávací strategie pro rozvoj klíčových kompetencí žáků

Kompetence k učení:

Učitel

- dává žákům vhodnými metodami prostor pro vlastní postup při řešení úkolů z učebnice nebo pracovního sešitu
- návodnými úkoly pomáhá žákovi analyzovat a zpracovávat texty z cizojazyčného tisku
- pomáhá žákovi porovnávat a hodnotit svůj pokrok v učení a definuje své problémy.

Žák se aktivně zapojuje do přípravy na další vyučovací hodinu.

Kompetence k řešení problémů

Učitel

- vede žáky zadáváním úkolů, při kterých odvozují neznámé výrazy z kontextu, k uplatňování dosud osvojené slovní zásoby a logických úvah
- zařazuje do hodin motivační úkoly, při kterých žáci mohou uplatnit své získané znalosti a individuálně se projevit

Kompetence komunikativní

Učitel využívá metody, které žáky vedou k dorozumívání v běžných situacích, při kterých se snaží žák souvisle a logicky formulovat své myšlenky ústně i písemně, adekvátně reaguje na dotazy.

Žák naslouchá promluvě jiných a vyjádří svůj názor k slyšenému/čtenému.

Kompetence sociální a personální

Učitel používá sociální formy práce, které podporují komunikativní zaměření výuky.

Žák:

- spolupracuje ve skupině, je si vědom své zodpovědnosti za výsledek skupinové práce
- samostatně hodnotí výsledky své práce ve skupině
- vyvodí důsledky z úspěchu či neúspěchu skupin

Kompetence občanské

Žáci jsou seznámeni se svými právy a povinnostmi v daném předmětu.

Učitel:

- předkládá dostatek učebních textů a literatury, v níž se žák seznamuje s reáliemi dané země, jejíž jazyk se učí, a akceptuje danou kulturu
- zadává úkoly, při nichž se žák učí respektovat názory jiných a pravidla zadané aktivity, je schopen poskytnout pomoc spolužákovi

Kompetence pracovní

Učitel využívá znalosti žáků z jiných předmětů.

Žák:

- zvládá změnu pracovního prostředí či podmínek při plnění úkolu s dopomocí učitele je schopen vyhledávat vhodné učební pomůcky a volit učební strategie a orientuje se v aktivitách potřebných k získání vědomostí.

Kompetence digitální

Učitel:

- vede žáky k vyhledávání a zpracování informací, samostatnému vyhledávání a snaze posoudit důvěryhodnost cizojazyčného informačního zdroje
- vede žáky k dalšímu digitálnímu zpracovávání, ukládání, zálohování a sdílení získaných informací a vytváření digitálního obsahu, případně bez opory o jiné zdroje (např. vlastní video nebo prezentace vlastních fotografií)

- vede žáky k uvědomování si existence autorského zákona a k osvojování si zvyku uvádět bibliografické zdroje při šíření informací jiných autorů
- vede žáky k práci s vybranými internetovými aplikacemi, které jsou určeny pro studium cizího jazyka, k jejich používání, např. využívání online slovníků
- vede žáky k využívání odpovídajících čtenářských strategií vhodných pro digitální čtení a k práci (čtení) v prostředí elektronické obrazovky (posouvání řádků, stránek) a k další práci s textem a informacemi
- vede žáky k práci s klávesnicí pro další cizí jazyky, k formulování písemného vyjádření různými formami.

Vzdělávací obsah vyučovacího předmětu Německý jazyk

Ročník: 7.

Očekávaný výstup z RVP	Školní výstupy	Konkrétní učivo	Průřezová témata
Žák: rozumí jednoduchým pokynům a otázkám učitele, které jsou pronášeny pomalu a s pečlivou výslovností a reaguje na ně, zvládá zvukovou a grafickou podobu jazyka; při čtení rozumí jednoduchým informačním nápisům a orientačním pokynů; slovům a jednoduchým větám, které se vztahují k běžným tématům, pokud má k dispozici vizuální oporu, a vyhledá v něm požadovanou informaci stručně reaguje na jednoduché písemné sdělení, v konverzaci dospěje k jednoduchému způsobu rozhovoru; vyplní základní údaje o sobě ve formuláři, dokáže písemně jednoduchým způsobem vyprávět o sobě, rodině, koníčcích a kamarádech.	Žák: pozdraví, představí se, plní úkoly, zadané německy.	Pozdravy, abeceda, dny v týdnu, barvy, německá jména osob a zvířat, internacionalismy.	OSV- Sociální rozvoj - Poznávání lidí.
	Žák: jednoduchým způsobem zjišťuje informace o druhých a předává informace o sobě; dokáže vyplnit jednoduchý dotazník;	Slovosled. Tykání a vykání, stručné sdělení, prosba o opakování, souhlas a nesouhlas, zápor ve větě, zjišťovací otázky.	EGS - Evropa a svět nás zajímá; Objevujeme Evropu a svět. MKV - Lidské vztahy.
	Žák: dokáže představit členy své rodiny, popsat jednoduchým způsobem rodinnou fotografii; podle obrázkové osnovy zvládne vyprávět jednoduchý příběh; zeptá se, kdy někdo přijde a jak dlouho zůstane; dokáže používat jednoduché časové údaje; jednoduše popíše kamarády a další osoby; v krátkých větách vyjádří, co rád dělá, co má nebo nemá rád;	Přivlastňovací zájmena - mein/ dein, přídavné jméno v přísudku, vazby von, ich mag. Časové údaje s předložkou um, nepřímý pořádek slov v oznamovací větě. Vazby gern - am liebsten.	
	Žák: umí pojmenovat školní předměty a potřeby; tvoří jednoduché otázky k daným předmětům; dokáže se zeptat, jak se předměty nazývají německy; jednoduše popíše věci, osoby a zvířata; dokáže někomu něco přikázat;	Určitý člen - der, die, das a jeho použití. Člen neurčitý ein, eine, ein. Zápor kein. Rozkazovací způsob.	

	Žák: dokáže hovořit o svých koníčcích a popsat koníčky svých kamarádů; jednoduchým způsobem popíše své týdenní činnosti; v telefonickém rozhovoru si domluví odpolední program či zamítne navržený program; napíše jednoduchý e-mail o sobě.	Časování pravidelných sloves v přítomném čase. Časování slovesa sein. Předložka am v časových údajích.	

Ročník: 8.

Očekávaný výstup z RVP	Školní výstupy	Konkrétní učivo	Průřezová témata
Žák: čte plynule (v rámci svých možností); rozumí obsahu jednoduchých textů, které se vztahují k běžným tématům zejména, pokud má k dispozici vizuální oporu; při poslechu rozumí slovům a jednoduchým větám, které jsou pronášeny pomalu a zřetelně, týkající se osvojovaných témat zejména, pokud má k dispozici vizuální oporu tvoří otázky a odpovídá na ně, je schopen jednoduché konverzace; sestaví **jednoduché** písemné i ústní sdělení týkající se jeho samotného, rodiny, školy,… reprodukuje přiměřeně obtížný text; dokáže si vyžádat jednoduchou informaci; jednoduše se domluví v běžných situacích.	Žák: dokáže jednoduše popsat počítač a práci s ním; v jednoduchých větách vyjadřuje vlastnictví věcí; zvládne jednoduchý popis svého domácího mazlíčka; dokáže napsat jednoduchý dopis o sobě; zvládne napsat jednoduchou pozvánku;	Časování slovesa haben a jeho užití ve větách. Časování dalších pravidelných sloves. Zápor kein ve 4. pádě. Vídeň – zajímavosti. Předložka in ve 3. pádě. Určování času.	
	Žák: dokáže se zeptat na čas a místo a odpovědět na tyto otázky; umí sdělit přesný čas a telefonní číslo; určí roční období a měsíc.	Množné číslo některých podstatných jmen. Předložky am – im v časových údajích.	
	Žák: dokáže vyjádřit cíl své cesty umí si objednat ubytování a zakoupit jízdenku; napíše krátký pozdrav ze své cesty; doplní do dotazníku údaje o své osobě;	Používání vazby ich mőchte, předložek nach a in v místním významu. Časování slovesa fahren.	

	Žák: jednoduše popíše svůj pokoj; dokáže vyjádřit svá přání; hovoří o svých činnostech během roku, v jednotlivých ročních obdobích, měsících; porozumí kratšímu textu;	Další přivlastňovací zájmena. Předložky se 3. a 4. pádem na otázku WO? - 3. pád. Užití sloves liegen, stehen a sitzen. Časování sloves s odlučitelnou předponou a některých nepravidelných sloves v přítomném čase.	
	Žák: umí se zeptat na směr cesty; dokáže jednoduše popsat cestu; umí přijmout a odmítnout pozvání.	Předložky se 3. a 4. pádem -otázka Wohin? Tvoření otázek, nepřímý pořádek slov ve větě. Předložka fűr s podstatnými jmény a s osobními zájmeny.	

Ročník: 9.

Očekávaný výstup z RVP	Školní výstupy	Konkrétní učivo	Průřezová témata
Žák: -rozumí obsahu jednoduchých textů; -vyhledává v textech požadovanou informaci -tvoří otázky a odpovídá na ně -je schopen jednoduché konverzace; -odvodí na základě kontextu pravděpodobný význam neznámých slov; -aktivně používá dvojjazyčný slovník;	Žák: umí vyprávět o průběhu svého dne; hovoří o svém jídelníčku; charakterizuje své povinnosti; používá číslovky větší než sto; pracuje s časovými údaji v průběhu dne;	Časování způsobového slovesa műssen. Používání číslovek větších než 1000. Množné číslo podstatných jmen. Další nepravidelná slovesa. 3. pád podstatných jmen.	

-rozumí základním informacím v krátkých poslechových textech týkajících se každodenních témat -v rámci svých možností tvoří jednoduché gramaticky správné věty;	Žák: umí popsat svůj týdenní program; podá informace o své škole; popíše, co se ve škole smí a co ne; domluví si schůzku; pracuje s rozvrhem hodin;	Časování způsobových sloves - können, dűrfen. Časové údaje. Podmět man. Cesta do Berlína.	
	Žák: umí popsat části těla člověka a vyjádřit, co ho bolí; jednoduše popíše, kde byl; vypráví jednoduchý příběh v minulosti.	Časování slovesa tun - ve spojení weh tun. Rozkazovací způsob. Préteritum sloves sein a haben. Osobní zájmena ve 3. pádě.	
	Žák: umí požádat o informace; orientuje se podle jednoduchého plánu a popíše cestu; popíše místo, kde bydlí; vyjádří, čím a kam chce jet; umí dát někomu příkaz, pokyn;	Některé předložky se 3. pádem: von, bis,… zu, aus, mit, nach. Způsobové sloveso wollen. Souvětí se spojkou deshalb.	
	Žák: mluví o počasí; popíše svoje oblečení; jednoduše popíše událost; popřeje ústně i písemně k různým událostem;	Přivlastňovací zájmena. Další nepravidelná slovesa v přítomném čase. Svátky, zvyky a obyčeje u nás a v německy mluvících zemích.	

5.4 Ruský jazyk

Charakteristika vyučovacího předmětu Ruský jazyk

Obsahové, časové a organizační vymezení předmětu

Vzdělávací oblast předmětu ruský jazyk vychází ze vzdělávacího obsahu vzdělávacího oboru RVP ZV Druhý cizí jazyk. Další cizí jazyk přispívá ke snižování jazykové bariéry a k lepšímu uplatnění žáků v dalším studiu a pracovním zařazení. Vzdělání směřuje k dosažení úrovně A1 (podle Společného evropského referenčního rámce pro jazyky). Žák v průběhu studia zvládne základní fráze, dokáže se jednoduchým způsobem domluvit.

Formy a metody práce jsou voleny podle různosti témat, stanovených cílů a charakteru učiva. Ve výuce se střídá četba, poslech, ústní (konverzace) a písemný projev, hry, soutěže a tvorba projektů. Vyučovací hodiny jsou doplňovány vhodnými audiovizuálními programy. Žáci jsou na výuku děleni do menších skupin.

Časová dotace

7. – 9. ročník 2 hodiny týdně

Místo realizace

- odborná jazyková učebna
- učebna PC

Výchovné a vzdělávací strategie pro rozvoj klíčových kompetencí žáků

Kompetence k učení:

Učitel

- dává žákům vhodnými metodami prostor pro vlastní postup při řešení úkolů z učebnice nebo pracovního sešitu
- návodnými úkoly pomáhá žákovi analyzovat a zpracovávat texty z cizojazyčného tisku
- pomáhá žákovi porovnávat a hodnotit svůj pokrok v učení a definuje své problémy.

Žák se aktivně zapojuje do přípravy na další vyučovací hodinu.

Kompetence k řešení problémů

Učitel

- vede žáky zadáváním úkolů, při kterých odvozují neznámé výrazy z kontextu, k uplatňování dosud osvojené slovní zásoby a logických úvah
- zařazuje do hodin motivační úkoly, při kterých žáci mohou uplatnit své získané znalosti a individuálně se projevit

Kompetence komunikativní

Učitel využívá metody, které žáky vedou k dorozumívání v běžných situacích, při kterých se snaží žák souvisle a logicky formulovat své myšlenky ústně i písemně, adekvátně reaguje na dotazy. Žák naslouchá promluvě jiných a vyjádří svůj názor k slyšenému/čtenému.

Kompetence sociální a personální

Učitel používá sociální formy práce, které podporují komunikativní zaměření výuky.

Žák:

- spolupracuje ve skupině, je si vědom své zodpovědnosti za výsledek skupinové práce
- samostatně hodnotí výsledky své práce ve skupině
- vyvodí důsledky z úspěchu či neúspěchu skupin

Kompetence občanské

Žáci jsou seznámeni se svými právy a povinnostmi v daném předmětu.

Učitel:

- předkládá dostatek učebních textů a literatury, v níž se žák seznamuje s reáliemi dané země, jejíž jazyk se učí, a akceptuje danou kulturu
- zadává úkoly, při nichž se žák učí respektovat názory jiných a pravidla zadané aktivity, je schopen poskytnout pomoc spolužákovi

Kompetence pracovní

Učitel využívá znalosti žáků z jiných předmětů. Žák zvládá změnu pracovního prostředí či podmínek při plnění úkolu s dopomocí učitele je schopen vyhledávat vhodné učební pomůcky a volit učební strategie a orientuje se v aktivitách potřebných k získání vědomostí.

Kompetence digitální

Učitel:

- vede žáky k vyhledávání a zpracování informací, samostatnému vyhledávání a snaze posoudit důvěryhodnost cizojazyčného informačního zdroje
- vede žáky k dalšímu digitálnímu zpracovávání, ukládání, zálohování a sdílení získaných informací a vytváření digitálního obsahu, případně bez opory o jiné zdroje (např. vlastní video nebo prezentace vlastních fotografií)
- vede žáky k uvědomování si existence autorského zákona a k osvojování si zvyku uvádět bibliografické zdroje při šíření informací jiných autorů
- vede žáky k práci s vybranými internetovými aplikacemi, které jsou určeny pro studium cizího jazyka, k jejich používání, např. využívání online slovníků
- vede žáky k využívání odpovídajících čtenářských strategií vhodných pro digitální čtení a k práci (čtení) v prostředí elektronické obrazovky (posouvání řádků, stránek) a k další práci s textem a informacemi
- vede žáky k práci s klávesnicí pro další cizí jazyky, k formulování písemného vyjádření různými formami.

Vzdělávací obsah vyučovacího předmětu Ruský jazyk

Ročník: 7. – 9.

Očekávaný výstup z RVP	Ročník	Školní výstupy	Konkrétní učivo	Průřezová témata
Žák: rozumí jednoduchým pokynům a otázkám učitele, které jsou pronášeny pomalu a s pečlivou výslovností, a reaguje na ně, zvládá zvukovou a grafickou podobu jazyka; při čtení rozumí jednoduchým informačním nápisům a orientačním pokynů; slovům a jednoduchým větám, které se vztahují k běžným tématům; v konverzaci dospěje k jednoduchému způsobu rozhovoru; vyplní základní údaje o sobě ve formuláři; dokáže jednoduchým způsobem vyprávět o sobě, rodině, koníčcích a kamarádech. rozumí slovům a jednoduchým větám, které jsou pronášeny pomalu a zřetelně a týkají se osvojovaných témat, zejména pokud má k dispozici vizuální oporu	**7.**	Žák: seznámí se základními fonetickými jevy jazyka; postupně si osvojuje správnou výslovnost; umí se představit, zeptat se, jak se kdo jmenuje kdo to je?; umí sdělit, co dělá rád	Pozdravy, druhy sportu, hry, dívčí a chlapecká jména, oslovení dospělých. Azbuka. Základní poučení o přízvuku. Rozlišování přízvučných a nepřízvučných slabik. Písmena: а,т,к,о,и,в,у,е,я, с, д, р, л, Vazba: Я люблю	
		Žák: používá pozdravy při setkání, při loučení; umí pojmenovat oblíbené a neoblíbené sportovní aktivity, členy rodiny	Intonace tázacích a oznamovacích vět. Písmena: м, э, п, г, н, ф, и, б, ь, ч, х, ю, ш Vazba: Я люблю ..... Vazby slovesa: играть Minulý čas, vyjádření záporu	
		Žák: umí pojmenovat školní předměty, potřeby a vybavení třídy dokáže v krátkých větách vyjádřit, co má rád, předat informace o škole umí říci, kolik je komu let	Upozornění na pohyblivý přízvuk. Písmena: ё, ъ, з, й, ц, щ, ж Vazba: Сколько тебе лет? 4. pád podstatných jmen	
		Žák: umí vést jednoduchý rozhovor o rodině; umí pojmenovat rodinné příslušníky, vybraná povolání, domácí mazlíčky dokáže v jednoduchých větách představit sebe, rodinné příslušníky, domácí mazlíčky, kde pracují rodiče, jejich povolání	Intonace zvolacích vět. Souhrnné opakování azbuky. Vazba: у меня есть .... Věty typu: Папа работает в....., он..... Vybrané tvary přivlastňovacích zájmen.	
		Žák: dokáže v jednoduchých větách popsat své bydlení, vybavení pokoje umí používat vazbu: у меня есть umí tvořit, pokládat jednoduché otázky k danému tématu	Tvorba otázek a jejich intonace. Souhrnné opakování azbuky. Přídavná jména ženského a mužského rodu. Užití slovesa: есть	

Žák: čte plynule (v rámci svých možností); rozumí obsahu jednoduchých textů, které se vztahují k běžným tématům; pokud má k dispozici vizuální oporu při poslechu rozumí slovům a jednoduchým větám, týkající se osvojovaných témat tvoří otázky a odpovídá na ně, je schopen jednoduché konverzace; sestaví jednoduché písemné i ústní sdělení týkající se jeho samotného, rodiny, školy,… reprodukuje přiměřeně obtížný text; dokáže si vyžádat jednoduchou informaci; jednoduše se domluví v běžných situacích, rozumí základním informacím v krátkých poslechových textech týkajících se každodenních témat.	**8.**	Žák: dokáže jmenovat měsíce, roční období umí vyprávět o svých volnočasových aktivitách dokáže vyjádřit, co dělá v jednotlivých měsících a ročních obdobích	Odpoví na otázku: Когда? Příslovce Číslovky 10–100, 1000 Zvratná slovesa – 1. os. J.č. – jednotné číslo	
		Žák: dokáže říci, kolik je hodin; označovat denní dobu umí popsat svůj den a v krátkých větách popsat průběh dne jiných osob dokáže vyprávět o činnostech na sociálních sítích	Slovesa pohybu – časování, užití Časování sloves I. a II. časování – množné číslo Shrnutí časování	
		Žák: umí vyjmenovat potraviny a jídla dokáže říci, co rádi – nejraději jí, popsat své stravovací návyky dokáže si objednat podle jídelního lístku	Přídavná jména какой, какая, какие Časování sloves: jíst a pít – užití daných sloves	
		Žák: umí vyjmenovat názvy obchodů a věci, které v nich koupí (oblečení a obuv) dokáže popsat barvy zvládne v krátkých větách vyjádřit, jaký si přeje dostat dárek nebo jaký chce darovat	Ukazovací zájmena – použití Osobní zájmena Užití přídavných jmen	
		Žák: umí v krátkých větách popsat svůj vzhled i vzhled jiného člověka dokáže popsat svůj charakter i charakter jiného člověka umí vyjádřit podobnost mezi lidmi	Ustálená vazba: он похож / она похожа Skloňování podstatných jmen – pádové otázky Oslovování – užití 1. pádu	

Žák: rozumí obsahu jednoduchých textů; vyhledává v textech požadovanou informaci tvoří otázky a odpovídá na ně je schopen jednoduché konverzace; odvodí na základě kontextu pravděpodobný význam neznámých slov; aktivně používá dvojjazyčný slovník; rozumí základním informacím v krátkých poslechových textech týkajících se každodenních témat v rámci svých možností tvoří jednoduché gramaticky správné věty; stručně reaguje na jednoduché písemné sdělení	**9.**	Žák: umí popsat děje a události v minulém čase dokáže pojmenovat země a jejich hlavní města dokáže vyjádřit, jakým jazykem se v uvedených zemích hovoří zvládne napsat rusky adresu na pohlednici	Skloňování podstatných jmen Minulý čas sloves Jazyky, národnost	
		Žák: umí popsat, kde se, co nachází a pojmenovat místa ve městě dokáže požádat o pomoc, když se potřebuje někam dostat a poradit, jak se dostat do cíle	Rozkazovací způsob sloves – 2. os. č. j. Stupňování přídavných jmen	
		Žák: umí popsat, jak se cítí dokáže pojmenovat jednotlivé části těla a některé nemoci zvládne říci si v lékárně o potřebný lék	Rozkazovací způsob sloves – 2. os. č. mn. Vazba:“ кому нужно/ кому нельзя“ Vyjádření, že „něco musím/nesmím“ Názvy prostředků proti nemocem	
		Žák: umí pojmenovat české a ruské svátky dokáže popsat, jak se slaví zvládne poblahopřát a napsat blahopřání k různým svátkům	Řadové číslovky 1-9 Budoucí čas sloves Názvy svátků – tradice oslav	
		Žák: dokáže pojmenovat nejvýznamnější památky Moskvy a představit hlavní město Ruska zvládne vyplnit formulář pro ubytování v hotelu.	Budoucí čas sloves Spojka „если“	

5.5 Matematika

Charakteristika vyučovacího předmětu Matematika

Obsahové, časové a organizační vymezení předmětu
Ročník: 1. – 3.

Vyučovací předmět matematika má v 1. ročníku časovou dotaci 4 hodiny týdně, ve 2. a 3. ročníku má časovou dotaci 5 hodin týdně. Výuka matematiky tvoří osu vzdělávacího působení základní školy. Prolíná celým základním vzděláváním a vytváří předpoklady pro další úspěšné studium. Rozvíjí intelektuální schopnosti žáků, jejich paměť, představivost, tvořivost, abstraktní myšlení, schopnost logického úsudku. Přispívá k vytváření určitých rysů osobnosti, jako je například vytrvalost, pracovitost, kritičnost.

Vzdělávací obsah je rozdělen do čtyř tematických okruhů:

- čísla a početní operace, znázornění čísla na číselné ose teploměr (model)
- závislosti, vztahy a práce s daty
- geometrie v rovině a prostoru
- nestandardní aplikační úlohy a problémy

Výchovné a vzdělávací strategie pro rozvoj klíčových kompetencí žáků

Kompetence k učení
Žáci se učí přesně a stručně vyjadřovat užíváním matematického jazyka včetně symboliky, prováděním rozborů a zápisů při řešení úloh. Zdokonalují grafický projev, rozvíjejí abstraktní a logické myšlení. Učitel umožňuje žákům, aby se podíleli na utváření kritérií hodnocení činnosti nebo jejich výsledků, srozumitelně jim vysvětluje, co se mají naučit, stanovuje dílčí vzdělávací cíle v souladu s cíli vzdělávacího programu, vede žáky k ověřování výsledků.

Kompetence k řešení problémů
Žáci se učí rozvíjet důvěru ve vlastní schopnosti při řešení úloh, jsou vedeni k sebekontrole vytrvalosti a přesnosti. Učí se provádět rozbor problémů a plánu řešení, odhadování výsledků, volbě správného postupu, vyhodnocování správnosti výsledků. Učitel se zajímá o náměty, názory, zkušenosti žáků, klade otevřené otázky a vybízí žáky k pojmenování cíle činnosti, vede žáky k plánování úkolů a postupů, zařazuje metody, při kterých docházejí k objevům, řešením a závěrům sami žáci, umožňuje, aby žáci v hodině pracovali s odbornou literaturou. Učitel podle potřeby žákům v činnostech pomáhá, pracuje s chybou žáka jako s příležitostí, jak ukázat cestu ke správnému řešení, dodává žákům sebedůvěru.

Kompetence komunikativní
Žáci se učí přesnému a stručnému vyjadřování užíváním matematického jazyka včetně symboliky. Učitel zadává úkoly způsobem, který umožňuje volbu různých postupů, vede žáky k užívání správné terminologie a symboliky, vede žáky k výstižnému, souvislému a kultivovanému projevu.

Kompetence sociální a personální

Žáci jsou vedení ke kritickému usuzování, srozumitelné a věcné argumentaci prostřednictvím řešení matematických problémů, ke kolegiální radě a pomoci, učí se pracovat v týmu. Učitel umožňuje každému žákovi zažít úspěch, podněcuje žáky k argumentaci, hodnotí žáky způsobem, který jim umožňuje vnímat vlastní pokrok.

Kompetence občanské

Při zpracování informací jsou žáci vedení ke kritickému myšlení nad obsahy sdělení, učí se hodnotit svoji práci a práci ostatních, jsou vedeni k ohleduplnosti a taktu, učí se vnímat složitosti světa. Učitel podle potřeby žákům v činnostech pomáhá a umožňuje jim, aby na základě jasných kritérií hodnotili své činnosti nebo výsledky.

Kompetence pracovní

Žáci jsou vedeni k vytváření zásoby matematických nástrojů pro řešení reálných situací v životě, učí se využívat matematické poznatky a dovednosti v praktických činnostech. Učitel zadává úkoly, při kterých žáci vyhledávají a kombinují informace z různých informačních zdrojů, a které vyžadují využití poznatků z různých předmětů, vede žáky ke správným způsobům užití vybavení, techniky a pomůcek. Vytváří příležitosti k interpretaci různých textů, obrazových materiálů, grafů a jiných forem záznamů.

Kompetence digitální

Učitel:

- vytváří situace, kdy jim využití digitálních technologií napomůže k efektivnímu řešení matematického problému,
- vede žáky k využívání digitálních technologií pro správu a vyhodnocení dat, prezentaci a interpretaci výsledků.

Ročník: 4. – 5.

Ve 4. až 5. ročníku se matematika vyučuje 5 hodin týdně. Žáci pracují během vyučovací hodiny ve třídě nebo v počítačové učebně. Během hodiny učitel a žáci používají všechny dostupné vyučovací pomůcky.

Vzdělávací obsah je rozdělen na čtyři tematické okruhy:

1. číslo a početní operace - osvojení aritmetických operací ve složkách:

a) dovednost provádět operaci
b) algoritmické porozumění
c) významové porozumění
d) získávání číselných údajů, seznámení se s pojmem proměnná

2. **závislosti, vztahy a práce s daty**

Rozpoznávání a uvědomění si určitých typů změn a závislostí, jejich analyzování z tabulek, diagramů a grafů.

3. geometrie v rovině a prostoru

Určování a znázorňování geometrických útvarů a modelování reálných situací, zkoumání tvarů a prostoru.

4. nestandardní aplikační úlohy a problémy

Uplatňování logického myšlení, řešení problémových situací a úloh z běžného života.

Výchovné a vzdělávací strategie pro rozvíjení klíčových kompetencí vzdělávání žáků

Kompetence k učení

Žáci

- se učí přesně a stručně vyjadřovat užíváním matematického jazyka včetně symboliky, prováděním rozborů a zápisů při řešení úloh
- zdokonalují svůj grafický projev
- rozvíjejí abstraktní, exaktní, kombinatorické a logické myšlení k věcné a srozumitelné argumentaci

Učitel

- umožňuje žákům, aby se podíleli na utváření kritérií hodnocení činností nebo jejich výsledků
- srozumitelně jim vysvětluje, co se mají naučit
- stanovuje dílčí vzdělávací cíle v souladu s cíli vzdělávacího programu
- vede žáky k ověřování výsledků.

Kompetence k řešení problémů

Žáci

- rozvíjí důvěru ve vlastní schopnosti a možnosti při řešení úloh, k sebekontrole, k systematičnosti, vytrvalosti a přesnosti
- se učí provádět rozbor problémů a plánu řešení, odhadování výsledků, volbě správného postupu, vyhodnocování správností výsledků.

Učitel

- se zajímá o náměty, názory, zkušenosti žáků
- klade otevřené otázky a vybízí žáky k pojmenování cíle činnosti
- vede žáky k plánování úkolů a postupů
- zařazuje metody, při kterých docházejí k objevům, řešením a závěrům sami žáci
- umožňuje, aby žáci v hodině pracovali s odbornou literaturou
- podle potřeby žákům v činnostech pomáhá, pracuje s chybou žáka jako s příležitostí, jak ukázat cestu ke správnému řešení
- dodává žákům sebedůvěru.

Kompetence komunikativní

Žáci

- se učí přesnému a stručnému vyjadřování užíváním matematického jazyka včetně symboliky

Učitel

- zadává úkoly způsobem, který umožňuje volbu různých postupů
- vede žáky k užívání správné terminologie a symboliky
- vede žáky k výstižnému, souvislému a kultivovanému projevu

Kompetence sociální a personální

Žáci

- aktivně rozvíjí kritické usuzování srozumitelně a věcně argumentují prostřednictvím řešení matematických problémů
- umí kolegiálně poradit a pomoci
- se učí pracovat v týmu

Učitel

- umožňuje každému žákovi zažít úspěch
- podněcuje žáky k argumentaci, hodnotí žáky způsobem, který jim umožňuje vnímat vlastní pokrok

Kompetence občanské

Žáci

- rozvíjí zpracovávání informací
- aplikují kritické myšlení nad obsahy sdělení
- se učí hodnotit svoji práci a práci ostatních
- jsou vedeni k ohleduplnosti a taktu
- učí se vnímat složitosti světa.

Učitel

- podle potřeby žákům v činnostech pomáhá a umožňuje jim, aby na základě jasných kritérií hodnotili své činnosti nebo výsledky

Kompetence pracovní

Žáci

- si vytváří zásobu matematických nástrojů pro řešení reálných situací v životě
- se učí využívat matematické poznatky a dovednosti v praktických činnostech

Pro žáky s postižením jsou k dispozici vhodně přizpůsobené pracovní materiály.

Učitel

- zadává úkoly, při kterých žáci vyhledávají a kombinují informace z různých informačních zdrojů, a které vyžadují využití poznatků z různých předmětů
- vede žáky ke správným způsobům užití vybavení, techniky a pomůcek vytváří příležitosti k interpretaci různých textů, obrazových materiálů, grafů a jiných forem záznam

Kompetence digitální

Učitel:

- vytváří situace, kdy jim využití digitálních technologií napomůže k efektivnímu řešení matematického problému,
- vede žáky k využívání digitálních technologií pro správu a vyhodnocení dat, prezentaci a interpretaci výsledků.

Ročník: 6. – 9.

Obsahové, časové a organizační vymezení předmětu

Předmět matematika se vyučuje jako samostatný předmět v 6. - 9. ročníku s časovou dotací 4 až 5 hodin týdně (viz platný učební plán). Vzdělávání v matematice je zaměřeno na užití matematiky v reálných situacích, osvojení pojmů, matematických postupů, rozvoj abstraktního a exaktního myšlení a logického a kritického usuzování. Předmět je úzce spjat s ostatními předměty (mezipředmětové vztahy – fyzika, zeměpis, aj.).

Předmětem prolínají průřezová témata:

Osobnostní a sociální výchova (OSV).
Environmentální výchova (EV) – stav ovzduší, přítomnost škodlivých látek, ochrana životního prostředí.

Výchovné a vzdělávací strategie pro rozvoj klíčových kompetencí žáků

Kompetence k učení

Žáci jsou vedeni k

- osvojování základních matematických pojmů a vztahů postupnou abstrakcí a zobecňováním reálných jevů
- vytváření zásoby matematických nástrojů (pojmů a vztahů, algoritmů, metod řešení úloh)
- využívání prostředků výpočetní techniky

Učitel

- zařazuje metody, při kterých docházejí k řešení a závěrům žáci sami
- vede žáky k plánování postupů a úkolů
- zadává úkoly způsobem, který umožňuje volbu různých postupů
- zadává úkoly s využitím informačních a komunikačních technologií vede žáky k aplikaci znalostí v ostatních vyučovacích předmětech a v reálném životě

Kompetence k řešení problémů

Žáci

- zjišťují, že realita je složitější než její matematický model
- provádějí rozbor problému a plánu řešení, odhadování výsledků
- učí se zvolit správný postup při řešení slovních úloh a reálných problémů

Učitel

- s chybou žáka pracuje jako s příležitostí, jak ukázat cestu ke správnému řešení
- vede žáky k ověřování výsledků

Kompetence komunikativní

Žáci

- zdůvodňují matematické postupy
- vytvářejí hypotézy
- komunikují na odpovídající úrovni

Učitel

- vede žáky k užívání správné terminologie a symboliky
- podle potřeby pomáhá žákům

Kompetence sociální a personální

Žáci

- spolupracují ve skupině
- se podílejí na utváření příjemné atmosféry v týmu
- učí se věcně argumentovat, schopnosti sebekontroly

Učitel

- zadává úkoly, při kterých žáci mohou spolupracovat
- vyžaduje dodržování pravidel slušného chování

Kompetence občanské

Žáci

- respektují názory ostatních
- si formují volní a charakterové rysy
- se zodpovědně rozhodují podle dané situace

Učitel

- vede žáky k tomu, aby brali ohled na druhé
- umožňuje, aby žáci na základě jasných kritérií hodnotili svoji činnost nebo její výsledky
- se zajímá, jak vyhovuje žákům jeho způsob výuky

Kompetence pracovní

Žáci

- si zdokonalují grafický projev
- jsou vedeni k efektivitě při organizování vlastní práce

Učitel

- požaduje dodržování dohodnuté kvality, termínů
- vede žáky k ověřování výsledků.

Kompetence digitální

Učitel:

- vytváří situace, kdy jim využití digitálních technologií napomůže k efektivnímu řešení matematického problému,
- vede žáky k využívání digitálních technologií pro správu a vyhodnocení dat, prezentaci a interpretaci výsledků.

Vzdělávací obsah vyučovacího předmětu Matematika

Ročník: 1. – 3.

Téma	Očekávaný výstup z RVP	Ročník	Školní výstupy	Konkrétní učivo	Průřezová témata
Číslo a početní operace	Žák: používá přirozená čísla k modelování reálných situací, počítá předměty v daném souboru, vytváří soubory s daným počtem prvků.	**1.**	Žák: spočítá prvky daného konkrétního souboru do 20, vytvoří konkrétní soubor s daným počtem prvků.	Manipulace s předměty; vytváření skupin o daném počtu prvků; vytváření skupin s větším, menším počtem prvků; přiřazování čísla; skupiny podle vlastností prvků.	
		2.	Spočítá a vytvoří soubory s daným počtem prvků do 100.	Přiřazování čísla, manipulace s předměty.	
		3.	Spočítá a vytvoří soubory s daným počtem prvků do 1000.	Počítání prvků, přiřazování čísla.	
		1.	Napíše a přečte číslice 1-20 a porovnává je.	Čtení a zápis čísel: vztahy větší, menší, rovno: porovnávání, znaménka <, >, =	

	Čte, zapisuje, porovnává přirozená čísla 1-20, 1-100, 1-1000, užívá a zapisuje vztah rovnosti a nerovnosti.	**2.**	Zapíše, přečte, porovnává čísla do 100.	Čtení a zápis čísel do 100 vztahy <, >, =, znaménka <, >, =	
		3.	Zapíše, přečte, porovnává čísla do 1000.	Čtení a zápis čísel do 1000, znaménka < , > , =, zaokrouhlování- znaménko ~	
Číslo a početní operace	Žák: užívá lineární uspořádání, zobrazí číslo na číselné ose.	**1.**	Žák: seřadí čísla 0-20 podle velikosti; zakreslí čísla do 20 na číselnou osu.	Orientace na číselné ose; pojmy: před, za, hned před, hned za, mezi; rozklad čísel na jednotky a desítky.	
		2.	Seřadí čísla 0-100 na číselné ose a zapíše je na číselnou osu.	Orientace na číselné ose; pojmy: před, za, hned před, hned za.	
		3.	Seřadí a zapíše čísla do 1000 na číselnou osu.	Orientace na číselné ose určování stovek, desítek a jednotek.	
	Provádí zpaměti jednoduché početní operace s přirozenými čísly.	**1.**	Sčítá a odčítá v oboru 0-20.	Sčítání a odčítání v oboru 0-20.	
		2.	Sčítá a odčítá v oboru do 100, násobení, dělení v oboru malé násobilky (násobilka 1-5).	Sčítání a odčítání v oboru do 100.	
		3.	Sčítá a odčítá v oboru do 1000, násobení a dělení v oboru malé násobilky (násobilka 6-10).	Sčítání a odčítání v oboru do 1000.	
	Žák: řeší a tvoří úlohy, ve kterých aplikuje a modeluje osvojené početní operace.	**1.**	Žák: řeší nejzákladnější typy slovních úloh.	Řešení slovních úloh na + , - ; porovnávání; slovní úlohy o x-více, o x-méně.	OSV – Morální rozvoj – Řešení problémů a rozhodovací dovednosti.
		2.	Řeší slovní úlohy s výpočtem do 100.	Řešení slovních úloh na sčítání, odčítání, násobení, dělení.	
		3.	Řeší slovní úlohy s výpočtem do 1000.	Řešení slovních úloh se třemi sčítanci, používá závorky k výpočtu.	
Závislosti, vztahy a práce s daty	Orientuje se v čase, provádí jednoduché převody jednotek času.	**1.**	Pozná celé hodiny.	Pozná celé hodiny; vyjmenuje a spočítá dny v týdnu.	
		2.	Určí čas na hodinách.	Určování času, Jednotky času, určí roční období, vyjmenuje měsíce roku.	
		3.	Čte časové údaje na různých typech hodin.	Určování času, jednoduché převody jednotek času.	
	Popisuje jednoduché závislosti z praktického života.	**1.**	Používá sčítání a odčítání při řešení praktických situací.	Vymýšlení vlastních příkladů; odhad počtu; logické úlohy.	
		2.	Používá matematické operace v oboru do 100 při řešení praktických úloh.	Matematické značky a symboly, matematické zápisy-orientace, čtení.	

		3.	Žák: používá matematické operace v oboru do 1000 při řešení praktických úloh.	Logické úlohy, odhad počtu, vymýšlení vlastních zajímavých úloh.	
	Žák: doplňuje tabulky, schémata, posloupnosti čísel.	**1.**	Určuje řádek, sloupek.	Doplňování tabulek.	
		2.	Doplňuje tabulky, vyhledává v nich informace v daném oboru do 100.	Pohyb ve čtvercové síti, na číselné ose.	
		3.	Doplňuje tabulky, vyhledává v nich informace v daném oboru do 1000.	Práce s údaji: jízdní řád, ceník, tabulky, grafy, diagramy.	
Geometrie v rovině a v prostoru	Rozezná, pojmenuje, vymodeluje a popíše základní rovinné útvary a jednoduchá tělesa; nachází v realitě jejich reprezentaci.	**1.**	Rozeznává základní geometrické útvary.	Vyhledávání určitých tvarů v okolí; třídění předmětů podle tvaru; rovinné útvary: trojúhelník, čtverec, obdélník, kruh.	
		2.	Rozezná základní útvary v rovině.	Rovinné útvary: čára, přímka, úsečka, bod, lomená čára.	
		3.	Rozezná základní útvary v prostoru.	Jednoduchá tělesa: krychle, kvádr, koule, válec, jehlan, kužel.	
	Žák: porovnává velikosti útvarů, měří a odhaduje délku úsečky.	**1.**	Žák: porovnává velikosti tvarů.	Porovnává velikosti tvarů.	
		2.	Porovnává úsečku podle velikosti, změří úsečku.	Porovnání úseček.	
		3.	Odhaduje délku úsečky, pozná jednotky délky.	Jednotky délky.	
	Rozezná a modeluje jednoduché souměrné útvary v rovině.	**1.**	Rozeznává jednoduché souměrné útvary v rovině.	Modelování geometrických útvarů podle zadání.	
		2.			
		3.			

Ročník: 4. – 5.

Téma	Očekávaný výstup z RVP	Ročník	Školní výstupy	Konkrétní učivo	Průřezová témata
Číslo a početní operace	Žák: Užívá lineární uspořádání, zobrazí číslo na číselné ose. Porozumí významu znaku „-„ pro zápis celého záporného čísla. Zaokrouhluje přirozená čísla. Využívá při pamětném počítání komutativnost a asociativnost sčítání, provádí odhady a kontroluje výsledky početních operací v oboru přirozených čísel. Provádí písemné početní operace v oboru přirozených čísel. Využívá při písemném počítání komutativnost a asociativnost sčítání, provádí odhady a kontroluje výsledky početních operací v oboru přirozených čísel.	**4.**	Přečte a zapíše číslo (do milionů) s užitím znalosti číselných řádů desítkové soustavy. Využívá rozvinutého zápisu čísla (do milionů) v desítkové soustavě. Porovnává čísla do milionů Užívá polohové vztahy („hned před“, „hned za“) přirozených čísel. Orientuje se na číselné ose a jejích úsecích. Znázorní číslo na číselné ose, přečte, zapíše a porovná celá kladná čísla. Zaokrouhluje čísla do milionů s použitím znaku pro zaokrouhlování. Provádí číselný odhad a kontrolu výsledku. Umí sčítat a odčítat přehledná čísla zpaměti do milionu. Umí sčítat a odčítat písemně do milionu. Využívá komutativnost sčítání při řešení úlohy a při provádění zkoušky výpočtu. Využívá asociativnost sčítání při řešení úloh s užitím závorek. Využívá výhodného sdružování čísel při sčítání několika sčítanců bez závorek.	Porovnávání čísel, využití číselné osy. Zaokrouhlování čísel na 10, 100, 1000, 10 000, 100 000, 1 000 000. Pamětné sčítání a odčítání, vlastnosti sčítání a odčítání, asociativní a komutativní zákon. Písemné sčítání a odčítání.	
	Porozumí významu znaku “ – „ pro zápis celého záporného čísla, a toto číslo vyznačí na číselné ose.	**5.**	Přečte a zapíše číslo (do miliard) s užitím znalosti číselných řádů desítkové soustavy. Využívá rozvinutého zápisu čísla (do miliard) v desítkové soustavě. Porovnává čísla do miliard. Užívá polohové vztahy („hned před“, „hned za“) v oboru přirozených čísel. Orientuje se na číselné ose a jejích úsecích. Porozumí významu znaku „-„ pro zápis celého záporného čísla. Znázorní číslo na číselné ose, přečte, zapíše a porovná celá čísla v rozmezí -100 až +100.	Porovnávání čísel, využití číselné osy. Porozumění významu znaku „-„ pro zápis celého záporného čísla. Měření teploty, teploměr, model, vyjádření dlužné částky. Zaokrouhlování čísel na 10, 100, 1000, 10 000, 100 000, 1 000 000, 1 000 000 000. Asociativní a komutativní zákon. Písemné sčítání a odčítání.	

			Nalezne reprezentaci záporných čísel v běžném životě. Zaokrouhluje čísla do miliard s použitím znaku pro zaokrouhlování.		
			Provádí číselný odhad a kontrolu výsledku. Umí sčítat a odčítat přehledná čísla zpaměti do milionu. Umí sčítat a odčítat písemně do miliard. Využívá komutativnost sčítání při řešení úlohy a při provádění zkoušky výpočtu. Využívá asociativnost sčítání při řešení úloh s užitím závorek.		
	Žák: využívá při pamětném počítání komutativnost a asociativnost násobení, provádí odhady a kontroluje výsledky početních operací v oboru přirozených čísel	**4.**	Žák: zpaměti násobí a dělí v oboru malé násobilky. Umí násobit deseti, stem, tisícem, ovládá pamětné dělení se zbytkem v oboru malé násobilky.	Pamětné násobení a dělení.	
	Provádí písemné početní operace v oboru přirozených čísel. Využívá při písemném počítání komutativnost a asociativnost násobení, provádí odhady a kontroluje výsledky početních operací v oboru přirozených čísel.	**4.**	Umí násobit písemně jednociferným a dvouciferným činitelem.	Písemné násobení jedno a dvojciferným činitelem pomocí algoritmu.	
		5.	Násobí písemně trojciferným činitelem. Využívá komutativnost násobení při řešení úlohy a při provádění zkoušky výpočtu. Využívá asociativnost násobení při řešení úloh s užitím závorek několika sčítanců bez závorek.	Písemné násobení trojciferným činitelem pomocí algoritmu.	
	Žák: provádí písemné početní operace v oboru přirozených čísel, provádí odhady a kontroluje výsledky početních operací v oboru přirozených čísel.	**4.**	Žák: umí písemně dělit jednociferným dělitelem.	Písemné dělení jednociferným dělitelem pomocí algoritmu.	
		5.	Dělí dvojciferným dělitelem. Správně sepíše čísla pod sebe (dle číselných řádů) při sčítání, odčítání, násobení a dělení přirozených čísel. Aplikuje při písemném výpočtu znalost přechodu mezi číselnými řády	Písemné dělení dvojciferným dělitelem pomocí algoritmu.	

			Využívá znalosti malé násobilky při písemném násobení a dělení nejvýše dvojciferným číslem Provádí písemné početní operace včetně kontroly výsledku. Dodržuje pravidla pro pořadí operací v oboru přirozených čísel.		
Číslo a početní operace	Žák: řeší a tvoří úlohy, ve kterých aplikuje osvojené početní operace v celém oboru přirozených čísel.	**4.**	Žák: řeší slovní úlohy v oboru do milionu, řeší jednoduché a složené slovní úlohy, umí provést zkrácený zápis s neznámou. Porozumí textu úlohy (rozlišuje informace důležité pro řešení úlohy). Přiřadí úloze správné matematické vyjádření s využitím osvojených početních operací. Zformuluje odpověď k získanému výsledku. Přiřadí k zadanému jednoduchému matematickému vyjádření smysluplnou slovní úlohu (situaci ze života). Tvoří slovní úlohu k matematickému vyjádření.	Praktické slovní úlohy.	
		5.	Žák: řeší slovní úlohy v oboru přes milion, řeší jednoduché a složené slovní úlohy, umí provést zkrácený zápis s neznámou. Porozumí textu úlohy (rozlišuje informace důležité pro řešení úlohy). Přiřadí úloze správné matematické vyjádření s využitím osvojených početních operací. Zformuluje odpověď k získanému výsledku. Přiřadí k zadanému jednoduchému matematickému vyjádření smysluplnou slovní úlohu (situaci ze života). Tvoří slovní úlohu k matematickému vyjádření.	Praktické slovní úlohy.	

Číslo a početní operace	Žák: Orientuje se v pojmech celek, část, zlomek, čitatel, jmenovatel, zlomková čára. Modeluje a určí část celku, používá zápis ve formě zlomku Vymezí jednu část z celku, vyjádří celek z jedné části. Dokáže porovnat zlomek se stejným základem. Sčítá a odčítá zlomky se stejným základem, pomocí názorných obrázků a zapisuje tyto početní operace. Žák: Pochopí pojem desetinné číslo. Přečte zápis desetinného čísla a vyznačí na číselné ose desetinné číslo dané hodnoty.	**5.**	Zná pojem zlomek, celek, část celku na příkladech z běžného života, je seznámen s pojmy čitatel, jmenovatel, zlomková čára. Pozná a dokáže vyznačit polovinu, třetinu, čtvrtinu pětinu, desetinu, využívá názorných obrázků. Vyjádří celek z jeho dané poloviny, čtvrtiny, třetiny, pětiny, desetiny. Porovnává zlomky se stejným jmenovatelem. Sčítá a odčítá zlomky se stejným jmenovatelem, pomocí názorných obrázků a tyto početní operace zapisuje. Přečte zápis desetinného čísla a vyznačí na číselné ose desetinné číslo dané hodnoty. Vysvětlí a znázorní vztah mezi celkem a jeho částí vyjádřenou desetinným číslem na příkladech z běžného života. Přečte, zapíše, znázorní desetinná čísla v řádu desetin a setin na číselné ose, ve čtvercové síti, nebo v kruhovém diagramu.	Vymezení pojmů celek, část, zlomek, čitatel, jmenovatel, zlomková čára. Čtení a zapisování zlomků. Vymezení jedné části z celku, vyjádření celku z jedné části. Porovnávání zlomků se stejným jmenovatelem. Sčítání a odčítání zlomků se stejným jmenovatelem, pomocí názorných obrázků a zapisování těchto početních operací. Pochopení pojmu desetinné číslo.	

Závislosti, vztahy a práce s daty	Žák: vyhledává, sbírá a třídí data, čte a sestavuje jednoduché tabulky a diagramy.	**5.**	Žák: používá jednoduchých převodů jednotek času při práci s daty v jízdních řádech. Žák: provádí a zapisuje jednoduchá pozorování (měření teploty, průjezd aut za daný časový limit apod.). Vybírá a porovnává ze zadání úlohy data podle daného kritéria. Posuzuje reálnost vyhledaných údajů. Doplní údaje do připravené tabulky nebo diagramu. Vytvoří na základě jednoduchého textu tabulku, sloupcový diagram. Vyhledá v tabulce nebo diagramu požadovaná data a porozumí vztahům mezi nimi (nejmenší, největší hodnota apod.). Používá údaje z různých typů diagramů (sloupcový a kruhový diagram bez použití %).	Jednotky času, orientace v jízdních řádech. Tabulky, grafy, soustava souřadnic, závisle proměnná, nezávisle proměnná.	
Geometrie v rovině a prostoru	Žák: sčítá a odčítá graficky úsečky, určí délku lomené čáry, sestrojí rovnoběžky, kolmice.	**4.**	Využívá základní pojmy a značky užívané v rovinné geometrii (čáry: křivá, lomená, přímá; bod, úsečka, polopřímka, přímka, průsečík, rovnoběžky, kolmice). Graficky sčítá, odčítá a porovnává úsečky. Určí délku lomené čáry graficky i měřením. Žák: dokáže určit vzájemnou polohu přímek v rovině, umí narýsovat kolmici, rovnoběžky, různoběžky. Vyhledá dvojice kolmic a rovnoběžek v rovině. Načrtne kolmici a rovnoběžku ve čtvercové síti. Narýsuje k zadané přímce rovnoběžku a kolmici vedoucí daným bodem pomocí trojúhelníku s ryskou.	Vymezení pojmů bod, přímka, polopřímka, úsečka. Měření délky úsečky, lomené Vzájemná poloha přímek v rovině - různoběžky, rovnoběžky, kolmice, průsečík. čáry.	

	Žák: Sestrojí rovnoběžky a kolmice.	**5.**	Umí změřit vzdálenost bodu od přímky pomocí kolmice.	Vzdálenost bodu od přímky.	
	Žák: Umí rozeznat pravidelné čtyřúhelníky – obdélník, čtverec. Dokáže je pojmenovat.	**4.**	Pozná a pojmenuje čtyřúhelníky.	Rovnoběžníky - obdélník, čtverec.	
	Žák: narýsuje a znázorní rovinné útvary - čtverec, obdélník, trojúhelník a kružnici, užívá jednoduché konstrukce.	**4.**	Žák: rozezná základní rovinné útvary (čtverec, obdélník, trojúhelník a kružnice). Využívá k popisu rovinného útvaru počty vrcholů a stran, rovnoběžnost a kolmost stran. Charakterizuje základní rovinné útvary a k zadanému popisu přiřadí název základního rovinného útvaru. Narýsuje čtverec a obdélník s užitím konstrukce rovnoběžek a kolmic. Dodržuje zásady rýsování.	Konstrukce obdélníku, čtverce.	
	Určí obvod mnohoúhelníku sečtením jeho délek jeho stran.	**4.**	Rozlišuje obvod rovinného útvaru. S pomocí čtvercové sítě nebo měřením určí obvod rovinného útvaru (trojúhelníku, čtyřúhelníku, mnohoúhelníku). Porovnává obvody rovinných útvarů. Umí změřit a vypočítat obvod čtyřúhelníku.	Obvod mnohoúhelníků, obdélníka, čtverce.	
			Žák využívá svých znalostí při praktickém řešení slovních úloh.	Praktické příklady výpočtů obvodů.	
	Určí obsah obrazce pomocí čtvercové sítě	**4.**	Určí pomocí čtvercové sítě obsah rovinného útvaru, který lze složit ze čtverců, obdélníků a trojúhelníků. Určí obsah obrazce pomocí čtvercové sítě. Porovnává pomocí čtvercové sítě obsahy rovinných útvarů.	Obsah obrazce - čtverec, obdélník ve čtvercové síti.	
		5.	Vypočítá obsah čtverce a obdélníka.	Výpočet obsahu obdélníka, čtverce.	
			Využívá svých znalostí při praktickém řešení slovních úloh.	Praktické příklady výpočtů obsahů.	
	Narýsuje a znázorní rovinné útvary - trojúhelník, užívá jednoduché konstrukce.		Narýsuje trojúhelník.	Trojúhelník, trojúhelníková nerovnost.	

	Zná pojmy trojúhelník rovnoramenný, rovnostranný, umí je sestrojit	**4.**	zná pojmy trojúhelník rovnoramenný, rovnostranný, umí sestrojit rovnoramenný, rovnostranný trojúhelník, dbá na přesnost a čistotu rýsování	Rovnostranný, rovnoramenný trojúhelník	
	Pozná a umí narýsovat pravoúhlý trojúhelník.	**5.**	Pozná a umí narýsovat pravoúhlý trojúhelník, dbá na přesnost a čistotu rýsování.	Pravý úhel, pravoúhlý trojúhelník.	
	Žák: určí obvod mnohoúhelníku sečtením jeho délek jeho stran. Narýsuje a znázorní rovinné útvary - kružnici, užívá jednoduché konstrukce.	**4.**	Umí změřit a vypočítat obvod trojúhelníku. Umí pracovat s kružítkem. Narýsuje kružnici s daným poloměrem. Dbá na přesnost a čistotu rýsování.	Obvod trojúhelníka. Kruh, kružnice, poloměr, průměr.	
	Rozpozná a znázorní ve čtvercové síti jednoduché osově souměrné útvary a určí osu souměrnosti útvaru překládáním papíru.	**4.**	Pozná osově souměrné útvary (i v reálném životě). Určí překládáním papíru osu souměrnosti útvaru. Vytvoří ve čtvercové síti osově souměrný útvar podle osy v lince mřížky.	Osová souměrnost - útvary osově souměrné, střed úsečky, osa úsečky.	
		4.	Využije znalosti základních rovinných útvarů k popisu a modelování jednoduchých těles (krychle, kvádr, válec).	Tělesa. Poznávání a správné pojmenování těles - kvádr, krychle, jehlan, koule, kužel, válec.	
		5.	Narýsuje ve čtvercové síti plášť kvádru a krychle	Síť a model kvádru a krychle	
	Žák: Určí obsah obrazce pomocí čtvercové sítě a užívá základní jednotky obsahu.	**5.**	Žák: spočítá ve čtvercové síti povrch kvádru a krychle podle jednotlivých čtverců.	Povrch kvádru a krychle - čtvercová síť.	
	Žák: užívá základní jednotky délky.	**4.**	Zná jednotky délky, umí převádět jednotky délky (mm, cm, dm, m, km).	Jednotky délky, převádění jednotek délky.	
	Žák: užívá základní jednotky obsahu.	**5.**	Používá základní jednotky obsahu (cm^2, m^2, km^2) bez vzájemného převádění.	Jednotky obsahu.	

Nestandardní aplikační úlohy a problémy	Žák: řeší jednoduché praktické slovní úlohy a problémy, jejichž řešení je do značné míry nezávislé na obvyklých postupech a algoritmech školské matematiky.	**5.**	Žák: vyhledá v textu úlohy potřebné údaje a vztahy. Volí vhodné postupy pro řešení úlohy. Vyhodnotí výsledek úlohy.	Slovní úlohy, číselné a obrázkové řady, magické čtverce, prostorová představivost	

Ročník: 6. – 9.

Téma	Očekávaný výstup z RVP	Ročník	Školní výstupy	Konkrétní učivo	Průřezová témata
Rozšířené opakování aritmetika, geometrie	Žák: - provádí početní operace v oboru přirozených čísel; - zaokrouhluje a provádí odhady s danou přesností; - matematizuje jednoduché reálné situace;	**6.**	Žák: - čte, zapisuje a porovnává přirozená čísla; - provádí početní operace s přirozenými čísly z paměti a písemně; - provádí odhady a kontrolu výpočtů; - zaokrouhluje; - umí zobrazit přirozené číslo na číselné ose;	**Souhrnné opakování:** přirozená čísla; čtení a zápis čísla v desítkové soustavě; zobrazení na číselné ose; početní operace.	
	- zdůvodňuje a využívá polohové a metrické vlastnosti základních rovinných útvarů při řešení úloh a jednoduchých praktických problémů; - charakterizuje a třídí základní rovinné útvary; - odhaduje a vypočítá obvod základních rovinných útvarů. -načrtne a sestrojí rovinné útvary; - využívá potřebnou matematickou symboliku;		- užívá a rozlišuje pojmy přímka, polopřímka, úsečka; - rýsuje lineární útvary; - převádí jednotky délky, hmotnosti, času; - vypočítá obvod čtverce, obdélníku, trojúhelníku; - charakterizuje a třídí základní rovinné útvary.	Geometrické útvary v rovině: - rovina, bod, úsečka, přímka, polopřímka, kružnice, kruh; - převody jednotek; - obvody čtverce, obdélníku, trojúhelníku.	
Desetinná čísla	- provádí početní operace v oboru desetinných čísel; zaokrouhluje a provádí odhady s danou přesností; - analyzuje a řeší jednoduché problémy, modeluje konkrétní situace, v oboru desetinných čísel; účelně využívá kalkulátor;		čte a zapisuje desetinná čísla, zobrazí desetinné číslo na číselné ose; porovnává a zaokrouhluje desetinná čísla, provádí početní operace s desetinnými čísly; vypočítá aritmetický průměr, převádí jednotky; zaokrouhluje a provádí odhady s danou přesností;	**Desetinná čísla**: čtení a zápis v desítkové soustavě; zobrazení na číselné ose; porovnávání; zaokrouhlování; početní operace; aritmetický průměr; převody jednotek; práce s kalkulačkou;	OSV – Sociální rozvoj - Kooperace a kompetice.

Dělitelnost přirozených čísel	Žák: modeluje a řeší situace s využitím dělitelnosti v oboru přirozených čísel.		Žák: zná pojem násobek, dělitel; zná a používá znaky dělitelnosti; rozumí pojmu číslo složené; rozloží číslo na součin prvočísel, určuje a užívá násobky a dělitele včetně nejmenšího společného násobku a největšího společného dělitele; modeluje a řeší situace s využitím dělitelnosti v N	**Dělitelnost přirozených čísel:** násobek, dělitel; znaky dělitelnosti; prvočíslo, číslo složené; společný násobek; společný dělitel.	
Úhel a jeho velikost	- určuje velikost úhlu měřením a výpočtem; - využívá pojem množina všech bodů dané vlastnosti k charakteristice útvaru; - načrtne a sestrojí rovinný útvar.		- rozumí pojmu úhel; narýsuje a změří daný úhel; umí sestrojit osu úhlu; - rozlišuje a pojmenuje druhy úhlů; - provádí početní operace (+,-) s velikostmi úhlů (ve stupních i minutách); - pozná dvojice vedlejších a vrcholových úhlů, umí využít jejich vlastností; - rozumí pojmu mnohoúhelník; - umí sestrojit pravidelný šestiúhelník a pravidelný osmiúhelník.	**Úhel a jeho velikost:** pojem úhel; rýsování a přenášení úhlu; osa úhlu; jednotky velikosti úhlu; měření velikosti úhlu; ostrý, tupý, pravý a přímý úhel; početní operace s velikostmi úhlů vedlejší a vrcholové úhly; mnohoúhelníky - pojem pravidelný šestiúhelník, pravidelný osmiúhelník (konstrukce, obvod).	
Trojúhelník	Žák: -pojmenuje, znázorní a správně užívá základní pojmy (strana, výška, těžnice, vnitřní a vnější úhly); -užívá věty o shodnosti trojúhelníků v početních a konstrukčních úlohách; -charakterizuje a třídí základní rovinné útvary; -odhaduje a vypočítá obvod a obsah základních rovinných útvarů; -načrtne a sestrojí rovinné útvary;		Žák: -určí a znázorní různé druhy trojúhelníků a zná jejich vlastnosti; -umí sestrojit trojúhelník, těžnice, výšky, kružnici opsanou a vepsanou trojúhelníku; -pozná shodné útvary; -umí sestrojit trojúhelník z daných prvků; -dbá na kvalitu a přesnost rýsování;	**Trojúhelník**-pojem, druhy. Výšky, těžnice. Kružnice vepsaná, opsaná. Vnitřní a vnější úhly. Shodnost trojúhelníků. Trojúhelníková nerovnost. Konstrukce trojúhelníků.	

Osová souměrnost	Žák: - načrtne a sestrojí obraz rovinného útvaru v osové souměrnosti; - určí osově souměrný útvar.		Žák: - načrtne a sestrojí obraz rovinného útvaru v osové souměrnosti; - pozná osově souměrné útvary; - pozná shodné útvary.	**Osová souměrnost**: shodné útvary; osová souměrnost; osově souměrné útvary.	
Kvádr a krychle	Žák: - odhaduje a vypočítá obsah základních rovinných útvarů; - určuje a charakterizuje základní prostorové útvary (tělesa), analyzuje jejich vlastnosti; - odhaduje a vypočítá objem a povrch těles; - načrtne a sestrojí jejich sítě; -načrtne a sestrojí obraz jednoduchých těles v rovině; -analyzuje a řeší aplikační geometrické úlohy s využitím osvojeného matematického aparátu.		Žák: -zná jednotky obsahu, umí je převádět; - vypočítá obsah čtverce a obdélníku; - využívá znalostí (obsah čtverce, obdélníku) při výpočtech obsahů složitějších obrazců; - charakterizuje jednotlivá tělesa (kvádr, krychle); -načrtne a narýsuje síť a z ní těleso vymodeluje; -načrtne a sestrojí obraz krychle a kvádru ve volném rovnoběžném promítání; -vypočítá povrch kvádru -užívá jednotky objemu a vzájemně je převádí.	Obsah čtverce a obdélníku. Povrch a objem krychle a kvádru; jednotky obsahu; obsah čtverce a obdélníku; obsah složitějších obrazců (s využitím znalostí obsahu čtverce a obdélníku). Kvádr, krychle, sítě těles, zobrazování těles. Povrch krychle, kvádru. Objem krychle, kvádru. Jednotky objemu.	
Racionální čísla	Žák: - užívá různé způsoby kvantitativního vyjádření vztahu celek-část-přirozeným číslem, poměrem, zlomkem, desetinným číslem, procentem; -analyzuje a řeší jednoduché problémy, modeluje konkrétní situace v oboru racionálních čísel;	**7.**	Žák -modeluje a zapisuje zlomkem část celku; -převádí zlomky na desetinná čísla a naopak; porovnává zlomky; -provádí početní operace s racionálními čísly;	Čtení a zápis zlomků. Vztah mezi zlomky a desetinnými čísly. Zobrazení na číselné ose. Převrácený zlomek. Smíšené číslo. Početní operace. Složený zlomek.	
Celá čísla	- analyzuje a řeší jednoduché problémy; -modeluje konkrétní situace, v nich využívá matematický aparát v oboru celých čísel.		-rozlišuje kladná a záporná čísla; -umí zobrazit kladná a záporná čísla na vodorovné i svislé čís. ose; chápe pojem opačné č., určí absolutní hodnotu daného čísla a chápe její geometrický význam; -provádí početní operace s celými čísly.	Čtení a zápis čísla. Zobrazení na číselné ose. Opačné číslo. Absolutní hodnota. Početní operace.	

Poměr. Přímá a nepřímá úměrnost	Žák: -pracuje s měřítky map a plánů; -řeší modelováním a výpočtem situace vyjádřené poměrem; -vyjádří funkční vztah tabulkou, grafem, rovnicí; - určuje vztah přímé anebo nepřímé úměrnosti;		Žák: -umí vyjádřit poměr mezi danými hodnotami; -zvětšuje a zmenšuje veličiny v daném poměru; -dělí celek na části v daném poměru; -rozumí a využívá pojmu úměra; -využívá trojčlenku při řešení slovních úloh; -určí vztah přímé a nepřímé úměrnosti;	Poměr. Zvětšení a zmenšení v daném poměru. Rozdělení dané hodnoty v daném poměru. Měřítko. Úměra. Přímá a nepřímá úměrnost. Trojčlenka.	
Rovnoběžníky	-odhaduje a vypočítává obsahy a obvody základních rovinných útvarů; -načrtne a sestrojí rovinné útvary; -analyzuje a řeší aplikační geometrické úkoly s využitím osvojeného matematického aparátu.		-umí charakterizovat pojem rovnoběžníků; -rozlišuje různé typy rovnoběžníků; -umí sestrojit rovnoběžník -odhaduje a vypočítává obvod a obsah rovnoběžníku; -odhaduje a vypočítává obsah trojúhelníku.	Pojem rovnoběžníku. Vlastnosti. Rozdělení. Konstrukce. Obvod a obsah. Obsah trojúhelníku.	
Lichoběžník	Žák: -odhaduje a vypočítává obsahy a obvody základních rovinných útvarů; -načrtne a sestrojí rovinné útvary; -analyzuje a řeší aplikační geometrické úkoly s využitím osvojeného matematického aparátu;		Žák: -rozpozná a pojmenuje lichoběžník; -umí sestrojit lichoběžník; -vypočítá obvod a obsah lichoběžníku;	Pojem lichoběžník. Konstrukce.	
Povrch a objem hranolu	-určuje a charakterizuje základní prostorové útvary (tělesa), analyzuje jejich vlastnosti; -odhaduje a vypočítává objem a povrch těles; -načrtne a sestrojí sítě základních těles; -načrtne a sestrojí obraz jednoduchých těles v rovině; -analyzuje a řeší aplikační geometrické úkoly s využitím osvojeného matematického aparátu.		-rozeznává a pojmenuje hranol; -načrtne a narýsuje obraz tělesa v rovině; -načrtne a narýsuje síť hranolu; -odhaduje a vypočítá povrch a objem hranolu.	Pojem hranol. Povrch a objem hranolu.	
Procenta	Žák: - řeší aplikační úlohy na procenta (i pro případ, že procentová část je větší než celek);		Žák: - chápe pojem 1%; - užívá základní pojmy procentového počtu; vyjádří část celku pomocí procent; - řeší slovní úlohy; chápe pojem promile; zaokrouhluje a provádí odhady s danou přesností;	Procento. Základ, procentová část, počet procent. Promile. Slovní úlohy.	EV – Lidské aktivity a problémy životního prostředí.

Středová souměrnost	Žák: -načrtne a sestrojí obraz rovinného útvaru ve středové souměrnosti; -určí středově souměrný útvar;		Žák: -sestrojí obraz bodu ve středové souměrnosti; -sestrojí obraz rovinného obrazce ve středové souměrnosti;	Sestrojení obrazu obrazce ve středové souměrnosti.	
Výrazy	Žák: - matematizuje jednoduché reálné situace s využitím proměnných; - určí hodnotu výrazu, sčítá a násobí mnohočleny.	**8.**	Žák: - rozumí pojmu výraz, určí hodnotu číselného výrazu; -- - zapíše pomocí výrazu s proměnnou slovní text; - umí dosadit do výrazu s proměnnou; -provádí početní operace s výrazy.	Číselné výrazy. Proměnná. Výrazy s proměnnou. Úpravy výrazů.	
Druhá mocnina a odmocnina	Žák: užívá ve výpočtech druhou mocninu a odmocninu;		Žák: určí druhou mocninu a odmocninu výpočtem, pomocí tabulek, pomocí kalkulačky;	Čtení a zápis druhých mocnin a odmocnin. Určení druhých mocnin a odmocnin. Pojem reálného čísla.	
Pythagorova věta	Žák: - analyzuje a řeší aplikační geometrické úlohy s využitím osvojeného matematického aparátu		Žák: rozliší odvěsny a přepony; rozumí odvození vzorce Pythagorovy věty; využívá poznatků při výpočtu délek stran v pravoúhlém trojúhelníku; umí využít poznatky ve slovních úlohách; zaokrouhluje a provádí odhady s danou přesností;	Výpočet délek stran v pravoúhlém trojúhelníku užití Pythagorovy věty.	
Mocniny s přiroz. mocnitelem	Žák: užívá ve výpočtech druhou mocninu a odmocninu		Žák: zapíše číslo ve tvaru $a.10^n$ pro $1<a<10$, n je celé číslo; provádí početní operace s mocninami s přirozeným mocnitelem;	Čtení a zápis mocnin s přirozeným mocnitelem. Zápis čísla pomocí mocnin deseti, početní operace s mocninami s přirozeným mocnitelem.	

Lineární rovnice	formuluje a řeší reálnou situaci pomocí rovnic.		užívá vztah rovnosti, řeší lineární rovnice pomocí ekvivalentních úprav, provádí zkoušku řešení.	Rovnost, lineární rovnice.	
Slovní úlohy	Žák: analyzuje a řeší jednoduché problémy, modeluje konkrétní situace; užívá logickou úvahu a kombinační úsudek při řešení úloh a problémů a nalézá různá řešení předkládaných nebo zkoumaných situací.		Žák: vyřeší daný problém aplikací získaných matematických poznatků a dovedností; řeší slovní úlohy (pomocí lineárních rovnic, úvahou,….); zdůvodní zvolený postup řešení, ověří výsledek řešení; užívá logickou úvahu a kombinační úsudek; nalézá různá řešení;	Slovní úlohy.	
Kruh, kružnice	zdůvodňuje a využívá polohové a metrické vlastnosti základních rovinných útvarů při řešení úloh a jednoduchých praktických problémů; využívá matematickou symboliku; odhaduje a vypočítá obsah a obvod rovinných útvarů.		určí vzájemnou polohu přímky a kružnice; určí vzájemnou polohu dvou kružnic; vypočítá obvod a obsah kruhu.	Vzájemná poloha přímky a kružnice, vzájemná poloha dvou kružnic, délka kružnice, obsah kruhu.	
Válec	Žák: určuje a charakterizuje základní prostorové útvary (tělesa), analyzuje jejich vlastnosti; odhaduje a vypočítá objem a povrch těles, načrtne a sestrojí obraz jednoduchých těles v rovině;		Žák: charakterizuje válec, vypočítá povrch a objem válce;	Pojem, povrch válce, objem válce.	
Výrazy	matematizuje jednoduché reálné situace s využitím proměnných; určí hodnotu výrazu, sčítá a násobí mnohočleny;		rozumí pojmu výraz; určí hodnotu číselného výrazu; zapíše pomocí výrazu s proměnnou slovní text; umí dosadit do výrazu s proměnnou; provádí početní operace s výrazy.	Číselné výrazy. Proměnná. Výrazy s proměnnou. Úpravy výrazů.	
Výrazy	Žák: matematizuje jednoduché reálné situace s využitím proměnných, určí hodnotu výrazu, provádí rozklad mnohočlenu na součin pomocí vzorců a vytýkání.	**9.**	Žák: sestaví výraz, rozloží mnohočlen na součin pomocí vzorců a vytýkání, určí hodnotu výrazu, ověří správnost úpravy.	Pojem mnohočlen, úprava na součin, početní operace s výrazy, hodnota výrazu, ověření správnosti úpravy.	

Rovnice s neznámou ve jmenovateli	Formuluje a řeší reálnou situaci pomocí rovnice s neznámou ve jmenovateli.		Sestaví rovnici, určí podmínku, vyřeší rovnici, provede zkoušku.	Řešení lineárních rovnic s neznámou ve jmenovateli, slovní úlohy řešené pomocí lineární rovnice s neznámou ve jmenovateli, podmínka řešitelnosti rovnice.	
Soustavy rovnic	Formuluje a řeší reálnou situaci pomocí soustavy dvou lineárních rovnic o dvou neznámých.		Zvolí metodu řešení soustavy rovnic, vyřeší soustavu, provede zkoušku, ve slovní úloze označí proměnné, odhadne výsledek, sestaví soustavu, vyřeší ji, logicky formuluje správnou odpověď.	Soustava dvou lineárních rovnic o dvou neznámých, metoda dosazovací a sčítací, slovní úlohy řešené pomocí soustavy dvou rovnic.	
Podobnost	Žák: užívá k argumentaci a při výpočtech věty o podobnosti trojúhelníků, charakterizuje a třídí základní rovinné útvary.		Žák: Zná věty o podobnosti trojúhelníků, označí podobné útvary, zjistí poměr podobnosti, umí sestrojit podobný útvar, aplikuje podobnost ve slovních úlohách, rozdělení v daném poměru, měřítko.		
Funkce	Vyjádří funkční vztah tabulkou, rovnicí, grafem - matematizuje jednoduché reálné situace s využitím funkčních vztahů.		Zná a rozliší funkce, umí zakreslit bod v soustavě souřadnic xy, rozdělí plochu na kvadranty, pozná obecný tvar funkce, sestaví tabulku a narýsuje graf lineární a lomené funkce.		
Tělesa	Žák: provádí odhady s danou přesností, účelně používá kalkulátor, odhaduje a vypočítá objem a povrch těles, určuje a charakterizuje základní tělesa, analyzuje jejich vlastnosti, načrtne a sestrojí jejich sítě. Řeší úlohy na prostorovou představivost, aplikuje a kombinuje poznatky a dovednosti z různých tematických a vzdělávacích oblastí.		Žák: Načrtne i narýsuje těleso, sestrojuje síť tělesa, vyznačí známé veličiny, najde přísl. vzorec, rozliší pojmy objem, povrch, převádí jednotky délky, obsahu a objemu, vypočítá povrch a objem, odhadne výsledek - vše aplikuje ve slovních úlohách.	Kužel, jehlan, koule-síť, výpočet povrchu, objemu.	
Finanční matematika	Porovnává soubory dat, vyhledává, vyhodnocuje a zpracovává data.		Dokáže vypočítat úrok, jistinu, daň z příjmu.	Základní pojmy finanční matematiky, jednoduché úrokování.	OSV – Osobnostní rozvoj - Rozvoj schopností poznávání.

Konstrukční úlohy	Žák využívá pojem množina všech bodů dané vlastnosti k charakteristice útvaru a k řešení polohových a nepolohových konstrukčních úloh, načrtne a sestrojí rovinné útvary, analyzuje a řeší aplikační geometrické úlohy s využitím osvojeného matematického aparátu.		Žák: umí sestrojit jednoduché konstrukce, rozumí pojmu množiny všech bodů dané vlastnosti, využívá poznatků (výška, těžnice, Thaletova kružnice,…) v konstrukčních úlohách.	Jednoduché konstrukce, množiny všech bodů dané vlastnosti, Thaletova kružnice, konstrukční úlohy.	

5.6 Informatika

Charakteristika vyučovacího předmětu Informatika

Obsahové, časové a organizační vymezení předmětu

Vzdělávací oblast Informatika se zaměřuje na rozvoj informatického myšlení a na porozumění základním principům digitálních technologií, opírá se o aktivní činnosti žáků. Zabývá se nejen automatizací, kódováním, základy robotiky a modely popisující reálnou situaci nebo problém, ale také přináší základní vhled do využití výpočetní techniky a příslušného software pro práci v praktickém životě. Výpočetní techniku, ať už k vyhledávání, či ke zpracování potřebných informací, budou dnešní děti využívat po celý svůj další život. Ovládnout pravidla bezpečné práce s informačními technologiemi a internetem je pro ně tedy nezbytností. V neposlední řadě je dětem zapotřebí ukázat výhody e-learningu jako jednoho ze zdrojů pro budoucí celoživotní učení.
Předmět je zařazen v 4. a 5. ročníku na prvním stupni a 6. – 9. ročníku na druhém stupni, vždy s hodinovou dotací.

Ročník: 4. – 5.

Žáci se prostřednictvím her, experimentů a dalších aktivit učí zaznamenávat a pracovat s daty a informacemi. Učí se pracovat ve vhodném programovacím prostředí. Nabývají základní uživatelské dovednosti. Žáci se seznamují s bezpečným zacházením s technologiemi a jsou vedeni k prevenci rizikového chování.

Ročník: 6. – 9.

Žáci se učí pracovat tvořivě, experimentovat, aktivně hledat, navrhovat a ověřovat různá řešení. Učí se zapisovat a systematicky posuzovat postupy vhodné k automatizaci. Učí se pracovat s kódy, modelovat a chránit své soukromí, data i zařízení.

Výchovné a vzdělávací strategie

Ve výuce je kladen důraz především na aktivní, tvořivou činnost a aplikaci získaných poznatků. Základy robotiky propojující informatiku a programování s technikou, umožňují podporovat tvořivost a řešit praktické problémy. Některá témata probíhají bez počítače. Žáci objevují, experimentují a ověřují své hypotézy, spolupracují a řeší problémy. Předmět Informatika má přesah do dalších vyučovacích předmětů – nabyté vědomosti žáci používají při vytváření

projektů v informatice i v ostatních vyučovacích předmětech, při jejich prezentaci na veřejnosti. Sami si ověří, že počítač a internet není pouze zdrojem zábavy, ale plnohodnotným pomocníkem při jejich učení. V předmětu je integrováno průřezové téma Mediální výchova.

Kompetence k učení:

Žák

- využívá dostupný software a hardware k zefektivnění vlastního procesu učení (procvičování, upevňování učiva)
- se prostřednictvím e-learningových aplikací učí učit se samostatně

Učitel

- seznamuje žáky se software a hardware k zefektivnění výukového procesu, objasňuje výhody e-learningových aplikací
- nabízí žákům internet jako možného pomocníka při celoživotním učení, upozorňuje žáky na nekritické přijímání informací z internetu

Kompetence k řešení problémů

Žák

- dokáže posoudit vhodnost softwarového nástroje pro řešení konkrétního praktického problému, vybírá pro zpracování vhodnou aplikaci
- snaží se využívat standardizovaných pracovních postupů, které usnadní práci
- je schopen při komunikaci s počítačem formulovat svůj požadavek, přitom využívá algoritmické myšlení

Učitel žáky upozorňuje na možnost výběru různých aplikací pro zpracování téže problematiky a podněcuje žáky k otevřenosti novým cestám, nástrojům

Kompetence komunikativní

Žák

- pozná úlohu informací v současném světě, jejich hodnotu, rozumí toku informací od jejich vzniku přes jejich přenos až k následnému uložení
- porovnává informace z více informačních zdrojů a dosahuje tak větší věrohodnosti získaných informací
- využívá práce v týmu, kde společně hledají různá řešení

Učitel

- seznamuje žáky s různými pohledy na informace
- upozorňuje žáky na úskalí i výhody různých komunikačních kanálů a bezpečnost při jejich využívání

Kompetence sociální a personální

Žák

- respektuje právo na soukromí při používání Internetových aplikací (mail, chat…)
- využívá softwarové aplikace pro spolupráci s ostatními členy pracovního týmu

Učitel objasní žákům význam osobního kontaktu s ostatními uživateli.

Kompetence občanské

Žák

- se seznamuje s právními aspekty práce s informacemi, ovládá základní pravidla bezpečné práce v prostředí Internetu

- si uvědomuje nutnost používání legálního software a zná základní pravidla autorského práva

Učitel poskytuje žákům dostatek informací o právních aspektech využívání software.

Kompetence pracovní

Žák

- se řídí základními hygienickými zásadami pro práci s počítačem, chrání své zdraví
- používá výpočetní techniku jako běžný pracovní nástroj

Učitel zajišťuje, aby žák při práci s počítačem chránil své zdraví i zdraví ostatních uživatelů.

Kompetence digitální

Žák

- ovládá používaná zařízení, aplikace a služby, využívá je při učení
- vyhledává, kriticky posuzuje a sdílí data, informace a digitální obsah
- digitální technologie využívá k usnadnění práce a předchází situacím ohrožující jeho zdraví i zdraví ostatních

Vzdělávací obsah vyučovacího předmětu Informatika

Ročník: 4. – 9.

Téma	Očekávaný výstup z RVP	Ročník	Školní výstupy	Konkrétní učivo	Průřezová témata
Digitální technologie	Žák: najde a spustí aplikaci, pracuje s daty různého typu; propojí digitální zařízení, uvede možná rizika, která s takovým propojením souvisejí; dodržuje bezpečnostní a jiná pravidla pro práci s digitálními technologiemi	**4.**	Žák: najde a spustí aplikaci, kterou potřebuje k práci, při práci s grafikou a textem přistupuje k datům i na vzdálených počítačích a spouští online aplikace; propojí digitální zařízení, uvede možná rizika, která s takovým propojením souvisejí; pamatuje si a chrání své heslo, přihlásí se ke svému účtu a odhlásí se z něj rozpozná zvláštní chování počítače a případně přivolá pomoc dospělého	digitální zařízení a jejich účel, využití v praxi (zapnutí/vypnutí zařízení, práce s myší) ovládání aplikací kreslení čar, vybavování psaní slov na klávesnici, editace textu kreslení bitmapových obrázků propojení technologií, internet přehrávání zvuku práce se soubory, sdílení dat, cloud technické problémy a přístupy k jejich řešení (hlášení dialogových oken) uživatelské jméno a heslo osobní údaje pravidla bezpečné práce s digitálním zařízením	

Data, informace a modelování	Žák: uvede příklady dat, která ho obklopují a která mu mohou pomoci lépe se rozhodnout; vyslovuje odpovědi na základě dat popíše konkrétní situaci, určí, co k ní již ví, a znázorní ji vyčte informace z daného modelu		Žák: pozoruje a zapisuje data z textu, čísel, barvy, tvaru, obrazu a zvuku, vyhodnotí získaná data sdělí informaci obrázkem, předá informaci zakódovanou pomocí textu či čísel, zakóduje/zašifruje a dekóduje/dešifruje text, zakóduje a dekóduje jednoduchý obrázek pomocí mřížky, obrázek složí z daných geometrických tvarů či navazujících úseček	piktogramy, emodži kód přenos na dálku, šifra pixel, rastr, rozlišení tvary, skládání obrazce	
Algoritmizace a programování	Žák: sestavuje a testuje symbolické zápisy postupů popíše jednoduchý problém, navrhne a popíše jednotlivé kroky jeho řešení v blokově orientovaném programovacím jazyce sestaví program; rozpozná opakující se vzory, používá opakování a připravené podprogramy ověří správnost jím navrženého postupu či programu, najde a opraví v něm případnou chybu		Žák: sestaví robota podle návodu sestaví program pro robota oživí robota, otestuje jeho chování najde chybu v programu a opraví ji upraví program pro příbuznou úlohu	sestavení programu a oživení robota podle návodu a vlastní fantazie ovládání světelného výstupu ovládání motoru opakování příkazů	
Informační systémy	Žák: pro vymezený problém zaznamenává do existující tabulky nebo seznamu číselná i nečíselná data; v systémech, které ho obklopují, rozezná jednotlivé prvky a vztahy mezi nimi	**5.**	Žák: pracuje s texty, obrázky a tabulkami v učebních materiálech, doplní posloupnost prvků umístí data správně do tabulky doplní prvky v tabulce v posloupnosti opakujících se prvků nahradí chybný za správný nalezne ve svém okolí systém a určí jeho prvky určí, jak spolu prvky souvisí	data, druhy dat doplňování tabulky a datových řad kritéria kontroly dat řazení dat v tabulce, tabulka a její struktura, číslovaný a nečíslovaný seznam vizualizace dat v grafu skupiny objektů, příklady systémů z přírody, školy a okolí žáka systém, struktura, prvky, vztahy	

Algoritmizace a programování	Žák: sestavuje a testuje symbolické zápisy postupů; popíše jednoduchý problém, navrhne a popíše jednotlivé kroky jeho řešení; v blokově orientovaném programovacím jazyce sestaví program; rozpozná opakující se vzory, používá opakování a připravené podprogramy; ověří správnost jím navrženého postupu či programu, najde a opraví v něm případnou chybu		Žák: v blokově orientovaném programovacím jazyce sestaví program pro ovládání postavy v programu najde a opraví chyby rozpozná opakující se vzory, používá opakování, stanoví, co se bude opakovat a kolikrát vytvoří a použije nový blok upraví program pro obdobný problém rozhodne, jestli a jak lze zapsaný program nebo postup zjednodušit	příkazy a jejich spojování opakování příkazů pohyb a razítkování ke stejnému cíli vedou různé algoritmy vlastní bloky a jejich vytváření kombinace procedur kreslení čar pevný počet opakování ladění, hledání chyb vlastní bloky a jejich vytváření změna vlastností postavy pomocí příkazu náhodné hodnoty, spouštění pomocí událostí, vysílání zpráv mezi postavami čtení programů	MV – Produktivní činnosti - Tvorba mediálního sdělení.
Data, informace a modelování	Žák: popíše konkrétní situaci, určí, co k ní již ví, a znázorní ji vyčte informace z daného modelu		Žák: pomocí grafu znázorní vztahy mezi objekty pomocí obrázku znázorní jev pomocí obrázkových modelů řeší zadané problémy	graf, hledání cesty schémata, obrázkové modely model	

Digitální technologie	Žák: popíše, jak funguje počítač po stránce hardwaru i operačního systému; diskutuje o fungování digitálních technologií určujících trendy ve světě ukládá a spravuje svá data ve vhodném formátu s ohledem na jejich další zpracování či přenos vybírá nejvhodnější způsob připojení digitálních zařízení do počítačové sítě; uvede příklady sítí a popíše jejich charakteristické znaky	**6.**	Žák: pojmenuje části počítače a popíše, jak spolu souvisí vysvětlí rozdíl mezi programovým a technickým vybavením diskutuje o funkcích operačního systému a popíše stejné a odlišné prvky některých z nich na příkladu ukáže, jaký význam má komprese dat popíše, jak fungují vybrané technologie z okolí, které považuje za inovativní nainstaluje a odinstaluje aplikaci uloží textové, grafické, zvukové a multimediální soubory vybere vhodný formát pro uložení dat vytvoří jednoduchý model domácí sítě; popíše, která zařízení jsou připojena do školní sítě na schematickém modelu popíše princip zasílání dat po počítačové síti	**Hardware a software** složení současného počítače a principy fungování jeho součástí, operační systémy: funkce, typy, typické využití komprese a formáty souborů nové technologií kolem mě (např. smart technologie, virtuální realita, internet věcí, umělá inteligence) datové a programové soubory a jejich asociace v operačním systému správa souborů, struktura složek instalace aplikací domácí a školní počítačová síť fungování a služby internetu, bezpečnost (aktualizace, antivir) princip e-mailu **Sítě** typy, služby a význam počítačových sítí fungování sítě: klient, server, switch, paketový přenos dat, IP, vyhledávač, URL odkaz.	
Informační systémy	Žák: vysvětlí účel informačních systémů, které používá, identifikuje jejich jednotlivé prvky a vztahy mezi nimi; zvažuje možná rizika při navrhování i užívání informačních systémů		Žák: popíše pomocí modelu alespoň jeden informační systém, s nímž ve škole aktivně pracují pojmenuje role uživatelů a vymezí jejich činnosti a s tím související práva	školní informační systém, uživatelé, činnosti, práva, databázové relace role informačních systémů ve společnosti cíle a metody útočníků, nebezpečné aplikace	MV – Produktivní činnosti - Tvorba mediálního sdělení.
Data, informace a modelování	Žák: získá z dat informace, interpretuje data, odhaduje chyby v cizích interpretacích dat		Žák: získá potřebné informace z dostupných dat; posuzuje chybnou interpretaci dat	vyhledávání dat obecně a v počítači časté chyby při interpretaci dat myšlenkové mapy a schémata vývojový diagram, grafy	

Digitální technologie	Žák: ukládá a spravuje svá data ve vhodném formátu s ohledem na jejich další zpracování či přenos poradí si s typickými závadami a chybovými stavy počítače dokáže usměrnit svoji činnost tak, aby minimalizoval riziko ztráty či zneužití dat; popíše fungování a diskutuje omezení zabezpečovacích řešení	**7.**	Žák: nainstaluje a odinstaluje aplikaci uloží textové, grafické, zvukové a multimediální soubory vybere vhodný formát pro uložení dat spravuje sdílení souborů pomocí modelu znázorní cestu e-mailové zprávy zkontroluje, zda jsou části počítače správně propojeny, nastavení systému či aplikace, ukončí program bez odezvy	datové a programové soubory a jejich asociace v operačním systému správa souborů, struktura složek instalace aplikací princip e-mailu metody zabezpečení přístupu k datům postup při řešení problému s digitálním zařízením (např. nepropojení, program bez odezvy, špatné nastavení) sledování polohy zařízení, cookies, algoritmy sociálních sítí	
Algoritmizace a programování	Žák: po přečtení jednotlivých kroků algoritmu nebo programu vysvětlí celý postup; určí problém, který je daným algoritmem řešen vybere z více možností vhodný algoritmus pro řešený problém a svůj výběr zdůvodní; upraví daný algoritmus pro jiné problémy, navrhne různé algoritmy pro řešení problému v blokově orientovaném programovacím jazyce vytvoří přehledný program s ohledem na jeho možné důsledky a svou odpovědnost za ně; program vyzkouší a opraví v něm případné chyby; používá opakování, větvení programu, proměnné ověří správnost postupu, najde a opraví v něm případnou chybu		Žák: po přečtení programu vysvětlí, co vykoná ověří správnost programu, najde a opraví v něm chyby vytváří vlastní bloky a používá je v dalších programech vybere z více možností vhodný program pro řešený problém a svůj výběr zdůvodní používá souřadnice pro programování postav v blokově orientovaném programovacím jazyce sestaví přehledný program, hotový program upraví pro řešení příbuzného problému	opakování s podmínkou události, vstupy objekty a komunikace mezi nimi větvení programu, rozhodování grafický výstup, souřadnice podprogramy s parametry proměnné	

Data, informace a modelování	Žák: navrhuje a porovnává různé způsoby kódování dat s cílem jejich uložení a přenosu vymezí problém a určí, jaké informace bude potřebovat k jeho řešení; situaci modeluje pomocí grafů, případně obdobných schémat; porovná svůj navržený model s jinými modely k řešení stejného problému a vybere vhodnější, svou volbu zdůvodní zhodnotí, zda jsou v modelu všechna data potřebná k řešení problému; vyhledá chybu v modelu a opraví ji		Žák: rozpozná zakódované informace kolem sebe zakóduje a dekóduje znaky pomocí znakové sady zašifruje a dešifruje text pomocí několika šifer zakóduje v obrázku barvy více způsoby zakóduje obrázek pomocí základní geometrických tvarů vysvětlí známé modely jevů, situací, činností v mapě a dalších schématech najde odpověď na otázku pomocí ohodnocených grafů řeší problémy pomocí orientovaných grafů řeší problémy vytvoří model, ve kterém znázorní více souběžných činností	přenos informací, standardizované kódy znakové sady přenos dat, šifry identifikace barev, barevný model vektorová grafika standardizovaná schémata a modely ohodnocené grafy, minimální cesta grafu, kostra grafu orientované grafy, automaty modely, paralelní činnost myšlenkové mapy časté chyby při interpretaci	
Informační systémy	Žák: vymezí problém a určí, jak při jeho řešení využije evidenci dat; na základě doporučeného i vlastního návrhu sestaví tabulku pro evidenci dat a nastaví pravidla a postupy pro práci se záznamy v evidenci dat nastavuje zobrazení, řazení a filtrování dat v tabulce, aby mohl odpovědět na položenou otázku; využívá funkce pro automatizaci zpracování dat sám evidenci vyzkouší a následně zhodnotí její funkčnost, případně navrhne její úpravu.	**8.**	Žák: používá k výpočtům funkce pracující s číselnými a textovými vstupy (průměr, maximum, pořadí, zleva, délka, počet, když) řeší problémy výpočtem s daty připíše do tabulky dat nový záznam seřadí tabulku dat podle daného kritéria (velikost, abecedně) používá filtr na výběr dat z tabulky, sestaví kritérium pro vyřešení úlohy ověří hypotézu pomocí výpočtu, porovnáním nebo vizualizací velkého množství dat	informační systém ve škole a jeho účel, význam ve společnosti uživatelé, práva a struktura dat typy dat, práce se záznamy kontrola správnosti použití vzorců u různých typů dat funkce s číselnými vstupy funkce s textovými vstupy vkládání záznamu do databázové tabulky řazení a filtrování dat v tabulce	

Algoritmizace a programování	Žák: rozdělí problém na jednotlivě řešitelné části a navrhne a popíše kroky k jejich řešení vybere z více možností vhodný algoritmus pro řešený problém a svůj výběr zdůvodní; upraví daný algoritmus pro jiné problémy, navrhne různé algoritmy pro řešení problému v blokově orientovaném programovacím jazyce vytvoří přehledný program s ohledem na jeho možné důsledky a svou odpovědnost za ně; program vyzkouší a opraví v něm případné chyby; používá opakování, větvení programu, proměnné ověří správnost postupu, najde a opraví v něm případnou chybu		Žák: podle návodu nebo vlastní tvořivostí sestaví robota upraví konstrukci robota tak, aby plnil zadaný úkol vytvoří program pro robota a otestuje jeho funkčnost přečte program pro robota a najde v něm případné chyby ovládá výstupní zařízení a senzory robota vyřeší problém tím, že sestaví a naprogramuje robota sestaví program pro desku Micro:bit a otestuje jej přečte program, najde v něm chybu a odstraní ji používá opakování, rozhodování, proměnné ovládá výstupní zařízení desky používá vstupy ke spouštění a řízení běhu programu připojí k desce další zařízení, které z desky ovládá vyřeší problém naprogramováním desky Micro:bit	sestavení a oživení robota sestavení programu s opakováním, s rozhodováním používání výstupních zařízení robota (motory, displej, zvuk) používání senzorů (tlačítka, vzdálenost, světlo/barva) čtení programu projekt můj robot sestavení programu a oživení micro:bitu ovládání led displeje tlačítka a senzory náklonu připojení sluchátek, tvorba hudby orientace a pohyb micro:bitu v prostoru propojení dvou micro:bitů pomocí kabelu a bezdrátově připojení a ovládání externích zařízení z micro:bitu	
Algoritmizace a programování	Žák: rozdělí problém na jednotlivě řešitelné části a navrhne a popíše kroky k jejich řešení vybere z více možností vhodný algoritmus pro řešený problém a svůj výběr zdůvodní; upraví daný algoritmus pro jiné problémy, navrhne různé algoritmy pro řešení problému v blokově orientovaném programovacím jazyce vytvoří přehledný program s ohledem na jeho možné důsledky a svou odpovědnost za ně; program vyzkouší a opraví v něm případné chyby;	**9.**	Žák: řeší problémy sestavením algoritmu v blokově orientovaném programovacím jazyce sestaví přehledný program k vyřešení problému po přečtení programu vysvětlí, co vykoná ověří správnost programu, najde a opraví v něm chyby diskutuje různé programy pro řešení problému vybere z více možností vhodný program pro řešený problém a svůj výběr zdůvodní řeší problém jeho rozdělením na části pomocí vlastních bloků, hotový program upraví pro řešení příbuzného problému, zvažuje přístupnost vytvořeného programu různým skupinám uživatelů a dopady na ně.	programovací projekt a plán jeho realizace popsání problému testování, odladění, odstranění chyb pohyb v souřadnicích ovládání myší, posílání zpráv vytváření proměnné, seznamu, hodnoty prvků seznamu nástroje zvuku, úpravy seznamu import a editace kostýmů, podmínky návrh postupu, klonování. animace kostýmů postav, události analýza a návrh hry, střídání pozadí, proměnné výrazy s proměnnou tvorba hry s ovládáním, více seznamů tvorba hry, příkazy hudby, proměnné a seznamy	

	používá opakování, větvení programu, proměnné ověří správnost postupu, najde a opraví v něm případnou chybu				
Digitální technologie	Žák: popíše, jak funguje počítač po stránce hardwaru i operačního systému; diskutuje o fungování digitálních technologií určujících trendy ve světě ukládá a spravuje svá data ve vhodném formátu s ohledem na jejich další zpracování či přenos vybírá nejvhodnější způsob připojení digitálních zařízení do počítačové sítě; uvede příklady sítí a popíše jejich charakteristické znaky poradí si s typickými závadami a chybovými stavy počítače dokáže usměrnit svoji činnost tak, aby minimalizoval riziko ztráty či zneužití dat; popíše fungování a diskutuje omezení zabezpečovacích řešení		Žák: pojmenuje části počítače a popíše, jak spolu souvisí vysvětlí rozdíl mezi programovým a technickým vybavením diskutuje o funkcích operačního systému a popíše stejné a odlišné prvky některých z nich na příkladu ukáže, jaký význam má komprese dat popíše, jak fungují vybrané technologie z okolí, které považuje za inovativní na schematickém modelu popíše princip zasílání dat po počítačové síti vysvětlí vrstevníkovi, jak fungují některé služby internetu diskutuje o cílech a metodách hackerů vytvoří myšlenkovou mapu prvků zabezpečení počítače a dat diskutuje, čím vším vytváří svou digitální stopu	**Hardware a software -** složení současného počítače a principy fungování jeho součástí; operační systémy: funkce, typy, typické využití; komprese a formáty souborů; fungování nových technologií kolem mě (např. smart technologie, virtuální realita, internet věcí, umělá inteligence) **Počítačové sítě –** typy, služby a význam PC sítí, fungování sítě – klient, server, switch, IP adresa, prohlížeč, vyhledávač, odkaz, URL, cloud, zabezpečení; **řešení technických problémů** **Bezpečnost** – cíle a metody útočníků, nebezpečné aplikace, zabezpečení dat a zařízení, práce s hesly (dvoufaktorové ověření), šifrování dat, záloha, aktualizace, antivir; **Digitální identita** – digitální stopa – sledování zařízení, cookies, sdílení a trvalost dat, fungování sociálních sítí	

5.7 Prvouka

Charakteristika vyučovacího předmětu Prvouka

Obsahové, časové a organizační vymezení předmětu

Vzdělávací oblast Člověk a jeho svět je jedinou vzdělávací oblastí RVP ZV, která je koncipována pouze pro 1. stupeň základního vzdělávání. Tato komplexní oblast vymezuje vzdělávací obsah týkající se člověka, rodiny, společnosti, vlasti, přírody, kultury, techniky zdraví, bezpečí a dalších témat. Předmět je vyučován v 1. – 3. ročníku s dvouhodinovou týdenní dotací.

Žáci se učí pozorovat a pojmenovat věci, jevy a děje, jejich vzájemné vztahy a souvislosti, tím se utváří jejich prvotní ucelený obraz světa. Poznávají sebe i své nejbližší okolí a postupně se seznamují s místně i časově vzdálenějšími osobami i jevy a se složitějšími ději. Učí se vnímat lidi, vztahy mezi nimi, všímat si podstatných stránek i krásy lidských výtvorů a přírodních jevů, soustředěně je pozorovat, přemýšlet o nich a chránit je. Na základě poznání sebe, svých potřeb a porozumění světu kolem sebe se žáci učí vnímat základní vztahy ve společnosti, porozumět soudobému způsobu života, jeho přednostem i problémům (včetně situací ohrožení), učí se vnímat současnost jako výsledek minulosti a východisko do budoucnosti. Při osvojování poznatků a dovedností ve vzdělávací oblasti Člověk a jeho svět se žáci učí vyjadřovat své myšlenky, poznatky a dojmy, reagovat na myšlenky, názory a podněty jiných.

Vzdělávací obsah vzdělávacího oboru Člověk a jeho svět je členěn do pěti tematických okruhů.

V tematickém okruhu ***Místo, kde žijeme*** se žáci učí na základě poznávání nejbližšího okolí, vztahů a souvislostí v něm chápat organizaci života v rodině, ve škole, v obci, ve společnosti. Učí se do tohoto každodenního života vstupovat s vlastní aktivitou a představami, hledat nové i zajímavé věci a bezpečně se v tomto světě pohybovat. Důraz je kladen na praktické poznávání místních a regionálních skutečností a na utváření přímých zkušeností žáků (např. v dopravní výchově). Různé činnosti a úkoly by měly přirozeným způsobem probudit v žácích kladný vztah k místu jejich bydliště, postupně rozvíjet jejich národní cítění a vztah k naší zemi.

V tematickém okruhu ***Lidé kolem nás*** si žáci postupně osvojují a upevňují základy vhodného chování a jednání mezi lidmi, uvědomují si význam a podstatu pomoci a solidarity mezi lidmi, vzájemné úcty, snášenlivosti a rovného postavení mužů a žen. Poznávají, jak se lidé sdružují, baví, jakou vytvářejí kulturu. Seznamují se se základními právy a povinnostmi, se světem financí, ale i s problémy, které provázejí soužití lidí, celou společnost nebo i svět (globální problémy). Celý tematický okruh tak směřuje k prvotním poznatkům a dovednostem budoucího občana demokratického státu.

V tematickém okruhu ***Lidé a čas*** se učí žáci orientovat v čase. Podstatou je u žáků vyvolat zájem o minulost, o kulturní bohatství regionu i celé země.

V tematickém okruhu ***Rozmanitost přírody*** žáci poznávají Zemi jako planetu sluneční soustavy, kde vznikl a rozvíjí se život. Jsou vedení k tomu, aby si uvědomili, že Země a život na ní tvoří jeden nedílný celek, sledují vliv lidské činnosti na přírodu a hledají možnosti, jak ve svém věku přispět k ochraně přírody.

V tematickém okruhu ***Člověk a jeho zdraví*** žáci poznávají především sebe sama, poznávají zdraví jako stav bio – psycho – sociální rovnováhy života. Žáci se seznamují s tím, jak se člověk vyvíjí a mění od narození do dospělosti, co je pro člověka vhodné a nevhodné z hlediska denního režimu, hygieny, výživy, mezilidských vztahů atd. Získávají základní poučení o zdraví a nemocech, o zdravotní prevenci a poskytování první pomoci. Osvojují si bezpečné chování a vzájemnou pomoc v různých životních situacích, včetně mimořádných událostí, uvědomují si jakou odpovědnost má každý člověk za své zdraví a bezpečnost i za zdraví jiných lidí. Žáci docházejí k poznání, že zdraví je důležitá hodnota v životě člověka.

Potřebné vědomosti a dovednosti ve vzdělávacím oboru Člověk a jeho svět získávají žáci především tím, že pozorují názorné pomůcky, přírodu a činnosti lidí, hrají určené role, řeší modelové situace atd.

Výchovné a vzdělávací strategie pro rozvoj kompetencí žáků

Kompetence k učení

Učitel:

- motivuje žáky k poznávání
- usiluje o budování pozitivního vztahu žáka ke vzdělávání
- používáním zajímavých učebních metod seznamuje žáky s přírodními a společenskými jevy a orientovat se v prostoru a čase
- vede k poznávání podstaty zdraví i příčin jeho ohrožení, vzniku nemoci a úrazů a jejich předcházení

Kompetence k řešení problémů

Učitel:

- zadává žákům problémové úlohy, snaží se ukázat více řešení a propojenost jednotlivých problémů
- aplikuje osvědčené postupy při řešení problémových situací (rébusy, tajenky, hádanky...)
- vede žáky k praktickému ověřování správnosti řešení daného úkolu
- vede žáky k orientaci v problematice peněz a cen a k odpovědnému spravování osobního rozpočtu
- vede k poznávání a upevňování preventivního chování, účelného rozhodování a jednání v různých situacích ohrožení vlastního zdraví a bezpečnosti i zdraví a bezpečnosti druhých, včetně chování při mimořádných událostech.

Kompetence komunikativní:

Učitel:

- dbá na rozvoj slovní zásoby žáků, vede k vyšší kultuře vyjadřování (citlivost ve výběru slov)
- rozvíjí u žáků komunikační schopnosti (didaktické hry, dramatizace)

- navozuje u žáka řízený rozhovor
- vyhledává a nabízí žákům informační a komunikační prostředky (encyklopedie, výukové programy na PC)
- vede žáky k bezpečné komunikaci prostřednictvím elektronických médií

Kompetence sociální a personální

Učitel:

- vysvětluje žákům smysl spolupráce ve skupině
- usměrňuje a ovlivňuje kvalitu společné práce žáků
- navozuje příjemnou atmosféru ve vyučovací hodině, vede žáky k upevňování dobrých kamarádských vztahů
- kladným přístupem a častými pochvalami podporuje zdravou sebedůvěru a harmonický rozvoj žáka.

Kompetence občanské

Učitel:

- seznámí žáky s některými podobami a způsoby sdružování lidí
- názorně vede žáky k osvojení pravidel chování mezi lidmi při různých příležitostech
- dbá na dodržování pravidel slušného chování žáků
- motivuje žáky k respektu, toleranci a vzájemné pomoci
- vysvětluje žákům důležitost ochrany zdraví a životního prostředí

Kompetence pracovní

Učitel:

- učí žáky používat různé pomůcky, nástroje, vybavení a materiály, dohlíží na dodržování stanovených pravidel
- pomáhá žákovi naučit se rozplánovat zadaný úkol a průběžně kontrolovat výsledky své práce
- dohlíží na utváření správných pracovních návyků v jednoduchých samostatných i skupinových činnostech žáka.

Kompetence digitální

Učitel:

- klade důraz na vytváření společných pravidel chování ve třídě včetně pravidel při práci s technologiemi a na jejich dodržování
- vede žáky k dodržování pravidel chování při interakci v digitálním prostředí, k ochraně osobních údajů a k uvědomění si, které údaje je vhodné, a naopak nevhodné o sobě zveřejňovat a proč
- vede žáky k respektování autorských práv při využívání obrázků, videí a informací
- vede žáky ke zdravému používání online technologií, k uvědomění si zdravotních rizik, která mohou nastat při jejich dlouhodobém používání, a k jejich předcházení, např. zařazováním relaxačních chvilek

- motivuje žáky ke zkoumání přírody s využitím online aplikací a ke vhodnému využívání digitálních map a navigací
- dáváme žákům prostor k plánování a realizaci pozorování a pokusů s účelným využitím digitálních technologií.

Vzdělávací obsah vyučovacího předmětu Prvouka

1. ročník	Očekávaný výstup z RVP	Školní výstup	Konkrétní učivo	Průřezová témata
Místo, kde žijeme	Žák: **ČJS-3-1-01** vyznačí v jednoduchém plánu místo svého bydliště a školy, cestu na určené místo a rozliší možná nebezpečí v nejbližším okolí **ČJS-3-1-02** začlení svou obec (město) do příslušného kraje a obslužného centra ČR, pozoruje a popíše změny v nejbližším okolí, obci (městě)	Žák: - zná cestu do školy a zpět - zná název školy - pozná některé dopravní značky - zná základy školního řádu - ovládá pracovní návyky ve vyučovací hodině - orientuje se v prostředí školy	- domov – prostředí domova, orientace v místě bydliště - škola – prostředí školy, činnosti ve škole, bezpečná cesta do školy	
Lidé kolem nás	**ČJS-3-2-01** rozlišuje blízké příbuzenské vztahy v rodině, role rodinných příslušníků a vztahy mezi nimi, projevuje toleranci k přirozeným odlišnostem spolužáků i jiných lidí, jejich přednostem i nedostatkům **ČJS-3-2-02** odvodí význam a potřebu různých povolání a pracovních činností	- chová se ukázněně ve škole i mimo školu - zná nejbližší rodinu - umí vyprávět o svém domově - zná některá povolání - dodržuje jednoduchá pravidla ve vztazích ke spolužákům - zvládá vlastní emocionalitu - zvládá spolupracovat se spolužáky	- rodina – postavení jedince v rodině - soužití lidí – komunikace - chování lidí – vlastnosti lidí, pravidla slušného chování (zvládání vlastní emocionality, předcházení konfliktům)	
Lidé a čas	**ČJS-3-3-01** využívá časové údaje při řešení různých situací v denním životě, rozlišuje děj v minulosti, přítomnosti a budoucnosti **ČJS-3-3-02** pojmenuje některé rodáky, kulturní či historické památky, významné události regionu **ČJS-3-3-03** uplatňuje elementární poznatky o sobě, o rodině a činnostech člověka, o lidské společnosti, soužití, zvycích a o práci lidí; na příkladech porovnává minulost a současnost	- pozná celou hodinu - vyjmenuje dny v týdnu - vyjmenuje roční období - orientuje se v pojmech včera, dnes, zítra - zná rozvržení svých denních činností - zná předměty denní potřeby - vyjmenuje některé vánoční zvyky a tradice	- orientace a časový řád – denní režim, roční období, určování času - současnost a minulost v našem životě – denní potřeby, státní svátky a významné dny	

Rozmanitosti přírody	**ČJS-3-4-01** pozoruje, popíše a porovná viditelné proměny v přírodě v jednotlivých ročních obdobích **ČJS-3-4-02** roztřídí některé přírodniny podle nápadných určujících znaků, uvede příklady výskytu organismů ve známé lokalitě **ČJS-3-4-03** provádí jednoduché pokusy u skupiny známých látek, určuje jejich společné a rozdílné vlastnosti a změří základní veličiny pomocí jednoduchých nástrojů a přístrojů	- pozoruje a popíše viditelné proměny v přírodě v jednotlivých ročních obdobích - pozná některá zvířata, která žijí v naší přírodě - zná některé názvy rostlin - zná základy slušného chování v přírodě - rozliší pojmy větší, menší - porovná výšku - umí pozorovat, rozlišovat a popsat některé vlastnosti a změny látek (barva, chuť) - rozliší některé přírodniny a lidské výtvory	- vesmír a Země – roční období - rostliny, houby, živočichové – znaky života, životní potřeby a projevy, průběh a způsob života - ohleduplné chování k přírodě a ochrana přírody - látky a jejich vlastnosti – třídění látek, porovnávání látek a měření veličin	
Člověk a jeho zdraví	**ČJS-3-5-01** uplatňuje základní hygienické, režimové a jiné zdravotně preventivní návyky s využitím elementárních znalostí o lidském těle; projevuje vhodným chováním a činnostmi vztah ke zdraví **ČJS-3-5-02** rozezná nebezpečí různého charakteru, využívá bezpečná místa pro hru a trávení volného času; uplatňuje základní pravidla bezpečného chování účastníka silničního provozu, jedná tak, aby neohrožoval zdraví své a zdraví jiných **ČJS-3-5-03** chová se obezřetně při setkání s neznámými jedinci, odmítne komunikaci, která je mu nepříjemná; v případě potřeby požádá o pomoc pro sebe i pro jiné; ovládá způsoby komunikace s operátory tísňových linek **ČJS-3-5-04** reaguje adekvátně na pokyny dospělých při mimořádných událostech.	- uplatňuje hygienické návyky - zvládá sebeobsluhu - umí přecházet silnici po přechodu - ví, jak se chovat na chodníku - ví, jak předejít rizikovým situacím v dopravě a dopravních prostředcích - ví, že nemá komunikovat s cizími lidmi - reaguje adekvátně na pokyny dospělých při mimořádných událostech - zná bezpečná místa pro hru - umí zvládnout disciplinovaný přechod ze třídy do šatny a mimo objekt školy pro cvičení požárního poplachu	- péče o zdraví – denní režim, osobní, intimní a duševní hygiena - osobní bezpečí, krizové situace – vhodná a nevhodní místa pro hru, bezpečné chování v silničním provozu, předcházení rizikovým situacím v dopravě a v dopravních prostředcích (bezpečnostní prvky) - mimořádné události a rizika ohrožení s nimi spojená – postup v případě ohrožení	

2. ročník	Očekávaný výstup z RVP	Školní výstup	Konkrétní učivo	Průřezová témata
Místo, kde žijeme	Žák: **ČJS-3-1-01** vyznačí v jednoduchém plánu místo svého bydliště a školy, cestu na určené místo a rozliší možná nebezpečí v nejbližším okolí **ČJS-3-1-02** začlení svou obec (město) do příslušného kraje a obslužného centra ČR, pozoruje a popíše změny v nejbližším okolí, obci (městě)	Žák: - dokáže rozlišit nežádoucí formy chování - rozpozná riziková místa a situace - zná svoji adresu - popíše a zvládne cestu do školy - umí bezpečně přejít vozovku - rozlišuje běžné dopravní prostředky	- domov – orientace v místě bydliště - škola – okolí školy, bezpečná cesta do školy, riziková místa a situace - obec, místní krajina – části obce, poloha v krajině, minulost a současnost obce, význačné budovy, dopravní síť	
Lidé kolem nás	**ČJS-3-2-01** rozlišuje blízké příbuzenské vztahy v rodině, role rodinných příslušníků a vztahy mezi nimi, projevuje toleranci k přirozeným odlišnostem spolužáků i jiných lidí, jejich přednostem i nedostatkům **ČJS-3-2-02** odvodí význam a potřebu různých povolání a pracovních činností	- zná základní pravidla slušného chování v rodině a ve společnosti - umí slušně požádat o pomoc a poděkovat - pozná některá povolání - umí předcházet konfliktům se spolužáky - je ohleduplný k lidem s postižením - zná role členů v rodině - zná svoje práva a povinnosti ve škole	- rodina – role členů rodiny, život rodiny - soužití lidí – mezilidské vztahy - chování lidí – vlastnosti lidí, pravidla slušného chování (ohleduplnost, etické zásady, rizikové situace, předcházení konfliktům) - právo a spravedlnost - práva a povinnosti žáků školy	OSV – sociální rozvoj (mezilidské vztahy)
Lidé a čas	**ČJS-3-3-01** využívá časové údaje při řešení různých situací v denním životě, rozlišuje děj v minulosti, přítomnosti a budoucnosti **ČJS-3-3-02** pojmenuje některé rodáky, kulturní či historické památky, významné události regionu **ČJS-3-3-03** uplatňuje elementární poznatky o sobě, o rodině a činnostech člověka, o lidské společnosti, soužití, zvycích a o práci lidí; na příkladech porovnává minulost a současnost	- orientuje se v čase (kalendářní rok, školní rok, týdny, dny, hodiny, minuty) - časově zařadí Vánoce a Velikonoce - rozlišuje děj v minulosti, přítomnosti a budoucnosti - pozná, kolik je hodin - ví, kde je muzeum, divadlo, radnice	- orientace v čase a časový řád – určování času, kalendáře - současnost a minulost v našem životě – státní svátky a významné dny, proměny způsobu života - regionální památky	EV – Vztah člověka k prostředí
Rozmanitosti přírody	**ČJS-3-4-01** pozoruje, popíše a porovná viditelné proměny v přírodě v jednotlivých ročních obdobích	- pozoruje a popíše viditelné proměny v přírodě v jednotlivých ročních obdobích	- životní podmínky – rozmanitost podmínek života na Zemi, počasí	EV – Vztah

	ČJS-3-4-02 roztřídí některé přírodniny podle nápadných určujících znaků, uvede příklady výskytu organismů ve známé lokalitě **ČJS-3-4-03** provádí jednoduché pokusy u skupiny známých látek, určuje jejich společné a rozdílné vlastnosti a změří základní veličiny pomocí jednoduchých nástrojů a přístrojů	- rozlišuje některá přírodní společenství (les, park, zahrada, pole, potok, řeka) - pozná rozdíly mezi jehličnatými a listnatými stromy - pozná běžně se vyskytující stromy - chápe význam životního prostředí pro člověka - zná a pojmenuje domácí zvířata - zná a pojmenuje některá volně žijící zvířata - zná způsoby péče o zvířata v zimě	- vesmír a Země – den a noc, roční období - rovnováha v přírodě – základní společenstva - rostliny, houby, živočichové - ohleduplné chování k přírodě a ochrana přírody	člověka k prostředí
Člověk a jeho zdraví	**ČJS-3-5-01** uplatňuje základní hygienické, režimové a jiné zdravotně preventivní návyky s využitím elementárních znalostí o lidském těle; projevuje vhodným chováním a činnostmi vztah ke zdraví **ČJS-3-5-02** rozezná nebezpečí různého charakteru, využívá bezpečná místa pro hru a trávení volného času; uplatňuje základní pravidla bezpečného chování účastníka silničního provozu, jedná tak, aby neohrožoval zdraví své a zdraví jiných **ČJS-3-5-03** chová se obezřetně při setkání s neznámými jedinci, odmítne komunikaci, která je mu nepříjemná; v případě potřeby požádá o pomoc pro sebe i pro jiné; ovládá způsoby komunikace s operátory tísňových linek **ČJS-3-5-04** reaguje adekvátně na pokyny dospělých při mimořádných událostech.	- popíše stavbu těla člověka - popíše své zdravotní potíže a pocity - pozná nebezpečnou situaci - neohrožuje své zdraví ani zdraví jiných - uplatňuje základní pravidla bezpečného chování účastníka silničního provozu - zná čísla tísňového volání - chová se obezřetně při setkání s cizími jedinci - zná některé dopravní značky - umí zvládnout disciplinovaný přechod ze třídy do šatny a mimo objekt školy pro cvičení požárního poplachu	- lidské tělo – stavba těla, základní funkce a projevy - péče o zdraví – prevence nemocí a úrazů - osobní bezpečí, krizové situace – vhodná a nevhodná místa pro hru, bezpečné chování v rizikovém prostředí - přivolání pomoci v případě ohrožení fyzického a duševního zdraví – čísla tísňového volání - mimořádné události a rizika ohrožení s nimi spojená – postup v případě ohrožení	

3. ročník	Očekávaný výstup z RVP	Školní výstup	Konkrétní učivo	Průřezová témata
Místo, kde žijeme	Žák: **ČJS-3-1-01** vyznačí v jednoduchém plánu místo svého bydliště a školy, cestu na určené místo a rozliší možná nebezpečí v nejbližším okolí **ČJS-3-1-02** začlení svou obec (město) do příslušného kraje a obslužného centra ČR, pozoruje a popíše změny v nejbližším okolí, obci (městě)	Žák: - orientuje se v místě svého bydliště - orientuje se v okolí školy - určí hlavní a vedlejší světové strany - zná základní pravidla silničního provozu pro chodce a cyklisty - zná adresu školy - zná významné budovy v okolí školy a ve městě - zná některé státní symboly - pojmenuje hlavní město	- domov – orientace v místě bydliště - obec, místní krajina – části obce, poloha v krajině, minulost a současnost obce, význačné budovy - okolní krajina – světové strany - naše vlast – státní symboly	VDO – občanská společnost a škola
Lidé kolem nás	**ČJS-3-2-01** rozlišuje blízké příbuzenské vztahy v rodině, role rodinných příslušníků a vztahy mezi nimi, projevuje toleranci k přirozeným odlišnostem spolužáků i jiných lidí, jejich přednostem i nedostatkům **ČJS-3-2-02** odvodí význam a potřebu různých povolání a pracovních činností	- rozliší role rodinných příslušníků a vztahy mezi nimi - zná zaměstnání svých rodičů - vysvětlí, v čem spočívají jednotlivá povolání - popíše vlastnosti jiného člověka - zná potřeby spolužáků např. se zrakovým postižením, význam dopomoci postiženému člověku či seniorovi - zná svoje základní práva a povinnosti	- rodina – příbuzenské a mezigenerační vztahy, fyzická a duševní práce, zaměstnání - soužití lidí – mezilidské vztahy - chování lidí – vlastnosti lidí, pravidla slušného chování (ohleduplnost, etické zásady, rizikové situace, předcházení konfliktům) - právo a spravedlnost – základní lidská práva a práva dítěte, práva a povinnosti žáků školy	
Lidé a čas	**ČJS-3-3-01** využívá časové údaje při řešení různých situací v denním životě, rozlišuje děj v minulosti, přítomnosti a budoucnosti **ČJS-3-3-02** pojmenuje některé rodáky, kulturní či historické památky, významné události regionu **ČJS-3-3-03** uplatňuje elementární poznatky o sobě, o rodině a činnostech člověka, o lidské společnosti, soužití, zvycích a o práci lidí; na příkladech porovnává minulost a současnost	- vyjmenuje názvy měsíců kalendářního roku - orientuje se v pojmech letopočet, datum - charakterizuje jednotlivá roční období - dokáže vhodně trávit volný čas - chápe význam historických památek - odvodí význam a potřebu různých povolání a pracovních činností	- orientace v čase a časový řád – denní režim, čas jako fyzikální veličina, roční období - současnost a minulost v našem životě - regionální památky – péče o památky	

Rozmanitosti přírody	**ČJS-3-4-01** pozoruje, popíše a porovná viditelné proměny v přírodě v jednotlivých ročních obdobích **ČJS-3-4-02** roztřídí některé přírodniny podle nápadných určujících znaků, uvede příklady výskytu organismů ve známé lokalitě **ČJS-3-4-03** provádí jednoduché pokusy u skupiny známých látek, určuje jejich společné a rozdílné vlastnosti a změří základní veličiny pomocí jednoduchých nástrojů a přístrojů	- pozoruje, popíše a porovná proměny přírody v jednotlivých ročních obdobích - pozoruje a popíše skupenství vody - popíše koloběh vody v přírodě - vysvětlí význam vody a vzduchu pro život - provede jednoduchý pokus podle návodu - charakterizuje základní společenstva (les, louka, pole, zahrada, park, potok, řeka) - pozná a pojmenuje některé stromy - zná základní rozdělení živočichů (savci, ptáci, obojživelníci, ryby, hmyz) - rozlišuje domácí a hospodářská zvířata - popíše hlavní části těla zvířat - pojmenuje části rostlin - pozná některé druhy plodů - pozná vybrané kvetoucí a nekvetoucí byliny a keře - zná vybrané hospodářské a léčivé rostliny - chápe význam ochrany životního prostředí - užívá vhodné pomůcky a změří délku, čas, teplotu	- látky a jejich vlastnosti – třídění látek, změny látek a skupenství, porovnávání látek a měření veličin - voda a vzduch – výskyt, vlastnosti a formy vody, oběh vody v přírodě, vlastnosti vzduchu, proudění, význam pro život - životní podmínky – rozmanitost podmínek života na Zemi, význam ovzduší, vodstva, půd, rostlinstva a živočišstva na Zemi - rovnováha v přírodě – vzájemné vztahy mezi organismy, základní společenstva - rostliny, houby, živočichové – znaky života, životní projevy a potřeby, průběh a způsob života, stavba těla u některých nejznámějších druhů, význam v přírodě a pro člověka - ohleduplné chování k přírodě a ochrana přírody	
Člověk a jeho zdraví	**ČJS-3-5-01** uplatňuje základní hygienické, režimové a jiné zdravotně preventivní návyky s využitím elementárních znalostí o lidském těle; projevuje vhodným chováním a činnostmi vztah ke zdraví **ČJS-3-5-02** rozezná nebezpečí různého charakteru, využívá bezpečná místa pro hru a trávení volného času; uplatňuje základní pravidla	- zvládá ošetření drobných poranění - pojmenuje hlavní části lidského těla - uplatňuje základní pravidla bezpečného chování účastníka silničního provozu - zná služby odborné pomoci - v případě potřeby požádá o pomoc pro sebe i pro jiné - zná rizika spojená s návykovými látkami	- lidské tělo – stavba těla - péče o zdraví – zdravý životní styl, denní režim, správná výživa, pitný režim, první pomoc při drobných poraněních - přivolání pomoci v případě ohrožení fyzického a duševního	

	bezpečného chování účastníka silničního provozu, jedná tak, aby neohrožoval zdraví své a zdraví jiných **ČJS-3-5-03** chová se obezřetně při setkání s neznámými jedinci, odmítne komunikaci, která je mu nepříjemná; v případě potřeby požádá o pomoc pro sebe i pro jiné; ovládá způsoby komunikace s operátory tísňových linek **ČJS-3-5-04** reaguje adekvátně na pokyny dospělých při mimořádných událostech	- zná rizika komunikace prostřednictvím elektronických médií - pozná označení nebezpečných látek - umí zvládnout disciplinovaný přechod ze třídy do šatny a mimo objekt školy pro cvičení požárního poplachu - zná postup v případě požáru	zdraví – služby odborné pomoci, čísla tísňového chování - osobní bezpečí, krizové situace – označování nebezpečných látek - návykové látky, závislosti a zdraví – návykové látky, počítače, závislost, odmítání návykových látek, nebezpečí komunikace prostřednictvím elektronických médií - mimořádné události a rizika ohrožení s nimi spojená – postup v případě ohrožení, integrovaný záchranný systém, požáry	

5.8 Přírodověda

Charakteristika vyučovacího předmětu Přírodověda

Obsahové, časové a organizační vymezení předmětu

Předmět Přírodověda se vyučuje ve 4. ročníku s časovou dotací 1 hodina týdně a v 5. ročníku pak 2 hodiny týdně. Přírodověda je součástí vzdělávacího oboru Člověk a jeho svět, přičemž v Přírodovědě se realizují dva tematické okruhy této oblasti:

Rozmanitost přírody
Člověk a jeho zdraví

Tyto vzdělávací okruhy se týkají přírody, kultury, techniky, zdraví, bezpečí a směřují k dovednostem pro praktický život. Rozvíjí poznatky, dovednosti a prvotní zkušenosti žáků získané v 1. - 3. ročníku v předmětu Prvouka. Žáci poznávají sebe, své nejbližší okolí a postupně se seznamují se složitějšími jevy i ději. Učí se vnímat lidi i krásy přírodních jevů, soustředěně je pozorovat, přemýšlet o nich a chránit je. Také se učí vyjadřovat své myšlenky, poznatky a dojmy, reagovat na myšlenky, názory a podněty jiných.

Při výuce žáci pracují ve třídě, v počítačové učebně, v terénu, kulturních zařízeních a jsou využívány různé formy práce, jako je frontální výuka, skupinová práce s využitím dostupných demonstračních pomůcek, problémové úkoly, promítání přírodopisných filmů, pokusy, práce s přírodninami, pracovními listy, odbornou literaturou, praktický nácvik dovedností, vycházky do přírody, sbírky přírodnin a jiné.

Předmět Přírodověda se zaměřuje na:

- podchycení a rozvíjení zájmu o přírodu,
- pozorování a zkoumání přírodních jevů,
- porozumění základním projevům a podmínkám života,
- pochopení principu třídění organismů a určování organismů podle klíčů a atlasů,
- poznání postavení Země jako planety sluneční soustavy, kde vznikl a rozvíjí se život,
- rozmanitost i proměnlivost živé i neživé přírody,
- poznání mnohotvárnosti přírody v našich a cizokrajných ekosystémech,
- motivaci k zodpovědnému chování v přírodě a hledání možnosti, jak ve svém věku přispět k ochraně přírody a zlepšení životního prostředí,
- pochopení stavby a funkcí lidského těla včetně rozmnožování člověka, vývoj člověka od narození do dospělosti,
- poznání zdraví jako stavu bio-psycho-sociální rovnováhy života,
- seznámení se základními zásadami péče o zdraví, rozlišování toho, co je pro člověka vhodné a nevhodné z hlediska denního režimu, hygieny, výživy, mezilidských vztahů,
- základní poučení o zdraví a nemocech, zdravotní prevenci a poskytování první pomoci,

- osvojení bezpečného chování a vzájemnou pomoc v různých životních situacích,
- poznání, že zdraví je důležitá hodnota v životě člověka,
- pochopení základních fyzikálních zákonitostí a jejich možností využití člověkem.

Výchovné a vzdělávací strategie

Kompetence k učení

Učitel umožňuje žákům používat vhodné učební pomůcky, encyklopedie, a odbornou literaturu.
Žáci získávají informace o přírodě, učí se pozorovat přírodu, zaznamenávat a hodnotit výsledky svého pozorování.

Kompetence k řešení problémů

Učitel zařazuje metody, při kterých docházejí k objevům, řešením a závěrům žáci sami.
Žáci se učí:

- řešit zadané úkoly
- správně se rozhodovat v různých situacích
- poznávání podstaty zdraví i příčin jeho ohrožení, vzniku nemocí a úrazů a jejich předcházení
- vyhledávat informace vhodné k řešení problémů

Kompetence komunikativní

Učitel vede žáky k používání správné terminologie.
Žáci:

- rozšiřování slovní zásoby v osvojených tématech, k pojmenování pozorovaných skutečností a k jejich zachycení ve vlastních projevech, názorech a výtvorech
- učí vyjadřovat své myšlenky, poznatky a dojmy, reagovat na myšlenky, názory a podněty jiných
- vede žáky k samostatnému a sebevědomému vystupování a jednání, k bezpečné komunikaci prostřednictvím elektronických médií

Kompetence sociální a personální

Učitel:

- zadává úkoly, při kterých žáci mohou pracovat společně
- zajímá se o náměty, názory a zkušenosti žáků.

Žáci pracují ve skupině, učí se spolupracovat s druhými při řešení daného úkolu, respektují názory a zkušenosti druhých.

Kompetence občanská

Učitel:

- buduje u žáků ohleduplný vztah k přírodě

- vyžaduje dodržování pravidel slušného chování
- umožňuje každému žákovi zažít úspěch

Žáci se učí:

- poznávat rozdíly mezi lidmi
- tolerantnímu chování a jednání, poznávání a upevňování preventivního chování, bezproblémové a bezkonfliktní komunikaci, účelného rozhodování a jednání v různých
  situacích ohrožení vlastního zdraví a bezpečnosti i zdraví a bezpečnosti druhých, včetně chování při mimořádných událostech.

Kompetence pracovní

Učitel:

- umožňuje žákům pozorovat, manipulovat a experimentovat
- vede žáky ke správným způsobům užití pomůcek, vybavení a techniky
- vede žáky k dodržování obecných pravidel bezpečnosti

Žáci si utvářejí pracovní návyky v jednoduché samostatné i týmové činnosti, dodržují vymezená pravidla.

Kompetence digitální

Učitel:

- klade důraz na vytváření společných pravidel chování ve třídě včetně pravidel při práci s technologiemi a na jejich dodržování
- vede žáky k dodržování pravidel chování při interakci v digitálním prostředí, k ochraně osobních údajů a k uvědomění si, které údaje je vhodné, a naopak nevhodné o sobě zveřejňovat a proč
- vede žáky k respektování autorských práv při využívání obrázků, videí a informací
- vede žáky ke zdravému používání online technologií, k uvědomění si zdravotních rizik, která mohou nastat při jejich dlouhodobém používání, a k jejich předcházení, např. zařazováním relaxačních chvilek
- motivuje žáky ke zkoumání přírody s využitím online aplikací a ke vhodnému využívání digitálních map a navigací
- dává žákům prostor k plánování a realizaci pozorování a pokusů s účelným využitím digitálních technologií

Vzdělávací obsah vyučovacího předmětu Přírodověda

4. ROČNÍK

Téma	Očekávané výstupy z RVP	Školní výstupy	Konkrétní učivo	Poznámky, PT
Rozmanitosti přírody	Žák: **ČJS-5-4-01** objevuje a zjišťuje propojenost prvků živé a neživé přírody, princip rovnováhy přírody a nachází souvislosti mezi konečným vzhledem přírody a činností člověka **ČJS-5-4-03** zkoumá základní společenstva ve vybraných lokalitách regionů, zdůvodní podstatné vzájemné vztahy mezi organismy **ČJS-5-4-04** porovnává na základě pozorování základní projevy života na konkrétních organismech, prakticky třídí organismy do známých skupin, využívá k tomu i jednoduché klíče a atlasy **ČJS-5-4-05** zhodnotí některé konkrétní činnosti člověka v přírodě a rozlišuje aktivity, které mohou prostředí i zdraví člověka podporovat nebo poškozovat	Žák: - nachází souvislost mezi živou a neživou přírodou - umí charakterizovat některá společenstva (voda, louka, les, u lidských obydlí) - zná a umí pojmenovat běžně se vyskytující živočichy v jednotlivých společenstvech - umí popsat stavbu těla a zná jejich způsob života - zná a umí pojmenovat běžně se vyskytující rostliny a houby v jednotlivých společenstvech - umí živočichy a rostliny správně zařadit - ví a umí vysvětlit rostlinná patra - zná pravidla chování v lese - zná běžné zemědělské plodiny pěstované v okolí jeho bydliště - zná typické regionální zvláštnosti přírody - zvládá péči o pokojové rostliny - dokáže pozorovat živočichy a rostliny - ví co je potravní řetězec, rovnováha v přírodě, zná důsledky jejího porušování - umí se chovat v CHKO a v přírodě, zná pravidla správného chování	- Rostliny, houby, živočichové (znaky života, průběh a způsob života, stavba těla u některých nejznámějších druhů, význam v přírodě a pro člověka) - Rovnováha v přírodě (vzájemné vztahy mezi organismy) a její význam - Základní společenstva - Ohleduplné chování k přírodě a ochrana přírody	EV - Ekosystémy

Člověk a jeho zdraví	Žák: **ČJS-5-5-04** vnímá dopravní situaci, správně ji vyhodnotí a vyvodí odpovídající závěry pro své chování jako chodec a cyklista	Žák: - dokáže rozeznat vhodná a nevhodná místa pro hru - uvede základní ochranné prvky v silniční dopravě v roli chodce a cyklisty, cíleně je používá - charakterizuje bezpečné a ohleduplné jednání v prostředcích hromadné přepravy a při akcích školy je uplatňuje - v modelových situacích (vycházka, výlet) vyhodnotí nebezpečná místa v silničním provozu a v hromadné dopravě (v méně známých místech obce, v neznámých místech mimo obec)	- Osobní nebezpečí - Krizové situace (vhodná a nevhodná místa pro hru, bezpečné chování v rizikovém prostředí) - Bezpečné chování v silničním provozu v roli chodce a cyklisty - Dopravní značky - Předcházení rizikovým situacím v dopravě a v dopravních prostředcích (bezpečnostní prvky)	

5. ROČNÍK

Téma	Očekávané výstupy z RVP	Školní výstupy	Konkrétní učivo	Tematický plán
Rozmanitosti přírody	Žák: **ČJS-5-4-02** vysvětlí na základě elementárních poznatků o Zemi jako součásti vesmíru souvislost s rozdělením času a střídáním ročních období **ČJS-5-4-05** zhodnotí některé konkrétní činnosti člověka v přírodě a rozlišuje aktivity, které mohou prostředí i zdraví člověka podporovat nebo poškozovat **ČJS-5-4-07** založí jednoduchý pokus, naplánuje a zdůvodní postup, vyhodnotí a vysvětlí výsledky pokusu	Žák: - zná důležité nerosty, horniny a jejich využití - zná pojem půda (vznik, význam, využití) - zná pojmy vesmír, planeta, družice, zemská přitažlivost - umí se orientovat v čase - umí používat kalendář - umí si rozvrhnout denní režim - zná hlavní znaky ročních období - umí provést jednoduchý pokus - zná význam zdravého životního prostředí člověka, zná pojem recyklace - zná důsledky znečišťování vody, vzduchu, půdy - zná význam čističek odpadních vod	- Životní podmínky (rozmanitost podmínek života na Zemi) - Význam ovzduší a vodstva - Podnebí a počasí - Nerosty a horniny, zvětrávání - Půda a její význam - Vesmír a Země - Sluneční soustava - Den a noc - Roční období - Kalendáře, režim dne - Roční období - Látky a jejich vlastnosti - Voda a vzduch	

Člověk a jeho zdraví	Žák: **ČJS-5-5-01** využívá poznatků o lidském těle k podpoře vlastního zdravého způsobu života **ČJS-5-5-02** rozlišuje jednotlivé etapy lidského života a orientuje se ve vývoji dítěte před a po jeho narození **ČJS-5-5-03** účelně plánuje svůj čas pro učení, práci, zábavu a odpočinek podle vlastních potřeb s ohledem na oprávněné nároky jiných osob **ČJS-5-5-04** uplatňuje účelné způsoby chování v situacích ohrožujících zdraví a v modelových situacích simulujících mimořádné události **ČJS-5-5-05** předvede v modelových situacích osvojené jednoduché způsoby odmítání návykových látek **ČJS-5-5-06** uplatňuje základní dovednosti a návyky související s podporou zdraví a jeho preventivní ochranou **ČJS-5-5-07** rozpozná život ohrožující zranění; ošetří drobná poranění a zajistí lékařskou pomoc	Žák: - umí rozpoznat zdravý a nezdravý způsob života - umí sestavit zdravý jídelníček - ví co je zdravá výživa - umí rozeznat základní etapy vývoje dítěte - snaží se preferovat zdravý životní styl - umí si rozvrhnout denní režim tak, aby měl čas na práci, učení a odpočinek - umí řešit drobné úrazy a poranění - v modelových situacích ohrožení bezpečí volí správné způsoby ochrany - přivolání pomoci sobě i jiným - zná telefonní čísla tísňového volání a umí správně telefonovat - uvede přírodní jevy i jiné situace, které mohou ohrozit lidské zdraví i životy, vymezí vhodný způsob ochrany - v modelových situacích prokáže schopnost vhodně reagovat na pokyny dospělých a jednat v souladu s pravidly ochrany - uvědomuje si škodlivost kouření, užívání drog, alkoholu a gamblerství - uvědomuje si nebezpečí komunikace prostřednictvím elektronických médií - zná základy intimní hygieny - zná pojmy HIV/AIDS a ví, jak se přenášejí - dokáže rozeznat šikanu, týrání, sexuální a jiné zneužívání	- Lidské tělo (stavba těla, základní funkce a projevy, životní potřeby člověka, pohlavní rozdíly mezi mužem a ženou, základy lidské reprodukce, vývoj jedince) - Ohleduplné chování v přírodě a ochrana přírody (živelné pohromy a ekologické katastrofy) - Globální problémy životního prostředí - Významné sociální problémy - Problémy konzumní společnosti - Péče o zdraví (zdravý životní styl, denní režim, správná výživa, výběr a způsoby uchování potravin, vhodná skladba stravy, pitný režim) - Ohrožení duševního a fyzického zdraví (služby odborné pomoci, čísla tísňového volání, nemoci přenosné a nepřenosné, ochrana před infekcemi přenosnými krví (hepatitida, HIV/AIDS), drobné úrazy a poranění, prevence nemocí a úrazů, první pomoc při drobných poraněních) - Osobní, intimní a duševní hygiena - Mimořádné události rizika ohrožení s nimi spojená (postup v případě ohrožení (varovný signál, evakuace, zkouška sirén), požáry (příčiny a prevence vzniku požárů), ochrana a evakuace při požáru) - Integrovaný záchranný systém - Přivolání pomoci v případě ohrožení fyzického a duševního zdraví (služby	

			odborné pomoci, čísla tísňového volání, správný způsob volání na tísňovou linku) - Návykové látky a zdraví (návykové látky, hrací automaty a počítače, závislost, odmítání návykových látek, nebezpečí komunikace prostřednictvím elektronických médií) - Označování nebezpečných látek - Šikana, týrání, sexuální a jiné zneužívání - Brutalita a jiné formy násilí v médiích	

5.9 Vlastivěda

Charakteristika vyučovacího předmětu Vlastivěda

Obsahové, časové a organizační vymezení předmětu

Obsahem předmětu Vlastivěda je člověk, rodina, společnost, vlast, příroda, kultura, technika, zdraví, bezpečí a další témata. Rozvíjí poznatky, dovednosti a první zkušenosti žáků získané v rodině a v předškolním vzdělávání. Žáci se učí vnímat lidi, vztahy mezi nimi, všímat si krásy lidských výtvorů a přírodních jevů, přemýšlet o nich a chránit je. Na základě poznání sebe a porozumění světu kolem sebe se žáci učí vnímat základní vztahy ve společnosti, porozumět soudobému způsobu života, včetně situací ohrožení, učí se vnímat současnost jako výsledek minulosti a východisko pro budoucnost.

Předmět Vlastivěda se vyučuje ve 4. a 5. ročníku s časovou dotací 2 hodiny týdně. Při výuce žáci pracují ve třídě, v počítačové učebně, v terénu, kulturních zařízení s využíváním různých forem práce, s využitím dostupných vyučovacích pomůcek.

Vlastivěda je součástí vzdělávacího oboru Člověk a jeho svět, přičemž ve vlastivědě se realizují tři okruhy této oblasti:

Místo, kde žijeme

- chápání organizace života v obci, ve společnosti
- praktické poznávání místních, regionálních skutečností
- utváření přímých zkušeností žáků, např. v dopravní výchově
- postupné rozvíjení vztahu k zemi, národní cítění.

Lidé kolem nás

- upevnění základů vhodného chování a jednání mezi lidmi
- uvědomování si významu a podstaty tolerance, pomoci, solidarity, úcty, snášenlivosti a rovného postavení mužů a žen
- seznamování se se základními právy a povinnostmi i problémy ve společnosti i ve světě
- seznamování se světem financí
- seznamování s problémy provázející soužití lidí, celou společnost nebo i svět
- směřování k výchově budoucího občana demokratického státu.

Lidé a čas

- orientace v dějích čase, postup událostí a utváření historie věcí a dějů
- snaha o vyvolání zájmů u žáků samostatně vyhledávat, získávat a zkoumat informace z historie a současnosti z dostupných zdrojů
- prohlubování zájmu o minulost, o kulturní bohatství regionu i celé země.

Výchovné a vzdělávací strategie pro rozvoj klíčových kompetencí

Ve Vlastivědě se realizují tematické okruhy průřezových témat Osobnostní a sociální výchova. Potřebné vědomosti a dovednosti žáci získávají prostřednictvím pozorování názorných pomůcek, přírody a činnosti lidí. Žáci hrají určené role a řeší modelové situace atd.

Kompetence k učení

Žáci se učí:

- vyznačit v jednoduchém plánu obce místo bydliště, školy, cestu na určené místo
- začlenit obec (město) do příslušného kraje

Učitel:

- vede žáky k užívání správné terminologie a symboliky
- žákům srozumitelně vysvětluje, co se mají naučit

Kompetence k řešení problémů

Žák se učí rozlišit přírodní a umělé prvky v okolní krajině.

Učitel umožňuje:

- aby žáci v hodině pracovali s odbornou literaturou, encyklopediemi
- každému žákovi zažít úspěch

Kompetence komunikativní

Žák:

- se učí vyjádřit různými způsoby estetické hodnoty a rozmanitost krajiny
- využívá časové údaje při řešení různých situací, rozlišuje děj v minulosti, přítomnosti a budoucnosti
- se učí samostatnému a sebevědomému vystupování, k bezkonfliktní komunikaci a k bezpečné komunikaci prostřednictvím elektronických médií

Učitel:

- vede žáky k ověřování výsledků
- podněcuje žáky k argumentaci

Kompetence sociální a personální

Žák:

- rozlišuje vztahy mezi lidmi, národy
- odvodí význam a potřebu různých povolání a pracovních činností
- orientuje se v problematice peněz a cen a zodpovědně přistupuje ke spravování osobního rozpočtu

Učitel:

- vytváří příležitosti k interpretaci či prezentaci různých textů, obrazových materiálů a jiných forem záznamů
- vytváří heterogenní pracovní skupiny.

Kompetence občanská

Žák:

- pojmenuje některé rodáky, kulturní či historické památky, významné události v oblastech ČR (případně ve státech Evropy)
- projevuje toleranci a respekt k přirozeným odlišnostem lidské společnosti.

Učitel:

- umožňuje žákům, aby se podíleli na utváření kritérií hodnocení činností nebo jejich výsledků
- vede žáky k hodnocení vlastních výsledků.

Kompetence pracovní

Žák uplatňuje elementární poznatky o lidské společnosti, soužití a o práci lidí, na příkladech porovnává minulost a současnost.

Učitel:

- se zajímá o náměty, názory, zkušenosti žáků
- vede žáky k plánování úkolů a postupů
- zadává úkoly, při kterých žáci mohou spolupracovat.

Kompetence digitální

Učitel:

- klade důraz na vytváření společných pravidel chování ve třídě včetně pravidel při práci s technologiemi a na jejich dodržování
- vede žáky k dodržování pravidel chování při interakci v digitálním prostředí, k ochraně osobních údajů a k uvědomění si, které údaje je vhodné, a naopak nevhodné o sobě zveřejňovat a proč
- vede žáky k respektování autorských práv při využívání obrázků, videí a informací
- vede žáky ke zdravému používání online technologií, k uvědomění si zdravotních rizik, která mohou nastat při jejich dlouhodobém používání, a k jejich předcházení, např. zařazováním relaxačních chvilek
- motivuje žáky ke zkoumání přírody s využitím online aplikací a ke vhodnému využívání digitálních map a navigací
- dává žákům prostor k plánování a realizaci pozorování a pokusů s účelným využitím digitálních technologií

Vzdělávací obsah vyučovacího předmětu Vlastivěda

4. ROČNÍK

Téma	Očekávané výstupy z RVP	Školní výstupy	Konkrétní učivo	Průřezová témata
Místo, kde žijeme	Žák: **ČJS-5-1-01** určí a vysvětlí polohu svého bydliště nebo pobytu vzhledem ke krajině a státu **ČJS-5-1-02** určí světové strany v přírodě i podle mapy, orientuje se podle nich a řídí se podle zásad bezpečného pohybu a pobytu v přírodě **ČJS-5-1-03** rozlišuje mezi náčrty, plány a základními typy map; vyhledává jednoduché údaje o přírodních podmínkách a sídlištích lidí na mapách naší republiky, Evropy **ČJS-5-1-04** vyhledá typické regionální zvláštnosti přírody, osídlení, hospodářství a kultury, jednoduchým způsobem posoudí jejich význam **ČJS-5-1-05** porovná způsob života a přírodu v naší vlasti i v jiných zemích **ČJS-5-1-06** rozlišuje hlavní orgány státní moci a některé jejich zástupce, symboly našeho státu a jejich význam	Žák: - umí vyhledat Prahu na mapě ČR a najít Šumperk a své bydliště na mapě - zná název kraje a krajského města (Olomouc, Olomoucký kraj) - umí určit světové strany - umí se řídit zásadami bezpečného pohybu a pobytu v přírodě - zná oficiální název ČR a správně ho píše - zná uspořádání ČR - zná státní symboly ČR - orientuje se ve způsobu řízení našeho státu - umí najít významná města, řeky, pohoří - uvede pamětihodnosti, zvláštnosti a zajímavosti regionu, ve kterém bydlí - zná nejznámější pamětihodnosti hlavního města Prahy - umí ukázat a pojmenovat důležitá pohoří - orientuje se na mapě ČR - umí najít polohu ČR na mapě Evropy - orientuje se na mapě Evropy - dokáže stručně charakterizovat sousední státy ČR	- Domov – prostředí domova, orientace v místě bydliště - Škola – prostředí školy, činnosti ve škole, okolí školy, bezpečná cesta do školy; riziková místa a situace - Obec (město), místní krajina – její části, poloha v krajině, minulost a současnost obce (města), význačné budovy, dopravní síť - Okolní krajina (místní oblast, region, kraj), zemský povrch a jeho tvary, vodstvo na pevnině, rozšíření půd, rostlinstva a živočichů, vliv krajiny na život lidí, působení lidí na krajinu a životní prostředí, orientační body a linie, světové strany - Regiony ČR – Praha a vybrané oblasti ČR - Naše vlast – domov, krajina, národ, základy státního zřízení a politického systému ČR, státní správa a samospráva, státní symboly - Evropa a svět – kontinenty, evropské státy, EU, cestování - Mapy obecně zeměpisné a tematické – obsah, grafika, vysvětlivky	OSV – Osobnostní rozvoj – rozvoj schopností poznávání EGS -Jsme Evropané

Lidé kolem nás	Žák: **ČJS-5-2-01** vyjádří na základě vlastních zkušeností základní vztahy mezi lidmi, vyvodí a dodržuje pravidla pro soužití ve škole, mezi chlapci a dívkami, v rodině, v obci (městě) **ČJS-5-2-03** rozpozná ve svém okolí jednání a chování, která se už nemohou tolerovat **ČJS-5-2-04** orientuje se v základních formách vlastnictví; používá peníze v běžných situacích, odhadne a zkontroluje cenu nákupu a vrácené peníze, na příkladu ukáže nemožnost realizace všech chtěných výdajů, vysvětlí, proč spořit, kdy si půjčovat a jak vracet dluhy	Žák: - dodržuje pravidla slušného chování a řídí se školním řádem - zná svá práva a povinnosti a řídí se jimi - chápe základní principy demokracie - umí rozpoznat nevhodné chování spolužáků, dospělých osob a umí zaujmout správné stanovisko k dané situaci - dokáže rozpoznat rizikové situace, rizikové chování a předchází konfliktům - chápe příbuzenské a mezigenerační vztahy v rodině - zná roli a postavení členů rodiny - zná rozdíly mezi fyzickou a duševní prací - zná zaměstnání svých rodičů - ví, jaké jsou základní formy vlastnictví - umí používat peníze v běžném životě (drobné platby, nákupy, spoření,...) - zkontroluje, kolik peněz je vráceno při placení - vlastními slovy vyjádří, co znamená, že je banka správce peněz - porovná svá přání a potřeby se svými finančními možnostmi - sestaví jednoduchý osobní rozpočet - objasní, jak řešit situaci, kdy jsou příjmy větší než výdaje - objasní, jak řešit situaci, kdy jsou příjmy menší než výdaje - na příkladech objasní rizika půjčování peněz - umí uvést příklady základních příjmů a výdajů	- Rodina – postavení jedince v rodině, role členů rodiny, příbuzenské a mezigenerační vztahy, život a funkce rodiny, fyzická a duševní práce, zaměstnání - Soužití lidí – mezilidské vztahy, komunikace, principy demokracie; - Chování lidí – vlastnosti lidí, pravidla slušného chování – ohleduplnost, etické zásady, zvládání vlastní emocionality; rizikové situace; rizikové chování, předcházení konfliktům - Právo a spravedlnost – základní lidská práva a práva dítěte, práva a povinnosti žáků školy - Vlastnictví – soukromé, veřejné, osobní, společné; hmotný a nehmotný majetek; rozpočet, příjmy a výdaje domácnosti; hotovostní a bezhotovostní forma peněz, způsoby placení; banka jako správce peněz, úspory, půjčky	

5. ROČNÍK

Téma	Očekávané výstupy z RVP	Školní výstupy	Konkrétní učivo	Průřezová témata
Lidé a čas	Žák: **ČJS-5-3-01** pracuje s časovými údaji a využívá zjištěných údajů k pochopení vztahů mezi ději a mezi jevy **ČJS-5-3-02** využívá knihoven, sbírek muzeí a galerií jako informačních zdrojů pro pochopení minulosti **ČJS-5-3-04** srovnává a hodnotí na vybraných ukázkách způsob života a práce předků na našem území v minulosti a současnosti s využitím regionálních specifik	Žák: - rozumí termínům před naším letopočtem a našeho letopočtu - orientuje se na časové ose - umí popsat charakteristické rysy způsobu života v pravěku, středověku i současnosti - zná pojmy a umí časově zařadit Velká Morava, Přemyslovci, Lucemburkové, Jagellonci, Habsburkové, První světová válka, Druhá světová válka, První a Druhá republika, Sametová revoluce a vznik České republiky - zná významné osobnosti českých dějin a umí je zařadit do příslušného období - zná významná místa a kulturní památky Šumperka a jeho blízkého okolí - zná a umí vyprávět některé regionální pověsti - zná některé postavy ze Starých pověstí českých - zná některá památná místa českých dějin - zná významné prezidenty v dějinách naší republiky	- Orientace v čase a časový řád – určování času, čas jako fyzikální veličina, dějiny jako časový sled událostí, kalendáře, letopočet, generace, denní režim, roční období - Současnost a minulost v našem životě – proměny způsobu života, bydlení, předměty denní potřeby, průběh lidského života, státní svátky a významné dny - Regionální památky – péče o památky, lidé a obory zkoumající minulost - Báje, mýty, pověsti – minulost kraje a předků, domov, vlast, rodný kraj	

5.10 Dějepis

Charakteristika vyučovacího předmětu Dějepis

Ročník: 6. – 9.

Obsahové, časové a organizační vymezení předmětu

Vyučovací předmět Dějepis se vyučuje jako samostatný předmět v 6. - 9. ročníku 2 hodiny týdně, mimo 7. ročník, kde je jednohodinová týdenní dotace.

Vzdělávání ve vyučovacím předmětu dějepis směřuje k:

- rozvíjení historického vědomí žáků
- vnímání obrazu hlavních vývojových linií
- získání orientace v historickém čase
- pochopení souvislostí dějinných událostí a procesů
- chápání kulturní rozmanitosti světa
- utváření pozitivního hodnotového systému

Vyučovací předmět dějepis je úzce spjat s dalšími vyučovacími předměty:

- zeměpis – orientace v prostoru, práce s mapou
- matematika, fyzika, přírodopis, chemie – vědecké poznatky, rozvoj vědy a techniky
- výtvarná výchova – stavební slohy, umělecká díla, významní umělci
- český jazyk, cizí jazyky – významní spisovatelé a jejich tvorba, výslovnost cizích jmen
- občanská výchova – člověk a společnost, stát, státní zřízení, lidská a občanská práva, volební systém
- tělesná výchova – odkaz řecké kultury, olympijské hry

Vyučovacím předmětem prolínají průřezová témata:

OSV (osobnostní a sociální výchova) - komunikace, soc. dovednosti, mezilidské vztahy, kooperace, řešení problémů, kreativita.

VDO (výchova demokratického občana) - demokracie, despocie, tyranie, občanská práva, náboženská nesnášenlivost, tolerance, občanská společnost, volební systém, formy vlády, totalita, rasizmus, holocaust, ideologie.

Výchovné a vzdělávací strategie pro rozvoj klíčových kompetencí žáků

Kompetence k učení

- učitel vede žáky k vyhledávání a srovnávání informací z různých zdrojů, k využívání poznatků z různých předmětů a k jejich efektivnímu uplatnění v procesu učení, tvůrčích činnostech
  a praktickém životě
- žáci jsou vedeni k práci s obecně využívanými termíny a směřováni k uvádění věcí do souvislostí
- učitel směřuje žáky k zamýšlení se nad historickým vývojem
- žáci jsou vedeni k propojování poznatků z různých vzdělávacích oblastí do širších celků a na základě toho si vytvářejí komplexnější pohled na společenské a kulturní jevy
- žáci jsou vedeni k vybírání vhodných způsobů, metod a strategií pro efektivní učení, organizují si vlastní učení, jeví ochotu věnovat se dalšímu studiu a celoživotnímu vzdělávání

Kompetence k řešení problémů

- učitel směřuje žáky k rozmanitým aktivitám (diskuse, výklad, kreslení, řešení problémů, ICT, AV technika...)
- učitel zařazuje metody, při kterých je žákům umožněno docházet samostatně k závěrům a řešením
- učitel volí strategie, které žáky vedou ke kritickému myšlení a logickému uvažování
- učitel předkládá dostatek učebních textů a vede tak žáky k vyhledávání informací vhodných k řešení problémů, k nacházení jejich shodných, podobných nebo odlišných znaků, k využívání získaných vědomostí, k objevování různých variant řešení
- učitel zadává úkoly, které vedou žáky ke kritickému myšlení, k uvážlivým rozhodnutím, ke schopnosti obhájit je, uvědomění si zodpovědnosti za svá rozhodnutí a své činy

Kompetence komunikativní

- učitel vede žáky k přesnému a výstižnému vyjadřování, k věcnému argumentování
- učitel zařazuje do výuky diskusi, umožňuje žákům obhájit svůj názor a vhodně argumentovat
- žáci pracují s různými typy textů, obrázkových materiálů, grafů
- učitel zadává úkoly k využívání informačních a komunikačních prostředků
- učitel směřuje žáky k formulování a vyjadřování vlastních myšlenek a názorů v logickém sledu, k výstižnému, souvislému a kultivovanému písemnému i ústnímu projevu

Kompetence sociální a personální

- učitel dbá na vedení žáků k vytváření příznivého klimatu třídy nebo skupiny, k aktivní spolupráci v ní
- učitel směřuje žáky k diskusi v malé skupině i k debatě celé třídy, k chápání potřeby efektivně spolupracovat s druhými při řešení daného úkolu,

poskytnout pomoc nebo o ni požádat

Kompetence občanské

- učitel zařazuje metody, vhodné k prozkoumávání názorů, pohledů lišících se od názorů jednotlivců a k toleranci k nim
- učitel vhodnými metodami v žácích probouzí vztah k tradicím, národnímu, historickému a kulturnímu dědictví
- učitel žáky vede k respektování přesvědčení druhých lidí, váží si jejich vnitřních hodnot, ke schopnosti vcítit se do situací ostatních lidí
- učitel podporuje u žáků odmítání útlaku a hrubého zacházení, žáci si uvědomují povinnost postavit se proti fyzickému i psychickému násilí
- žáci jsou vedeni k pochopení základních principů, na nichž spočívají zákony a společenské normy,
- učitel zadává úkoly, při nichž si žáci uvědomují svá práva, ale i povinnosti
- učitel pomocí příkladů směřuje žáky k pozitivnímu postoji k uměleckým dílům, utváření smyslu pro kulturu a tvořivosti, k aktivnímu zapojení se do kulturního dění a sportovních aktivit

Kompetence pracovní

- učitel vhodnými metodami vede žáky k dodržování dohodnuté kvality práce, respektování vymezených pravidel, k plnění povinností a závazků
- učitel umožňuje žákům vzájemně se radit a pomáhat si
- učitel vede žáky k využívání znalostí v běžné praxi, ke schopnosti adaptovat se na změněné nebo nové pracovní podmínky.

Kompetence digitální

Učitel:

- vede žáky k volbě a účelnému využívání vhodných digitálních technologií při plánování, realizaci a hodnocení činností s digitálními historickými zdroji, prameny a programy;
- seznamuje žáky s různými možnostmi, jak komunikovat činnosti a výsledky práce s digitalizovanými historickými reáliemi prostřednictvím různých digitálních technologií a nástrojů pro komunikaci a sdílení;
- klade důraz na bezpečnou a efektivní komunikaci žáků, učíme je odpovědnému chování a jednání v digitálním prostředí

Vzdělávací obsah vyučovacího předmětu Dějepis

Ročník: 6. – 9.

Očekávaný výstup z RVP	Ročník	Školní výstupy	Konkrétní učivo	Průřezová témata
Člověk v dějinách Žák: uvede příklady důležitosti a potřebnosti dějepisných poznatků; uvede příklady zdrojů informací o minulosti, pojmenuje instituce, kde jsou tyto zdroje shromažďovány; orientuje se na časové ose, řadí chronologicky hlavní historické epochy; orientuje se na mapě.	**6.**	Žák: dokáže vysvětlit citát: "Historie je učitelkou života!“; rozlišuje památky hmotné, písemné, spojuje je s institucemi muzeum, galerie, archív; rozumí pojmům archeologie pracuje s časovou osou podle daného měřítka a rozsahu, zařazuje letopočty do století; dokáže na základě vysvětlivek vyčíst z mapy potřebné informace.	"Historie je učitelkou života" Prameny poznání dějin. Měření času. Práce s historickou mapou.	
Počátky lidské společnosti Žák: charakterizuje život pravěkých sběračů a lovců, jejich materiální a duchovní kulturu objasní význam zemědělství, dobytkářství a zpracování kovů pro lidskou společnost;		Žák: poznává roli ženy a muže v pravěku, rod; chápe přínos zemědělství a zpracování kovů dokáže vysvětlit uspořádání otrokářské společnosti, pojmenovává typy starých památek, přiřazuje je ke starověkým státům, uvádí příklady přínosu starověké vědy a kultury evropské civilizace.	Starší doba kamenná. Mladší doba kamenná, doba kovů. Střední Evropa v pravěku.	

Nejstarší civilizace. Kořeny evropské kultury Žák: rozpozná souvislost mezi přírodními podmínkami a vznikem prvních zemědělských civilizací; uvede nejvýznamnější typy památek, které se staly součástí světového kulturního dědictví; demonstruje na konkrétních příkladech přínos antické kultury. zrod křesťanství; porovnává formy vlády a postavení společenských skupin v jednotlivých státech, vysvětlí podstatu antické demokracie.		Žák: dokáže na příkladu vysvětlit pojmy válka spravedlivá a nespravedlivá; objasní pojmy demokracie, oligarchie a diktatura, občanská práva a povinnosti; uvádí příklady přínosu antické kultury a vědy evropské civilizaci; dokáže charakterizovat formy státu - království, republika, císařství; pochopí příčiny vzniku křesťanství, jeho prvotní zásady; popisuje rozdíly ve vývoji antického Středomoří a střední Evropy a zdůvodňuje je.	Nejstarší státy starověká Mezopotámie, starověký Egypt, starověká Indie, starověké státy Předního východu. Antické Řecko: historické události, Athény a Sparta, antická demokracie, literatura, náboženství, umění, divadlo, věda a vzdělanost, všední den. Alexandr Veliký a helénismus. Antický Řím: počátky Říma - formy státu, římské impérium římské císařství, vzdělanost, věda, náboženství a umění, všední den. Střední Evropa v době římské. Zánik říše římské. Stěhování národů.	VDO – Formy participace občanů v politickém životě.
Křesťanství a středověká Evropa Žák: popíše podstatnou změnu evropské situace, která nastala v důsledku příchodu nových etnik, christianizace a vzniku států; objasní situaci Velkomoravské říše a vnitřní vývoj českého státu a postavení těchto státních útvarů v evropských souvislostech; vymezí úlohu křesťanství a víry v životě středověkého člověka, konflikty mezi církevní a světskou mocí, ilustruje postavení jednotlivých vrstev středověké společnosti, uvádí příklady románské a gotické kultury.	**7.**	Žák: si osvojí periodizaci středověku; s pomocí mapy, atlasu je schopen popsat změny v Evropě v raném středověku; pochopí státotvornou úlohu panovnických dynastií (ale i křesťanství); seznámí se s duchovním odkazem patronů českých zemí; samostatně pracuje s učebnicí, pracovním sešitem a dalšími materiály, se učí chápat změny politické, hospodářské a kulturní a vysvětlovat jejich příčiny a důsledky; chápe význam a postavení českého státu v Evropě ve vrcholném středověku; ilustruje dobový životní styl z hlediska sociálního i etnického; je schopen vysvětlit problémy, které vedly ke kritice církve a ke krizi středověké společnosti;	Byzantská, franská, arabská říše - počátky islámu. Avaři a Sámova říše. Velkomoravská říše. Hospodářství raně středověkého státu. Křesťanství, papežství, císařství, křížové výpravy Společnost a kultura raně středověkého státu. Struktura středověké společnosti, funkce jednotlivých vrstev. Západní Evropa ve 12. - 13. století. Stoletá válka. Český stát za vlády Lucemburků. Hospodářství, společnost a kultura českého státu vrcholného středověku.	

Objevy a dobývání. Počátky nové doby Žák: vysvětlí znovuobjevení antického ideálu člověka, nové myšlenky žádající reformu církve, vymezí význam husitské tradice pro český politický a kulturní život. Popíše průběh zámořských objevů a vysvětlí jejich příčiny a důsledky, objasní postavení českého státu v podmínkách Evropy a jeho postavení v habsburské monarchii; objasní příčiny a důsledky Třicetileté války a posoudí její důsledky;		Žák: vysvětlí pojmy humanismus a renesance, dokáže konkretizovat jejich projevy v kultuře, myšlení a životě; dokáže vysvětlit příčiny vzniku husitské reformace; zaujme vlastní postoj k boji Jana Husa s katolickou církví a k husitské revoluci, chápe význam a odkaz mírových snah J. z Poděbrad pro dnešní Evropu, chápe význam objevných plaveb pro rozvoj poznání, hospodářství, ale také důsledky pronikání evropské civilizace do nově objevených zemí. rozpoznává základní znaky jednotlivých kulturních stylů, uvádí příklady významných památek, jména nejznámějších umělců; na základě znalostí o české reformaci dokáže žák vysvětlit příčiny reformačního hnutí v Evropě; poznává a chápe důsledky náboženské nesnášenlivosti; dokáže na konkrétních historických událostech ilustrovat měnící se postavení českého státu v habsburské monarchii a v Evropě;	Renesance. Husitská reformace a revoluce. Počátky stavovského státu za vlády J. z Poděbrad. Jagellonci na českém trůně. Objevné plavby a jejich důsledky. Změny v hospodářství 16. století. Reformační hnutí v Evropě. Český stát v habsburské monarchii. Třicetiletá válka. Habsburská monarchie a české země po třicetileté válce.	
Objevy a dobývání. Počátky nové doby Žák: rozpozná základní znaky jednotlivých kulturních stylů a uvede jejich představitele a příklady významných kulturních památek.	**8.**	Žáka: chápe význam osvícenství pro nový rozvoj vzdělanosti a lidského poznání v Evropě a Americe	Barokní kultura a osvícenectví	

Modernizace společnosti Žák: vysvětlí podstatné ekonomické, sociální, politické a kulturní změny ve vybraných zemích a u nás, které charakterizují modernizaci společnosti; vysvětlí rozdílné tempo modernizace a prohlubování nerovnoměrnosti vývoje jednotlivých částí Evropy a světa včetně důsledků tohoto jevu. Žák objasní souvislost mezi událostmi francouzské revoluce a napoleonských válek a rozbitím starých společenských struktur v Evropě; porovná jednotlivé fáze utváření novodobého českého národa v souvislosti s národními hnutími vybraných evropských národů; Žák vysvětlí rozdílné tempo modernizace a prohloubení nerovnoměrnosti vývoje jednotlivých částí Evropy a světa včetně důsledků, ke kterým tato nerovnoměrnost vedla; charakterizuje soupeření mezi velmocemi a vymezí význam kolonií;		Žák: na konkrétních reformách evropských panovníků 18. st. vysvětlí pojem osvícenský absolutismus; uvědomí si rozpor mezi projevy absolutní moci a snahou po hospodářském rozvoji. Na příkladech ilustruje postavení kolonií, chápe význam boje jejich obyvatel za svobodu; chápe důsledky definitivního rozbití středověkých polit., hospodářských a kulturních struktur pro další vývoj společnosti; vnímá prudký rozvoj průmyslu jako předpoklad společenských změn, ale i jeho dopady na životní prostředí; chápe příčiny českého národního obrození, jeho periodizaci a význam obrozeneckých snah čelních osobností. Na konkrétních historických událostech ilustruje úsilí o vytvoření jednotlivých národních států; chápe emancipační hnutí českého národa jako vyvrcholení národního obrození; dokáže odlišit nacionalismus od vlastenectví; chápe historický rozměr pojmu rasismus; rozpoznává základní znaky jednotlivých kulturních stylů, uvádí jejich představitele a příklady významných kulturních památek, porozumí okolnostem vzniku samostatné ČSR, její vnitřní a zahraniční situaci v roce 1918;	Rozvoj vědy, změny ve společnosti, předpoklady přechodu k průmyslové společnosti. Kontinentální mocnosti v době vrcholu panovnického absolutismu. Habsburská monarchie v zápasech o postavení velmoci. Vznik USA. Konflikty mezi velmocemi – kolonialismus. Velká francouzská revoluce. Napoleon Bonaparte. Evropa po napoleonských válkách. Habsburská monarchie po vídeňském kongresu. Průmyslová revoluce. Sjednocení Itálie. Sjednocení Německa. Národní obrození. Revoluční rok 1848. Habsburská monarchie v letech přestavby. Hospodářské a společenské změny. Občanská válka v USA. Kultura 1. poloviny 19. Století Svět v poslední třetině 19. století, kultura a umění. České země v rakousko-uherské monarchii. Cesta ke světové válce. I. světová válka. České země za 1. světové války a vznik ČSR.	
Moderní doba Žák: na příkladech demonstruje zneužití techniky ve světových válkách a jeho důsledky, rozpozná klady a nedostatky demokratických systémů; charakterizuje jednotlivé totalitní systémy, příčiny jejich nastolení v širších ekonomických a politických souvislostech a důsledky jejich existence pro svět; rozpozná destruktivní sílu vypjatého totalitarismu a vypjatého nacionalismu;	**9.**	Žák: uvědomí si souvislost mezi nepříznivým stavem ekonomiky a tendencí řešit problémy extrémními způsoby; uvědomuje si změnu mezinárodně politických vztahů vznikem komunistického režimu, fašistických totalitních systémů a vypjatého nacionalismu. Pochopí vnitřní a zahraniční situaci ČSR po vzniku státu a její proměny ve 20. a 30. let;	Situace ve světě po 1. sv. válce. Hlavní rysy světových dějin ve 20. letech 20. století – politické proudy. Vývoj v Rusku počátkem 20. století. Život v SSSR mezi 1. a 2. sv. válkou. ČSR ve 20. letech 20. století. Světová hospodářská krize. Hlavní události ve světě ve 30. letech 20. století.	

Žák: na příkladech vyloží antisemitismus, rasismus a jejich nepřijatelnost z hlediska lidských práv; zhodnotí postavení Československa v evropských souvislostech a jeho vnitřní sociální, politické, hospodářské a kulturní prostředí;		Žák: vnímá rozmanitost projevů kultury, přínos národní a evropské kultury světu;	30. léta 20. st. v ČSR. Ohrožení ČSR fašismem. Kultura, školství a věda 20. a 30. let.	
Žák: na příkladech demonstruje zneužití techniky a vědy ve válkách a jeho důsledky; na příkladech vyloží antisemitismus, rasismus a jejich nepřijatelnost z hlediska lidských práv;		Žák: seznámí se s vnitřní a zahraniční politikou druhé republiky; pochopí postavení Čechů v době Protektorátu; ilustruje na příkladech odvahu a oběti účastníků odboje a učí se úctě k jejich odkazu; chápe význam spolupráce členů protihitlerovské koalice a jejich podíl na porážce fašismu. Poznává možnosti různé interpretace historických faktů a nutnost kritického přístupu k nim;	Okolnosti vzniku a začátek 2. světové války. Ovládnutí ČSR Německem. Průběh 2. světové války. Situace v českých zemích za druhé světové války. Holocaust Boj Čechů proti německé okupaci a osvobození ČSR. Jednání o uspořádání světa po 2. světové válce.	
Rozdělený a integrující se svět Žák: vysvětlí příčiny a důsledky bipolárního světa, uvede příklady střetávání obou bloků; vysvětlí a na příkladech doloží mocenské a politické důvody euroatlantické hospodářské a vojenské spolupráce; posoudí postavení rozvojových zemí; prokáže základní orientaci v problémech současného světa.		Žák: chápe příčiny změn ve vztazích členů protihitlerovské koalice po skončení války, jež vedly k vytvoření bipolárního světa; seznámí se s postavením ČSR v Evropě a ve světě v souvislosti s měnící se mezinárodní situací i vnitropolitickým vývojem; ilustruje na příkladech znaky totalitní společnosti; pochopí význam Pražského jara pro demokratizaci naší společnosti; chápe postupný rozpad východního bloku jako důsledek rozkladu komunistických systémů. Žák vnímá rok 1989 jako zásadní mezník pro ustavení demokratického režimu; chápe význam začlenění ČR do integračního procesu (vstup do EU); nepodceňuje nebezpečí terorismu.	Změny ve světě po druhé světové válce – studená válka, rozdělení světa do vojenských bloků. Nové politické uspořádání Evropy a úloha USA ve světě. Poválečné uspořádání ČSR. Hlavní mezinárodněpolitické události 2. poloviny 20. století. Hlavní vývojové rysy západních států. Vývoj SSSR a jeho spojenců. Proces dekolonizace. Nastolení komunistické moci v ČSR, 50. Léta. Československo v 60. letech. Období normalizace (70. a 80. léta). Kultura umění a věda. Významné politické změny ve světě a Československu (80. a 90. léta). Pohledy na svět přelomu 20. a 21. století. Věda, technika a vzdělání jako faktory vývoje	OSV – Morální rozvoj – Hodnoty, postoje, praktická etika.

5.11 Občanská výchova

Charakteristika vyučovacího předmětu Občanská výchova

Obsahové, časové a organizační vymezení předmětu

Vzdělávací oblast předmětu

- postupné formování a rozvíjení občanského profilu žáků
- orientace ve významných okolnostech společenského života
- utváření vztahů žáků ke skutečnosti
- formování vnitřních postojů k důležitým oblastem lidského života
- formování vědomí odpovědnosti za vlastní život, názory, chování a jednání i jejich důsledky
- respektování a uplatňování mravních principů a pravidel společného soužití
- rozvíjení občanského a právního vědomí žáků
- motivace žáků k aktivní účasti na životě demokratické společnosti

Časová dotace

- 6. – 9. ročník 1 vyučovací hodina týdně

Místo realizace

- kmenové učebny tříd
- knihovna
- učebna VT
- veřejná prostranství mimo školu

Průřezová témata

- Osobnostní a sociální výchova
- Výchova demokratického občana
- Výchova k myšlení v evropských a globálních souvislostech
- Multikulturní výchova
- Environmentální výchova
- Mediální výchova

Výchovné a vzdělávací strategie pro rozvoj klíčových kompetencí žáků

Kompetence k učení

- učitel dohlíží na dodržování etiky komunikace – naslouchání, respektování originálních nápadů
- žáci jsou vedeni k vyhledávání a srovnávání informací z různých zdrojů
- propojují získané poznatky do širších celků, poznatky hodnotí, třídí a vyvozují z nich závěry
- žák sám definuje své problémy v učení, dokáže hodnotit své výsledky ve srovnání s vlastním cílem
- učitel umožňuje každému žákovi zažít úspěch
- učitel žáky vede k aktivní účasti na přípravě dalších hodin

Kompetence k řešení problémů

- žáci jsou konfrontováni s problémovou situací
- žák aktivně přistupuje k řešení problému, vyhledává informace k jejich řešení, navrhuje své vlastní řešení – dokáže jej obhájit
- učitel zadává úkoly způsobem, který umožňuje volbu různých postupů
- žáci jsou směřováni ke kritickému myšlení

Kompetence komunikativní

- žáci formulují a vyjadřují své myšlenky a názory souvisle a kultivovaně
- učitel vede žáky k věcnému argumentování
- naslouchá k promluvě jiných a vyjádří svůj názor ke slyšenému/přečtenému

Kompetence sociální a personální

- učitel používá sociální formy práce, které podporují komunikativní zaměření výuky
- učitel zadává úkoly, vedoucí ke spolupráci v týmu, k vzájemnému naslouchání a pomoci
- žáci si jsou vědomi své zodpovědnosti za výsledek skupinové práce
- žáci dokáží hodnotit svou práci pro skupinu i práci ostatních
- žáci diskutují o výsledcích skupinové práce i ve třídě

Kompetence občanská

- žáci jsou seznámeni se svými právy a povinnostmi, které dodržují
- žáci respektují názory a přesvědčení ostatních, váží si jejich vnitřních hodnot, jsou schopni vcítit se do situací ostatních lidí
- učitel vede žáky k odmítání útlaku a hrubého násilí, aby si uvědomovali povinnost postavit se proti fyzickému i psychickému násilí

Kompetence pracovní

- učitel vede žáky k dodržování dohodnuté kvality práce, respektování vymezených pravidel, k plnění povinností a závazků

- jsou vedeni k efektivnímu plánování a časovému rozvržení své práce
- žáci se orientují v aktivitách potřebných k získání vědomostí
- učitel umožňuje žákům vzájemně si radit a pomáhat si.

Kompetence digitální

- klademe důraz na vytváření společných pravidel chování ve třídě včetně pravidel při práci s technologiemi a na jejich dodržování
- vedeme žáky k dodržování pravidel chování při interakci v digitálním prostředí, k ochraně osobních údajů a k uvědomění si, které údaje je vhodné, a naopak nevhodné o sobě zveřejňovat a proč
- vedeme žáky k respektování autorských práv při využívání obrázků, videí a informací
- vedeme žáky ke zdravému používání online technologií, k uvědomění si zdravotních rizik, která mohou nastat při jejich dlouhodobém používání, a k jejich předcházení, např. zařazováním relaxačních chvilek
- motivujeme žáky ke zkoumání přírody s využitím online aplikací a ke vhodnému využívání digitálních map a navigací
- dáváme žákům prostor k plánování a realizaci pozorování a pokusů s účelným využitím digitálních technologií.

Vzdělávací obsah vyučovacího předmětu Občanská výchova

Ročník: 6. – 9.

Téma	Očekávaný výstup z RVP	Ročník	Školní výstupy	Konkrétní učivo	Průřezová témata
Člověk ve společnosti	Žák: objasní účel důležitých symbolů našeho státu a způsoby jejich používání, uplatňuje vhodné způsoby komunikace v rodině	**6.**	Žák: vysvětlí pojmy vlast a vlastenectví, národnost a občanství; uvede státní symboly, státní svátky a významné dny, významné osobnosti; vysvětlí pojem obec, region, kraj; popíše vztahy mezi lidmi - osobní a neosobní, problémy lidské nesnášenlivosti; chápe zásady rodinného života, uvede typy a funkce rodiny, zná role členů rodiny, dokáže nakreslit rodokmen své rodiny; uvede příklady správné a nesprávné komunikace v rodině.	Má vlast, státní symboly. Z historie. Domov, národnost. Život a komunikace v rodině.	VDO – Občan, občanská společnost a stát. PROJEKT: státní symboly OSV – Sociální rozvoj - Mezilidské vztahy. PROJEKT: rodokmen
Člověk jako jedinec	Žák: kriticky hodnotí a vhodně koriguje své chování a jednání		Žák: objasní podobnost a odlišnost lidí – projevy chování, popíše osobní vlastnosti, vrozené předpoklady a jejich rozvoj;	Osobnost, osobnostní vlastnosti.	

Člověk, stát a právo	Žák: rozpozná protiprávní jednání, rozliší přestupek a trestný čin, uvede jejich příklady, dodržuje právní ustanovení, která se na něj vztahují, a uvědomuje si rizika jejich porušování		Žák: uvede základní lidská práva, práva dítěte, zná úpravu lidských práv a práv dětí v dokumentech; chápe důsledky porušování lidských práv, šikany, násilí na dětech, agrese a diskriminace	Úvod do lidských práv. Práva dětí.	MKV – Lidské vztahy.
Člověk, stát a hospodářství	Žák: sestaví jednoduchý rozpočet domácnosti, uvede hlavní příjmy a výdaje, rozliší pravidelné a jednorázové příjmy a výdaje, zváží nezbytnost jednotlivých výdajů v hospodaření domácnosti, objasní princip vyrovnaného, schodkového a přebytkového rozpočtu domácnosti.		Žák: popíše rozpočet domácnosti, uvede úspory, a do kterých důležitých oblastí rodina směřuje své výdaje, dokáže rozhodnout, jak vhodně naložit se svým kapesným a s uspořenými penězi.	Rozpočet jednotlivce a rodiny.	
Mezinárodní vztahy, globální svět	Žák: objasní souvislosti globálních a lokálních problémů		Žák: Rozumí pojmu integrace, zná význam a cíle Evropské unie ve vztahu k ČR;	Pojem integrace - význam a cíle EU, OSN. Ohrožení přírody. Ekologie.	EGS – Jsme Evropané. EV – Vztah člověka k prostředí.
Člověk ve společnosti	Žák: uplatňuje vhodné způsoby chování a komunikace v různých životních situacích	**7.**	Žák: popíše život ve škole, práva a povinnosti žáků, význam a činnost žákovské samosprávy, rozmanitost kulturních projevů, kulturní hodnoty, kulturní tradice; jmenuje kulturní instituce; vysvětlí pojmy masová kultura, prostředky komunikace	Život mezi lidmi. Mezi vrstevníky. Společenská pravidla. Člověk a kultura.	OSV – Sociální rozvoj – Komunikace. PROJEKT: etiketa MV – Produktivní činnosti – Práce v realizačním týmu. MKV – Kulturní diference
Člověk jako jedinec	Žák: popíše, jak lze usměrňovat a kultivovat charakterové a volní vlastnosti, rozvíjet osobní přednosti, překonávat osobní nedostatky a pěstovat zdravou sebedůvěru		Žák: dokáže popsat rozvoj osobních vlastností člověka v různých etapách lidského života, schopnosti a charakter, zná, jak zdravě získat a rozvíjet své přiměřené sebevědomí;	Období lidského života, dospívání, rozvoj sebevědomí.	OSV - Osobnostní rozvoj – Sebepoznání a sebepojetí.

Člověk, stát a hospodářství	Žák: rozlišuje a porovnává různé formy vlastnictví, včetně duševního vlastnictví, a způsoby jejich ochrany, uvede příklady		Žák: popíše vlastnictví, jeho formy, druhy majetku; vysvětlí, jak získat a chránit majetek, uvede příklady hospodaření s penězi;	Majetek v našem životě. Hospodaření s penězi, rozpočet.	
Člověk stát a právo	Žák: objasní výhody demokratického způsobu řízení státu pro každodenní život občanů, vyloží smysl voleb do zastupitelstev v demokratických státech a uvede příklady, jak mohou výsledky voleb ovlivňovat každodenní život občanů.		Žák: uvede význam rozdělení státní moci, orgány státní moci, vysvětlí význam demokracie a pluralismus, popíše volební právo a typy voleb v demokratickém státě; zná lidská práva národnostních menšin;	Demokracie v ČR, moc ve státě. Národnostní menšiny. Lidská práva.	MKV - Princip sociálního smíru a solidarity. PROJEKT: slavní předci
Mezinárodní vztahy, globální svět	Žák: popíše vliv začlenění ČR do EU na každodenní život občanů, uvede příklady práv občanů ČR v rámci EU i možných způsobů jejich uplatňování, uvede některé globální problémy současnosti.		Žák: objasní podstatu a výhody evropské integrace, zná historii vstupu ČR do Evropské unie, práva občanů EU; uvede příklady problémů Země;	Evropská integrace, EU a ČR. Společenské problémy světa.	
Člověk ve společnosti	Žák: objasní potřebu tolerance ve společnosti, respektuje kulturní zvláštnosti i odlišné názory, zájmy, způsoby chování a myšlení lidí, zaujímá tolerantní postoje k menšinám.	**8.**	Žák: popíše zásady lidského soužití, chápe výrazy morálka a mravnost, autorita a solidarita, rozumí pojmům tolerance a kompromis, zná typy a fáze konfliktů; vnímá důležitost zdravého životního stylu	Člověk v sociálních vztazích. Konflikt a jeho řešení. Zdravý životní styl.	OSV - Morální rozvoj - Řešení problémů a rozhodovací dovednosti. PROJEKT: rovnice zdraví MKV – Etnický původ
Člověk jako jedinec	Žák: objasní, jak může realističtější poznání a hodnocení vlastní osobnosti a potenciálu pozitivně ovlivnit jeho rozhodování, vztahy s druhými lidmi i kvalitu života.		Žák: popíše vnitřní svět člověka – vnímání, prožívání, poznávání a posuzování skutečnosti, sebe i druhých lidí, systém osobních hodnot, sebehodnocení; vysvětlí nebezpečí stereotypů v posuzování druhých lidí;	Psychické projevy a stavy. Osobní hodnoty.	PROJEKT: žebříček hodnot OSV – Morální rozvoj – Hodnoty, postoje, praktická etika.

Člověk, stát a hospodářství	Žák: na příkladu chování kupujících a prodávajících vyloží podstatu fungování trhu, objasní vliv nabídky a poptávky na tvorbu ceny a zisku a její změny.		Žák: popíše principy tržního hospodářství, podstatu fungování trhu, tvorba ceny a zisku, vysvětlí pojmy nabídka, poptávka	Tržní hospodářství. Cena, tržní cena, zisk.	
Člověk, stát a právo	Žák: rozlišuje nejčastější typy a formy států a na příkladech porovná jejich znaky, rozlišuje a porovnává úkoly jednotlivých složek státní moci ČR i jejich orgánů a institucí, přiměřeně uplatňuje svá práva, včetně práv spotřebitele, a respektuje práva a oprávněné zájmy druhých lidí, posoudí význam ochrany lidských práv a svobod, rozlišuje a porovnává úkoly orgánů právní ochrany občanů, uvede příklady jejich činnosti a spolupráce při postihování trestných činů, rozpozná protiprávní jednání, rozliší přestupek a trestný čin, uvede jejich příklady.		Žák: uvede znaky, typy a formy státu; vysvětlí volební systémy státu, potřebu plurality názorů a úlohu politických stran, popíše složky státní moci, jejich orgány a instituce, zná základní práva i povinnosti občana ČR, vyjmenuje orgány právní ochrany, uvede protiprávní jednání – jejich druhy a postihy u přestupků a trestných činů, zná soustavu soudů ČR, vysvětlí porušování práv k duševnímu vlastnictví.	Právní základy státu. Složky státní moci. Ústava ČR. Listina základních práv a svobod. Právní řád ČR. Protiprávní jednání. Systém soudů ČR. Autorská práva.	VDO – Formy participace občanů v politickém životě. VDO -Principy demokracie jako formy vlády a způsobu rozhodování.
Mezinárodní vztahy, globální svět	Žák: popíše hlavní příčiny některých globálních problémů současnosti		Žák: objasní výhody mezinárodní ekonomické, politické a bezpečnostní spolupráce mezi státy;	Příčiny a projevy globalizace.	
Člověk ve společnosti	Žák: rozlišuje projevy vlastenectví od projevů nacionalismu, kriticky přistupuje k mediálním informacím, vyjádří svůj postoj k působení propagandy a reklamy na veřejné mínění a chování lidí, rozpoznává netolerantní, rasistické, xenofobní a extremistické projevy v chování lidí a zaujímá aktivní postoj proti všem projevům lidské nesnášenlivosti.	**9.**	Žák: vysvětlí lidská setkání – přirozené a sociální rozdíly mezi lidmi, rovnost a nerovnost, rovné postavení mužů a žen; uvede znaky vlastenectví a nacionalismu, zná pojem lidská solidarita a možnosti jak pomoci lidem v nouzi; rozumí příčinám a znakům nesnášenlivosti mezi lidmi	Člověk v sociálních vztazích. Lidská solidarita. Nesnášenlivost.	OSV – Sociální rozvoj – Poznávání lidí. MKV – Multikulturalita.

Člověk jako jedinec	Žák: posoudí vliv osobních vlastností na dosahování individuálních i společných cílů, objasní význam vůle při dosahování cílů a překonávání překážek		Žák: objasní osobní rozvoj – životní cíle a plány, adaptace na životní změny; chápe význam motivace, aktivity a vůle při rozhodování o své budoucnosti.	Životní perspektivy.	PROJEKT: recept na spokojený život
Člověk, stát a právo	Žák: uvede příklady institucí a orgánů, které se podílejí na správě obcí, krajů a státu objasní význam právní úpravy důležitých vztahů – vlastnictví, pracovní poměr, manželství. uvede příklady některých smluv upravujících občanskoprávní vztahy – osobní přeprava; koupě, oprava či pronájem věci, diskutuje o příčinách a důsledcích korupčního jednání.		Žák: popíše orgány a instituce státní správu a samosprávu, jejich úkoly, chápe význam a formy voleb do zastupitelstev; chápe důležitost právních vztahů v každodenním životě a závazky z nich vyplývající; rozumí majetkovým, pracovním a rodinným vztahům dle zákonů; vysvětlí pojem korupce jako protiprávního jednání;	Státní správa a samospráva. Na úřadě. Právní ochrana. Občanský zákoník. Pracovní právo. Rodina a zákony	PROJEKT: můj životopis
Člověk, stát a hospodářství	Žák: na příkladech ukáže vhodné využití různých nástrojů hotovostního a bezhotovostního placení, uvede příklady použití debetní a kreditní platební karty, vysvětlí jejich omezení; vysvětlí, jakou funkci plní banky a jaké služby nabízejí, vysvětlí význam úroku placeného a přijatého, uvede nejčastější druhy pojištění a navrhne, kdy je využít, uvede a porovná nejobvyklejší způsoby nakládání s volnými prostředky a způsoby krytí deficitu; popíše vliv inflace na hodnotu peněz, rozlišuje, ze kterých zdrojů pocházejí příjmy státu a do kterých oblastí stát směruje své výdaje, uvede příklady dávek a příspěvků ze státního rozpočtu.		Žák: objasní formy placení; vysvětlí smysl banky a jejich služeb – aktivní a pasivní operace, úročení, daně, pojištění, zná produkty finančního trhu pro investování a pro získávání prostředků.	Peníze a možnosti plateb. Stát a národní hospodářství. Produkty finančního trhu. Státní rozpočet, daně.	
Mezinárodní vztahy, globální svět	Žák: popíše možné důsledky globálních problémů, vyjádří svůj osobní názor.		Žák: vysvětlí pojem globalizace – její důsledky, pojmenuje problémy současného světa.	Důsledky globalizace.	

5.12 Fyzika

Charakteristika vyučovacího předmětu Fyzika

Obsahové, časové a organizační vymezení předmětu

Předmět fyzika je vyučován jako samostatný předmět od 6. do 9. ročníku vždy dvě hodiny týdně, mimo 8. ročník, zde jen 1 hodina týdně.

Vzdělávání v předmětu fyzika:

- směřuje k podpoře hledání a poznávání fyzikálních faktů a jejich vzájemných souvislostí
- vede k rozvíjení a upevňování dovedností objektivně pozorovat a měřit fyzikální vlastnosti a procesy
- vede k vytváření a ověřování hypotéz
- učí žáky zkoumat příčiny přírodních procesů, souvislosti a vztahy mezi nimi
- směřuje k osvojení základních fyzikálních pojmů a odborné terminologie
- podporuje vytváření otevřeného myšlení, kritického myšlení a logického uvažování

Formy a metody práce se užívají podle charakteru učiva a cílů vzdělávání:

- frontální výuka s demonstračními pomůckami
- skupinová práce (s využitím pomůcek, přístrojů a měřidel, pracovních listů, odborné literatury)
- samostatné pozorování
- krátkodobé projekty

Řád učebny fyziky je součástí vybavení učebny, dodržování pravidel je pro každého žáka závazné.

Předmět fyzika úzce souvisí s ostatními předměty vzdělávací oblasti Člověka příroda:

- chemie: jaderné reakce, radioaktivita, skupenství a vlastnosti látek, atomy, atomové teorie
- přírodopis: světelná energie (fotosyntéza), optika (zrak), zvuk (sluch), přenos elektromagnetických signálů, srdce - kardiostimulátor
- zeměpis: magnetické póly Země, kompas, sluneční soustava

Předmětem prolínají průřezová témata:

- rozvíjení kritického myšlení, navrhování způsobů řešení problémů, ochota pomoci a spolupracovat (VDO)
- rozvíjení dovedností a schopností (OSV)
- posuzování obnovitelných a neobnovitelných zdrojů energie, princip výroby elektrické energie, klady a zápory jaderné energetiky (EV)
- komunikace a kooperace, kritické čtení (MV)

Výchovné a vzdělávací strategie pro rozvoj kompetencí žáků

Kompetence k učení

Učitel vede žáky:

- k vyhledávání, třídění a propojování informací
- k používání odborné terminologie
- k samostatnému měření, experimentování a porovnávání získaných informací
- k nalézání souvislostí mezi získanými daty

Kompetence k řešení problémů

Učitel zadává takové úkoly, při kterých se žáci učí využívat základní postupy badatelské práce, tj. nalezení problému, formulace, hledání a zvolení postupu jeho řešení, vyhodnocení získaných dat.

Kompetence komunikativní

Práce ve skupinách je založena na komunikaci mezi žáky, respektování názorů druhých, na diskusi.
Učitel vede žáky k formulování svých myšlenek v písemné i mluvené formě.

Kompetence sociální a personální

Využívání skupinového a inkluzivního vyučování vede žáky ke spolupráci při řešení problémů.
Učitel:

- navozuje situace vedoucí k posílení sebedůvěry žáků, pocitu zodpovědnosti
- učitel vede žáky k ochotě pomoci

Kompetence občanské

Učitel:

- vede žáky k šetrnému využívání elektrické energie, k posuzování efektivity jednotlivých energetických zdrojů
- podněcuje žáky k upřednostňování obnovitelných zdrojů ve svém budoucím životě (např. tepelná čerpadla jako vytápění novostaveb)

Kompetence pracovní

Učitel vede žáky k dodržování a upevňování bezpečného chování při práci s fyzikálními přístroji
a zařízeními.

Kompetence digitální

Učitel:

- vede žáky k využívání digitálních technologií při pozorování fyzikálních jevů
- podporuje využívání digitálních technologií při měření a zpracování naměřených dat

- vede žáky k využívání digitálních záznamů experimentů a vizuálních simulací k popisu a vysvětlení fyzikálních jevů
- učí žáky řešit problémy sběrem a tříděním dat z otevřených zdrojů
- vede žáky k tomu, aby při týmové práci, při řešení problémů a při diskuzi o výsledcích úloh používali efektivně digitální komunikační prostředky, volili k tomu vhodné nástroje (zejména při distančním vzdělávání)
- vede žáky k tomu, aby své vytvořené nebo získané výukové materiály a záznamy o použitých zdrojích ukládali do svého elektronického portfolia k dalšímu využití při vzdělávání

Vysvětlivky použitých zkratek:

OSV	Osobnostní a sociální výchova
VDO	Výchova demokratického občana
EV	Environmentální výchova
MV	Mediální výchova

Vzdělávací obsah vyučovacího předmětu Fyzika

Ročník: 6. – 9.

Téma	Očekávaný výstup z RVP	Ročník	Školní výstupy	Konkrétní učivo	Průřezová témata
Látky a tělesa	Žák: Uvede konkrétní příklady jevů dokazujících, že se částice látek neustále pohybují a vzájemně na sebe působí	**6.**	Žák: rozhodne, které věci jsou z látky pevné, kapalné nebo plynné; nalezne společné a rozdílné vlastnosti kapalin, plynů a pevných látek;	Tělesa a látky. Částicová stavba látek. Vlastnosti pevných, kapalných a plynných látek.	VDO - Občanská společnost a škola (rozvoj formulačních, argumentačních schopností a dovedností). EV – Lidské aktivity a problémy životního prostředí (koloběh vody v přírodě).

Látky a tělesa	Žák: změří vhodně zvolenými měřidly některé důležité fyzikální veličiny, charakterizující látky a tělesa; využívá s porozuměním vztah mezi hustotou, hmotností a objemem při řešení praktických problémů. předpoví, jak se změní délka či objem tělesa při dané změně jeho teploty;		Žák: změří délku předmětu vhodně zvoleným měřidlem, objem tělesa odměrným válcem a hmotnost tělesa na vahách; změří sílu. vzájemně převádí běžně používané jednotky téže veličiny; určí hustotu látky měřením hmotnosti a objemu tělesa, a výpočtem pomocí vztahu $\rho = m : V$, resp. $\rho = m/V$; zjistí hustotu látky v tabulkách; vypočte hmotnost tělesa z jeho objemu a hustoty látky. Uvede příklad změny délky nebo objemu tělesa při změně teploty; vysvětlí princip měření teploty teploměrem; určí rozdíl teplot z naměřených hodnot; převádí údaje o čase v různých jednotkách;	Měření délky. Měření objemu. Měření hmotnosti. Hustota. Měření teploty. Měření času.	EV - Základní podmínky života (globální oteplování Země a jeho důsledky).
Elektromagnetické a světelné děje	Žák: sestaví správně podle schématu elektrický obvod a analyzuje správně schéma reálného obvodu.		Žák: sestaví jednoduchý el. obvod podle schématu; správně používá schematické značky a zakreslí schéma reálného obvodu; určí a pokusem ověří podmínky vedení proudu obvodem; experimentem rozhodne, zda je látka vodič nebo izolant; dodržuje pravidla bezpečnosti práce s elektrickými zařízeními.	Elektrický obvod. vodiče elektrického proudu, elektrické izolanty.	
Vesmír	Žák: objasní (kvalitativně) pomocí poznatků o gravitačních silách pohyb planet kolem Slunce a měsíců planet kolem planet		Žák: popíše, z čeho se skládá sluneční soustava.	Sluneční soustava	

Pohyb těles, síly	Žák: určí v konkrétní jednoduché situaci druhy sil působících na těleso, jejich velikosti, směry a výslednici.		Žák: v konkrétní situaci rozhodne, která dvě tělesa na sebe vzájemně působí silou, a jaký je účinek vzájemného působení; určí gravitační sílu, jakou Země působí na těleso o určité hmotnosti;	Vzájemné působení těles Síla a její měření. Gravitační, elektrická a magnetická síla. Vztah $F_g = mg$ Elektrické vlastnosti látek. Magnetické vlastnosti látek.	
Pohyb těles, síly	Žák: rozhodne, jaký druh pohybu těleso koná vzhledem k jinému tělesu; využívá s porozuměním při řešení problémů a úloh vztah mezi rychlostí, dráhou a časem u rovnoměrného pohybu těles. Rozhodne, jaký druh pohybu těleso koná vzhledem k jinému tělesu; využívá s porozuměním při řešení problémů a úloh vztah mezi rychlostí, dráhou a časem u rovnoměrného pohybu těles.	**7.**	Žák: rozhodne, zda se těleso vzhledem k jinému tělesu pohybuje nebo je v klidu; určí trajektorii konkrétního pohybu tělesa a rozhodne, zda je pohyb přímočarý nebo křivočarý; rozliší rovnoměrný a nerovnoměrný pohyb; určí rychlost rovnoměrného pohybu; velikost rychlosti v dané jednotce vyjádří jinou jednotkou rychlosti; vypočte dráhu rovnoměrného pohybu; z grafu dráhy určí rychlost rovnoměrného pohybu a zjistí, kdy bylo těleso v daném místě, nebo kde bylo v daném čase, vypočte průměrnou rychlost pohybu z daných údajů;	Klid a pohyb tělesa. Popis pohybu (trajektorie, dráha, čas). Druhy pohybu Pohyb rovnoměrný a nerovnoměrný. Rychlost rovnoměrného pohybu. Dráha rovnoměrného pohybu. Průměrná rychlost.	

	Žák: určí v konkrétní jednoduché situaci druhy sil působících na těleso, jejich velikosti, směry a výslednici.		Žák: v konkrétní situaci rozhodne, která dvě tělesa na sebe vzájemně působí silou, a jaký je účinek vzájemného působení; změří velikost síly siloměrem při experimentech; určí gravitační sílu, jakou Země působí na těleso o určité hmotnosti; znázorní sílu graficky; určí výslednici sil působících v jedné přímce; rozhodne, zda dvě síly jsou v rovnováze, odhadne polohu těžiště. V jednoduchých případech kvalitativně předpoví, jaký bude pohyb tělesa nebo jeho změna, když zná sílu nebo výslednici sil, které na těleso působí; zdůvodní, proč je v konkrétní situaci těleso v klidu nebo v pohybu rovnoměrném přímočarém, a určí síly působící na těleso, které jsou přitom v rovnováze; Z pozorování účinků sil na těleso určí v konkrétní jednoduché situaci druhy sil působících na těleso, jejich velikosti, směry a výslednici na příkladech ukáže, že silové působení těles je vždy vzájemné	Gravitační, elektrické a magnetické pole. Znázornění síly. Skládání sil stejného a opačného směru. Rovnováha sil. Těžiště tělesa. Posuvné účinky síly na těleso a jejich souvislost s velikostí působící síly a hmotností tělesa. Setrvání v klidu nebo pohybu. vzájemné působení těles.	
	Žák: určí v konkrétní jednoduché situaci druhy sil působících na těleso, jejich velikosti, směry a výslednici.		Žák: předpoví, jak se změní deformační účinky síly při změně velikosti síly nebo obsahu plochy, na kterou působí; určí tlak vyvolaný silou působící kolmo na určitou plochu; navrhne, jak lze v praktické situaci zvětšit nebo zmenšit tlak.	Tlaková síla. Tlak. $p = F / S$	EV – Lidské aktivity a problémy životního prostředí (škody na silnicích způsobené přetěžováním nákladů automobilů).

	Žák: určí v konkrétní jednoduché situaci druhy sil působících na těleso, jejich velikosti, směry a výslednici.		Žák: porovná třecí síly působící mezi tělesy při různé tlakové síle, drsnosti ploch nebo obsahu stykových ploch; rozhodne, zda v dané situaci je tření užitečné nebo škodlivé, a navrhne vhodný způsob jeho zmenšení nebo zvětšení;	Tření, třecí síla. Měření třecí síly. Třecí síly v praxi.	EV - Lidské aktivity a problémy životního prostředí (snižování ztrát energie zmenšováním odporových sil při pohybu vozidel).
Mechanické vlastnosti tekutin	Žák: využívá poznatky o zákonitostech tlaku v klidných tekutinách pro řešení konkrétních praktických problémů.		Žák: vysvětlí na příkladu z praxe princip hydraulického zařízení; porovná tlaky v různých hloubkách kapaliny, tlaky ve stejné hloubce dvou různých kapalin; použije vztah $\boldsymbol{p = h\rho g}$ při řešení konkrétních problémů. Určí výpočtem velikost vztlakové síly působící na těleso v kapalině; ($\boldsymbol{F_{vz} = V\,\rho_k\,g}$), znázorní síly a jejich výslednici působící na těleso ponořené do kapaliny; porovná atmosférický tlak v různých výškách; uvede příklad prokazující existenci vztlakové síly, která působí na tělesa v plynu (např. v atmosféře).	Přenos tlaku v kapalině (Pascalův zákon). Hydraulická zařízení. Hydrostatický tlak. Vztlaková síla. Archimédův zákon. Atmosférický tlak a jeho měření. Vztlaková síla na tělesa v plynech. Tlak plynu v uzavřené nádobě (přetlak, podtlak) a jeho měření. Potápění, plování, vznášení se těles v kapalině.	

Energie	Žák: využívá s porozuměním vztah mezi výkonem, vykonanou prací a časem	**8.**	Žák: rozhodne, zda se koná práce a které těleso koná práci; určí výkon z práce a času, na příkladech ukáže, že pohybová energie tělesa, jeho polohová energie v gravitačním poli Země nebo polohová energie pružnosti se projevuje schopností tělesa konat práci- porovná pohybové energie těles pomocí rychlosti a hmotnosti těles; popíše vzájemnou přeměnu polohové a pohybové energie tělesa při jeho pohybu v gravitačním poli Země, např. při vyhození míče.	Práce. Výkon. Pohybová a polohová energie. Přeměna polohové a pohybové energie.	
	Žák: zhodnotí výhody a nevýhody využívání různých energetických zdrojů z hlediska vlivu na životní prostředí.		Žák: uvede příklady jevů, které dokazují, že se částice látek neustále pohybují a vzájemně na sebe působí; popíše, jak teplota tělesa souvisí s rychlostí neuspořádaného pohybu částic tělesa; uvede příklady jevů, které to dokládají; objasní vnitřní energii tělesa jako energii, která souvisí s energií částic; uvede praktický příklad změny vnitřní energie tělesa konáním práce; rozlišuje a správně používá pojmy teplo a teplota;	Částicové složení látek. Vnitřní energie. Změna vnitřní energie konáním práce. Teplo. Tepelná výměna prouděním. Tepelné záření. Využití energie slunečního záření. Obnovitelné a neobnovitelné zdroje energie	EV - Lidské aktivity a problémy životního prostředí (šetření energie vhodnou tepelnou izolací domů, volba ekologicky vhodného způsobu vytápění, využití energie slunečního záření k vytápění a k zahřívání vody).
	Žák: zhodnotí výhody a nevýhody využívání různých energetických zdrojů z hlediska vlivu na životní prostředí.		Žák: uvede příklady změn skupenství (tání, tuhnutí, vypařování, varu, kondenzace, z tabulek nalezne teploty tání látek a rozhodne, v jakém skupenství je těleso z dané látky při určité teplotě; navrhne, jak lze zvětšit nebo zmenšit rychlost vypařování kapaliny; předpoví, jak se změní teplota varu při zvětšení nebo zmenšení tlaku nad vroucí kapalinou; vysvětlí vznik mlhy, jinovatky a oblaků;	Změny skupenství látek. Tání a tuhnutí. Vypařování. Var. Kapalnění.	EV - Lidské aktivity a problémy životního prostředí (posoudí využití spalovacích motorů v dopravě z ekologického a ekonomického hlediska).

Elektromagnetické a světelné děje	Žák: rozliší vodič a izolant na základě analýzy jejich vlastností.		Žák: rozhodne, zda se budou dvě elektricky nabitá tělesa přitahovat, či odpuzovat. vysvětlí elektrování těles vzájemným třením a princip uzemnění nabitého tělesa; znázorní siločáry elektrického pole;	Elektrický náboj. Elektrické pole. Elektrování těles třením. Siločáry elektrického pole.	EV - Lidské aktivity a problémy životního prostředí (omezení znečišťování prostředí v odlučovačích popílku).
Elektromagnetické a světelné děje	Žák: sestaví správně podle schématu el. obvod a analyzuje správně schéma reálného obvodu; rozliší stejnosměrný proud od střídavého a změří elektrický proud a napětí, rozliší vodič a izolant na základě analýzy jejich vlastností;	9.	Žák: objasní podstatu elektrického proudu v kovových vodičích a v elektrolytech (jednoduchý model); rozhodne, zda v daném obvodu jsou splněny podmínky vzniku elektrického proudu. změří elektrický proud ampérmetrem; změří elektrické napětí voltmetrem; zvolí k danému spotřebiči vhodný zdroj napětí; předpoví změnu proudu v kovovém vodiči při změně napětí mezi jeho konci;	Elektrický proud v kovech a vodných roztocích solí a kyselin. Měření elektrického proudu. Měření elektrického napětí. Zdroje elektrického napětí. Elektrický odpor. Závislost odporu na vlastnostech vodiče.	EV - Lidské aktivity a problémy životního prostředí (porovná výkony různých domácích elektrických spotřebičů z údajů na jejich štítcích; volba optimálního spotřebiče podle jeho energetické náročnosti z hlediska ekonomického i ekologického).

Elektromagnetické a světelné děje	Žák: využívá prakticky poznatky o působení magnetického pole na magnet a cívku s proudem a o vlivu změny magnetického pole v okolí cívky na vznik indukovaného napětí v ní; rozliší stejnosměrný proud od střídavého a změří el. proud a napětí;	**9.**	Žák: prokáže pokusem existenci magnetického pole kolem cívky s elektrickým proudem a na příkladech z praxe objasní jeho využití v elektromagnetech, vysvětlí princip činnosti stejnosměrného elektromotoru; uvede příklady využití elektromotoru v praxi; předvede pokusem vznik indukovaného proudu v cívce a ukáže, na čem závisí jeho hodnota a směr; objasní vznik střídavého proudu při otáčení magnetu v blízkosti cívky nebo otáčením cívky v magn. poli; zvolí vhodné měřidlo a změří střídavý proud nebo napětí; uvede příklady praktického využití transformace dolů a transformace nahoru; popíše a zdůvodní využití transformátoru v rozvodné elektrické síti	Magnetické pole cívky s proudem. Elektromagnet. Působení magnetického pole na cívku s proudem. Elektromotor. Elektromagnetická indukce. Vznik střídavého proudu. Měření střídavého proudu a střídavého napětí. Transformátory. Rozvodná elektrická síť.	
	Žák: rozliší vodič, izolant a polovodič na základě analýzy jejich vlastností.		Žák: uvede příklady vedení el. proudu v kapalině a v plynu; objasní mechanismus vedení el. proudu v kovech, v elektrolytech, v plynech a v polovodičích, předvede a objasní vznik el. jiskry při elektrování (např. při svlékání svetru); popíše podstatu blesku a objasní způsoby ochrany před bleskem; uvede příklad využití polovodiče	Elektrické vodiče a izolanty. Elektrický proud v kovových vodičích. Elektrický proud v kapalinách. Elektrický proud v plynech. Elektrický proud v polovodičích.	VDO - Občan, občanská společnost a stát (uvažování o problémech v širších souvislostech a ke kritickému myšlení).
Zvukové děje	Žák: rozpozná ve svém okolí zdroje zvuku a kvalitativně analyzuje příhodnost daného prostředí pro šíření zvuku; posoudí možnosti zmenšování vlivu nadměrného hluku na životní prostředí.		Žák: určí ve svém okolí, popř. u některých hudebních nástrojů, co je zdrojem zvuku. Šíření zvuku v daném prostředí.	Zdroje zvuku.	EV - Lidské aktivity a problémy životního prostředí a způsoby ochrany před hlukovým znečištěním prostředí (protihlukové stěny u dálnic). OSV – Sociální rozvoj - Mezilidské vztahy (respektování práv druhých lidí, neobtěžovat je nadměrným hlukem).

Elektromagnetické a světelné děje	Žák: rozliší vodič, izolant a polovodič na základě analýzy jejich vlastností.		Žák: vysvětlí význam uzemnění u domácích spotřebičů, např. u pračky; popíše konkrétní důvody nebezpečí v situacích znázorněných obrázkem nebo popsaných slovně, uvede příklad, jak může vzniknout zkrat v domácnosti; objasní v čem je nebezpečí zkratu a čím mu lze předcházet; vysvětlí, proč je životu nebezpečné dotknout se vodivých částí zdířek zásuvky; řídí se základními pravidly pro bezpečné zacházení s el. zařízeními;	Elektrické spotřebiče v domácnosti. Ochrana před úrazem elektrickým proudem.	
	Žák: využívá zákona o přímočarém šíření světla ve stejnorodém optickém prostředí a zákona o odrazu světla při řešení problémů a úloh, rozhodne ze znalosti rychlosti světla ve dvou různých prostředích, zda se světlo bude lámat ke kolmici či od kolmice a využívá této skutečnosti při analýze průchodu světla čočkami.		Žák: uvede velikost rychlosti světla ve vakuu a porovná ji s velikostí rychlosti světla v jiných prostředích; Objasní, proč na Zemi pozorujeme fáze Měsíce; vysvětlí vznik stínu a vznik zatmění Měsíce a Slunce, uvede příklady využití kulových zrcadel; rozhodne, zda se jedná o lom od kolmice či ke kolmici.	Zdroje světla. Rychlost světla ve vakuu a v různých prostředích. Přímočaré šíření světla. Měsíční fáze, stín, zatmění Měsíce a Slunce. Odraz světla. Zobrazení rovinným, dutým a vypuklým zrcadlem. Lom světla. Úplný odraz světla. Čočky.	
Energie	Žák: zhodnotí výhody a nevýhody využívání různých energetických zdrojů z hlediska vlivu na životní prostředí.		Žák: s využitím poznatků z chemie popíše základní stavební částice atomu; popíše složení jádra atomu; na příkladu objasní, co rozumíme izotopem daného prvku; popíše, jakou látku nazveme nuklidem, popíše řetězovou jadernou reakci a objasní nebezpečí jejího zneužití v jaderných zbraních i možnosti využití v jaderných reaktorech a v jaderných elektrárnách; popíše možnosti ochrany před jaderným zářením;	Atom. Atomová jádra. Izotopy a nuklidy. Radioaktivita. Využití jaderného záření. Řetězová jaderná reakce. Jaderný reaktor. Jaderná energetika. Ochrana před zářením.	MV - Receptivní činnosti - Kritické čtení a vnímání mediálních sdělení.

Vesmír	Žák: objasní (kvalitativně) pomocí poznatků o gravitačních silách pohyb planet kolem Slunce a měsíců planet kolem planet;		Hlavní složky Sluneční soustavy, měsíční fáze	Sluneční soustava	

5.13

Chemie

Charakteristika vyučovacího předmětu Chemie

Obsahové, časové a organizační vymezení předmětu

Předmět chemie se vyučuje jako samostatný předmět v 8. a 9. ročníku po dvou hodinách týdně.

Vzdělávání v předmětu chemie:

- směřuje k podchycení a zájmu o obor
- vede k poznávání základních chemických pojmů a zákonitostí na příkladech směsí, chemických látek a jejich reakcí s využíváním jednoduchých chemických pokusů
- učí řešit problémy a správně jednat v praktických situacích, vysvětlovat a zdůvodňovat chemické jevy
- učí poznatky využívat k rozvíjení správných občanských postojů
- učí získávat a upevňovat dovednosti pracovat podle pravidel bezpečné práce s chemikáliemi a dovednosti poskytnout první pomoc při úrazech s nebezpečnými chemickými látkami.

Formy a metody práce se užívají podle charakteru učiva a cílů vzdělávání:

- frontální výuka je spojována s praktickými cvičeními
- nácviky jednoduchých laboratorních metod a postupů
- práce ve skupinách
- demonstrační pokusy

Rozdělení žáků do skupin, počet skupin a počet žáků ve skupině je omezen vybavením učebny pomůckami. Vždy je kladen důraz na dodržování zásad bezpečné práce v souladu s platnou legislativou. Řád učebny chemie je nedílným vybavením učebny, dodržování uvedených pravidel je pro všechny závazné.

Předmět chemie je spjat s ostatními předměty vzdělávací oblasti Člověk a příroda a částečně s matematikou. Předmětem prolínají průřezová témata, důraz je kladen na spoluzodpovědnost za stav životního prostředí (Environmentální výchova).

Výchovné a vzdělávací strategie pro rozvoj klíčových kompetencí žáků

Kompetence k učení

Učitel:

- vede žáky k systematickému pozorování jako základní formě zjišťování chemických vlastností látek, jejich přeměn a podmínek, za kterých tyto přeměny nastávají, k jejich popisu, hledání souvislostí mezi jevy a jejich vysvětlení
- vede žáky ke správnému používání chemických termínů, symbolů a značek
- dává žákům možnost samostatně nebo ve skupinách formulovat závěry na základě pozorování a pokusů

Kompetence k řešení problémů

Učitel:

- předkládá problémové situace související s učivem chemie
- dává žákům možnost volit různé způsoby řešení
- dává žákům možnost obhajovat svá rozhodnutí
- vede žáky k promýšlení pracovních postupů při praktických cvičeních
- vede žáky k nacházení příkladů chemických dějů z běžné praxe, k vysvětlování jejich chemické podstaty
- klade důraz na aplikaci poznatků v praxi

Kompetence komunikativní

Učitel:

- vede žáky ke správnému užívání chemických symbolů a značek
- podněcuje žáky k argumentaci
- zadává takové úkoly, při kterých mohou žáci vzájemně komunikovat

Kompetence sociální a personální

Učitel:

- zadává úkoly, při kterých mohou žáci spolupracovat
- podněcuje žáky k věcné diskusi
- vytváří situace, při kterých se žáci učí respektovat jiné názory

Kompetence občanské

Učitel:

- společně s žáky respektuje pravidla pro práci s chemickými látkami a řád učebny

- vyžaduje dodržování pravidel slušného chování
- předkládá situace, ve kterých se žáci učí chápat základní ekologické souvislosti a environmentální problémy, respektovat požadavky na kvalitní životní prostředí
- vede žáky k zodpovědnému chování v krizových situacích (přivolat pomoc a poskytnout první pomoc)

Kompetence pracovní

Učitel:

- vede žáky k bezpečnému a účinnému používání materiálů, nástrojů a vybavení
- vyžaduje dodržování vymezených pravidel (z hlediska ochrany svého zdraví i zdraví druhých a ochrany životního prostředí)
- zadává úkoly tak, aby žáci byli schopni využít poznatků v běžné praxi.

Kompetence digitální

Učitel:

- vede žáky ke kritické práci s informacemi, efektivní komunikaci a vzájemné spolupráci v digitálním prostředí;
- vede žáky k tvorbě a úpravám digitálního obsahu v různých formátech a jeho sdílení s vybranými lidmi;
- při spolupráci, komunikaci a sdílení informací v digitálním prostředí klade důraz na etické jednání, ohleduplnost a respekt k ostatním;
- seznamuje žáky s principy bezpečného chování na internetu a vedeme je k tomu, aby při práci s informacemi uplatňovali právní a etické normy spojené s využíváním převzatých zdrojů.

Vzdělávací obsah vyučovacího předmětu Chemie

Ročník: 8. – 9.

Téma	Očekávaný výstup z RVP	Ročník	Školní výstupy	Konkrétní učivo	Průřezová témata
Úvod do chemie		**8.**	Žák: pochopí význam chemie jako přírodní vědy, chemické výrobky nás provázejí každý den, chemické procesy výrazně ovlivňují naše životní prostředí (dále jen ŽP), chemie se zabývá světem látek, jehož jsme součástí, a jejich změn.	Co je chemie? Proč se ji máme učit?	EV - Vztah člověka k prostředí; Lidské aktivity a problémy životního prostředí.

Vlastnosti látek	Žák: urči společné a rozdílné vlastnosti látek. Pracuje bezpečně s vybranými dostupnými a běžně používanými látkami a hodnotí jejich rizikovost, posoudí nebezpečnost vybraných dostupných látek, se kterými zatím pracovat nesmí.		Uvede fyzikální a chemické vlastnosti látek. Rozliší známé látky podle jejich různých vlastností. Rozpozná skupenství látek a jejich změny. Vyhledá v tabulkách u vybraných látek hodnoty hustoty, teploty varu a tání. Uvede zásady bezpečné práce v laboratoři a poskytne první pomoc při úrazu. Žák uvede příklady nebezpečných chemických látek a zásady práce s nimi. Vysvětlí význam H-vět, P-vět a piktogramů a uvede jejich příklady u výrobků, které se běžně prodávají.	Vlastnosti látek: barva, skupenství, rozpustnost, hustota, tepelná a elektrická vodivost. Jak mohou být chemické látky nebezpečné označení chemických látek s nebezpečnými vlastnostmi, bezpečnost práce v chemické laboratoři, první pomoc při úrazu.	
Směsi	Rozlišuje směsi a chemické látky. Vypočítá složení roztoku, připraví roztok daného složení. Navrhne postupy a prakticky provede oddělování složek směsí o známém složení, uvede příklady oddělování složek v praxi.		Žák: Rozliší různorodé a stejnorodé směsi. Rozliší: suspenzi, emulzi, pěnu, dým a aerosol a uvede příklady. Uvede příklad pevné, kapalné a plynné stejnorodé směsi. Chápe pojmy rozpustnost, roztok koncentrovaný, zředěný, nasycený a nenasycený. Umí vypočítat hmotnostní zlomek složek směsí a % koncentraci. Chápe princip, postup a užití v praxi metod oddělování složek směsí - usazování, filtrace, destilace, krystalizace. Umí provést filtraci a destilaci ve školních podmínkách. Umí zvolit vhodný postup k oddělování složek směsí. **Laboratorní práce: filtrace Laboratorní práce: destilace**	Směsi různorodé. Směsi stejnorodé (roztoky). Složení roztoků. Oddělování složek směsí.	
Voda jako směs	Žák: rozliší různé druhy vody a uvede příklady jejich výskytu a použití, uvede příklady znečišťování vody a vzduchu		Žák: Umí vyjmenovat a charakterizovat druhy vod, objasnit problematiku čištění odpadních vod, popsat koloběh vody, molekulu vody, skupenství, teplotu tání a varu vody.	Voda (projekt)	EV - Základní podmínky života.
Částicové složení látek	Žák: používá pojmy atom a molekula ve správných souvislostech. Orientuje se v PSP, rozpozná vybrané kovy a nekovy a usuzuje na jejich vlastnosti.		Používá značky a názvy vybraných chemických prvků. Vysvětlí protonové číslo. Umí vyhledat v PSP názvy prvků k daným značkám, které správně zapíše. Používá pojmy chemická látka, prvek, sloučenina a vazba ve správných souvislostech. Rozliší značku prvku a vzorec sloučeniny. Rozliší periody a skupiny v PSP a vyhledá prvky s podobnými vlastnostmi.	Částicové složení látek. Neviditelné částice hmoty. Chemické prvky a PSP. Chemická vazba, molekuly, chemické sloučeniny. PSP = periodická soustava prvků.	

Vzduch	Žák: uvede příklady znečišťování vzduchu, navrhne prevenci a způsoby likvidace znečištění.		zná procentový obsah hlavních složek vzduchu. Chápe význam vzduchu jako průmyslové suroviny. Zná hlavní znečišťovatele vzduchu.	Složení vzduchu. Znečištění vzduchu.	
Částicové složení látek	Žák: používá pojmy atom a molekula, prvek a sloučenina ve správných souvislostech		Uvede příklady vlastností a využití vybraných prvků (nekovů), rozpozná vybrané nekovy a usuzuje na jejich možné vlastnosti.	Kyslík Vodík Halogeny	
Anorganické sloučeniny (halogenidy, oxidy)	Žák: porovná vlastnosti a použití vybraných prakticky významných halogenidů a oxidů, posoudí vliv významných zástupců těchto látek na životní prostředí, používá pojmy atom a molekula, prvek a sloučenina ve správných souvislostech.		Určí oxidační čísla halogenů v halogenidech. Zapíše z názvu vzorce halogenidů a naopak. Popíše vlastnosti, užití a význam některých halogenidů. Popíše vlastnosti, užití a význam vybraných oxidů. Určí oxidační číslo kyslíku v oxidech. Zapíše z názvu vzorce oxidů a naopak. **Laboratorní práce: příprava kyslíku**	Halogenidy a jejich názvosloví. Oxidy a jejich názvosloví.	Rozšiřující učivo: Zákon zachování hmotnosti
Anorganické sloučeniny (kyseliny a hydroxidy)	Žák: porovná vlastnosti a použití vybraných prakticky významných kyselin a hydroxidů a posoudí vliv vybraných zástupců těchto látek na ŽP. Orientuje se na stupnici pH, změří reakci roztoku univerzálním indikátorovým papírkem a uvede příklady uplatňování neutralizace v praxi.		Žák: popíše vlastnosti a použití vybraných kyselin a hydroxidů, bezpečné ředění jejich koncentrovaných roztoků a první pomoc při zasažení kyselinou nebo hydroxidem. Zapíše z názvu kyselin a hydroxidů vzorce a naopak. Rozliší kyselé a zásadité roztoky pomocí indikátorů pH a změří pH roztoku univerzálním indikátorovým papírkem. Posoudí vliv vybraných kyselin a hydroxidů v odpadech na ŽP. Rozliší reaktanty a produkty neutralizace (obecně). **Laboratorní práce: reakce Zn s HCl**	Nejdůležitější a nejznámější kyseliny a hydroxidy (chlorovodíková, sírová, dusičná, uhličitá, siřičitá, hydroxid amonný, sodný, vápenatý). Názvosloví kyselin a hydroxidů. Měříme kyselost a zásaditost vodných roztoků. Neutralizace.	
Částicové složení látek a chemické prvky	Žák: orientuje se v periodické soustavě chemických prvků, rozpozná vybrané kovy a nekovy a usuzuje na jejich možné vlastnosti.		Žák: uvede příklady vlastností a využití vybraných kovů.	Křemík, germanium, arsen. Měkké kovy (alkalické kovy). Nejpoužívanější kovy na Zemi. Sbírka kovů ve vašem počítači. Kovy budoucnosti.	

Anorganické sloučeniny (Soli)	Žák: porovná vlastnosti a použití vybraných prakticky významných solí a posoudí vliv významných zástupců těchto látek na životní prostředí (dále jen ŽP). Orientuje se v přípravě a využívání různých látek v praxi a jejich vlivech na ŽP a zdraví člověka.		Žák je schopen vymezit chemickou reakci označovanou jako neutralizace, umí obecné reaktanty a produkty neutralizace, je schopen zapsat jednoduchý příklad neutralizace. Umí odvozovat základní soli bezkyslíkatých kyselin, pojmenovat je a zapsat chemickým vzorcem, dokáže posoudit význam chloridu sodného pro život člověka včetně jeho negativního vlivu na lidské zdraví, uvede jeho vlastnosti a použití, dokáže tvořit chemické vzorce a názvy vybraných solí, základních kyslíkatých kyselin, je schopen z chemického vzorce zapsat název vybraných solí a naopak. Umí porovnat názvosloví solí bezkyslíkatých a kyslíkatých kyselin, vymezit společné znaky a rozdíly. Zvládne charakterizovat vybrané soli kyslíkatých kyselin, uvést jejich výskyt v přírodě a využití. Dokáže popsat základní vlastnosti uhličitanu vápenatého, jeho výskyt v přírodě, minerály a horniny, které tvoří, jeho význam a využití. Vyjmenuje některé látky používané jako hnojiva a vysvětlit jejich vliv na růst rostlin. dokáže posoudit kladné a záporné aspekty používání umělých hnojiv. Vyjmenuje skupiny chemických látek, které způsobují eutrofizaci vod, uvede příklad konkrétní sloučeniny pro každou skupinu. Chápe, proč je vhodné používat ekologicky šetrné výrobky, například bezfosfátové prací prášky.	Neutralizace a vznik solí neutralizací (rozšíření a prohloubení učiva 8. ročníku) Proč je moře slané? Jsou názvy solí tak složité? Co mají společného sochaři a zahrádkáři? Proč v létě kvetou rybníky?	
Organické sloučeniny - uhlovodíky	Žák: rozliší nejjednodušší uhlovodíky, uvede jejich zdroje, vlastnosti a použití. Zhodnotí užívání fosilních paliv a vyráběných paliv jako zdrojů energie a uvede příklady produktů průmyslového zpracování ropy.	**9.**	Žák: vysvětlí rozdíl mezi obnovitelnými a neobnovitelnými zdroji energie. Zná pravidla bezpečné práce s topnými plyny. Vyjmenuje hlavní fosilní paliva. Vyhledá a uvede příklady produktů průmyslového zpracování ropy.	Jak vlastně vypadá uhlík? Energie nejen z uhlí. Metan a jeho příbuzní (alkany). Plyny, urychlující zrání ovoce (alkeny, alkiny). Podivné vazby v kruhu (areny). Co vlastně tankujeme do nádrží aut? (ropné produkty).	EV - Lidské aktivity a problémy životního prostředí; Základní podmínky života.

			Žák: vyhledá a uvede příklady havárií způsobených ropou a ropnými produkty. Rozliší nejjednodušší uhlovodíky, uvede jejich vzorce, vlastnosti a užití. Zná pojmy alkan, alken, alkin, arén, oktanové číslo. Chápe rizika automobilismu.	Udusí nás výfukové plyny? (Negativní vliv automobilismu na ŽP).	
Chemické reakce	Žák: rozliší výchozí látky a produkty chemických reakcí, uvede příklady prakticky důležitých chemických reakcí, a zhodnotí jejich využívání, aplikuje poznatky o faktorech ovlivňujících průběh chemických reakcí v praxi a při předcházení jejich nebezpečnému průběhu.		Dokáže rozlišit reakce exotermické a endotermické. Chápe pojmy katalyzátory a inhibitory a význam jejich použití v praxi. Zná veličinu látkové množství, její základní jednotku mol a umí vyjádřit složení roztoku pomocí látkové koncentrace. Uvede faktory ovlivňující rychlost chemických reakcí a dokáže rozpoznat vliv jednotlivých faktorů u konkrétních chemických reakcí, umí vysvětlit pojmy oxidace a redukce, vyčíslit jednoduché redoxní rovnice. Chápe podstatu významných redoxních dějů hoření a koroze. Rozpozná označení hořlavých látek, zná zásady bezpečné manipulace s nimi, postup při hašení požáru, zásady první pomoci při popálení. Umí vysvětlit pojem koroze, uvést způsoby ochrany proti korozi. Chápe podstatu elektrolýzy a dokáže uvést příklady jejího praktického využití. Chápe zákonitosti vyplývající z řady napětí kovů, Umí použít veličiny látkové množství a molární hmotnost, chápe zákon zachování hmotnosti v chemických rovnicích. Chápe důležitost výroby energií a paliv a jejího dopadu na životní prostředí. **<u>Laboratorní práce:</u>** **<u>Elektrolýza roztoku chloridu měďnatého</u>.**	Exotermické a endotermické děje, reakční teplo. Enzymy, katalýza, inhibice, využití katalyzátorů a inhibitorů v praxi. Aktivační energie. Látková koncentrace. Definice rychlosti chemických reakcí. Faktory ovlivňující chemickou reakci. Redoxní děje. Vyčíslování redoxních rovnic. Významné redoxní děje v praxi (hoření a koroze). Elektrolýza (rozklad látek stejnosměrným elektrickým proudem) a její význam v praxi (pokovování, výroba hliníku, elektrolýza solanky). Řada napětí kovů a zákonitosti z této řady. Výroba energií a paliv. ALTERNATIVNÍ ZDROJE ENERGIE - projekt	EV – Lidské aktivity a problémy životního prostředí (hospodářské ztráty způsobené korozí, význam sběru kovových odpadů, dopad výroby energií a paliv na životní prostředí). <u>Rozšiřující učivo:</u> Galvanický článek, akumulátory. Klasifikace chemických reakcí.

Organické sloučeniny - deriváty uhlovodíků	Žák: rozliší vybrané deriváty uhlovodíků, uvede jejich zdroje, vlastnosti a použití.		Žák: dokáže obecně vymezit skupinu látek zvanou deriváty uhlovodíků, zná pojem charakteristická skupina a uhlovodíkový zbytek, umí zařadit derivát podle charakteristické skupiny mezi halogenderiváty, dusíkaté deriváty, jednosytné a vícesytné alkoholy, fenoly, aldehydy, ketony, ethery a karboxylové kyseliny, estery a soli karboxylových kyselin. U jednotlivých skupin derivátů dokáže uvést významné zástupce, jejich vlastnosti (případně jejich výskyt v přírodě a jak se z přírodních zdrojů získávají), dokáže posoudit pozitivní a negativní význam těchto látek pro život člověka a sdělit, kde se s nimi můžeme v běžném životě setkat. Je schopen posoudit rizika spojená s některými z uvedených derivátů a potenciální nebezpečí hrozící člověku.	Uhlovodíky a jejich deriváty. Jednosytné alkoholy. Alkoholické nápoje a lidský organismus. Vícesytné alkoholy. Fenoly. Karboxylové kyseliny.	<u>Rozšiřující učivo:</u> Halogen deriváty uhlovodíků. Dusíkaté deriváty uhlovodíků. Aldehydy, ketony, ethery. Estery, esterifikace. Soli karboxylových kyselin.
Organické sloučeniny - přírodní látky	Žák: uvede příklady zdrojů bílkovin, tuků, sacharidů a vitamínů, vlastnosti a příklady funkcí bílkovin, tuků, sacharidů a vitaminů		Chápe chemickou podstatu, význam a funkci tuků v organismech. Rozliší tuky podle původu, uvede příklady z praxe. Rozliší nasycené a nenasycené tuky a dokáže uvést příklady z praxe, uvede princip a význam ztužování tuků, princip zmýdelnění, dokáže vysvětlit rozdílné vlastnosti mýdel a saponátů a jejich vliv na ŽP. Vysvětlí rozdělení sacharidů (mono-, di-, poly-). Je schopen uvést zdroje, význam, příklady funkcí a použití vybraných sacharidů. Chápe princip trávení bílkovin a princip jejich vzniku v organismu z aminokyselin. Dokáže uvést faktory, které způsobují denaturaci bílkovin a klasifikovat vybrané bílkoviny podle jejich funkce v organismech. Je schopen určit zdroje a význam vybraných vitaminů (A, B, C, D, E, K). **<u>Laboratorní práce: Důkaz sacharidů v přírodních látkách.</u>**	Tuky. Sacharidy. Bílkoviny. Vitaminy.	

Chemie a společnost	Žák: Zhodnotí využívání prvotních a druhotných surovin z hlediska trvale udržitelného rozvoje na Zemi. Orientuje se v přípravě a využívání různých látek v praxi a jejich vlivech na životní prostředí a zdraví člověka. Aplikuje znalosti o principech hašení požárů na řešení modelových situací z praxe.		Na příkladech dokáže význam chemických výrob pro národní hospodářství a pro člověka. Je schopen uvést příklady prvotních a druhotných surovin a zhodnotit je z hlediska udržitelného rozvoje. Umí zhodnotit ekonomický a ekologický význam recyklace odpadů. Je schopen rozlišit plasty od dalších látek, uvést příklady jejich názvů, vlastností, výrob a použití, posoudit vliv používání plastů na životní prostředí, umí rozlišit přírodní a syntetická vlákna a uvést výhody a nevýhody jejich používání. U vybraných chemických výrobků se orientuje v jejich přípravě, využití a vlivu na životní prostředí a zdraví člověka. Umí rozpoznat označení hořlavin, uvést zásady bezpečné manipulace s nimi. Dokáže vysvětlit postup při vzniku požáru a umí poskytnout první pomoc při popálení. Žák je schopen uvést konkrétní příklady látek s nebezpečnými vlastnostmi a způsob jejich označení.	Chemický průmysl v ČR. Příklady významných chemických výrobků: plasty a syntetická vlákna průmyslová hnojiva pesticidy, detergenty, cement, vápno, sádra, léčiva a návykové látky Hořlaviny a jejich třídy nebezpečnosti. Funkce a použití hasicích přístrojů. Chování v mimořádných situacích (požáry).	

5.14 Přírodopis

Charakteristika vyučovacího předmětu Přírodopis

Ročník: 6. – 9.

Obsahové, časové a organizační vymezení předmětu

Předmět přírodopis je vyučován jako samostatný předmět v 6., 7., 8. a 9. ročníku. V 6. - 8. ročníku dvě hodiny týdně, v 9. ročníku jednu hodinu týdně.

Vzdělávání v předmětu přírodopis:

- směřuje k podchycení a rozvíjení zájmu o přírodu a přírodniny
- poskytuje žákům prostředky a metody pro hlubší porozumění přírodním faktům
- umožňuje poznat přírodu jako systém, jehož součásti jsou vzájemně propojeny, působí na sebe a ovlivňují se
- podporuje vytváření otevřeného myšlení, kritického myšlení a logického uvažování
- učí aplikovat přírodovědné poznatky v praktickém životě
- vede k chápání podstatných souvislostí mezi stavem přírody a lidskou činností, závislosti člověka na přírodních zdrojích, včetně možných ohrožení plynoucích z přírodních procesů, z lidské činnosti a zásahů člověka do přírody
- seznamuje žáka se stavbou živých organismů

Formy a metody práce se užívají podle charakteru učiva a cílů vzdělávání:

- frontální výuka s demonstračními pomůckami
- skupinová práce (s využitím přírodnin, pracovních listů, odborné literatury)
- přírodovědné vycházky s pozorováním
- krátkodobé projekty

Řád učebny přírodopisu je součástí vybavení učebny, dodržování pravidel je pro každého žáka závazné.

Předmět **přírodopis** úzce souvisí s ostatními předměty vzdělávací oblasti **Člověka příroda:**

- chemie: ochrana životního prostředí – chemické znečištění, chemické vlastnosti minerálů a hornin, herbicidy, pesticidy, insekticidy
- fyzika: fotosyntéza, světelná energie, sluch, zrak
- zeměpis: rozšíření živočichů a rostlin, výskyt, biotopy, CHKO, Národní parky

Předmětem prolínají **průřezová témata**:

- evoluce lidského chování, zvířecí a lidské komunikace, seberegulující jednání (OSV)
- porozumění souvislostem v biosféře, vztahům člověka a prostředí a důsledkům lidských činností na prostředí, zachování biologické rovnováhy (EV)
- vzájemné respektování (MKV)

Výchovné a vzdělávací strategie pro rozvoj kompetencí žáků

Kompetence k učení

Učitel vede žáky:

- k vyhledávání, třídění a propojování informací
- ke správnému používání odborné terminologie
- k samostatnému pozorování a porovnávání získaných informací
- k nalézání souvislostí
- k hledání odpovědí na otázky o průběhu a příčinách přírodních procesů, které mají vliv na ochranu zdraví, životního prostředí a majetku.

Kompetence k řešení problémů

Učitel

- zadává úkoly způsobem, který umožňuje více postupů
- zařazuje metody, při kterých žáci sami navrhují řešení, docházejí k závěrům a vyhodnocují získaná fakta.

Kompetence komunikativní

Učitel

- práce ve skupinách je založena na komunikaci mezi žáky, respektování názorů druhých, na diskusi
- vede žáky k formulování svých myšlenek v písemné i mluvené formě
- umožňuje prezentaci práce žáků, žáci mají možnost sami zhodnotit výsledky své práce a reagovat na hodnocení ostatních, argumentovat, přijmout kritiku.

Kompetence sociální a personální

- využívání skupinového vyučování vede žáky ke spolupráci při řešení problémů
- učitel navozuje situace vedoucí k posílení sebedůvěry žáků, pocitu zodpovědnosti

Kompetence občanské

Učitel

- vyžaduje dodržování pravidel slušného chování

- vede žáky k pochopení práv a povinností v souvislosti s ochranou životního prostředí, ochranou vlastního zdraví i zdraví svých blízkých

Kompetence pracovní

Učitel

- vede žáky k dodržování bezpečnostních a hygienických pravidel při práci s mikroskopickými preparáty a s živými přírodninami
- zadává úkoly tak, aby měli žáci možnost si práci sami organizovat, navrhnout postup a časový rozvrh.

Kompetence digitální

Učitel

- vede žáky ke kritickému vyhledávání informací o pozorovaných a zkoumaných organismech a k porovnávání vyhledaných informací
- rozvíjí dovednost žáků analyzovat a vyhodnocovat informace a vyvozovat z nich odpovídající závěry
- vede žáky k tvorbě a úpravám digitálního obsahu v různých formátech a jeho sdílení s vybranými lidmi
- při spolupráci, komunikaci a sdílení informací v digitálním prostředí klade důraz na etické jednání spojené s využíváním převzatých zdrojů

Vzdělávací obsah vyučovacího předmětu Přírodopis

Ročník: 6. – 9.

Téma	Očekávaný výstup z RVP	Ročník	Školní výstupy	Konkrétní učivo	Průřezová témata
Obecná biologie a genetika	Žák: rozliší základní projevy a podmínky života; orientuje se v daném přehledu vývoje organismů;	**6.**	Žák: uvede příklady rozmanitosti přírody (živá, neživá); objasní názory na vznik a vývoj života; seznámí se s evoluční teorií Ch. Darwina; vysvětlí význam Slunce pro fotosyntézu;	**Uspořádání živého světa**	EV - Základní podmínky života (rozmanitost přírody, probudit citový vztah).

Obecná biologie a genetika, biologie rostlin, biologie živočichů, praktické poznávání přírody	Žák: aplikuje praktické metody poznávání přírody; Odvodí na základě pozorování uspořádání rostlinného těla, uvede na příkladech z běžného života význam virů a bakterií v přírodě i pro člověka. rozlišuje a porovná jednotlivé skupiny živočichů, určuje vybrané živočichy, zařazuje je do hlavních taxonomických skupin		Žák: nakreslí rostlinnou a živočišnou buňku; získá zručnost při práci s mikroskopem a lupou; připraví jednoduchý mikroskopický preparát; vysvětlí rozdíl mezi nebuněčným, jednobuněčným a mnohobuněčným organismem, uvede příklady; vymezí základní projevy a podmínky života, uvede jejich význam; -pochopí rozdíl mezi dýcháním a fotosyntézou; porovná podmínky pro život rostlin a živočichů; pochopí rozdíl mezi bakterií a virem; uvede na příkladech význam virů a bakterií; uvědomí si nebezpečí virové a bakteriální nákazy, chápe důležitost prevence;	**Buňka** **Třídění organismů.** **Nebuněčnost, jednobuněčnost, mnohobuněčnost.** **Projevy života:** **fotosyntéza, dýchání, výživa, růst, rozmnožování, dráždivost, vývin.** **Viry a bakterie.** **<u>Laboratorní práce</u>**	
Základy ekologie	Žák: vysvětlí podstatu jednoduchých potravních řetězců v různých ekosystémech a zhodnotí jejich význam; uvede příklady kladných i záporných vlivů člověka na životní prostředí;		Žák: na příkladech řas, kvasinek a prvoků vysvětlí pojmy producent, konzument, reducent; pochopí nezbytnost jednotlivých složek v potravním řetězci; sestaví jednoduchý potravní řetězec; uvědomí si význam jednotlivých ekosystémů pro člověka a přírodu;	**Jednobuněčné organismy:** **rostliny, houby, živočichové.** **Ekosystém, ochrana přírody.**	
Obecná biologie a genetika, biologie hub, biologie živočichů, biologie rostlin	Žák: odvodí na základě pozorování uspořádání rostlinného těla od buňky přes pletiva až k jednotlivým orgánům;		Žák: vysvětlí rozdíl mezi stélkou a tělem vyšších rostlin; zná význam řas a vybrané zástupce.	**Mnohobuněčné rostliny.** **Nižší rostliny.**	
	Žák: rozpozná naše nejznámější jedlé a jedovaté houby s plodnicemi a		Žák: popíše jednotlivé části hub bez plodnic a s plodnicemi; zná význam hub v přírodě i pro člověka,	**Houby.** **Lišejníky.**	

	porovná je podle charakteristických znaků;		pozná (i s pomocí atlasu) naše nejznámější jedlé a jedovaté houby; uvědomuje si nebezpečí jedovatých hub; ovládá první pomoc při otravě houbami; vyjmenuje zásady sběru a zpracování hub; význam a výskyt lišejníků		
	Žák: porovná základní vnější a vnitřní stavbu vybraných živočichů a vysvětlí funkci jednotlivých orgánů; rozlišuje a porovná jednotlivé skupiny, určuje vybrané živočichy, zařazuje je do hlavních taxonomických skupin; vysvětlí podstatu pohlavního a nepohlavního rozmnožování a jeho význam z hlediska dědičnosti; odvodí na základě pozorování základní projevy chování živočichů v přírodě, na příkladech objasní jejich způsob života a přizpůsobení danému prostředí; zhodnotí význam živočichů v přírodě i pro člověka; uplatňuje zásady bezpečného chování ve styku se živočichy.		Žák: popíše vnitřní a vnější stavbu živočichů za použití osvojené odborné terminologie; vysvětlí funkci jednotlivých orgánů; rozlišuje vnitřní a vnější parazity (je obeznámen se základními hygienickými pravidly); popíše tělo žížaly a vysvětlí funkce jednotlivých orgánů; vysvětlí význam žížaly v přírodě. Podle charakteristických znaků rozlišuje plže, mlže, hlavonožce; pochopí vývojové zdokonalení stavby těla; rozlišuje vodní a suchozemské druhy, pozná vybrané zástupce (hlemýžď, páskovka, škeble, srdcovka, sépie); zná jejich význam a postavení v přírodě; dokáže popsat vnější i vnitřní stavbu těla členovců; rozlišuje jednotlivé třídy členovců podle charakteristických znaků; uvede nejznámější zástupce jednotlivých tříd; dokáže popsat tělo včely medonosné jako modelový příklad hmyzu; rozlišuje proměnu dokonalou a nedokonalou; orientuje se v nejznámějších řádech hmyzu a pozná vybrané zástupce; zhodnotí pozitivní i negativní význam hospodářských a epidemiologických druhů hmyzu; dokáže popsat vnější i vnitřní stavbu těla členovců;	**Mnohobuněční živočichové.** **Nižší živočichové (bezobratlí).** **Žahavci.** **Ploštěnci.** **Hlísti.** **Kroužkovci.** **Měkkýši.** **Členovci.** **Pavoukovci.** **Korýši.** **Hmyz.**	

Biologie živočichů, základy ekologie, praktické poznávání přírody	Žák: porovná základní vnější a vnitřní stavbu vybraných živočichů a vysvětlí funkci jednotlivých orgánů; rozlišuje a porovná jednotlivé skupiny živočichů, určuje vybrané živočichy, zařazuje je do hlavních taxonomických skupin; odvodí na základě pozorování základní projevy chování živočichů v přírodě, na příkladech objasní jejich způsob života a přizpůsobení danému prostředí;	**7.**	Žák: porovná vnitřní a vnější stavbu živočichů za použití osvojené odborné terminologie a vysvětlí funkci jednotlivých orgánů; dokáže rozdělit zástupce do jednotlivých tříd a chápe vývojové zdokonalování; vysvětlí přizpůsobení živočichů danému prostředí. Žák: pozná vybrané zástupce ryb; rozumí postavení ryb v potravním řetězci, významu ryb v potravě člověka; pozná vybrané zástupce obojživelníků; vysvětlí přizpůsobení obojživelníků vodnímu prostředí; pozná vybrané zástupce plazů; seznámí se s exotickými druhy plazů a možností jejich chovu v teráriích; zná význam plazů v potravním řetězci;	**Třídění organismů** **Strunatci:** **podkmen obratlovci.** **Třídy:** **kruhoústí,** **paryby,** **ryby,** **obojživelníci,** **plazi.**	
	Žák: zhodnotí význam živočichů v přírodě i pro člověka; uplatňuje zásady bezpečného chování ve styku se živočichy;				
	Žák: uvede příklady výskytu organismů v určitém prostředí a vztahy mezi nimi; vysvětlí podstatu jednoduchých potravních řetězců v různých ekosystémech a zhodnotí jejich význam;		Žák: chápe vývojové zdokonalení stavby těla ptáků, jejich přizpůsobení k letu; pozná vybrané zástupce a dokáže je podle znaků rozdělit do nejznámějších řádů (pěvci, dravci,…); přizpůsobení prostředí. zná zástupce tažných a přezimujících ptáků;	**Ptáci.**	
	Žák: uvede příklady kladných a záporných vlivů člověka na životní prostředí; aplikuje praktické metody poznávání přírody;				

Biologie rostlin	Žák: odvodí na základě pozorování uspořádání rostlinného těla od buňky přes pletiva až k jednotlivým orgánům; vysvětlí princip základních rostlinných fyziologických procesů a jejich využití při pěstování rostlin;		Žák: vysvětlí vývoj rostlin; dokáže rozlišit nižší a vyšší rostlinu; zná příklady výtrusných rostlin; vybrané zástupce rozlišuje na mechorosty a kapraďorosty; vysvětlí význam výtrusných rostlin v přírodě; vysvětlí rozdíl mezi výtrusnými a semennými rostlinami;	**Vývoj rostlin, přechod rostlin na souš.** **Vyšší rostliny:** **Mechorosty** **Kapraďorosty**	EV – Ekosystémy (rostliny – producenti, potravní řetězec, význam lesa, ochrana lesů).
	Žák: rozlišuje základní systematické skupiny rostlin a určuje jejich význačné zástupce pomocí klíčů a atlasů;		Žák: podle charakteristických znaků rozlišuje hlavní zástupce nahosemenných rostlin; zná význam lesa a způsoby jeho ochrany; vysvětlí funkce jednotlivých částí rostlinného těla (kořen, stonek, list, květ, plod); vysvětlí rozdíl mezi nahosemennou a krytosemennou rostlinou a uvede konkrétní příklady; rozliší podle morfologických znaků základní čeledi rostlin; zná významné zástupce jednotlivých skupin;	**Nahosemenné rostliny.** **Ekosystém les.** **Stavba rostlinného těla.** **Krytosemenné rostliny.** **Ekosystém louka.**	
Biologie živočichů	Žák: porovná základní vnější a vnitřní stavbu vybraných živočichů a vysvětlí funkci jednotlivých orgánů; rozlišuje a porovná jednotlivé skupiny živočichů, určuje vybrané živočichy, zařazuje je do hlavních taxonomických skupin; odvodí na základě pozorování základní projevy chování živočichů v přírodě, na příkladech objasní jejich způsob života a přizpůsobení danému prostředí; zhodnotí význam živočichů v přírodě i pro člověka; uplatňuje zásady bezpečného chování ve styku se živočichy.	**8.**	Žák: popíše stavbu těla savců podle charakteristických znaků, rozlišuje základní řády; savců a správně roztřídí vybrané zástupce; vysvětlí přizpůsobení savců prostředí a způsobu života; pozná vybrané zástupce; zná význam těchto živočichů v přírodě i pro jejich postavení v ekosystému.	**Savci**	

Obecná biologie a genetika, biologie člověka	Žák: určí polohu a objasní stavbu a funkci orgánů a orgánových soustav lidského těla, vysvětlí jejich vztahy; orientuje se v základních vývojových stupních fylogeneze člověka; objasní vznik a vývin nového jedince od početí až do stáří; rozlišuje příčiny, případně příznaky běžných nemocí a uplatňuje zásady jejich prevence a léčby; vysvětlí podstatu pohlavního a nepohlavního rozmnožování a jeho význam z hlediska dědičnosti; uvede příklady dědičnosti v praktickém životě;		Žák: zařadí člověka do systému živočišné říše; vysvětlí vývoj člověka; zná lidské rasy a jejich charakteristické znaky; vysvětlí pojmy: buňka, tkáň, orgán, orgánová soustava, organismus ; zná význam soustav tvořící oporu a tvar těla a umožňující pohyb; dovede pojmenovat základní kosti a svaly; dovede vysvětlit, jak tělo získává energii; pojmenuje a popíše části trávicí soustavy a zná jejich funkci; pojmenuje a popíše části dýchací soustavy; vysvětlí činnost dýchací soustavy v práci a při zátěži.	**Vývoj člověka - buňky, tkáně, orgány.** **Soustava opěrná a svalová.** **Metabolismus.** **Trávicí soustava.** **Dýchací soustava.**	MKV - Etnický původ (rasy, národnostní menšiny); MKV - Kulturní diference (tolerance k odlišnostem). OSV – Osobnostní rozvoj – Sebepoznání a sebepojetí.
			Žák: zná složení krve a funkci jednotlivých částí krve popíše stavbu srdce a druhy cév; vysvětlí činnost srdce a celé oběhové soustavy; popíše stavbu a funkci vylučovací soustavy; zná význam a stavbu kůže, popíše stavbu nervové soustavy a její činnost; popíše stavbu a funkci zrakového, sluchového a rovnovážného ústrojí; zná nejdůležitější hormony lidského těla a jejich vliv na řízení lidského organismu; popíše stavbu a funkci mužské a ženské pohlavní soustavy; vysvětlí způsob oplození; zná nebezpečí přenosu pohlavních chorob- antikoncepce (druhy); popíše jednotlivé etapy života; uvědomuje si příčiny nemocí a úrazů, zná jejich prevenci a zásady první pomoci; vysvětlí pojem epidemie; rozlišuje návykové látky a jejich nebezpečí; vysvětlí podstatu dědičnosti a proměnlivosti organismů; uvědomuje si význam genetiky;	**Tělní tekutiny.** **Oběhová soustava.** **Vylučovací soustava.** **Kožní soustava.** **Nervová soustava.** **Smyslové orgány.** **Žlázy s vnitřní sekrecí.** **Rozmnožování.** **Pohlavní soustava.** **Vývin jedince.** **Člověk a zdraví.** **První pomoc.** **Genetika.**	Do předmětu byla včleněna část učiva předmětu Výchova ke zdraví.

Neživá příroda	Žák: rozpozná podle charakteristických vlastností vybrané nerosty s použitím určovacích pomůcek;	**9.**	Žák: vysvětlí teorii vzniku Země; Žák: orientuje se ve stupnici tvrdosti; rozpozná vybrané nerosty; zná význam některých důležitých nerostů;	**Země – vznik a stavba.** **Nerosty – vznik, vlastnosti, třídění, praktický význam, určování.**	
Neživá příroda	Žák: rozpozná podle charakteristických vlastností vybrané horniny s použitím určovacích pomůcek;		Žák: rozlišuje horniny vyvřelé, usazené a přeměněné; popíše způsob vzniku hornin, zná význam a použití důležitých hornin;	**Horniny – vznik, vlastnosti, třídění, praktický význam, určování.**	
Neživá příroda	Žák: rozlišuje důsledky vnitřních a vnějších geologických dějů, včetně geologického oběhu hornin i oběhu vody		Žák: rozlišuje důsledky vnitřních a vnějších geologických dějů; uvede konkrétní příklad vnitřních a vnějších geologických dějů; popíše druhy zvětrávání, zná složení půdy; uvědomuje si význam půdy pro výživu rostlin.	**Geologické děje:** **vnitřní-vnější.** **Pedologie.**	
Neživá příroda	Žák: uvede význam vlivu podnebí a počasí na rozvoj různých ekosystémů; charakterizuje mimořádné události způsobené výkyvy počasí a dalšími přírodními jevy, jejich doprovodné jevy a možné dopady i ochranu před nimi;		Žák: popíše teorii o vzniku a vývoji života na Zemi; uvědomuje si vliv podnebí a počasí na život – význam vody a teploty prostředí pro život; popíše ochranu a využití přírodních zdrojů, význam ovzduší pro život, vlivy znečištěného ovzduší a klimatických změn na živé organismy a na člověka; uvádí mimořádné události způsobené přírodními vlivy a ochranu před nimi; popíše vývoj zemské kůry a organismů na Zemi – geologické změny, vznik života, výskyt typických organismů a jejich přizpůsobování prostředí.	**Vznik a vývoj života na Zemi.** **Vývoj Země.**	

Základy ekologie	Žák: uvede příklady výskytu organismů v určitém prostředí a vztahy mezi nimi		Žák: orientuje se v základních ekologických pojmech, rozlišuje živé a neživé složky životního prostředí.	**Ekologie.**	EV – Lidské aktivity a problémy životního prostředí (aktivní přístup k ochraně životního prostředí, principy neudržitelného rozvoje.
Základy ekologie	Žák: na příkladu objasní základní princip existence živých a neživých složek ekosystému; uvede příklady kladných i záporných vlivů člověka na životní prostředí		Žák: uvede příklad potravního řetězce a vysvětlí důsledky oslabení jednoho článku řetězce; vysvětlí vzájemné vztahy mezi organismy; uvede příklady kladných a záporných vlivů člověka na životní prostředí a jejich důsledky pro rovnováhu ekosystémů; orientuje se v globálních problémech Země; rozlišuje obnovitelné a neobnovitelné zdroje energie, uvede příklady chráněných území v ČR.	**Člověk a životní prostředí.**	EV – Vztah člověka k prostředí (spolupráce v otázkách životního prostředí a udržitelného rozvoje, ochrana přírodního a kulturního bohatství).

5.15 Zeměpis

Charakteristika vyučovacího předmětu Zeměpis

Ročník: 6. – 9.

Obsahové, časové a organizační vymezení předmětu

Předmět Zeměpis je vyučován jako samostatný předmět v 6., 7., 8. a 9. ročníku. V 6., 7. a 9. ročníku mu jsou vyhrazeny dvě hodiny týdně, v 8. ročníku jedna hodinu týdně.

Zeměpis se vyučuje v odborné učebně. Řád učebny zeměpisu je nedílnou součástí učebny, dodržování uvedených pravidel je pro každého žáka závazné.

Vzdělávání v předmětu zeměpis směřuje k:

- získávání a rozvíjení orientace v geografickém prostředí, osvojování hlavních geografických objektů, jevů, pojmů a používání poznávacích metod
- získávání a rozvíjení dovedností pracovat se zdroji geografických informací
- respektování přírodních hodnot, lidských výtvorů a k podpoře ochrany životního prostředí
- rozvoji trvalého zájmu o poznávání vlastní země a regionů světa jako nedílné součásti životního způsobu moderního člověka

- rozvíjení kritického myšlení a logického uvažování
- aplikování geografických poznatků v praktickém životě

Formy a metody práce podle charakteru učiva a cílů vzdělávání:

- frontální výuka s demonstračními pomůckami, obrazovým materiálem
- skupinová práce (s využitím map, pracovních listů, odborné literatury, časopisů, internetu)
- zeměpisné vycházky s pozorováním
- projekty

Předmět **Zeměpis** úzce souvisí s ostatními předměty vzdělávací oblasti **Člověka příroda:**

- chemie: znečištění atmosféry, hydrosféry, biosféry,…
- fyzika: sluneční soustava, vesmír, …
- přírodopis: rozšíření živočichů a rostlin, biotopy, chráněné krajinné oblasti, národní parky...

Mezipředmětové vztahy jsou aplikovány i na předměty z ostatních vzdělávacích oblastí:

- matematika: měřítko mapy, převody jednotek, práce s grafy, diagramy, …
- ICT: zdroj aktuálních informací a jejich zpracování
- dějepis: kultura národů, historie států,…

Předmětem prolínají **průřezová témata**:

- VDO: principy demokracie jako formy vlády a způsobu rozhodování
- OSV: rozvoj schopností poznávání
- EV: lidské aktivity a problémy životního prostředí; vztah člověka k prostředí
- MV: interpretace vztahu mediálních sdělení a reality
- EGS: Evropa a svět nás zajímá; objevujeme Evropu a svět; jsme Evropané

Výchovné a vzdělávací strategie pro rozvoj klíčových kompetencí žáků

Kompetence k učení

Žáci

- vybírají a využívají vhodné způsoby a metody pro efektivní učení, propojují získané poznatky do širších celků, nalézají souvislosti
- získané poznatky kriticky posuzují, porovnávají a formulují závěry
- poznávají smysl a cíl učení, mají pozitivní vztah k učení

Učitel vede žáky:

- k vyhledávání, shromažďování, třídění, porovnávání informací
- k používání odborné terminologie
- k nalézání souvislostí mezi získanými poznatky a využití v praxi
- k využívání vlastních zkušeností a poznatků z jiných předmětů

Kompetence komunikativní

Žáci

- formulují a vyjadřují své myšlenky a názory v logickém sledu, vyjadřují se souvisle a kultivovaně v písemném i ústním projevu
- se učí naslouchat promluvám druhých lidí, vhodně na ně reagují

Učitel vede žáky:

- ke komunikaci mezi sebou a učitelem a k dodržování předem stanovených pravidel vzájemné komunikace
- k naslouchání a respektování názorů druhých
- k interpretaci či prezentaci různých textů, obrazových materiálů, grafů a jiných forem záznamů v písemné i mluvené podobě

Kompetence k řešení problémů

Žáci

- jsou schopni pochopit problém, vyhledat k němu vhodné informace, diskutovat o možnostech řešení
- se učí myslet kriticky, jsou schopni hájit svá rozhodnutí

Učitel vede žáky:

- k vyhledávání a kombinování informací z různých informačních zdrojů
- k využívání metod, při kterých docházejí k objevům, řešením a závěrům sami žáci
- k argumentaci, k diskusi na dané téma, k obhajování svých výroků
- k odpovědím na otevřené otázky
- k práci s chybou

Kompetence sociální a personální

Žáci spolupracují ve skupinách na základě vytvořených pravidel, upevňují dobré mezilidské vztahy, pomáhají si a jsou schopni o pomoc požádat, učí se vzájemnému naslouchání

Učitel vede žáky:

- k využívání skupinového a inkluzivního vyučování
- k utváření pocitu zodpovědnosti za svá jednání

- k ochotě pomoci a o pomoc požádat
- k spoluúčasti na vytváření kritérií hodnocení a k následnému hodnocení svých výsledků
- k dodržování dohodnuté kvality, postupů, termínů
- k občanské odpovědnosti za vytváření podmínek pro udržitelný rozvoj v lokálním a globálním měřítku

Kompetence občanské

Žáci

- respektují názory druhých, uvědomují si svá práva a povinnosti ve škole i mimo školu
- se rozhodují zodpovědně podle dané situace
- chápou základní environmentální problémy, respektují požadavky na kvalitní životní prostředí, jednají v zájmu trvale udržitelného rozvoje

Učitel vede žáky:

- k dodržování pravidel slušného chování
- k pochopení práv a povinností v souvislosti s principem trvale udržitelného rozvoje
- k tomu, aby brali ohled na druhé
- k vytváření osobních představ o geografickém a životním prostředí

Kompetence pracovní

Žáci

- jsou seznámeni s pravidly bezpečného chování v terénu
- jsou vedeni k efektivní práci

Učitel vede žáky:

- k dodržování pravidel bezpečného chování v terénu
- k vyhledávání a využívání různých zdrojů informací.

Kompetence digitální

Učitel:

- vede žáky k volbě a účelnému využívání vhodných digitálních technologií při činnostech s digitalizovanými geoinformačními zdroji, prameny a programy;
- seznamuje žáky s různými možnostmi, jak komunikovat činnosti a výsledky práce s digitalizovanými geografickými reáliemi;
- klade důraz na bezpečnou a efektivní komunikaci žáků a na jejich odpovědné chování a jednání v digitálním světě.

Vzdělávací obsah vyučovacího předmětu Zeměpis

Ročník: 6. – 9.

Téma	Očekávaný výstup z RVP	Ročník	Školní výstupy	Konkrétní učivo	Průřezová témata
Přírodní obraz Země	Žák: prokáže na konkrétních příkladech tvar planety Země, zhodnotí důsledky pohybů Země na život lidí a organismů	**6.**	Žák: objasní postavení Slunce ve vesmíru a popíše planetární systém a tělesa sluneční soustavy; charakterizuje polohu, povrch, pohyby Měsíce, jednotlivé fáze Měsíce; aplikuje poznatky o vesmíru a o sluneční soustavě v pohledu na zemské těleso, rozumí pojmům: planeta, hvězda, planetky, měsíce, meteorická tělesa, komety, Galaxie, cizí galaxie. Používá v praktických příkladech znalosti o kulatosti planety Země; orientuje se v přírodě podle Slunce, hodnotí důsledky otáčení Země kolem vlastní osy, oběhu Země kolem Slunce pro praktický život na Zemi; vysvětlí délku trvání dnů a nocí na Zemi a pravidelné střídání ročních období, vysvětlí podstatu polárního dne a noci; dokáže v praxi využít znalosti o jarní a podzimní rovnodennosti, zimním a letním slunovratu v praxi; používá glóbus jako zmenšený a zjednodušený model planety Země k demonstraci rozmístění oceánů, kontinentů a základních tvarů zemského povrchu.	Postavení Země ve vesmíru. Tvar a pohyby planety Země. Země jako vesmírné těleso – tvar, velikost a pohyby Země, střídání dne a noci, střídání ročních období, světový čas, časová pásma, pásmový čas, datová hranice, smluvený čas, Glóbus, měřítko glóbu;	EGS: Objevujeme Evropu a svět
Geografické informace, zdroje dat, kartografie a topografie	Žák: organizuje a přiměřeně hodnotí geografické informace a zdroje dat z dostupných kartografických produktů a elaborátů, z grafů, diagramů, statistických a dalších informačních zdrojů.		Žák: používá různé druhy plánů a map, umí je orientovat, přepočítávat vzdálenosti podle různých měřítek; seznámí se se znázorněním výškopisu a polohopisu na mapách; prokáže aktivní znalost smluvených značek, vrstevnic, výškových kót, nadmořské výšky, hloubnic; vyhledá potřebné informace v mapových atlasech; orientuje se v jejich obsahu a rejstřících;	Různé druhy plánů a map, jejich měřítko. Obsah a grafika map, barvy, výškopis, polohopis a vysvětlivky (mapový klíč). Orientace plánu a mapy vzhledem ke světovým stranám. Přepočet vzdáleností. Práce s atlasem.	
Terénní geografická výuka, praxe a aplikace	Žák: používá s porozuměním základní geografickou, topografickou a kartografickou terminologii;		Žák: používá zeměpisnou síť a s pomocí zeměpisných souřadnic určuje na globusu i mapě absolutní (geografickou) polohu jednotlivých lokalit na Zemi; vysvětlí příčiny rozdílného času jednotlivých míst na Zemi,	Poledníky. Rovnoběžky. Zeměpisné souřadnice. Zeměpisná síť. Určování absolutní (matematické) geografické polohy. Určování časových pásem. Určování	

	ovládá základy praktické topografie a orientace v terénu, aplikuje v terénu praktické postupy při pozorování, zobrazování a hodnocení krajiny; aplikuje v praxi zásady bezpečného pohybu a pobytu v krajině, uplatňuje v modelových situacích zásady bezpečného chování a jednání při mimořádných událostech.		pochopí účel časových pásem a úlohu hlavního a 180. poledníku pro určování času na Zemi; dokáže stanovit místní čas; rozumí pojmům poledník, místní poledník, hlavní poledník, rovnoběžka, zemský rovník, zeměpisná síť, nadhlavník, obratníky, polární kruh, datová mez; je akceschopný při mimořádných událostech.	časových pásem. Ochrana člověka při ohrožení zdraví a života – živelní pohromy; opatření, chování a jednání při nebezpečí živelních pohrom v modelových situacích.	
Přírodní obraz Země	Žák: rozlišuje a porovnává složky a prvky přírodní sféry, jejich vzájemnou souvislost a podmíněnost, rozeznává, pojmenuje a klasifikuje tvary zemského povrchu; porovná působení vnitřních a vnějších procesů v přírodní sféře a jejich vliv na přírodu a na lidskou společnost.		Žák: vysvětlí pojem krajinná sféra; orientuje se v objektech, jevech a procesech v jednotlivých složkách přírodní sféry; objasní stavbu zemského tělesa, dna oceánů; s porozuměním pracuje s pojmy: počasí, podnebí, meteorologické prvky, celkový oběh vzduchu v atmosféře. Vymezí a vyhledá na mapách různé podnebné pásy a porovnává je; pozoruje, zaznamenává a vyhodnocuje počasí v místě svého bydliště; seznámí se s rozložením vody na Zemi; Porozumí a vyhledá na mapách pojmy: oceán, moře, pohyby mořské vody, vodní toky, ledovce, podpovrchová voda, bezodtoké oblasti, jezera, bažiny, umělé vodní nádrže; popíše složení půdy, půdní typy a druhy a jejich hospodářské využití; objasní uspořádání bioty v závislosti na zeměpisné šířce a nadmořské výšce; vymezí geografická šířková pásma na Zemi.	Krajinná sféra Země a její složky. Pevninské a oceánské tvary zemského povrchu. Význam jednotlivých přírodních složek na Zemi. Systém přírodní sféry na planetární úrovni – geografické pásy, geografická (šířková) pásma, výškové stupně systém přírodní sféry na regionální úrovni (přírodní oblasti)	

Regiony světa	Žák: lokalizuje na mapách světadíly, oceány a makroregiony světa podle zvolených kritérií, srovnává jejich postavení, rozvojová jádra a periferní zóny; porovnává a přiměřeně hodnotí polohu, rozlohu, přírodní, kulturní, společenské, politické a hospodářské poměry, zvláštnosti a podobnosti, potenciál a bariéry jednotlivých světadílů, oceánů, vybraných makroregionů světa a vybraných (modelových) států.		Žák: určí geografickou polohu jednotlivých oceánů, světadílů podle zeměpisných souřadnic i z hlediska polohy na zemských polokoulích a v podnebných pásech; porovná rozlohu jednotlivých oceánů a světadílů; popíše a srovnává při interpretaci obecně zeměpisných map členitost a typické znaky přírodních poměrů jednotlivých oceánů, světadílů; charakterizuje význam a hospodářské využití oceánů seznamuje se s ekologickou problematikou moří a oceánů. Určí geografickou polohu a vyhledá na mapách polární oblasti; uvede význam **Arktidy a Antarktidy**. Seznámí se s globálními problémy, které hrozí daným oblastem; posoudí význam mezinárodní politické a vědecké spolupráce při výzkumu a využívání polárních oblastí; Dokáže na mapě lokalizovat významné geografické pojmy, se kterými se seznámí; provede regionalizaci v jednotlivých světadílech se zaměřením na **Afriku, Austrálii a Oceánii**, vytyčí společné znaky daného regionu a provede porovnání jednotlivých regionů; vyhledá a provede stručnou charakteristiku nejvýznamnějších států jednotlivých oblastí.	Absolutní (matematická) a relativní geografická poloha, rozloha, členitost a přírodní poměry oceánů, světadílů. Zeměpis světadílů - polární oblasti, **Antarktida, Arktida** Zeměpis světadílů - **Afrika, Austrálie a Oceánie**: poloha, rozloha, členitost pobřeží, povrch, podnebí, vodstvo, rostlinstvo, živočišstvo, přírodní zdroje, obyvatelstvo a hospodářství modelových států.	

Regiony světa	Žák lokalizuje na mapách světadíly, oceány a makroregiony světa podle zvolených kritérií, srovnává jejich postavení, rozvojová jádra a periferní zóny; porovnává a přiměřeně hodnotí polohu, rozlohu, přírodní, kulturní, společenské, politické a hospodářské poměry, zvláštnosti a podobnosti, potenciál a bariéry jednotlivých světadílů, oceánů, vybraných makroregionů světa a vybraných (modelových) států, zvažuje, jaké změny ve vybraných regionech světa nastaly, nastávají, mohou nastat a co je příčinou zásadních změn v nich;	**7.**	Žák: provede regionalizaci v jednotlivých světadílech (**Amerika, Asie, Evropa**), vytyčí společné znaky daného regionu, provede porovnání jednotlivých regionů; vyhledá a pojmenuje vybrané modelové státy, hlavní a významná města; vyhledá na mapách hlavní soustředění osídlení a hospodářských činností v jednotlivých světadílech, v regionech a modelových státech, popíše a porovná jejich sektorovou, odvětvovou strukturu a zvažuje souvislost s přírodními poměry; seznámí se s mezi, vyhledá na mapách nejvýznamnější oblasti cestovního ruchu v jednotlivých světadílech; dokáže na mapě lokalizovat významné geografické pojmy, se kterými se seznámí; národní organizace.	**Amerika**: fyzicko-geografická sféra, socioekonomická sféra, regionalizace, charakteristika států. **Asie:** fyzicko-geografická a socioekonomická charakteristika, regionalizace, státy. **Evropa:** fyzicko-geografická a socioekonomická charakteristika, regionalizace, státy.	EGS - Evropa a svět nás zajímá; Objevujeme Evropu a svět; Jsme Evropané.
Společenské a hospodářské prostředí	Žák: Posoudí na přiměřené úrovni prostorovou organizaci světové populace; posoudí, jak přírodní podmínky souvisí s funkcí lidského sídla, pojmenuje obecné základní geografické znaky sídel; zhodnotí přiměřeně strukturu, složky a funkce světového hospodářství, lokalizuje na mapách hlavní světové surovinové a energetické zdroje; porovnává předpoklady a hlavní faktory pro územní rozmístění hospodářských aktivit	**8.**	Žák: pracuje aktivně s tematickými mapami obsahujícími informace o obyvatelstvu, sídlech a hospodářských činnostech v celosvětovém měřítku; rozlišuje a posuzuje předpoklady a lokalizační faktory sídel a hospodářských aktivit na konkrétních regionálních příkladech; orientuje se v počtu a rozmístění lidí na Zemi, vyhodnocuje aktuální demografické ukazatele; popisuje rozmístění lidských ras, národů, jazyk, náboženství, lidských sídel, určí a vyhledá hlavní oblasti světového hospodářství; porovná a lokalizuje na mapách hlavní (jádrové) a vedlejší (periferní) oblasti světového hospodářství; vymezí kritéria hodnocení vyspělosti státu, uvede, vyhledá a charakterizuje příklady států podle stupně rozvoje nejvýznamnějších aglomerací;	Společenské, sídelní a hospodářské poměry současného světa. Obyvatelstvo světa – základní kvantitativní a kvalitativní geografické, demografické hospodářské a kulturní charakteristiky globalizační společenské, politické a hospodářské procesy – aktuální společenské, sídelní, politické a hospodářské poměry současného světa, sídelní systémy, urbanizace, suburbanizace, světové hospodářství – sektorová a odvětvová struktura, územní dělba práce, ukazatelé hospodářského rozvoje a životní úrovně	OSV – Osobnostní rozvoj - Rozvoj schopností poznávání. MV – Interpretace vztahu mediálních sdělení a reality. EV – Lidské aktivity a problémy životního prostředí; Vztah člověka k prostředí.

Společenské a hospodářské prostředí (politické uspořádání světa)	Žák: porovnává státy světa a zájmové integrace států světa na základě podobných a odlišných znaků; lokalizuje na mapách jednotlivých světadílů hlavní aktuální geopolitické změny a politické problémy v konkrétních světových regionech,		Žák: orientuje se na politické mapě světa; uvede aktuální počet států současného světa, vyhledá na politické mapě světa nově vzniklé státy, rozlišuje a porovnává státy světa podle zeměpisné polohy, počtu obyvatelstva, hlediska svrchovanosti, státního zřízení a formy vlády, správního členění; uvádí příklady různé míry demokracie ve světě; lokalizuje aktuální příklady politických, národnostních a náboženských konfliktů ve světě; uvede příklady nejvýznamnějších politických, vojenských a hospodářských seskupení;	Státy světa, hlavní mezinárodní politické, bezpečnostní a hospodářské organizace a seskupení, regionální společenské, politické a hospodářské útvary; hlavní a periferní hospodářské oblasti světa; politická, bezpečnostní a hospodářská seskupení (integrace) států; geopolitické procesy, hlavní světová konfliktní ohniska.	VDO - Principy demokracie jako formy vlády a způsobu rozhodování.
Životní prostředí	Žák: porovnává různé krajiny jako součást pevninské části krajinné sféry, rozlišuje na konkrétních příkladech specifické znaky a funkce krajin, uvádí konkrétní příklady přírodních a kulturních krajinných složek a prvků, prostorové rozmístění hlavních ekosystémů (biomů); uvádí na vybraných příkladech závažné důsledky a rizika přírodních a společenských vlivů na životní prostředí.		Žák: rozlišuje vzhled, funkci a znaky přírodních a kulturních krajin, konkrétní příklady; posuzuje působení přírodních krajinotvorných procesů a vzájemný vztah mezi přírodou a lidskou společností na krajinu a na životní prostředí, zhodnotí jak společenské a hospodářské vlivy lidské společnosti působí dlouhodobě v prostoru a v čase na krajinu a životní prostředí, uvede kladné a záporné příklady; zhodnotí dodržování zásad ochrany přírody a životního prostředí na lokální i globální úrovni; navrhne možná řešení problematiky životního prostředí; provede prostorové rozmístění hlavních ekosystémů; porozumí pojmům ekologie, trvale udržitelný rozvoj.	Krajina - prostředí, typy krajin, společenské a hospodářské vlivy na krajinu a na životní prostředí, vztah příroda a společnost – trvale udržitelný život a rozvoj, principy a zásady ochrany přírody a životního prostředí, chráněná území přírody, globální ekologické a environmentální problémy lidstva.	
Česká republika (geografická charakteristika)	Žák: hodnotí a porovnává na přiměřené úrovni polohu, přírodní poměry, přírodní zdroje, lidský a hospodářský potenciál České republiky v evropském a světovém kontextu.	**9.**	Žák: určí absolutní geografickou polohu České republiky; vyhodnotí relativní geografickou polohu České republiky podle různých kritérií, porovná rozlohu České republiky s rozlohou vybraných států světa a s rozlohou sousedních států; popíše s pomocí obecně zeměpisných a tematických map vznik a vývoj reliéfu; určí a vyhledá horopisné celky, charakterizuje podnebí, vodstvo, půdy, rostlinstvo a živočišstvo; zhodnotí stav životního prostředí, vymezí NP a CHKO a pochopí jejich důležitost; žák určí regiony ČR a jejich geografické charakteristiky	Absolutní geografická poloha (poloha v zeměpisné síti), relativní geografická poloha, rozloha, členitost povrchu a přírodní poměry České republiky. Česká republika – zeměpisná poloha, rozloha, členitost, přírodní poměry a zdroje;	EV - Vztah člověka k prostředí.

Česká republika (obyvatelstvo a sídla)	Žák: hodnotí a porovnává na přiměřené úrovni polohu, lidský a hospodářský potenciál České republiky v evropském a světovém kontextu, uvádí příklady účasti a působnosti České republiky ve světových mezinárodních a nadnárodních institucích, organizacích a integracích států.		Žák: vyhledá, popíše a zdůvodňuje na mapách největší a nejmenší soustředění obyvatelstva v České republice; vyhledá na mapách největší a nejvýznamnější sídla v České republice a určí jejich lokalizační faktory; srovnává ukazatele o lidnatosti, rozmístění, pohybu a struktuře obyvatelstva České republiky se sousedními státy; vyhledá aktuální demografické údaje týkající se své obce, zpracovává je, vyhodnocuje a pokouší se o prognózu dalšího vývoje.	Obyvatelstvo: základní geografické, demografické a hospodářské charakteristiky, sídelní poměry; Účast ČR v mezinárodních organizacích.	
Česká republika (hospodářství)	Žák: lokalizuje na mapách jednotlivé kraje České republiky a hlavní jádrové a periferní oblasti z hlediska osídlení a hospodářských aktivit; uvádí příklady účasti a působnosti České republiky ve světových mezinárodních a nadnárodních, institucích, organizacích a integracích států.		Žák: rozlišuje a porovnává předpoklady, rozmístění a perspektivu hospodářských aktivit v České republice; hospodářství České republiky charakterizuje po jednotlivých oblastech: průmysl, zemědělství, doprava a spoje, služby, cestovní ruch, zahraniční obchod; zhodnotí postavení své obce v rámci hospodářství celé republiky, posoudí hospodářské a politické postavení České republiky v Evropě a ve světě a její zapojení do mezinárodní dělby práce a obchodu.	Rozmístění hospodářských aktivit, sektorová a odvětvová struktura hospodářství, transformační společenské, politické a hospodářské procesy a jejich územní projevy a dopady; hospodářské a politické postavení České republiky v Evropě a ve světě, zapojení do mezinárodní dělby práce a obchodu.	
Česká republika (regiony, místní region)	Žák: vymezí a lokalizuje místní oblast (region) podle bydliště nebo školy; hodnotí na přiměřené úrovni přírodní, hospodářské a kulturní poměry místního regionu, **l**okalizuje na mapách jednotlivé kraje České republiky a hlavní jádrové a periferní oblasti z hlediska osídlení a hospodářských aktivit.		Žák: lokalizuje na mapách jednotlivé regiony a administrativní celky v České republice; charakterizuje přírodní podmínky, hospodářství, zvláštnosti, kulturní zajímavosti jednotlivých regionů a porovnává jejich hospodářskou funkci a vyspělost; zjistí historii, statistické údaje vztahující se k obci; popíše a posoudí regionální zvláštnosti, typické znaky přírody, osídlení, hospodářství a kultury místního regionu a jejich možné perspektivy; pracuje aktivně s turistickou mapou místního regionu;	Regiony České republiky – územní jednotky státní správy a samosprávy, krajské členění, kraj místního regionu, přeshraniční spolupráce se sousedními státy v euroregionech Místní region – zeměpisná poloha, kritéria pro vymezení místního regionu, vztahy k okolním regionům, základní přírodní a socioekonomické charakteristiky s důrazem na specifika regionu důležitá pro jeho další rozvoj.	

5.16 Hudební výchova

Charakteristika vyučovacího předmětu Hudební výchova

Obsahové, časové a organizační vymezení předmětu

Předmět je rozdělen do 4 oblastí:

- **vokální činnost –** práce s hlasem, kultivace pěveckého i mluveného projevu
- **instrumentální činnost –** hra na hudební nástroje a jejich využití při reprodukci a produkci
- **hudebně pohybová činnost –** ztvárnění hudby pohybem, tancem, gesty
- **poslechová činnost –** aktivní vnímání hudby, poznávání žánrů, stylů a podob.

Výuka je realizována v 1. až 8. ročníku po 1 hodině týdně.

Ročník: 1. – 3.

Hudební výchova vede žáka prostřednictvím vokálních, instrumentálních, hudebně pohybových činností a poslechových činností k porozumění hudebnímu umění, k aktivnímu vnímání hudby a zpěvu a jejich využívání jako svébytného prostředku komunikace. V etapě základního vzdělávání se tyto hudební činnosti stávají obsahovými doménami hudební výchovy.

Hudební činnosti rozvíjejí ve svém komplexu celkovou osobnost žáka, vedou k rozvoji jeho hudebnosti, hudebních dovedností: sluchových, rytmických, pěveckých, intonačních, instrumentálních a hudebně pohybových. Žák může uplatnit svůj individuální hlasový potenciál při sólovém, skupinovém i sborovém zpěvu, své individuální instrumentální dovednosti, dovednosti při tanci a pohybovém doprovodu hudby, podle svého individuálního zájmu a zaměření.

Obsahem vokálních činností je práce s hlasem, při níž dochází ke kultivaci pěveckého i mluveného projevu v souvislosti s uplatňováním a posilováním správných pěveckých návyků.

Obsahem instrumentálních činností je hra na nástroje z Orffovya instrumentáře a jejich využití při hudební reprodukci.

Obsahem hudebně pohybových činností je ztvárňování hudby a reagování na ni pomocí pohybu, tance a gest.

Obsahem poslechových činností je aktivní vnímání znějící hudby, při níž žák poznává hudbu ve všech jejich žánrových, stylových i funkčních polohách, učí se hudbu analyzovat a interpretovat.

Klíčové kompetence

Rozvíjení klíčových kompetencí vede k utváření celkového procesu ve vzdělávání. Proto k jejich utváření a rozvíjení musí směřovat a přispívat veškerý vzdělávací proces.

Kompetence k učení

Učitel seznamuje žáka s obecně užívanými termíny, znaky a symboly (hudební značky, noty a znaménky síly tónů, učí žáka rozlišovat užívání a význam písmen v HV na rozdíl od užívání písmen v JČ). Učitel rozvíjí samostatné experimentování (hry s rytmizací, s melodií písní).

Kompetence k řešení problému

Učitel pomáhá žákovi samostatně řešit problémové úkoly (hudební rébusy, tajenky, doplňovačky), užívat vlastní varianty. Žák vytváří možné rytmické doprovody pomocí Orffových nástrojů, volí doprovody podle charakteru a rytmu písně.

Kompetence komunikativní

Učitel pomáhá žákovi objasňovat obsah písně zpívané, poslechové. Učí ho vyjadřovat se k poslechu instrumentální skladby, motivuje žáka, aby uplatnil své hudební dovednosti v možných vystoupeních na veřejnosti.

Kompetence sociální a personální

Učitel rozvíjí u žáků spolupráci ve skupině. Učitel přispívá k upevňování dobrých mezilidský vztahů. Pomáhá žákům vytvářet si pozitivní představu o sobě samém, která podporuje jeho sebedůvěru a samostatný rozvoj.

Kompetence občanské

Učitel vede žáky k respektování, chránění a oceňování našich kulturních tradic, kulturního a historického dědictví, vede žáky k projevu pozitivních postojů k uměleckým dílům, ke smyslu pro kulturu a tvořivost a aktivního se zapojení do kulturního dění.

Kompetence pracovní

Učitel žákům ukazuje možnosti používání hudebních nástrojů. Učitel doplňuje hudební znalostí a dovedností návštěvou výstav, ZUŠ, vhodných koncertů.

Ročník: 4. – 5.

Výchovné a vzdělávací strategie pro rozvoj klíčových kompetencí

Kompetence k učení

Žák:

- zpívá v jednohlase či dvojhlase v durových i mollových tóninách a při zpěvu využívá získané pěvecké dovednosti

Učitel:

- vede žáky k užívání správné terminologie a symboliky
- učitel umožňuje každému žákovi zažít úspěch

Kompetence k řešení problémů

Žák:

- rozlišuje jednotlivé kvality tónů, rozpozná výrazné tempové a dynamické změny v proudu znějící hudby
- rozpozná v proudu znějící hudby některé hudební nástroje, odliší hudbu vokální, instrumentální a vokálně instrumentální

Učitel:

- sleduje při hodině pokrok všech žáků
- vede žáky k vzájemnému naslouchání

Kompetence komunikativní

Žák:

- rytmizuje a melodizuje jednoduché texty,
- improvizuje v rámci nejjednodušších hudebních forem
- reaguje pohybem na znějící hudbu, pohybem vyjadřuje metrum, tempo, dynamiku, směr melodie

Učitel:

- se zajímá o náměty, názory, zkušenosti žáků
- vytváří příležitosti pro relevantní komunikaci mezi žáky

Kompetence sociální a personální

Žáci jsou vedeni ke kritickému usuzování a posuzování žánrů a stylů hudby.

Učitel:

- vede žáky k vzájemnému naslouchání
- vede žáky k tomu, aby brali ohled na druhé

Kompetence občanské

Žák je veden ke kritickému myšlení nad obsahy hudebních děl. Učitel umožňuje žákům, aby se podíleli na utváření kritérií hodnocení činností nebo jejich výsledků.

Kompetence pracovní

Žák:

- využívá jednoduché hudební nástroje k doprovodné hře, tanečním pohybem vyjadřuje hudební náladu.

Učitel:

- sleduje při hodině pokrok všech žáků
- vede žáky k používání obecně známých termínů, znaků a symbolů
- vede žáky k užívání různých nástrojů a vybavení

Kompetence digitální – 1. stupeň ZŠ

Učitel:

- vede žáky k aktivnímu a smysluplnému využívání elektronických hudebních nástrojů, digitálních aplikací i dostupných programů jako nástrojů pro reprodukční, produkční i vlastní tvůrčí počiny
- motivuje žáky k zaznamenávání, snímání a přenosu i prezentaci hudby a hudebních i zvukových projektů prostřednictvím digitálních technologií, případně k uplatnění digitálních technologií jako nástroje sebeprezentace v rámci vlastních audiovizuálních projektů
- vede žáky k vyhledávání a sdílení inspiračních zdrojů, uměleckých děl i běžné produkce s respektem k autorství a autorským právům.

Ročník: 6. – 8.

Vzdělávání žáků na 2. stupni ZŠ prostřednictvím hudební výchovy pomáhá rozšířit jejich možnosti takto:

- umožňuje poznávání světa i sebe sama prostřednictvím hudebního umění a kultury v současnosti i minulosti,
- přináší umělecké osvojování světa (s estetickým účinkem) rozvíjením specifického cítění, tvořivosti, vnímavosti uměleckých děl,
- vede k hledání a nalézání
    - vazeb mezi druhy umění,
    - schopnosti vcítit se do kulturních potřeb ostatních lidí a jejich hodnot,
    - schopnosti přistupovat k vytvořeným hodnotám s vědomím osobní účasti,
- rozvíjí schopnosti nonverbálního vyjadřování prostřednictvím tónu a zvuku, pohybu (gesta, mimiky).

Obsah hudební výchovy:

Vokální, instrumentální, hudebně pohybové a poslechové činnosti (v rovině produkce, recepce a reflexe), v nichž je žák veden k:

- porozumění hudebního umění
- aktivnímu vnímání hudby a zpěvu
- využívání hudby a zpěvu ke komunikaci

Obsahem **vokálních činností** je práce s hlasem, při níž dochází ke kultivaci pěveckého i mluvního projevu v souvislosti s uplatňováním a posilováním správných pěveckých návyků.
Obsahem **instrumentálních činností** je hra na hudební nástroje a jejich využití při hudební reprodukci i produkci.
Obsahem **hudebně pohybových činností** je ztvárňování hudby a reagování na ni pomocí pohybu, tance a gest.
Obsahem **poslechových činností** je aktivní vnímání (percepce) znějící hudby, při níž žák poznává hudbu ve všech jejích žánrových, stylových i funkčních podobách, učí se hudbu analyzovat a interpretovat.
Tyto činnosti jsou realizovány za účelem rozvoje celkové osobnosti žáka a zejména jeho hudebnosti - hudebních schopností, které se následně projevují individuálními hudebními dovednostmi – sluchovými, rytmickými, pěveckými, intonačními, instrumentálními, hudebně pohybovými, hudebně tvořivými a poslechovými.

Organizační vymezení předmětu:

Výuka probíhá v odborné učebně HV.
Formy a metody práce se užívají podle charakteru učiva a cílů vzdělávání:

- samostatná (sólová) práce
- skupinová práce

- kolektivní práce
- krátkodobé projekty

Výchovné a vzdělávací strategie pro rozvoj klíčových kompetencí žáků:

Kompetence k učení

Žáci

- podle individuálních hudebních schopností a dovedností vyhledávají a třídí informace
- používají obecně užívané hudební termíny
- získané znalosti propojují do souvislostí

Učitel vede žáky k:

- vyhledávání, shromažďování, třídění, porovnávání informací
- používání odborné terminologie
- nalézání souvislostí mezi získanými poznatky a využití v praxi
- využívání vlastních zkušeností a poznatků z jiných předmětů

Učitel stanovuje dílčí vzdělávací cíle v souladu s cíli vzdělávacího programu.

Kompetence k řešení problémů

Žáci:

- na základě individuální hudební vyspělosti postihují z hudebního proudu znějící skladby významné sémantické prvky, srovnávají je, slovně charakterizují
- hledají spojitosti mezi vlastní hudební zkušeností a zkušeností autora předávané hudebním dílem
- samostatně a kriticky přemýšlejí

Žákům je předkládán dostatek námětů k samostatnému zpracování a řešení problémů. Při zadání úkolu žáci rozpoznají problém a hledají nejvhodnější způsob řešení.

Učitel:

- vede žáky ke správným způsobům řešení problémů
- s chybou žáka pracuje jako s příležitostí, jak ukázat cestu ke správnému řešení

Kompetence komunikativní

Žáci – při práci ve skupině dokáže žák vyjádřit svůj názor, vhodnou formou ho obhájit a tolerovat názor druhých.

Učitel – zadává úkoly, při kterých žáci mohou spolupracovat, zajímá se o náměty a názory žáků.

Kompetence sociální a personální

Žáci – efektivně spolupracují, respektují názory jiných, učí se objektivním přístupem zhodnotit svoji práci i práci ostatních, učí se chápat odlišné kvality svých spolužáků, učí se respektovat pravidla při práci v týmu, dodržovat je a svou pracovní činností kladně ovlivňovat kvalitu práce.
Učitel – vyžaduje dodržování pravidel slušného chování, umožňuje každému žákovi zažít úspěch.

Kompetence občanské

Žáci – respektují názor druhých, chrání a oceňují naše kulturní tradice, aktivně se zapojují do kulturního dění.
Učitel – vytváří prostor pro žáky, aby reflektovali společenské dění, vede žáky k tomu, aby brali ohled na druhé.

Kompetence pracovní

Žáci – při samostatné práci jsou žáci vedeni ke koncentraci na pracovní výkon, jeho dokončení a dodržují vymezená pravidla, žáci si vytváří pozitivní vztah k hudebním činnostem.
Učitel – vyžaduje dodržování dohodnuté kvality, postupů a termínů.

Kompetence digitální – 2. stupeň ZŠ

Žáci – mají možnost vyhledávat a sdílet inspirační zdroje uměleckých děl i běžné produkce s respektem k autorství a autorským právům.
Učitel – umožňuje žákovi aktivně a smysluplně využívat elektronické hudební nástroje, digitální aplikace i dostupné programy jako nástroje pro reprodukční, produkční i vlastní tvůrčí počiny, dává příležitost žákům zaznamenávat, snímat a přenášet i prezentovat hudbu a hudební zvukové projekty prostřednictvím digitálních technologií, případně uplatnit digitální technologie jako nástroj sebeprezentace v rámci vlastních audiovizuálních projektů.

Vzdělávací obsah vyučovacího předmětu Hudební výchova

Ročník: 1. – 5.

Téma	Očekávaný výstup z RVP	Ročník	Školní výstupy	Konkrétní učivo
Vokální činnosti	Žák: zpívá v jednohlase.	**1.**	Žák: osvojuje si základní pěvecké dovednosti (dýchání, výslovnost, nasazení a tvorba tónů, dynamicky odlišný zpěv), hlasová hygiena, rytmizuje jednoduchá dětská říkadla.	pěvecký a mluvní projev pěvecké dovednosti; hlasová hygiena; hudební rytmus; realizace písní ve 2/4 taktu; dvojhlas ve smyslu her s říkadly.
	Žák: zpívá v jednohlase; melodizuje jednoduché texty.	**2.**	Rozlišuje rytmus pomalý a rychlý, melodii stoupající a klesající, zeslabování a zesilování; umí vytleskat rytmus říkadel a písní. Zná pojmy: notová osnova, nota, pomlka, houslový klíč, takt. Zná pojmy prodleva, kánon, lidový dvojhlas, apod.	pěvecký a mluvní projev dynamicky odlišný zpěv; rozšiřování hlasového rozsahu; hudební rytmus (realizace písní ve 2/4 a 3/4 taktu.

	Žák: zpívá v jednohlase, rytmizuje a melodizuje jednoduché texty.	**3.**	Zachytí melodii písně pomocí jednoduchého grafického vyjádření (linka), nota, jako grafický znak pro tón, zápis rytmu jednoduché písně, notový zápis jako opora při realizaci písně Zpívá ve skupině i sólově dle svých dispozic; doprovází dětské písně a dětské texty pomocí jednoduchých nástrojů.	Pěvecký a mluvní projev hudební rytmus, realizace písní ve 2/4 ve 3/4 taktu. Rozšiřování hlasového rozsahu, zdokonalování intonace písní. Dvojhlas ve smyslu her s říkadly.
Instrumentální činnosti	Žák: využívá jednoduché hudební nástroje k doprovodné hře.	**1.**	Učí se používat dětské hudební nástroje k rytmickým cvičením a k hudebnímu doprovodu; pozná a umí pojmenovat hudební nástroje - klavír, kytaru, flétnu, Orffovy nástroje.	Instrumentální činnosti: Hra na hudební nástroje; reprodukce motivů, témat, jednoduchých rytmických úryvků pomocí Orffových nástrojů, rytmizace, ozvěna.
	Žák: využívá jednoduché hudební nástroje k doprovodné hře	**2.**	Pozná a rozlišuje hudební nástroje podle vzhledu; umí používat jednoduché Orffovy nástroje.	Instrumentální činnosti: Hra na Orffovy hudební nástroje; reprodukce motivů, témat, jednoduchých rytmických úryvků; rytmizace, ozvěna.
	Žák: využívá jednoduché hudební nástroje k doprovodné hře. rozezná nástroje bicí dechové a strunné.	**3.**	Používá Orffovy nástroje při doprovodu písní, přizpůsobuje hru charakteru písně (rychlost, rytmus, sílu); pozná hudební nástroje ve skutečnosti i na obrázku; určí známé nástroje podle zvuku.	Doprovody písní dle výběru učitele i dětí. Vhodná volba doprovodu písní veselých smutných, ukolébavky, pochodových. Charakteristický zvuk nástrojů: zvuk ostrý, dlouhý, cinkavý, tlumený apod. Hra na Orffovy nástroje ve skupině.
Pohybové činnosti	Žák: reaguje pohybem na znějící hudbu, pohybem vyjadřuje metrum, tempo, dynamiku, směr melodie	**1.**	Doprovází píseň pohybem.	Taneční hry se zpěvem, jednoduché lidové tance.
	Žák: reaguje pohybem na znějící hudbu; pohybem vyjadřuje metrum, dynamiku.	**2.**	Rozlišuje písně dle určitého charakteru - veselá, smutná do pochodu, k tanci, ukolébavku. Provádí hudebně pohybovou činnost (držení těla, taneční chůze, taneční improvizace do rytmu dle motivace). Pohyb v daném rytmu, tleskání do rytmu písně nebo instrumentální skladby, pochodu ap.	Taktování, pohybový doprovod znějící hudby, 2/4 takt. Pohybové vyjádření hudby, pohybové improvizace.
	Žák: reaguje pohybem na znějící hudbu, pohybem vyjadřuje metrum, tempo dynamiku, směr melodie.	**3.**	Žák: reaguje na taktování; pohybově doprovází znějící hudbu - dvoudobý, třídobý a čtyřdobý takt; předvádí taneční hry se zpěvem, jednoduché lidové tanečky, pantomim; pohybová improvizace	Taktování: pohybový doprovod znějící hudby. Takt 2/4,3/4 rytmus, hra na tělo, pohyb těla v prostoru a různých postojích podle hudby a pokynů učitele. Pohyb podle zpívané písně i instrumentální hudby.

Poslechové činnosti	Žák: rozlišuje jednotlivé kvality tónů; rozpozná výrazné tempové a dynamické změny v proudu znějící hudby.	**1.**	Pozná vysoký a nízký tón; rozliší šumy a tóny.	Hry s různými znějícími materiály. Vytváření různé kvality zvuků. Šumy, zvuky, tóny.
	Žák: rozpozná v proudu znějící hudby některé hudební nástroje; odliší hudbu vokální a instrumentální.	**2.**	Sluchem rozlišuje písně dle určitého charakteru - veselá, smutná, do pochodu, k tanci.	Kvality tónů, tóny vysoké a nízké, vzestupná a sestupná melodie, opakující se tóny. Rozlišování známých písní, určování jejich charakteru.
	Žák: Rozpozná v proudu znějící hudby některé hudební nástroje; odliší hudbu vokální, instrumentální a vokálně instrumentální	**3.**	Pozná jednoduché dětské písně, vánoční koledy, píseň smutnou a veselou, pochodovou, ukolébavku; podle zvuku rozliší vybrané hudební nástroje.	Hudba vokální, instrumentální, vokálně instrumentální, lidský hlas, hudební nástroj. Pozná hymnu České republiky. U instrumentální hudby odliší poslechem hudbu vážnou, zábavnou a slavnostní.
Vokální činnosti	Žák: zpívá v jednohlase či dvojhlase v durových i mollových tóninách a při zpěvu využívá získané pěvecké dovednosti; realizuje podle svých individuálních schopností a dovedností (zpěvem, hrou, tancem, doprovodnou hrou) jednoduchou melodii či píseň zapsanou pomocí not	**4. – 5.**	Žák: se učí další písně; dbá na správné dýchání; zná základní hudební pojmy-repetice, takt, noty a pomlky, hudební předznamenání, houslový klíč, basový klíč, rozlišuje délky not, umí napsat noty a houslový klíč; pozná dynamická znaménka a umí je v písních použít; zná stupnici C dur (názvy not, umí ji vzestupně i sestupně zazpívat); pozná dynamická znaménka p, mf, f a umí jich využít v písních. umí provést rozbor zapsané písně; zná původ státní hymny.	Pěvecký a mluvní projev -pěvecké dovednosti (hlasová hygiena, výslovnost, nasazení a tvorba tónu, dynamicky odlišný zpěv, rozšiřování hlasového rozsahu); hudební rytmus -realizace písní ve 2/4, 3/4 a 4/4 taktu (opakování písní z 1. období); dvojhlas, vícehlas, prodleva, lidový dvojhlas, kánon; intonace a vokální improvizace v durových a mollových tóninách; hudební hry. Grafický záznam vokální hudby (orientace v notovém záznamu, čtení jednoduché melodie a její reprodukce).

Instrumentální činnosti	Žák: Využívá jednoduché hudební nástroje k doprovodné hře i k reprodukci jednoduchých motivů skladeb a písní; vytváří v rámci svých individuálních dispozic jednoduché předehry, mezihry a dohry; provádí elementární hudební improvizace.	**4. – 5.**	Žák: umí zahrát na jednoduchý nástroj; doprovodit písně na rytmických nástrojích; rytmicky ztvární říkadla na jednoduché nástroje; rozliší druhy nástrojů (dechové, smyčcové, klávesové, bicí a drnkací).	Hra na hudební nástroje (jednoduché vlastnoručně vyrobené, nástroje z Orffova instrumentáře); Využití nástrojů, na které umí hrát žáci sami-flétny, klavír, housle, kytara, keyboard. Rytmizace, melodizace a stylizace. Hudební improvizace s využitím písní. Hudební doprovody, hudební hry. Záznam instrumentální melodie-rytmické schéma jednoduché skladby, grafický záznam melodie (rytmické schéma jednoduché skladby).
Hudebně pohybové činnosti	Žák: ztvárňuje hudbu pohybem s využitím tanečních kroků, na základě individuálních schopností a dovedností vytváří pohybové improvizace.	**4. – 5.**	Žák: umí pohybově vyjádřit hudbu, polkový, valčíkový krok a další jednoduché lidové tance; umí pantomimou ztvárnit hudbu, kterou slyší; umí improvizovat pohyb a tance na různé druhy hudby.	Taktování, pohybový doprovod znějící hudby (2/4,3/4, a 4/4 takt, polka, valčík, menuet, taneční hry se zpěvem). Pohybové ztvárnění hudby (pantomima a pohybová improvizace). Orientace v prostoru (pamětné uchování tanečních pohybů a následná reprodukce).
Poslechové činnosti	Žák: rozpozná hudební formu jednoduché písně či skladby; rozpozná v proudu znějící hudby některé z užitých hudebních výrazových prostředků;	**4. - 5.**	Žák: umí poznat souzvuk, typ hudby, jednoduché styly a žánry; umí se slovně vyjádřit k interpretaci hudby; zná základní údaje o nejznámějších českých a světových skladatelích; poslouchá vybrané skladby; umí poznat vybrané dechové a smyčcové nástroje; pozná varhanní hudbu; pamatuje si základní údaje o B. Smetanovi, A. Dvořákovi, L. Janáčkovi; umí poznat opakující se téma v poslouchané skladbě.	Kvality tónů - délka, síla, barva a výška. Vztahy mezi tóny - souzvuk, akord. Hudební výrazové prostředky a hudební prvky - rytmus, melodie, harmonie. Hudba - vokální, instrumentální, vokálně instrumentální, lidský hlas, hudební nástroj (rozvíjení činností z prvního období). Hudební styly a žánry - pochodová, taneční, ukolébavka, atd.). Hudební formy - malá a velká písňová, rondo, variace. Interpretace hudby - slovní vyjádření.

Ročník: 6. – 8.

Téma	Očekávaný výstup z RVP	Ročník	Školní výstupy	Konkrétní učivo
Vokální činnosti	Žák: uplatňuje získané pěvecké dovednosti a návyky při zpěvu i při mluvním projevu v běžném životě; zpívá dle svých dispozic intonačně čistě a rytmicky přesně v jednohlase i vícehlase Provádí jednoduché hudební improvizace.	**6.**	Žák dle svých dispozic: - uplatňuje základní pěvecké návyky, vzhledem k předchozímu ročníku disponuje širším hlasovým rozsahem, - vokálně improvizuje jednoduché hudební formy, - odhaluje vzájemné souvislosti rytmu řeči a hudby, vyhledává, reprodukuje, zapisuje takty, rytmy, - čistě zazpívá i zapíše jednoduché diatonické řady, - čistě intonuje reprodukované tóny, - reprodukuje tóny (z konsonantního dvojhlasu dle úrovně třídy), - při hlasovém projevu dbá na zásady hlasové hygieny, - orientuje se v jednoduchém notovém zápisu - v tónině C (G, F) dur, vyjmenuje ji, zapíše v notách, - slovně charakterizuje rozdíl mezi stupnicí a tóninou, - chápe princip tvorby DUR a MOLL stupnice, rozpozná durovou a mollovou tóninu, - zvládá zazpívat písně různých stylů a žánrů int. čistě a rytmicky přesně.	Hlasová cvičení: základní pěvecké návyky, bránicové dýchání, vyrovnávání rejstříků, deklamace, rozšiřování hlasového rozsahu. Vokální improvizace: ozvěna, a – b Rytmická cvičení: noty celé, půlové, čtvrťové, osminové, rytmické vyjádření textu písně. Intonační a sluchová cvičení: vzestupná a sestupná řada tónů; intonace C dur. Lidový dvojhlas, reprodukce tónů (z konsonantního dvojhlasu dle úrovně třídy). Hlasová hygiena: zásady. Hudební nauka: stupnice a tónina G dur a F dur, křížek, bé, interval tercie a kvinty, 5akord. Tvoření stupnice moll aiolské. Práce s notovým zápisem. Klaviatura, bílé klávesy. Zpěv písní: lidových, populárních (dle učitele i žáků), jednoduché kánony, písně divadla SEMAFOR.

Instrumentální činnosti	Žák: reprodukuje na základě svých individuálních hudebních schopností a dovedností různé motivy, témata i části skladeb, vytváří jednoduché doprovody, provádí jednoduché hudební improvizace.		Žák dle svých dispozic: - zahraje jednoduchou melodii na zvolený nástroj – např. na flétnu (g1-d2), keyboard (C dur), zvonkohru, metalofón, xylofón, boomwhackers (ve skupinové práci), - hraje a tvoří doprovody s využitím nástrojů Orffova instrumentáře, boomwhackers, příp. keyboardů, kytar, - na nástroj improvizuje jednoduché hudební formy, - orientuje se v záznamu hudby, - pomocí hudebního nástroje vyjadřuje hudební i nehudební myšlenky a představy.	Hra na hudební nástroje: reprodukce melodií (motivků, témat, písní) na melod. nástroje; hra a tvorba doprovodů na Orffovy nástroje pomocí T, S, D, keyboardy - bílé klávesy, kytary (hmaty G, D, A - hra rytmu, metra, prvních dob taktů nebo ostinata); improvizace (jednoduché hudební formy: ozvěna, a – a, a – b, a – a – b – a). Záznam hudby : druhy not, takty, rytmy, notační programy, musicograma. Vyjadřování hudebních i nehudebních představ a myšlenek pomocí hudebního nástroje.
Hudebně pohybové činnosti	Žák: zvolí vhodný typ hudebně pohybových prvků k poslouchané hudbě.		- taktuje ve 2/4 a 3/4 taktu, - reaguje pohybem na změny v hudbě, - reprodukuje pohyby prováděné při pochodu, polce, valčíku či pohybových hrách.	Taktování: 2/4 a 3/4 takt. Pohybové reakce na změny hudebně výrazových prostředků. Orientace v prostoru: při pochodu, polce, valčíku či pohybových hrách.

Poslechové činnosti	Žák: Orientuje se v proudu znějící hudby, přistupuje k hudebnímu dílu jako k logicky utvářenému celku Vyhledává souvislosti mezi hudbou a jinými druhy umění.		Žák dle svých dispozic: - postihuje hudebně výrazové prostředky, významné sémantické prvky užité ve skladbě (zvukomalba, dušemalba, pohyb melodie, pravidelnost a nepravidelnost hudební formy) a jejich význam pro pochopení hudebního díla, - sluchem rozliší zvuk vybraných hudebních nástrojů a dovede je pojmenovat a zařadit do patřičné nástrojové skupiny, - chápe funkci vybraných hudebních stylů a žánrů vzhledem k životu jedince i společnosti, kulturním tradicím a zvykům, - rozliší skladbu vokální a instrumentální, lidovou a umělou píseň, melodram, muzikál, operu a operetu, - orientuje se ve vybraných skladbách, vypravuje o založení ND, - chápe a hodnotí hudební skladbu v kontextu s jinými hudebními i nehudebními díly, dobou vzniku, životem autora.	Recepce skladby: hudebně výrazové prostředky. Poznávání hudebních nástrojů: rozdělení do skupin, hudební nástroje v lidové hudbě; komorní seskupení, partitura. Hudební žánry a formy: píseň lidová, umělá (folklórní inspirace – L. Janáček x folková hudba); vokální a instrumentální skladba; hudební vyjadřovací prostředky; malá písňová forma; variace; melodram, muzikál, opereta, opera (B. Smetana, G. Verdi), hudební revue, balet (B. Martinů); Národní divadlo. Hudební dílo a její autor: skladatelé (život, dílo, znaky hudební řeči, doba tvorby – např. A. Vivaldi, J. Haydn, C. Debussy a další).
Vokální činnosti	Žák: uplatňuje získané pěvecké dovednosti a návyky při zpěvu i při mluvním projevu v běžném životě; zpívá dle svých dispozic intonačně čistě a rytmicky přesně v jednohlase i vícehlase. Provádí jednoduché hudební improvizace. Využívá své individuální hudební schopnosti a dovednosti při hudebních aktivitách.	**7.**	Žák dle svých dispozic: - při zpěvu dbá na správné pěvecké návyky, disponuje širším pěveckým rozsahem, - dokáže provést vokální improvizaci a-a-b-a, - aktivně spolupracuje při odstraňování hlasové nedostatečnosti včetně volby náhradní hudební činnosti, - využívá rytmické přesnosti při reprodukování,	Hlasová cvičení: základní pěvecké návyky a jejich další rozvoj Vokální improvizace formy a – a – b – a. Hlasová hygiena: hlasová nedostatečnost a náprava, mutace, techniky vokálního projevu a jejich využití. Rytmická cvičení: noty šestnáctinové, ligatura, tečkovaný rytmus (nota čtvrť. s tečkou).

			- čistě zazpívá i zapíše jednoduché diatonické řady v dur i moll, - čistě intonuje reprodukované tóny, - reprodukuje tóny (z konsonantního dvojhlasu nebo mírně disonantního dvojhlasu dle úrovně třídy), - notový zápis využívá jako oporu při realizaci písně, - orientuje se v jednoduchém notovém zápisu, - vyhledává určené takty a rytmy, - chápe princip transpozice při úpravách písně (pravidla tvorby stupnic), - uplatňuje techniku správného vokálního projevu.	Intonační a sluchová cvičení: vzestupná a sestupná řada tónů v dur i moll; intonace a moll (dle připravenosti a vyspělosti třídy reprodukce tónů z mírně disonantního dvojhlasu - malé septimy a velké sekundy). Hudební nauka: stupnice a tónina D dur a B dur, pravidlo kvintové a kvartové, moll harmonická, práce s notovým zápisem, klaviatura, černé klávesy; transpozice, 7akord. Zpěv písní lidových, populárních (kánon, 1.hlas, 2.hlas). Scat, falzet.
Instrumentální činnosti	Žák: reprodukuje na základě svých individuálních hudebních schopností a dovedností různé motivy, témata i části skladeb, vytváří jednoduché doprovody, provádí jednoduché hudební improvizace.		- na vybraný nástroj (zvonk., metal., xyl., fl., keyb., klavír) realizuje reprodukci jednoduché melodie, - zdokonaluje hru a tvorbu vlastních doprovodů na vybraný nástroj, - improvizuje formu a-a-b-a, - pomocí not správně zaznamená melodický i rytmický průběh jednoduché melodie.	Hra na hudební nástroje: reprodukce melodií, hra a tvorba doprovodů včetně předeher, meziher, doher na Orffovy nástroje nebo kytary (hmaty D7, C, emi, ami) nebo flétny (g1-d2) či keyboardy – černé klávesy (s příp. využitím PC), 7akord. Improvizace formy a – a – b – a. Hra žáků hud. kurzů a hud. škol na vlastní nástroje. Záznam hudby: noty (typy viz výše), takty, rytmy, notační programy, musicograma.
Hudebně pohybové činnosti	Rozpozná některé z tanců různých stylových období, zvolí vhodný typ hudebně pohybových prvků k poslouchané hudbě.		- taktuje 3/8, 6/8 takty, - realizuje taneční kroky zvoleného tance, - významový obsah písně či skladby ztvární pantomimou, pohybovou improvizací, - pohybem pohotově reaguje na tempové, dynamické, rytmicko-metrické, harmonické změny v hudbě, - pohybovou paměť rozvíjí reprodukcí tanečních pohybů či pohybovými hrami s hudbou.	Taktování: 3/8, 6/8 takty; takt 4/4. Tance: rozdělení, realizace dle výběru žáků. Vyjadřování sémantiky hud. díla - pantomima, improvizace (dramatizace). Pohybové reakce na změny v hudbě (tempové, dynamické, rytmicko-metrické, harmonické). Orientace v prostoru: rozvoj pohybové paměti, reprodukce pohybů prováděných při tanci či pohybových hrách.

Poslechové činnosti	Žák: orientuje se v proudu znějící hudby, přistupuje k hudebnímu dílu jako k logicky utvářenému celku. Zařadí na základě individuálních schopností a získaných vědomostí slyšenou hudbu do stylového období. Vyhledává souvislosti mezi hudbou a jinými druhy umění.		Žák dle svých dispozic: - dojem z poslechu vyjadřuje slovy, grafickým znázorněním, - dokáže zhodnotit a zdůvodnit své pocity vyvolané hudebně výrazovými prostředky, správně pojmenovává významné sémantické prvky užité ve skladbě (zvukomalba, dušemalba, pohyb melodie, pravidelnost a nepravidelnost hudební formy), - sleduje rozdíly mezi jednotlivými hudebními žánry a formami, chápe jejich funkci vzhledem k životu jedince i společnosti, kulturním tradicím a zvykům, - sluchem rozliší zvuk vybraných hudebních nástrojů a dovede je pojmenovat i jako komorní seskupení, - vnímá dílo v kontextu různých vlivů (vliv jiných děl, doby vzniku,…).	Recepce skladby (orientace v hudebním prostoru a analýza hudební skladby). Hudební žánry a formy: hudba světská, církevní, homofonní, polyfonní; variace, kánon, koncert, kantáta, oratorium, sonáta, symfonie, symfonická báseň, sborový zpěv, populární hudební skupiny. Poznávání hudebních nástrojů: rozdělení do skupin, syrinx; partitura; komorní seskupení. Hudební dílo a její autor: skladatelé (život, dílo, znaky hudební řeči, doba tvorby; J. S. Bach, G. F. Händel, A. Vivaldi, J. Haydn, W. A. Mozart, L. van Beethoven, I. Stravinskij, P. I. Čajkovskij, L. Bernstein a další), inspirace, epigonství, kýč, módnost a modernost.

Vokální činnosti	Žák: uplatňuje získané pěvecké dovednosti a návyky při zpěvu i při mluvním projevu v běžném životě; zpívá dle svých dispozic intonačně čistě a rytmicky přesně v jednohlase i vícehlase. Provádí jednoduché hudební improvizace. Využívá své individuální hudební schopnosti a dovednosti při hudebních aktivitách.	**8.**	Žák dle svých dispozic: - uplatňuje základní pěvecké návyky, - disponuje širším hlasovým rozsahem, - zdokonaluje vokální improvizaci jednoduchých hudebních forem, - využívá vhodné techniky vokálního projevu v období mutace (falzet), - vyhledává určené takty, zvládá rytmicky přesně reprodukovat i zapsat osminový tečkovaný rytmus včetně problematiky předtaktí, čistě zazpívá i zapíše jednoduché diatonické řady v dur i moll, čistě intonuje reprodukované tóny, reprodukuje tóny (z mírně disonantního trojhlasu dle úrovně třídy), orientuje se v jednoduchém notovém zápisu, slovně charakterizuje rozdíl mezi stupnicí a tóninou, - kultivovaně přispívá k hodnocení vlastního vokálního projevu, - snaží se o nalezení účinných možností nápravy hlasové nedostatečnosti.	Hlasová cvičení: rozdělení hlasů - S, A, T, B. Vokální improvizace jednoduchých hudebních forem. Hlasová hygiena: hlasová nedostatečnost a její náprava, mutace, techniky vokálního projevu a jejich využití. Rytmická cvičení: tečkovaný rytmus (osminová nota s tečkou), předtaktí, osminová pomlka na těžké polovině doby. Intonační a sluchová cvičení: vzestupná a sestupná řada tónů v dur i moll; intonace C dur a a moll (podle úrovně třídy - reprodukce tónů z mírně disonantního trojhlasu). Hudební nauka: stupnice a tónina A dur a Es dur, pravidlo posledního křížku a pravidlo předposledního bé; moll melodická; klaviatura, tóny enharmonické, rozdělení tónů do oktáv). Zpěv lidových, populárních písní: práce s notovým zápisem. reflexe vokálního projevu – vlastní vokální projev, hledání možností nápravy hlas. nedostatečnosti.
Instrumentální činnosti	Žák: reprodukuje na základě svých individuálních hudebních schopností a dovedností různé motivy, témata i části skladeb, vytváří jednoduché doprovody, provádí jednoduché hudební improvizace. Využívá své individuální hudební schopnosti a dovednosti při hudebních aktivitách.		Žák dle svých dispozic: - na vybraný nástroj (zvonk., metal., xyl.,fl., keyb., klavír) realizuje reprodukci jednoduché melodie, - zdokonaluje hru a tvorbu vlastních doprovodů na vybraný nástroj hrou aktuálních rytmů, metra, prvních dob taktů, ostinata, - vytváří vlastní rytmické motivy, předehry, mezihry, dohry, rondo, - ovládá notopis výše uvedených typů not, pomlk a dalších znaků, - pomocí nástroje vyjadřuje hudební i nehudební představy a myšlenky.	Hra na hudební nástroje: dle úrovně třídy nástrojová reprodukce melodií, hra a tvorba doprovodů na Orffovy nástroje, kytary (hmaty C, dmi, F, B), keyboardy (s příp. využitím PC), flétny (hmaty c1-d2). Nástrojová improvizace - rondo ABACA. Hra žáků hud. kurzů a hud. škol na vlastní nástroje. Záznam hudby: noty, rytmy, melodie (viz výše), musicograma. Vyjadřování hudebních i nehudebních představ a myšlenek pomocí hudebního nástroje.

Hudebně pohybové činnosti	Rozpozná některé z tanců různých stylových období, zvolí vhodný typ hudebně pohyb. prvků k poslouchané hudbě.		- taktování doplňuje o jasná přípravná a závěrová gesta, - zdokonaluje vlastní pohyb. vyjádření skladby, orientaci v prostoru, - kultivuje pohybové reakce na změny v hudbě, - představuje realizaci renesančního, barokního, jazzového tance.	Taktování: přípravná a závěrová gesta. Vlastní pohybové ztvárnění skladby, písně pomocí pantomimy, improvizace. Pohybové reakce na změny v hudbě. Orientace v prostoru: rozvoj pohybové paměti, reprodukce pohybů prováděných při tanci či pohybových hrách. Tance: renesanční, barokní, jazzové aj.
Poslechové činnosti	Žák: orientuje se v proudu znějící hudby, přistupuje k hudebnímu dílu jako k logicky utvářenému celku. Vyhledává souvislosti mezi hudbou a jinými druhy umění. Zařadí na základě individuálních schopností a získaných vědomostí slyšenou hudbu do stylového období.		Žák dle svých dispozic: - Hudební nástroje zrakem i sluchem rozliší, pojmenuje a zařadí do odpovídajícího slohového období, - chápe, proč a jak vznikla hudba, funkci hudby v životě člověka, - dojem z poslechu vyjadřuje slovy, grafickým znázorněním, pohybem, - dokáže zhodnotit a zdůvodnit své pocity vyvolané hudebně výrazovými prostředky, - všímá si významných sémantických prvků v dílech, - má přehled o významných evropských i českých skladatelích a vlivech utvářejících jejich díla (od renesance po 20. století), dále o nejdůležitějších proudech světové, evropské a české popové hudby ve 20. stol. (včetně skladatelských a interpretačních osobností), - slyšenou hudbu dokáže slovně charakterizovat - slohově a stylově zařadit, - u nejvýznamnějších děl pak uvést název i autora, - na základě výše uvedených poznatků vytváří vlastní soudy a preference.	Poznávání hudebních nástrojů vývoj hudebních nástrojů – hudební slohy. Hudební dílo a její autor: evropští hudební skladatelé (život, dílo, znaky hudební řeči, doba tvorby) – skladatelé renesanční, barokní (J. S. Bach a další), klasicistní (1. vídeňská škola), skladatelé romantismu, impresionismu, 20. století), stylová provázanost. Hudební žánry a formy, hudební slohy Vývoj hudby od pravěku po současnost. Artificiální a nonartificiální hudba (nejdůležitější proudy světové, evropské a české popové hudby ve 20. století). Evropské a české hudební památky, renesance, baroko, klasicismus, romantismus, impresionismus, 20. století – průnik různých druhů umění.

5.17 Výtvarná výchova

Charakteristika vyučovacího předmětu Výtvarná výchova

Ročník: 1. – 5.

Obsahové, časové a organizační vymezení předmětu

Pracuje s vizuálně obraznými znakovými systémy, které jsou důležitým nástrojem poznávání a prožívání. Tvořivým přístupem vychází hlavně z porovnávání dosavadní a aktuální zkušenosti žáka a umožňuje mu uplatňovat své pocity a prožitky a zapojit se na své odpovídající úrovni do procesu tvorby a komunikace.

V etapě základního vzdělávání je učivo výtvarné výchovy členěno do třech obsahových domén a je realizováno prostřednictvím tvůrčích činností, v nichž se projevuje vlastní tvorba žáků s vnímáním a interpretací. V širokém spektru tvůrčích činností má žák získat podněty k odvaze a chuti uplatnit pocity a prožitky a má poznat možnosti a způsoby, jak vizuálně obrazná vyjádření nabídnout ostatním. Vyučovací předmět výtvarná výchova je součástí vzdělávací oblasti Umění a kultura. Vede žáky porozumění výtvarného umění a estetickému vnímání světa.

Je postavena na tvůrčích činnostech – tvorbě, vnímání a interpretaci. Tyto činnosti umožňují rozvíjet a uplatňovat vlastní vnímání, cítění, myšlení, prožívání, představivost, fantazii, intuici a invenci. Nabízí vizuálně obrazné prostředky tradiční i nově vznikající.

Pro výtvarnou činnost je nepostradatelné příznivé a klidné prostředí zbavené strachu ze známky nebo výsměchu druhých. Na prvním stupni převládá spontánnost, bezprostřednost výtvarného projevu dítěte. Dítě kreslí zpaměti, předlohám se vyhýbá. Ztvárňuje své představy. Ve všech formách výtvarného projevu (malbě, kresbě, modelování, ….) se projevuje dětská osobnost dítěte a jeho chápání světa kolem sebe.

Výtvarná výchova je vyučována v 1. – 3. ročníku 1 hodinu týdně, ve 4. – 5. ročníku 2 hodiny týdně. Výtvarnou výchovu realizujeme ve vyučovacích hodinách. Dále využíváme mezipředmětové vztahy a prvky této oblasti zařazujeme dle možností do jiných předmětů. Formy a metody práce jsou voleny podle různosti témat, stanovených cílů a charakteru učiva. Střídá se skupinové vyučování, kolektivní práce, samostatná práce a krátkodobé projekty.

Ročník: 1. – 3.

Výchovné a vzdělávací strategie pro rozvoj klíčových kompetencí žáků

Kompetence k učení

Žák:

- je veden postupnými kroky k užívání odborných termínů (kresba, malba, grafika, linie, barva)
- při své tvůrčí práci získané výsledky posuzuje a učí se z nich vyvozovat závěry pro využití v budoucnosti
- pokouší se experimentovat při tvorbě (hra s barvou, hmotou, linií)
- plánuje si jak překonávat nezdary a překážky a vytváří si pozitivní vztah k umění, ke své práci i tvorbě jiných

Učitel seznamuje žáky se základními zákonitostmi při používání různých výtvarných technik.

Kompetence k řešení problémů

Žák:

- problémové situace bere jako výzvu přemýšlet o své práci a hledat samostatně nebo s pomocí učitele způsoby řešení
- učí se kombinovat různé výtvarné techniky a materiály, posuzuje svou práci v celku i v detailech

Učitel vede žáky k podchycení a rozvíjení zájmů o výtvarné umění.

Kompetence komunikativní

Žák:

- se při práci ve skupinách aktivně zapojuje do společné práce
- naslouchá druhým a je vstřícný a tolerantní
- je veden k zhodnocení svého nebo spolužákova díla a k diskusi nad uměleckými díly

Učitel vybízí žáky k vzájemnému naslouchání a oceňování přínosu druhých.

Kompetence sociální a personální

Žák:

- spolupracuje ve skupině, přijímá nové role
- respektuje nastavená pravidla
- napomáhá svým chováním k příjemné atmosféře, posiluje si sebedůvěru

Učitel umožňuje každému žákovi vyjádřit svůj postoj k obraznému vyjádření a vnímat radost z tvůrčí práce.

Kompetence občanské

Žák:

- respektuje a váží si druhých lidí, je schopen pomoci slabším v nesnázích
- váží si historického dědictví, tradic a kultury svého národa
- zapojuje se do výtvarných soutěží a navštěvuje akce s kulturně-uměleckým zaměřením

Učitel vede žáky k samostatnému pozorování a vnímání reality při řešení výtvarných problémů.

Kompetence pracovní

Žák:

- zachází bezpečně a účinně s materiály a nástroji
- dodržuje hygienická a bezpečnostní pravidla

Učitel postupnými kroky formuje u žáků pozitivní vztah k manuálním činnostem.

Ročník: 4. – 5.

Obsahové vymezení předmětu

Obsah učiva je rozložen do těchto tematických okruhů:

- objevování světa přírody
- poznávání a prožívání světa dítěte
- svět, který pozorují
- dětská fantazie
- svět, který dítě obklopuje

Výchovné a vzdělávací strategie pro rozvoj klíčových kompetencí žáků

Kompetence k učení

Žák:

- se učí samostatně pozorovat a vnímat realitu a řešit výtvarné problémy
- aktivně rozvíjejí své výtvarné vyjadřování
- je seznámen s experimentováním s materiály
- poznává výtvarné umění

Učitel:

- podporuje žáky k aktivnímu vizuálně obraznému vyjádření
- nabízí žákům využívání vhodných výtvarných technik a k jejich osvojování

Kompetence k řešení problémů

Žák se učí pracovat s výtvarným dílem.

Učitel:

- podporuje žáky v přesné formulaci otázek a adekvátní tvorbě odpovědí
- uplatňuje projektové vyučování

Kompetence komunikativní

Žák:

- si vytváří vztah k výtvarnému dílu a hovoří o svých pocitech
- se snaží vyjadřovat své myšlenky
- se učí prezentovat svou práci, hledání kvalit
- naslouchá sdělení jiných

- se učí doprovázet práce písemným projevem

Učitel:

- nabízí žákům obohacování slovní zásoby o odborné termíny z výtvarné oblasti
- motivuje žáky k přesné formulaci otázek a adekvátní tvorbě odpovědí

Kompetence sociální a personální

Žák:

- umí tvořivě pracovat ve skupině
- respektuje různorodost téhož vizuálně obrazného vyjádření, možnost alternativního přístupu

Učitel podporuje žáky ke kolegiální pomoci.

Kompetence občanské

Žáci chápou a respektují estetické požadavky na životní prostředí.
Učitel pomáhá žákům vytvořit si postoj k výtvarným dílům.

Kompetence pracovní

Žák:

- užívá samostatně vizuálně obrazné techniky
- dodržuje hygienická a bezpečnostní pravidla

Učitel vede žáky k využívání návyků a znalostí v další praxi.

Kompetence digitální na 1. stupni ZŠ

Učitel:

- motivuje žáky k užívání různorodých vizuálně obrazných prostředků včetně digitálních technologií při vlastní tvorbě, k nalézání neobvyklých postupů a různých variant řešení
- poskytuje žákům prostor ke sdílení a prezentaci tvůrčího záměru, témat a výsledků tvůrčí práce v rovině tvorby, vnímání a interpretace
- vede žáky k vyhledávání a sdílení inspiračních zdrojů, uměleckých děl i běžné produkce s respektem k autorství a autorským právům.

Ročník: 6. – 9.

Obsahové a organizační vymezení vyučovacího předmětu výtvarná výchova

Výtvarná výchova:

- pracuje s vizuálně obraznými znakovými systémy
- rozvíjí tvůrčí činnosti, smyslovou citlivost a uplatňování subjektivity

- přistupuje k uměleckému procesu v jeho celistvosti a chápe ho jako způsob poznání a komunikace
- užívá různých uměleckých vyjadřovacích prostředků, nabízí prostředky nejen tradiční a ověřené, ale i nově vznikající v současném výtvarném umění
- umožňuje rozvíjet a uplatnit vlastní vnímání, cítění, představivost a fantazii
- rozvíjí především průřezové téma Osobnostní a sociální výchovy (týká se společného zaměření na rozvoj smyslového vnímání, kreativity, vnímání a utváření mimouměleckého estetična) a Výchovy k myšlení v evropských a globálních souvislostech (prohlubuje vztah k evropské a světové kultuře)

Předmětu Výtvarná výchova jsou v 6. – 7. ročníku věnovány 2 hodiny týdně, v 8. – 9. ročníku pak 1 hodina týdně.
Výuka probíhá v odborné učebně výtvarné výchovy, v učebně výpočetní techniky nebo mimo budovu školy.
Formy a metody práce se užívají podle charakteru učiva a cílů vzdělávání - skupinové vyučování, samostatná práce, kolektivní práce a krátkodobé projekty.
Výchovné a vzdělávací strategie pro rozvoj klíčových kompetencí žáků

Kompetence k učení
Žáci:
- při teoreticky zaměřených hodinách si vytváří takové učební materiály, aby je mohli dále využívat pro svou vlastní tvorbu.
- při své tvorbě poznávají vlastní pokroky a při konečném výstupu si dokáží zpětně uvědomit problémy související s realizací
- samostatně pozorují a experimentují

Učitel:
- zadává jednotlivé úkoly tak, aby si každý žák mohl sám zorganizovat vlastní činnost a nápady
- využívá kladného hodnocení k motivaci pro další výtvarnou činnost

Kompetence k řešení problémů
Žák při zadání úkolu rozpozná výtvarný problém a hledá nejvhodnější způsob řešení.
Učitel:
- předkládá žákům dostatek námětů k samostatnému zpracování a řešení problémů souvisejících s výběrem výtvarné techniky, materiálů a pomůcek.
- zadává úkoly způsobem, který umožňuje volbu různých postupů nebo technik

Kompetence komunikativní
Žák při práci ve skupině dokáže vyjádřit svůj názor, vhodnou formou ho obhájit a tolerovat názor druhých.
Učitel:

- klade dostatek prostoru pro střetávání a komunikaci různými formami
- dohlíží na dodržování etiky komunikace (naslouchání, respektování originálních nápadů, výtvarné vyjadřování…)

Kompetence sociální a personální

Žáci se učí respektovat pravidla v týmu, dodržovat je a svou pracovní činností kladně ovlivňovat kvalitu práce.

Učitel:

- dodává žákům sebedůvěru a podle potřeby žákům v činnostech pomáhá.
- umožňuje každému žákovi zažít úspěch
- v průběhu výuky zohledňuje rozdíly v pracovním tempu jednotlivých žáků

Kompetence občanské

Žáci:

- při propagaci školních akcí vytváří plakáty a upoutávky, kterými prezentují školu
- respektují názor druhých
- prezentují výsledky své práce a účastní se výtvarných soutěží
- žáci chrání naše tradice a kulturní i historické dědictví, projevují pozitivní postoj k uměleckým dílům

Učitel podporuje občanské cítění žáků při vytváření propagačních materiálů.

Kompetence pracovní

Žáci:

- jsou při samostatné práci vedeni ke koncentraci na pracovní výkon, jeho dokončení a dodržují vymezená pravidla
- si vytváří pozitivní vztah k manuálním činnostem
- při práci s výtvarným materiálem dodržují hygienická a bezpečnostní pravidla

Učitel:

- vede žáky ke správným způsobům užití materiálu, nástrojů a vybavení
- požaduje dodržování dohodnuté kvality a postupů

Kompetence digitální na 2. stupni ZŠ

Učitel:

- vede žáky k užívání různorodých vizuálně obrazných prostředků včetně digitálních technologií při vlastní tvorbě, k nalézání neobvyklých postupů a různých variant řešení
- vede žáky k sdílení a prezentaci tvůrčího záměru, témat a výsledků tvůrčí práce v rovině tvorby, vnímání a interpretace
- vede žáky k vyhledávání a sdílení inspiračních zdrojů, uměleckých děl i běžné produkce s respektem k autorství a autorským právům.

Vyučovacím předmětem prolínají průřezová témata:

Environmentální výchova (EV)
- vztah člověka k prostředí
- ekosystémy

Výchova k myšlení v evropských a globálních souvislostech (EGS)
- jsme Evropané
- Evropa a svět nás zajímá

Osobnostní a sociální výchova (OSV)
- kreativita
- sebepoznání a sebepojetí
- hodnoty, postoje, praktická etika

Mediální výchova (MDV)
- práce v realizačním týmu
- fungování a vliv médií ve společnosti

Výchova demokratického občana (VDO)
- občan, občanská společnost a stát

Vzdělávací obsah vyučovacího předmětu Výtvarná výchova

Ročník: 1. – 3.

Téma	Očekávaný výstup z RVP	Ročník	Školní výstupy	Konkrétní učivo	Průřezová témata
Malba, kresba Kombinované techniky	Žák: rozpoznává linie, tvary, objemy, barvy, objekty; porovnává je a třídí na základě zkušeností, vjemů, zážitků a představ	**1. – 3.**	Žák: zvládá techniku malby vodovými barvami, temperami, suchým pastelem, voskovkami; umí míchat barvy, zvládá techniku kresby měkkým materiálem, dřívkem, špejlí, tužkou, rudkou, uhlem;	**Malba** -rozvíjení smyslové citlivosti. Teorie barvy - barvy základní a doplňkové, teplé a studené a jejich výrazové vlastnosti, kombinace barev. **Kresba** - rozvíjení smyslové citlivosti, výrazové vlastnosti, linie, tvaru, jejich	

			zvládne koláže, frotáže, otisky, kombinuje linie, tvary, objemy, barvy a techniky; umí výtvarně zpracovat přírodní materiály;	kombinace v ploše, uspořádání objektu do celků, vnímání velikosti. Uplatňování subjektivity při dalších výtvarných technikách. Rozvíjení smyslového vnímání a fantazie. Pozorování přírody a činnosti lidí a jejich výtvarné ztvárnění.	
Dekorativní techniky	Žák: rozpoznává linie, tvary, objemy, barvy, objekty; porovnává je a třídí na základě zkušeností, vjemů, zážitků a představ.		Žák: rozpoznává linie, tvary, objemy, barvy, objekty; porovnává je a třídí na základě zkušeností, vjemů, zážitků a představ.	Pravidelné řazení geometrických tvarů, dekorativní prvky na základě rytmu, podobnosti, kontrastu.	
Plastika, vyjádření	Žák: v tvorbě projevuje své vlastní zkušenosti; uplatňuje při tom v plošném i prostorovém uspořádání linie, tvary, objemy, barvy, objekty a další prvky a jejich kombinace.		Žák: modeluje z plastelíny, keramické hlíny; tvaruje papír;	Poznávání základních vlastností plastických materiálů, vytváření objemu modelováním.	
Přírodní techniky,	Žák: vnímá události různými smysly a vyjadřuje je.		Žák: výtvarně zpracovává přírodní materiály, nalepuje, dotváří;	Práce s přírodními materiály.	
Výtvarná díla kolem nás, dětská ilustrace	Žák: interpretuje podle svých schopností různá vizuálně obrazná vyjádření; odlišné interpretace porovnává se svou dosavadní zkušeností, na základě vlastní zkušenosti nalézá a do komunikace zapojuje obsah vizuálně obrazných vyjádření, která samostatně vytvořil, vybral či upravil		zaujímá osobní postoj v komunikaci; vysvětluje výsledky tvorby, záměr tvorby.	Ilustrace, animace, hračka, dětský časopis. Ilustrace - např. J. Lada, Z. Miller, Z. Smetana, O. Sekora, J. Čapek, A. Born, J. Trnka. Utváření osobního postoje v komunikaci v rámci skupin spolužáků, rodinných příslušníků	

Ročník: 4. – 5.

Téma	Očekávaný výstup z RVP	Ročník	Školní výstupy	Konkrétní učivo	Průřezová témata
Malba, kresba	Žák: při vlastních tvůrčích činnostech užívá prvky vizuálně obrazného vyjádření; porovnává je na základě vztahů, nalézá vhodné prostředky pro vizuálně obrazná vyjádření vzniklá na základě vztahu zrakového vnímání k vnímání dalšími smysly; uplatňuje je v plošné, objemové i prostorové tvorbě, při tvorbě vizuálně obrazných vyjádření se vědomě zaměřuje na projevení životních zkušeností, nalézá a do komunikace zapojuje obsah vizuálně obrazných vyjádření, která samostatně vytvořil, vybral či upravil.	**4. - 5.**	Žák: prohloubí si a zdokonalí techniky malby z 1. období; zvládne malbu stěrkou, rozlévání barev a kombinaci různých technik; umí barevně vyjádřit své pocity a nálady; pojmenovává a porovnává světlostní poměry, barevné kontrasty a proporční vztahy komunikuje o obsahu svých děl, prohloubí si a zdokonalí techniky kresby z 1. období; dokáže kresbou vystihnout tvar, strukturu materiálu; zvládne obtížnější práce s linií; užívá a kombinuje prvky obrazného vyjádření v plošném vyjádření linie, v prostorovém vyjádření a uspořádání prvků; zaměřuje se vědomě na projevení vlastních životních zkušeností v návaznosti na komunikaci.	**Malba** – hra s barvou, emocionální malba, míchání barev. Goethův barevný kruh. Ověřování komunikačních účinků. 0sobní postoj v komunikaci. Proměny komunikačního obsahu - záměry tvorby a proměny obsahu vlastních děl. **Kresba** – výrazové vlastnosti linie, kompozice v ploše, kresba různým materiálem – pero a tuš, dřívko a tuš, rudka, uhel, např. kresba dle skutečnosti, kresba v plenéru. Comics.	
Grafické techniky	Žák: při tvorbě vizuálně obrazných vyjádření se vědomě zaměřuje na projevení životních zkušeností, osobitost svého vnímání uplatňuje v přístupu k realitě, k tvorbě a interpretaci vizuálně obrazného vyjádření; pro vyjádření nových i neobvyklých pocitů a prožitků svobodně volí a kombinuje prostředky, porovnává různé interpretace vizuálně obrazného vyjádření a přistupuje k nim jako ke zdroji inspirace		Žák: rozeznává grafické techniky, zobrazuje svoji fantazii a životní zkušenosti. Hledá a nalézá vhodné prostředky pro svá vyjádření na základě smyslového vnímání, které uplatňuje pro vyjádření nových prožitků;	Grafické techniky – tisk z koláže, ze šablon, otisk, vosková technika.	

Techniky plastického vyjadřování	Žák: při tvorbě vizuálně obrazných vyjádření se vědomě zaměřuje na projevení životních zkušeností, nalézá vhodné prostředky pro vizuálně obrazná vyjádření vzniklá na základě vztahu zrakového vnímání k vnímání dalšími smysly; uplatňuje je v plošné, objemové i prostorové tvorbě, pro vyjádření nových i neobvyklých pocitů a prožitků svobodně volí a kombinuje prostředky, porovnává různé interpretace vizuálně obrazného vyjádření a přistupuje k nim jako ke zdroji inspirace		Žák: prohloubí si znalosti z 1. období, získává cit pro prostorové ztvárnění zkušeností získané pohybem a hmatem.	Techniky plastického vyjadřování – modelování z papíru, hlíny, sádry, drátů.	
Další techniky, netradiční pojetí vlastní tvorby	Žák: nalézá vhodné prostředky pro vizuálně obrazná vyjádření vzniklá na základě vztahu zrakového vnímání k vnímání dalšími smysly; uplatňuje je v plošné, objemové i prostorové tvorbě, při tvorbě vizuálně obrazných vyjádření se vědomě zaměřuje na projevení životních zkušeností, nalézá a do komunikace zapojuje obsah vizuálně obrazných vyjádření, která samostatně vytvořil, vybral či upravil.		Žák: prohloubí si znalosti z 1. období; získává cit pro prostorové ztvárnění zkušeností získané pohybem a hmatem; umí výtvarně zpracovat přírodní materiály - nalepování, dotváření apod.	Další techniky – koláž, frotáž. Pohyb těla a jeho umístění v prostoru, manipulace s objekty.	
Dětští ilustrátoři, výtvarná díla kolem nás, užitá tvorba	Žák: nalézá vhodné prostředky pro vizuálně obrazná vyjádření vzniklá na základě vztahu zrakového vnímání k vnímání dalšími smysly; při tvorbě vizuálně obrazných vyjádření se vědomě zaměřuje na projevení životních zkušeností, pro vyjádření nových i neobvyklých pocitů a prožitků svobodně volí a kombinuje prostředky, porovnává různé interpretace vizuálně obrazného vyjádření a přistupuje k nim jako ke zdroji inspirace.		Žák: pozná ilustrace známých českých ilustrátorů - např. J. Lady, O. Sekory, J. Trnky, H. Zmatlíkové, J. Čapka, Z. Millera, A. Borna, R. Pilaře a dalších; vytvoří si škálu obrazně vizuálních elementů k vyjádření osobitého přístupu k realitě; porovnává různé interpretace a přistupuje k nim jako ke zdroji inspirace.	Ilustrátoři dětské knihy, animovaný film, fotografie, elektronický obraz, reklama, hračky.	

Ročník: 6. – 9.

Téma	Očekávaný výstup z RVP	Ročník	Školní výstupy	Konkrétní učivo	Průřezová témata
Kresba	Žák: Vybírá, vytváří a pojmenovává prvky vizuálně obrazných vyjádření a jejich vztahů; uplatňuje je pro vyjádření vlastních zkušeností, vjemů, představ a poznatků; variuje různé prvky a jejich vztahy pro získání osobitých výsledků;	**6.**	Žák: Je veden k samostatné práci s redisovým perem;	prvky vizuálně obrazného vyjádření – linie, tvary, objemy, světlostní a barevné kvality	OSV - Osobnostní rozvoj – Kreativita.
Kombinované techniky, práce s materiálem	Žák: zaznamenává vizuální zkušenost i zkušenosti získané ostatními smysly;		Žák: rozvíjí smyslovou citlivost;	Plastická tvorba - papír, plastelína, sádra. Koláž, kašírování. Reflexe ostatních uměleckých druhů (hudebních, dramatických)	
Nauka o barvě	Žák: vybírá, kombinuje a vytváří prostředky pro vlastní osobité vyjádření.		Žák: správně užívá techniku malby (míchání a vrstvení barvy).	smyslové účinky vizuálně obrazných vyjádření – výběr, kombinace a variace ve vlastní tvorbě. Teplé a studené barvy, barvy. Teorie barev - Goethův barevný kruh. Barvy příbuzné a kontrastní.	
Prostorové práce	Žák: ověřuje komunikační účinky vybraných, upravených či samostatně vytvořených vizuálně obrazných vyjádření		Žák: je veden ke společné práci na jednom objektu;	Plastická a prostorová tvorba (uspořádání objektů do celků v ploše) uspořádání prostoru, celku vizuálně obrazných vyjádření a vyjádření proměn	
Perspektiva	Žák: rozliší působení vizuálně obrazného vyjádření v rovině smyslového účinku;		Žák: dokáže využít perspektivu ve svém vlastním výtvarném vyjádření (umístění postav a objektů na ploše);	Zvětšování, zmenšování (detail, celek). Fantazie, příroda. vztahy a uspořádání prvků ve statickém i dynamickém vizuálně obrazném vyjádření	EV – Ekosystémy.
Osvojování výtvarných technik	Žák: interpretuje umělecká vizuálně obrazná vyjádření současnosti i minulosti; vychází při tom ze svých znalostí historických souvislostí i z osobních zkušeností a prožitků		Žák: poznává různé způsoby uměleckého vyjádření skutečnosti;	Frotáž, sgrafito, proměny komunikačního obsahu – historické, sociální a kulturní souvislosti	OSV - Osobnostní rozvoj - Kreativita.

Dekorativní řešení plochy	Žák: zachycuje jevy a procesy v proměnách a vztazích; k tvorbě užívá některé metody uplatňované v současném výtvarném umění a digitálních médiích – počítačová grafika, fotografie, video, animace		Žák: uspořádává objekty do celku v ploše; seznamuje se se základy písma a grafiky.	Hračky, reklama, komunikační grafika; výběr a uplatnění pro vlastní tvůrčí záměry	
Historické, sociální a kulturní	Žák: interpretuje umělecká vizuálně obrazná vyjádření současnosti i minulosti; vychází při tom ze svých znalostí historických souvislostí i z osobních zkušeností a prožitků		Žák: výtvarně se vyjadřuje k lidovým tradicím, zvykům a svátkům	uplatňuje kombinaci a variace ve vlastní tvorbě; Vitráž a vystřihování - dekorativní práce (využívá tvaru a linií).	VDO – Občan, občanská společnost a stát.
Portrét, figura	Žák: vybírá, kombinuje a vytváří prostředky pro vlastní osobité vyjádření; rozliší působení vizuálně obrazného vyjádření v rovině subjektivního účinku.		Žák: dokáže zachytit jednoduchý pohyb těla a jeho umístění v prostoru a rozvrhnout hlavní motivy na ploše.	Lidská figura a portrét - tvarová stylizace. prostředky pro vyjádření emocí, pocitů, nálad, fantazie, představ a osobních zkušeností - pohyb těla a jeho umístění v prostoru	
Kresba	Žák: Vybírá, vytváří a pojmenovává prvky vizuálně obrazných vyjádření a jejich vztahů; uplatňuje je pro vyjádření vlastních zkušeností, vjemů, představ a poznatků; variuje různé prvky a jejich vztahy pro získání osobitých výsledků;	**7.**	Žák: Analýza celistvě vnímaného tvaru na skladebné prvky. Prvky vizuálně obrazného vyjádření -linie, tvar, objem (základy stínování). Experimentální řazení, seskupování, zmenšování, zvětšování, zmnožování, vrstvení tvarů a linií v ploše i prostoru.	Akční tvar malby a kresby, uspořádání prostoru, celku vizuálně obrazných vyjádření a vyjádření proměn; Horizontála, vertikála, symetrie, asymetrie, základy perspektivního zobrazování.	OSV – Osobnostní rozvoj – Kreativita.
Kombinované techniky	Žák: užívá vizuálně obrazná vyjádření k zachycení zkušeností získaných ostatními smysly;		Žák: rozvíjí smyslovou citlivost; přenáší prostor na plochu; uspořádává objekty do celku v ploše;	Práce s různými materiály, manipulace s objekty, vyjádření vztahů, pohybu a proměn uvnitř a mezi objekty (lineární, světlostní, barevné, plastické a prostorové prostředky a prostředky vyjadřující časový průběh) ve statickém i dynamickém vyjádření	OSV - Osobnostní rozvoj - Sebepoznání a sebepojetí.
Technika malby	Žák: vybírá, kombinuje a vytváří prostředky pro vlastní osobité vyjádření;		Žák: hodnotí a využívá výrazové možnosti barev a jejich kombinací; správně užívá techniku malby (míchání a vrstvení barev);	Světlostní a barevné vztahy. Odstín - sytost, tón, harmonie, kontrast, jemné rozdíly - využití ve volné tvorbě i praktickém užití osobní postoj v komunikaci - důvody vzniku odlišných interpretací vizuálně obrazných děl.	EV – Vztah člověka k prostředí.

Využití znaku a zkratky pro vyjádření skutečnosti	Žák: rozliší působení vizuálně obrazného vyjádření v rovině smyslového účinku, v rovině subjektivního účinku;		Žák: využívá dekorativních postupů - rozvíjí si estetické cítění;	Užitá grafika. Písmo - styly a druhy písma. utváření a uplatnění komunikačního obsahu	
Perspektivní zobrazování	Žák: zachycuje jevy a procesy v proměnách a vztazích; k tvorbě užívá některé metody uplatňované v současném výtvarném umění a digitálních médiích – počítačová grafika, fotografie, video, animace		Žák: uplatňuje subjektivitu ve vizuálně obrazném vyjádření - originální dokončí situaci, vypravuje výtvarnými prostředky.	Perspektivní zobrazování - nadhled, podhled. Interakce s realitou. přístupy k vizuálně obrazným vyjádřením – hledisko jejich vnímání (vizuální, haptické, statické, dynamické),	
Výtvarná tvorba - ilustrace, komiks	Žák: ověřuje komunikační účinky vybraných, upravených či samostatně vytvořených vizuálně obrazných vyjádření			ilustrace textů, komiks, fotografie	
Architektura	Žák: interpretuje umělecká vizuálně obrazná vyjádření současnosti i minulosti; vychází při tom ze svých znalostí historických souvislostí i z osobních zkušeností a prožitků		Žák: uvědomuje si rozdílnost mezi různými směry architektury (zprostředkování pohledu na umění a kulturu jako způsob poznání světa);	Architektura - základní směry. osobní postoj v komunikaci – jeho utváření a zdůvodňování;	EGS - Evropa a svět nás zajímá. EV – Vztah člověka k prostředí.
Soudobé výtvarné umění	Žák: k tvorbě užívá některé metody soudobého výtvarného umění - počítačová grafika, fotografie, video, animace;	**8.**	Žák: kategorizuje poznatky a uplatňuje je při vlastní tvorbě a interpretaci (barevná kompozice a tvarová kompozice);	smyslové účinky vizuálně obrazných vyjádření – umělecká výtvarná tvorba, fotografie, film, tiskoviny, televize, elektronická média, reklama	OSV – Osobnostní rozvoj – Kreativita.
Kresba	Žák: vybírá a samostatně vytváří bohatou škálu vizuálně obrazných elementů zkušeností z vlastního vnímání, z představ a poznání; uplatňuje osobitý přístup k realitě.		Žák: je veden k práci s linií;	textury; vztahy a uspořádání prvků v časovém průběhu (podobnost, kontrast, rytmus, dynamické proměny, struktura),	

Perspektiva	Žák: Užívá vizuálně obrazná vyjádření k zaznamenávání vizuálních zkušeností.		Žák: užívá perspektivních postupů.	Perspektiva - sbíhavá, úběžníková, rovnoběžné promítání (horizontála, vertikála, diagonála…). přístupy k vizuálně obrazným vyjádřením – reflexe a vědomé uplatnění při vlastních tvůrčích činnostech	
Grafické techniky	Žák: porovnává na konkrétních příkladech různé interpretace vizuálně obrazného vyjádření;		Žák: orientuje se v typech vizuálně obrazného vyjádření;	volná malba, skulptura, plastika	
Stavební prvky architektury	Žák: interpretuje umělecká vizuálně obrazná vyjádření současnosti i minulosti; vychází při tom ze svých znalostí historických souvislostí i z osobních zkušeností a prožitků;		Žák: se seznamuje se změnami tvorby děl výtvarných umění (na příkladech konkrétních výtvarných děl vyhledává a srovnává různé způsoby uměleckého vyjadřování);	Základní stavební prvky architektury (římsa, okno, portál, sloup, sgrafito, mozaika). vysvětlování a obhajoba výsledků tvorby s respektováním záměru autora; mediální prezentace	EGS – Jsme Evropané.
Kresba - stínování	Žák: ověřuje komunikační účinky vytvořených obrazných vyjádření;		Žák: správně uplatňuje techniku kresby a zachycuje prostor;	Zdokonalování techniky kresby -způsoby stínování, kontrast. Kresba uhlem, rudkou, tužkou (zátiší). vztahy a uspořádání prvků v ploše, objemu, prostoru	
Písmo	Žák: variuje různé vlastnosti prvků a jejich vztahů pro získání osobitých výsledků.		Žák: rozvíjí se v estetickém cítění – využívá dekorativních prvků.	Písmo, užitá grafika, reklama a propagační prostředky. utváření a uplatnění komunikačního obsahu;	
Práce s materiálem	Žák: porovnává na konkrétních případech různé interpretace vizuálně obrazného vyjádření;		Žák: zobrazuje vlastní fantazijní představy a odhaluje interpretační kontext vlastního vyjádření; kombinuje výtvarné prostředky a experimentuje s nimi;	Práce s netradičními materiály. vědomé vnímání a uplatnění mimovizuálních podnětů při vlastní tvorbě;	

Subjektivní barevná škála	Žák: vybírá, kombinuje a vytváří prostředky pro vlastní osobité vyjádření;		Žák: správně užívá techniku malby, využívá texturu, míchá a vrství barvy;	Objemové vyjádření námětu barvami - doplňkové a lomené barvy, valéry, barvy podobné a příbuzné.	
Současné výtvarné umění	Žák: k tvorbě užívá některé metody současného výtvarného umění a digitálních médií (počítačová grafika, fotografie, video, animace);		Žák: vybírá kombinace a variace ve vlastní tvorbě;	Práce s internetem, elektronický obraz,	MV – Receptivní činnosti - Fungování a vliv médií ve společnosti.
Výtvarné techniky	Žák: rozlišuje působení vizuálně obrazného vyjádření v rovině smyslového účinku, v rovině subjektivního účinku a v rovině sociálně utvářeného i symbolického obsahu.		Žák: vnímá okolní skutečnosti umělecké i mimoumělecké - projevuje aktivní estetický vztah k životnímu prostředí.	Výtvarné zpracování větší plochy (malba, akvarel, pastel). Uspořádání objektů do celků v ploše, objemu, prostoru a časovém průběhu – vyjádření vztahů, pohybu a proměn uvnitř a mezi objekty (lineární, světlostní, barevné, plastické a prostorové prostředky a prostředky vyjadřující časový průběh) ve statickém i dynamickém vyjádření	
Kresba	Žák: vybírá a samostatně vytváří bohatou škálu vizuálně obrazných elementů zkušeností z vlastního vnímání, představ a poznání; uplatňuje osobitý přístup k realitě;	**9.**	Žák: uspořádává objekty do celku v ploše, objemu, prostoru a časovém průběhu (vyjádření vztahu pohybu a proměn uvnitř a mezi objekty);	Techniky kresby - tužka, uhel, rudka. vztahy a uspořádání prvků v ploše, objemu, prostoru	EV – Vztah člověka k prostředí.
Malba	Žák: vybírá, kombinuje a vytváří prostředky pro vlastní osobité vyjádření;		Žák: umí využívat znalostí o základních, druhotných a doplňkových barvách k osobitému, výtvarnému vyjádření;	Symbolika barev, míchání barev, působení barev, kontrast (barevný, světelný). prostředky pro vyjádření emocí, pocitů, nálad, fantazie, představ a osobních zkušeností – výběr, uplatnění a interpretace	

Grafické techniky	Žák: porovnává na konkrétních případech různé interpretace vizuálně obrazného vyjádření;		Žák: orientuje se typech vizuálně obrazných vyjádření;	typy vizuálně obrazných vyjádření – rozlišení, výběr a uplatnění pro vlastní tvůrčí záměry	
Umění 20. století	Žák: porovnává na konkrétních příkladech různé interpretace vizuálně obrazného vyjádření; vysvětluje své postoje k nim s vědomím osobní, společenské a kulturní podmíněnosti svých hodnotových soudů.		Žák: rozlišuje obsah vizuálně obrazných vyjádření uměleckých projevů současnosti a minulosti, orientuje se v oblastech moderního umění.	proměny komunikačního obsahu – záměry tvorby a proměny obsahu vizuálně obrazných vyjádření vlastních děl i děl výtvarného umění	
Kombinované výtvarné techniky	Žák: užívá vizuálně obrazná vyjádření k zachycení zkušeností získaných ostatními smysly;		Žák: Reflexe a vztahy zrakového vnímání ostatními smysly, uplatňování subjektivity, převádění pocitů těla na obrazové znaky s hledáním vzájemných souvislostí.	přístupy k vizuálně obrazným vyjádřením – hledisko jejich motivace (fantazijní, symbolická, založená na smyslovém vnímání, racionálně konstruktivní, expresivní); Kombinované techniky - asambláž, koláž, frotáž.	OSV – Morální rozvoj - Hodnoty, postoje, praktická etika.
Grafická tvorba	Žák: k tvorbě užívá některé metody současného výtvarného umění - počítačová grafika, fotografie, video, animace;		Žák: uplatňuje subjektivitu při různých typech vizuálně obrazných vyjádření (vnímání smyslové, konstruktivní);	Reklama, animovaný film, vizuálně dramatická akce	MV – Produktivní činnosti - Práce v realiz.týmu.
Prostorové práce	Žák: užívá vizuálně obrazná vyjádření k zaznamenání podnětů z představ a fantazie; zasazuje předměty do neobvyklých souvislostí;		Žák: vytváří obrazové znaky na základě fantazie, kombinací představ a znalostí - rozvíjí schopnosti rozlišovat, z jaké vrstvy představivosti znaky pocházejí;	Prostorová tvorba – modelování. osobní postoj v komunikaci – důvody vzniku odlišných interpretací vizuálně obrazných vyjádření (samostatně vytvořených a přejatých), kritéria jejich porovnávání, jejich zdůvodňování	
Skicování	Žák: vybírá, kombinuje a vytváří prostředky pro vlastní osobité vyjádření; porovnává a hodnotí jeho účinky s účinky již existujících i běžně užívaných vizuálně obrazných vyjádření.		Žák: správně uplatňuje techniku kresby (zachycení pomíjivého okamžiku – skicování).	prezentace ve veřejném prostoru, práce v plenéru, krajinomalba.	EV – Vztah člověka k prostředí.

5.18 Výchova ke zdraví

Charakteristika vyučovacího předmětu Výchova ke zdraví

Ročník: 7. – 8.

Obsahové, časové a organizační vymezení předmětu

Předmět Výchova ke zdraví se vyučuje jako samostatný předmět v 7. a 8. ročníku 1 hodinu týdně.

Vzdělávání je zaměřeno na:

- vytvoření postojů k sobě i jiným lidem
- motivaci žáků ke zdravému způsobu života
- zvládnutí hygienických, stravovacích, bezpečnostních a preventivních návyků
- ochranu zdraví v různých krizových situacích
- schopnost odmítnout návykové látky
- orientování se v problematice sexuality a odpovědného rozhodování
- předcházení úrazům
- upevnění dovedností při poskytování první pomoci

Předmětem prolínají průřezová témata

- Výchova demokratického občana - zásady slušnosti, tolerance, odpovědného chování, komunikace, spolupráce
- Environmentální výchova - utváří svůj zdravý životní styl, chápe vliv prostředí na své zdraví a zdraví ostatních lidí
- Mediální výchova – vnímání a rozpoznání rizikových situací, prezentace těchto jevů v mediálních prostředcích
- Osobnostní a sociální výchova – sociálně patologické jevy, rizika, možnosti řešení krizových životních situací

Výchovné a vzdělávací strategie pro rozvoj klíčových kompetencí žáků

Kompetence k učení

Žák:

- chápe smysl a cíl učení
- vyhledává, třídí a využívá informace
- vytváří komplexní vztah k poznatkům společnosti
- plánuje, organizuje vlastní učení
- zhodnotí svůj pokrok

Učitel:

- přijímá názory a zkušenosti žáků
- volí úkoly, které užívají znalostí žáků z jiných předmětů
- vede žáky k vytváření svých závěrů
- sleduje pokrok žáků

Kompetence k řešení problémů

Žák:

- rozpozná problém, problémové situace
- umí vyhledat informace k řešení problémů
- uvažuje o variantách řešení, své rozhodnutí umí obhájit
- uplatňuje bezpečné a odpovědné sexuální chování

Učitel:

- vhodným kladením otázek ukazuje možnou cestu k řešení
- žáky podněcuje k argumentaci
- chyby žáků využije při objasnění konečného řešení

Kompetence komunikativní

Žák:

- umí kultivovaně vyjádřit svůj názor
- naslouchá názorům druhých, vhodně reaguje
- zapojuje se do diskuse
- umí argumentovat

Učitel:

- vede žáky k využívání různých textů, obrazů
- nabádá žáky ke kultivovanému, souvislému projevu doloženému argumenty
- vytváří možnosti pro vzájemnou komunikaci

Kompetence sociální a personální

Žák:

- pracuje ve skupinách

- spolupracuje při řešení problémů
- učí se respektovat názory jiných lidí
- umí požádat o pomoc

Učitel:

- zadává úlohy pro společnou práci
- podle potřeby pomáhá a usměrňuje žáky
- podporuje zdravou sebedůvěru žáků
- požaduje dodržování pravidel slušného chování

Kompetence občanské

Žák:

- respektuje názory druhých lidí
- odmítá útlak, násilí, protispolečenské jednání
- chápe svá práva a povinnosti
- pečuje podle možností o životní prostředí
- podporuje zdravý způsob života, péči o zdraví

Učitel:

- vede žáky k ohleduplnosti a slušnému chování
- vede žáky k ochraně zdraví i životního prostředí
- vytváří situace pro vlastní zhodnocení žáka ve společnosti

Kompetence pracovní

Žák:

- dodržuje pravidla hygieny
- zdokonaluje svůj grafický projev
- umí získat informace z jiných vzdělávacích oblastí
- využívá svých znalostí v praxi
- zvyšuje efektivitu své práce

Učitel:

- vytváří prostor pro práci žáka
- vede žáky k dodržování pravidel bezpečnosti

- umožňuje využívání odborné literatury
- dává prostor pro rozvoj zájmů žáka
- porovnává růst kvality práce žáka

Kompetence digitální

Učitel:

- podporuje rozvíjení digitálních kompetencí prostředky a technologiemi, které jsou vhodné pro výchovu ke zdraví
- vede žáky k poznání důvěryhodných digitálních zdrojů v oblasti výchovy ke zdraví, k běžnému využívání digitálních technologií pro zaznamenání, ukládání a vyhodnocování dat, které jim umožní vhodně utvářet jejich denní režim a rozhodovat se v situacích podporujících i ohrožujících zdraví
- vede žáky k bezpečné komunikaci prostřednictvím digitálních technologií a cílenému snižování rizik souvisejících se ztrátou soukromí a osobního bezpečí při nedodržení pravidel komunikace.

Vzdělávací obsah vyučovacího předmětu Výchova ke zdraví

Ročník: 7. – 8.

Téma	Očekávaný výstup z RVP	Ročník	Školní výstupy	Konkrétní učivo	Průřezová témata
Zdraví a život	Žák: Vysvětlí na příkladech přímé souvislosti mezi tělesným, duševním a sociálním zdravím. Vysvětlí vztah mezi uspokojováním základních lidských potřeb a hodnotou zdraví	**7.**	Žák: vytvoří svůj hodnotový systém; využívá znalostí o zdravém způsobu života; aplikuje poznatky v životě; je zodpovědný za svou léčbu volí vhodné stravování podle svých potřeb; posoudí dopad stravování na rozvoj civilizačních chorob; aktivně podpoří své zdraví; umí diskutovat o svém názoru na zdraví;	Věci nezbytné pro život. Způsob života a zdraví. Zodpovědnost za zdraví. Ochrana zdraví v rodině – lékárnička, první pomoc. Strava a její význam, pitný režim. Klasická a alternativní strava. Poruchy příjmu potravy.	VDO – Občanská společnost a škola.
Hygiena	Žák: Samostatně využívá osvojené kompenzační a relaxační techniky a sociální dovednosti k regeneraci organismu, překonávání únavy a předcházení stresovým situacím		Žák: správně provádí hygienu; zvládne stresové situace; zvyšuje odolnost organismu; umí volit vhodnou relaxaci; účelně využívá volný čas.	Hygiena tělesná, odívání a duševní, zvládání stresu. Způsoby uplatnění hygieny. Režim dne a volný čas, pohybové aktivity.	EV - Základní podmínky života. OSV – Osobnostní rozvoj – Psychohygiena.

Vztahy	Žák: Projevuje odpovědný vztah k sobě samému, k vlastnímu dospívání a pravidlům zdravého životního stylu; dobrovolně se podílí na programech podpory zdraví v rámci školy a obce. Respektuje přijatá pravidla soužití mezi spolužáky i jinými vrstevníky a přispívá k utváření dobrých mezilidských vztahů; Uplatňuje osvojené preventivní způsoby rozhodování, chování a jednání v souvislosti s běžnými, přenosnými, civilizačními a jinými chorobami; svěří se se zdravotním problémem a v případě potřeby vyhledá pomoc. Vysvětlí role členů komunity (rodiny, třídy, spolku) a uvede příklady pozitivního a negativního vlivu na kvalitu sociálního klimatu (vrstevnická komunita, rodinná prostředí) z hlediska prospěšnosti zdraví; Posoudí různé způsoby chování lidí z hlediska odpovědnosti za vlastní zdraví i zdraví druhých a vyvozuje z nich osobní odpovědnost ve prospěch aktivní podpory zdraví.		Žák: dokáže zhodnotit sám sebe; uvědomí si svůj přínos pro druhé; zvládá změnu svých negativních vlastností; umí řešit problémy ve vzájemných vztazích; ocení čestnost a důvěru; dodržuje pravidla dobrého soužití; odmítá negativní jednání; podílí se na nápravě vztahů; užívá pravidel slušného chování; není lhostejný k šikaně; účastní se programů na podporu zdraví; svěří se a umí vyhledat pomoc při zdravotních problémech	Vztah k sobě – sebepoznání, sebepojetí, vlastní identita, cíle. Vztahy ve dvojicích – kamarádství, přátelství, láska. Vztahy v kolektivu, v rodině, škole. Pozitivní komunikace (naslouchání, dialog, diskuze, spolupráce, empatie, respekt). Nebezpečí komunikace na elektronických médiích, sebeochrana. Rozhodování a řešení problémů, důsledky jednání. Různé způsoby chování - agresivita, asertivita, pasivita, manipulativnost. Dobré a negativní vztahy-šikana.	
Dospívání	Žák: Respektuje změny v období dospívání, vhodně na ně reaguje; kultivovaně se chová k opačnému pohlaví		Žák: Je ohleduplný k různým věkovým kategoriím; vnímá proměny svého těla; vnímá své duševní změny; slušně se vyjadřuje o sobě i opačném pohlaví;	Etapy lidského života. Změny v dospívání - tělesné, duševní, společenské. Pojmy v sexuální oblasti. Hygiena v dospívání.	
Bezpečí	Žák: Projevuje odpovědné chování v rizikových situacích silniční a železniční dopravy; aktivně předchází situacím ohrožení zdraví a osobního bezpečí, v případě potřeby poskytne adekvátní 1. pomoc.		Žák: rozpozná rizikové situace silničního a železničního provozu; umí vysvětlit dopady násilného jednání pro člověka; umí předcházet nebezpečným situacím; umí se chránit v případě ohrožení; řídí se pravidly silničního provozu; umí poskytnout 1. pomoc;	Zneužívání dětí, násilí, domácí násilí. Pomoc v rizikových situacích, zvládání agresivity. Bezpečí doma, v přírodě, ve škole, v silničním a železničním provozu.	MV – Receptivní činnosti - Vnímání autora mediálních sdělení. EV – Vztah člověka k prostředí.

Reklama	Vyhodnotí na základě svých znalostí a zkušeností možný manipulativní vliv vrstevníků, médií, sekt; uplatňuje osvojené dovednosti komunikační obrany proti manipulaci a agresi		odolá klamavé reklamě; pozná manipulativní vliv reklamy; zváží dopady reklamy na zdraví.	Fakta o reklamě. Lživá a manipulativní reklama.	
Ochrana člověka	Žák: Uplatňuje adekvátní způsoby chování a ochrany v modelových situacích ohrožení, nebezpečí i mimořádných událostí	**8.**	Žák: reaguje na vyhlášení mimořádné situace; umí připravit evakuační zavazadlo; chrání svůj život; férově jedná v kritických situacích;	Charakteristika mimořádných situací a činnost obyvatel. Příčiny nebezpečí a tísňové volání, prevence vzniku mimořádných událostí. Krizové situace ve světě- konflikty zemí, terorismus, sekty, vandalismus. Morální a férové jednání.	
Člověk a jeho zdraví	Žák: dává do souvislostí složení stravy a způsob stravování s rozvojem civilizačních nemocí a v rámci svých možností uplatňuje zdravé stravovací návyky. Vysvětlí vztah mezi uspokojováním základních lidských potřeb a hodnotou zdraví. Vyjádří vlastní názor k problematice zdraví a diskutuje o něm v kruhu vrstevníků, rodiny i nejbližším okolí. Usiluje v rámci svých možností a zkušeností o aktivní podporu zdraví		popíše své zdravotní potíže; řídí se doporučením lékaře; pečuje o své zdraví -relaxuje, otužuje se, aktivně se pohybuje; zmírní rizika vzniku nemoci; dodržuje hygienu a preventivní opatření; chrání se před infekcí; vhodně přistupuje k handicapovaným	Lidské potřeby - jejich hierarchie. Zdraví a nemoc člověka – tělesné, duševní, sociální zdraví, handicap. Odpovědnost za zdraví, zdravý životní styl. Změny kvality životního prostředí. Rizika civilizačních nemocí. Prevence a podpora zdraví společnosti. Infekční choroby, cesty přenosu, prevence.	EV – Základní podmínky života.
Sexuální výchova	Žák: respektuje význam sexuality v souvislosti se zdravím, etikou, morálkou a pozitivními životními cíli; chápe význam zdrženlivosti v dospívání a odpovědného sexuálního chování		orientuje se v pojmech sexualita, kultura, víra, zákon; slušně se vyjadřuje; rozliší pohlavní orgány ženské a mužské; chová se kultivovaně k druhému pohlaví; dodržuje intimní hygienu; umí posoudit své morální kvality pro sexuální život; využije nepohlavních aktivit pro začátek pohlavního života; vysvětlí "pohlavní zralost"; pojmenuje způsoby ochrany před nechtěným těhotenstvím.	Význam sexuální výchovy a fakta o sexualitě. Reprodukční orgány – pojmy. Reprodukční zdraví. Intimní hygiena partnerů. Předčasná sexuální zkušenost a rizika početí, promiskuita.	VDO – Občan, občanská společnost a stát.

			Žák: zná rizika předčasného ukončení těhotenství; je poučen o AIDS a jeho přenosu a umí se chránit; zná důvody neplodnosti; odliší partnerství, manželství rodičovství; má názor na sexualitu v mediích; pozná manipulativní jednání v sexuální oblasti; umí odmítnout; ochrání se před zneužitím	Problematika neplodnosti a náhradního řešení. Partnerství, manželství, rodičovství. Vliv medií v oblasti sexuality, homosexualita. Ochrana člověka před zneužitím.	
Závislosti	Žák: uvádí do souvislostí zdravotní a psychosociální rizika spojená se zneužíváním návykových látek a životní perspektivu mladého člověka; uplatňuje osvojené sociální dovednosti a modely chování při kontaktu se sociálně patologickými jevy ve škole i mimo ni; v případě potřeby vyhledá odbornou pomoc sobě nebo druhým		Žák: vyhýbá se návykovým látkám; vyhýbá se dopingu, hráčství, kouření, drogám; posoudí své reálné možnosti a své cíle; nepodlehne tlaku okolí; umí odmítnout drogy; ví, kde hledat pomoc, neodmítne ji v případě potřeby. Vnímá dopad drog na zdraví člověka; vidí důsledky návyku v protispolečenském jednání (doprava, kriminalita).	Návyk a jeho důsledky. Návykové jednání, druhy drog. Působení návykových látek na společnost - doprava, kriminalita, doping, násilí, nebezpečí internetu. Pomoc závislým.	OSV – Osobnostní rozvoj - Seberegulace a sebeorganizace.

5.19 Tělesná výchova

Charakteristika vyučovacího předmětu Tělesná výchova

Obsahové vymezení předmětu

Obsahem jsou činnosti pozitivně ovlivňující zdraví, ovlivňující úroveň pohybových dovedností a činnosti podporující pohybové učení a ochranu zdraví. Výuka směřuje k poznání vlastních pohybových možností a k poznávání účinku pohybových činností na tělesnou zdatnost, duševní a sociální pohodu. Zdraví člověka je utvářeno a ovlivňováno mnoha aspekty, jako je styl života a chování podporující zdraví. Žáci poznávají sami sebe jako živé bytosti, aby pochopili hodnotu zdraví, způsob jeho ochrany a seznamují se různými riziky, která ohrožují zdraví. Obsah předmětu prolíná do ostatních vzdělávacích oblastí. Žáci si osvojují zásady zdravého životního stylu a jsou vedení k jejich uplatňování ve svém životě i k osvojování účelného chování při ohrožení v každodenních i rizikových situacích i při mimořádných událostech. Předmět obsahuje výchovu k mezilidským vztahům. Žáci si rozšiřují a prohlubují poznatky o sobě i vztazích mezi lidmi, partnerských vztazích, manželství a rodině, škole a společenství vrstevníků.

V tělesné výchově je velmi důležité motivační hodnocení žáků, které vychází ze somatotypu žáka a je postaveno na posuzování osobních výkonů každého jednotlivce a jejich zlepšování – bez paušálního porovnávání žáků podle výkonových norem (tabulky, grafy a jiné), které neberou v úvahu růstové a genetické předpoklady a aktuální zdravotní stav žáků. Předmětem prolínají **průřezová témata**: *Multikulturní výchova – lidské vztahy.*

Ročník: 1. – 5.

Obsahové, časové a organizační vymezení předmětu

Vyučovací předmět **Tělesná výchova** je nasazen do všech ročníků 1. stupně s dvouhodinovou dotací za týden. Součástí tělesné výchovy je i základní plavecká výuka. Klasickou vyučovací hodinu podle podmínek zpestřujeme nadstandardními pohybovými aktivitami, jako je v zimním období sáňkování, bobování, hry na sněhu. Hodně záleží na sněhových podmínkách v krajině a v neposlední řadě i na zájmu dětí. Výuku komponujeme i jako projekty nebo bloky s vyšší časovou náročností (plavání).
Tělesnou výchovu realizujeme ve vyučovacích hodinách, tělovýchovných chvilkách, dále jako turistiku a pobyt v přírodě nebo výuku plavání.
Organizace - žáci s přihlédnutím k určité sportovní aktivitě cvičí v tělocvičně, na hřišti, na stadionu, ve volné přírodě nebo v plaveckém bazénu. Žáci cvičí ve vhodném sportovním oblečení a obuvi. Učitel v hodinách využívá různé metody a formy práce. Spolu s dětmi používá veškeré dostupné náčiní a nářadí.

Výchovné a vzdělávací strategie pro rozvoj klíčových kompetencí žáků

Kompetence k učení

Žáci:

- se seznamují se základním tělocvičným názvoslovím
- učí se cvičit podle jednoduchého nákresu nebo popisu cvičení
- seznámí se s měřením základních pohybových výkonů a porovnávají je s předchozími
- orientují se v informačních zdrojích o aktivitách a sportovních akcích.

Učitel umožňuje žákům, aby se naučili na základě jasných kritérií hodnotit své činnosti nebo výsledky.

Kompetence k řešení problémů

Žáci:

- uplatňují zásady bezpečného chování ve sportovním prostředí a adekvátně reagují v situaci úrazu spolužáka
- řeší problémy v souvislosti s nesportovním chováním, nevhodným sportovním prostředím a nevhodným sportovním náčiním a nářadím.

Učitel dodává žákům sebedůvěru, podle potřeby žákům v činnostech pomáhá.

Kompetence komunikativní

Žáci:

- spolupracují při jednoduchých týmových pohybových činnostech a soutěžích
- učí se reagovat na základní povely a pokyny a sami je i vydávají
- zorganizují jednoduché pohybové soutěže, činnosti a jejich varianty

Učitel:

- vede žáky k vzájemnému naslouchání a oceňování přínosu druhých
- vytváří příležitosti pro relevantní komunikaci.

Kompetence sociální a personální

Žáci:

- jednají v duchu fair - play - dodržují pravidla, označí přestupky, respektují opačné pohlaví
- zvládají pohybové činnosti ve skupině

Učitel:

- zadává úkoly, při kterých žáci mohou spolupracovat
- umožňuje každému žákovi zažít úspěch.

Kompetence občanské

Žáci:

- se podílejí na realizaci pravidelného pohybového režimu a projevují přiměřenou samostatnost a vůli po zlepšení své zdatnosti
- spojují svou pohybovou činnost se zdravím
- zařazují si do vlastního pohybového režimu korektivní cvičení
- jsou vedeni ke kritickému myšlení, hodnotí cvičení
- učí se být ohleduplní a taktní

Učitel žákům umožňuje podílet se na utváření kritérií hodnocení činností nebo jejich výsledků.

Kompetence pracovní

Žáci:

- jsou vedeni učitelem k uplatňování hlavních zásad hygieny a bezpečnosti při pohybových činnostech v běžném životě
- učí se užívat jednotlivé tělocvičné nářadí a náčiní

Učitel:

- učí žáky pracovat s tělocvičným náčiním a nářadím
- dohlíží na dodržování bezpečnostních a hygienických pravidel.

Ročník: 6. - 9.

Obsahové a organizační vymezení předmětu

Předmět Tělesná výchova se vyučuje jako samostatný předmět ve všech ročnících 2. stupně s dvouhodinovou dotací týdně.

Vzdělávání je zaměřeno na:

- regeneraci a kompenzaci jednostranné zátěže působené pobytem ve škole
- rozvoj pohybových dovedností a kultivaci pohybu
- poznávání zdraví jako nejdůležitější životní hodnoty
- rozpoznávání základních situací ohrožujících tělesné a duševní zdraví a na osvojování dovedností jim předcházet nebo je řešit

Předmětem prolínají **průřezová témata**: *OSV – obecné modely řešení problémů, zvládání rozhodovacích situací, schopnosti poznávání, sebepoznávání, poznávání lidí a jednání ve specifických rolích a situacích*

Výchovné a vzdělávací strategie pro rozvoj klíčových kompetencí žáků

Kompetence k učení

Žáci

- poznávají smysl a cíl svých aktivit
- plánují, organizují a řídí vlastní činnost
- užívají osvojené názvosloví na úrovni cvičence, rozhodčího, diváka, čtenáře,

Učitel

- hodnotí žáky způsobem, který jim umožňuje vnímat vlastní pokrok
- stanovuje dílčí vzdělávací cíle v souladu s cíli vzdělávacího programu
- dodává žákům sebedůvěru
- sleduje pokrok všech žáků

Kompetence k řešení problémů

Žáci

- vnímají nejrůznější problémové situace a plánují způsob řešení problémů
- vyhledávají informace vhodné k řešení problémů
- kriticky myslí, činí uvážlivá rozhodnutí, jsou schopni je obhájit
- uvědomují si zodpovědnost svých rozhodnutí a výsledky svých činů zhodnotí
- jsou schopni obhájit svá rozhodnutí

Učitel

- s chybou žáka pracuje jako s příležitostí, jak ukázat cestu ke správnému řešení
- vede žáky ke správným způsobům řešení problémů

Kompetence komunikativní

Žáci

- komunikují na odpovídající úrovni
- si osvojí kultivovaný ústní projev
- účinně se zapojují do diskuse

Učitel

- vyžaduje dodržování pravidel slušného chování
- podle potřeby žákům v činnostech pomáhá
- zadává úkoly, při kterých mohou žáci spolupracovat

Kompetence sociální a personální

Žáci

- spolupracují ve skupině
- podílejí se na vytváření pravidel práce v týmu
- v případě potřeby poskytnou pomoc nebo o ni požádají
- si vytváří pozitivní představu o sobě samém, která podporuje sebedůvěru a samostatný rozvoj

Učitel

- umožňuje každému žákovi zažít úspěch
- zadává úkoly, při kterých mohou žáci spolupracovat
- podle potřeby žákům v činnostech pomáhá
- požaduje dodržování dohodnuté kvality a postupy

Kompetence občanské

Žáci

- respektují názory ostatních
- si formují volní a charakterové rysy
- se zodpovědně rozhodují podle dané situace
- aktivně se zapojují do sportovních aktivit

- rozhodují se v zájmu podpory a ochrany zdraví
- rozlišují a uplatňují práva a povinnosti vyplývající z různých rolí (hráč, rozhodčí, divák,..)

Učitel

- vede žáky k tomu, aby brali ohled na druhé
- vyžaduje dodržování pravidel slušného chování
- umožňuje žákům, aby na základě jasných kritérií hodnotili své činnosti nebo výsledky

Kompetence pracovní

Žáci

- jsou vedeni k efektivitě při organizování vlastní práce
- spoluorganizují svůj pohybový režim
- využívají znalostí a dovednosti v běžné praxi
- ovládají základní postupy první pomoci

Učitel

- vyžaduje dodržování pravidel slušného chování
- vede žáky k dodržování obecných pravidel bezpečnosti.

Vzdělávací obsah vyučovacího předmětu Tělesná výchova

Ročník: 1. – 9.

Téma	Očekávaný výstup z RVP	Ročník	Školní výstupy	Konkrétní učivo	Průřezová témata
Hygiena při TV, význam pohybu pro zdraví, bezpečnost při pohybových činnostech	Žák: uplatňuje hlavní zásady hygieny a bezpečnosti v běžném sportovním prostředí, při pohybových činnostech ve známých prostorech školy; reaguje na základní povely k osvojované činnosti a její organizaci	**1., 2., 3.**	Žák: dodržuje pravidla bezpečnosti při sportování v tělocvičně, na hřišti, v přírodě, ve vodě; zná a reaguje na smluvené povely, gesta, signály pro organizaci činnosti; používá vhodné sportovní oblečení a sportovní obuv jedná v duchu fair-play;	Převlékání do cvičebního úboru, chování v TV, nástup, pozdrav, zjištění pohybové zdatnosti dětí.	

Příprava organismu, zdravotně zaměřené činnosti, kondiční činnosti. Atletika	Žák: spojuje pravidelnou každodenní pohybovou činnost se zdravím a využívá nabízené příležitosti	**1., 2., 3.**	Žák: je seznámen s protahovacími cviky, cviky pro zahřátí a uvolnění a přípravou organismu před pohybovou aktivitou, oslabením, provádí přetahy a přetlaky.	Cvičení pro správné držení těla, anaerobní cvičení, úpolové hry, jógové prvky, rozvoj obratnosti - žebřiny - vylézání, ručkování, strečink, drobné hry.	
			Žák: je seznámen s taktikou při běhu – k metě, sprintu, vytrvalostního běhu, při běhu terénem s překážkami; je seznámen s technikou startu vysokého a polovysokého;	Nácvik techniky běhu, běžecká abeceda, překážkový běh, střídání běhu a chůze, střídání tempa běhu, postupný rozvoj běžecké vytrvalosti. Nácvik startu vysokého, polovysokého.	
			je seznámen se správnou technikou skoku z místa;	Skoky a odrazy, skok daleký skrčný - nácvik - z místa, s rozběhem a odrazem ve vymezeném úseku.	
			je seznámen s technikou hodu;	Základy hodu - míček, hod míčkem na cíl.	
Základy gymnastiky	Žák: zvládá v souladu s individuálními předpoklady jednoduché pohybové činnosti jednotlivce nebo činnosti prováděné ve skupině; usiluje o jejich zlepšení		zvládne v souladu se svými individuálními předpoklady jednoduché pohybové činnosti, jako je např. kotoul vpřed, stoj na lopatkách apod.	Stoj na lopatkách, kolébka do sedu, do sedu, do dřepu, sudy nácvik kotoulu vpřed, vzad.	
			Žák: provádí jednoduchá cvičení na žebřinách, hrazdě;	Hrazda, žebřiny - ručkování, visy.	
			umí skákat přes švihadlo; zná v souladu se svými individuálními schopnostmi techniku odrazu a doskoku;	Odrazy, doskoky - cvičení na trampolínkách, žíněnkách, švédské bedně, koze.	
			dokáže podbíhat dlouhé lano; provádí cvičení na lavičkách, kladince;	Cvičení pro posílení rovnováhy a kultury sportovního pohybu - lavičky, kladinka, dlouhé lano.	
Základní činnosti sportovních her	Žák: zvládá v souladu s individuálními předpoklady jednoduché pohybové činnosti prováděné ve skupině, usiluje o jejich zlepšení.		spolupracuje při jednoduchých týmových a pohybových činnostech a soutěžích, jedná v duchu fair play.	Rozvíjení přirozené motoriky - míče - chytání, hody, koulení, orientace v prostoru.	MKV – Lidské vztahy.

Základní činnosti sportovních her	Žák: spolupracuje při jednoduchých týmových pohybových činnostech a soutěžích;	**3.**	Žák: zvládne přihrávku jednoruč, obouruč;	Základní přihrávky, driblink.	
		2., 3.	zná a dodržuje základní pravidla her, je schopen soutěžit v družstvu;	Vybíjená - pravidla, hra.	
		2., 3.	je si vědom porušení pravidel a následků pro sebe družstvo;	Kopaná - základní průpravná cvičení, základní zpracování míče, vedení míče, hra. Drobné míčové hry.	
Rytmické činnosti	Žák: zvládá v souladu s individuálními předpoklady jednoduché pohybové činnosti prováděné ve skupině, usiluje o jejich zlepšení.	**1., 2., 3.**	zvládne v souladu se svými individuálními dispozicemi kondiční cvičení s hudbou, nebo rytmickým doprovodem, základy estetického pohybu, vyjádření melodie, rytmu pohybem, jednoduché tance	Orientace v prostoru, různé druhy kroků v závislosti na rytmu, spontánní pohyb podle hudby, kultura tanečního kroku, jednoduché tanečky.	
			projevuje přiměřenou samostatnost a vůli po zlepšení úrovně své pohybové dovednosti; dbá na správné dýchání, zná kompenzační a relaxační cviky uplatňuje zásady pohybové hygieny;		
Základní plavecká výuka	Žák: adaptuje se na vodní prostředí, dodržuje hygienu plavání, zvládá v souladu s individuálními předpoklady plavecké dovednosti, zvládá v souladu s individuálními předpoklady vybranou plaveckou techniku, prvky sebezáchrany a bezpečnosti	**3., 4.**	Žák: adaptuje se na vodní prostředí, zvládá základní plavecké dovednosti a jeden vybraný plavecký způsob; zná prvky sebezáchrany a bezpečnosti; dbá na hygienu plavání;	Hry ve vodním prostředí, potápění, skoky do vody, techniky plavání. Otužování.	
Základy první pomoci	Žák: uplatňuje hlavní zásady hygieny a bezpečnosti v běžném sportovním prostředí, při pohybových činnostech ve známých prostorech školy.	**1., 2., 3.**	Žák: uplatňuje pravidla bezpečného chování v běžném sportovním prostředí; adekvátně reaguje v situaci úrazu spolužáka;	Základní způsoby obvazování. První pomoc při zlomeninách končetin. Přenos zraněného. Důležitá telefonní čísla.	

Jiné sportovní aktivity - podle podmínek	Žák: zvládá v souladu s individuálními předpoklady jednoduché pohybové činnosti prováděné ve skupině, usiluje o jejich zlepšení.	**1., 2., 3.**	Žák: zná jednoduchá pravidla silničního provozu. projevuje přiměřenou radost z pohybové činnosti, samostatnost, odvahu a vůli pro zlepšení pohybové dovednosti; respektuje zdravotní handicap, zná význam sportování pro zdraví; je seznámen s možnostmi, kde získat informace o pohybových aktivitách a sportovních akcích ve škole i v místě bydliště; dokáže základním, jednoduchým způsobem objektivně zhodnotit svůj výkon, porovnat ho s předchozími výsledky;	Pobyt v přírodě, hry na ledu a sněhu, sáňkování. Výchova chodce jako účastníka silničního provozu. Denní tisk, periodika, letáky, plakáty, internet orientuje se v informačních zdrojích o pohybových aktivitách a sportovních akcích ve škole i v místě bydliště; samostatně získá potřebné informace;	
Hygiena při TV, význam pohybu pro zdraví, bezpečnost při pohybových činnostech	Žák: uplatňuje pravidla hygieny a bezpečného chování v běžném sportovním prostředí;	**4., 5.**	dodržuje pravidla bezpečnosti při sportování v tělocvičně, na hřišti, v přírodě, ve vodě; používá vhodné sportovní oblečení a sportovní obuv.	Chování v TV, seznámení s bezpečností při TV. Vhodné oblečení, obutí, hygiena po TV. Nástup, pozdrav.	
			Žák: zná a reaguje na smluvené povely, gesta, signály pro organizaci; jedná v duchu fair-play;		
Příprava organismu, zdravotně zaměřené činnosti, kondiční činnosti	Žák: podílí se na realizaci pohybového režimu; uplatňuje kondičně zaměřené činnosti; projevuje přiměřenou samostatnost a vůli po zlepšení úrovně své zdatnosti zařazuje do pohybového režimu korektivní cvičení, především v souvislosti s jednostrannou zátěží nebo vlastním svalovým oslabením;		zná protahovací a napínací cviky, cviky pro zahřátí a uvolnění; zvládá základní přípravu organismu před pohybovou aktivitou; podílí se na realizaci pravidelného pohybového režimu; zařazuje do pohybového režimu korektivní cvičení, především v souvislosti s jednostrannou zátěží nebo vlastním svalovým oslabením;	Cvičení pro správné držení těla. Anaerobní cvičení. Úpolové hry. Jógové prvky. Rozvoj obratnosti - žebřiny - vylézání, ručkování. Strečink. Drobné hry. Šplh na tyči. Zjištění pohybové zdatnosti dětí.	MKV – Lidské vztahy.

Atletika	Žák: projevuje přiměřenou samostatnost a vůli po zlepšení úrovně své zdatnosti. Změří základní pohybové výkony a porovná je s předchozími výsledky;		Žák: uběhne 600/800, 800/1000m, zná taktiku při běhu – k metě, sprintu, vytrvalostního běhu, při běhu terénem s překážkami střídá tempo; umí skákat do dálky, nacvičí správnou techniku skoku z místa; zná techniku hodu kriketovým míčkem;	Nácvik techniky běhu, běžecká abeceda, překážkový běh, střídání běhu a chůze. Střídání tempa běhu, běh střednědobý - běh 1 kolo. Nízký, vysoký start, nácvik sprintu - běh 50 m, postupný rozvoj běžecké vytrvalosti. Běh 600/800 m - dívky, běh 800/1000 m – chlapci. Skoky a odrazy, skok daleký - nácvik - z místa, s rozběhem a odrazem ve vymezeném úseku. Základy hodu -hod kriketovým míčkem do dálky.	
Základy gymnastiky	Žák: jednoduše zhodnotí kvalitu pohybové činnosti spolužáka a reaguje na pokyny k vlastnímu provedení pohybové činnosti užívá při pohybové činnosti základní osvojované tělocvičné názvosloví; cvičí podle jednoduchého nákresu, popisu cvičení;	**4., 5.**	Žák: zvládne v souladu se svými individuálními dispozicemi cvičení na žíněnce – napojované kotouly, stoj na hlavě apod. provádí přitahování do výše čela na hrazdě; umí správnou techniku odrazu z můstku při cvičení na koze, roznožku, výskok do kleku a dřepu; provádí cvičení na švédské bedně; zdokonaluje se ve cvičení na ostatním nářadí;	Kotoul vpřed ve vazbách, kotoul vzad v metodických obměnách. Stoj na rukou, stoj na hlavě. Hrazda - přitahování do výše čela, náskoky, ze svisu stojmo náskok do vzporu, sešin, odrazy, náskoky, doskoky. Cvičení na trampolínkách. Můstek, žíněnka, roznožka přes kozu našíř, skrčka. Švédská bedna, cvičení pro posílení rovnováhy a kultury sportovního pohybu - lavičky, kladina.	

Základní činnosti sportovních her	zvládá v souladu s individuálními předpoklady osvojované pohybové dovednosti; vytváří varianty osvojených pohybových her; jedná v duchu fair play: dodržuje pravidla her a soutěží, pozná a označí zjevné přestupky proti pravidlům a adekvátně na ně reaguje; respektuje při pohybových činnostech opačné pohlaví.		zná pojmy z pravidel sportů a soutěží; jedná v duchu fair-play; umí přihrávky jednoruč a obouruč, driblink; rozlišuje míč na basketbal a volejbal; učí se ovládat hru s basketbalovým míčem; nacvičuje střelbu na koš; nacvičuje vybíjenou, přehazovanou.	Základní přihrávky (obouruč trčením, jednoruč, vrchní přihrávka). Driblink, střelba na koš, uvolňování s míčem. Vybíjená, přehazovaná - pravidla, hra.	
			Žák: zná pravidla vybíjené, přehazované, malé kopané a řídí se jimi; zná cviky na zdokonalení obratnosti a pohotovosti; je schopen soutěžit v družstvu, umí se dohodnout na spolupráci a jednoduché taktice družstva a dodržovat ji; je si vědom porušení pravidel a následků pro sebe družstvo; pozná a označí zjevné přestupky proti pravidlům a adekvátně na ně reaguje.	Dvojtakt, mini košíková - pravidla, hra. Kopaná - základní průpravná cvičení, základní zpracování míče, tlumení míče, vedení míče, střelba z místa, střelba po vedení míče, autové vhazování, hra brankáře, hra hlavou. Minikopaná - pravidla, hra.	
Pohybové hry	Žák: zorganizuje nenáročné pohybové činnosti a soutěže na úrovni třídy;	**4., 5.**	Žák: Zvládá na přiměřené úrovni organizaci pohybových činností a her	Drobné míčové hry, netradiční míčové hry.	
Rytmické činnosti	Žák: zvládá v souladu s individuálními předpoklady osvojované pohybové dovednosti;		Žák: zvládne v souladu se svými individuálními dispozicemi kondiční cvičení s hudbou, nebo rytmickým doprovodem, základy estetického pohybu, vyjádření melodie, rytmu pohybem, jednoduché tance;	Orientace v prostoru, pohybová představivost, dynamika pohybu, různé druhy kroku v závislosti na rytmu, spontánní pohyb podle hudby, kultura tanečního kroku, jednoduché tanečky	

Základy 1. pomoci	Žák: uplatňuje pravidla hygieny a bezpečného chování v běžném sportovním prostředí; adekvátně reaguje v situaci úrazu spolužáka.		Žák: adekvátně reaguje v situaci úrazu spolužáka.	Základní způsoby obvazování. První pomoc při zlomeninách, přenos zraněného, stabilizační poloha, zástava dýchání. Úrazy při sportu, úrazy v domácnosti. Důležitá telefonní čísla.	
Jiné sportovní aktivity - podle podmínek	Žák: zvládá v souladu s individuálními předpoklady osvojované pohybové dovednosti;		Žák: zvládne jízdu na kole na dopravním hřišti; zná jednoduchá pravidla silničního provozu;	Pobyt v přírodě, hry na ledu a sněhu, sáňkování, plavání, výchova cyklisty-dopravní hřiště	
Vztah ke sportu	Žák: orientuje se v informačních zdrojích o pohybových aktivitách a sportovních akcích ve škole i v místě bydliště; samostatně získá potřebné informace		Žák: projevuje přiměřenou radost z pohybové činnosti, samostatnost, odvahu a vůli pro zlepšení pohybové dovednosti, respektuje zdravotní handicap; zná význam sportování pro zdraví; dovede získat informace o pohybových aktivitách a sportovních akcích ve škole i v místě bydliště, dokáže objektivně zhodnotit svůj výkon, porovnat ho s předchozími výsledky;	Denní tisk, periodika, letáky, plakáty, internet	

Atletika	Žák: usiluje o zlepšení své tělesné zdatnosti; posoudí provedení osvojované pohybové činnosti, označí zjevné nedostatky a jejich možné příčiny. sleduje určené prvky pohybové činnosti a výkony eviduje je a vyhodnotí; samostatně se připraví před pohybovou činností a ukončí ji ve shodě s hlavní činností - zatěžovanými svaly; užívá osvojované názvosloví na úrovni cvičence, rozhodčího, diváka, čtenáře novin a časopisů, uživatele internetu. Naplňuje ve školních podmínkách základní olympijské myšlenky - čestné soupeření, pomoc handicapovaným, respekt k opačnému pohlaví, ochranu přírody při sportu.	**6. – 9.**	Žák: zlepšuje podle svých předpokladů úroveň výkonů v běžecké rychlosti a odrazové schopnosti v běžích a skocích zvládá podle svých předpokladů techniku hodu míčkem z rozběhu; zvládá podle svých předpokladů techniku skoku do dálky a výšky organizuje rozcvičení ve shodě s hlavní činností – zatěžovanými svaly	Průpravná běžecká cvičení, běžecká abeceda, běh na 60 m, štafety. Vytrvalostní běh do 1000m - dívky a 1500m – chlapci. Přeběh překážek. Skok do dálky z rozběhu z určeného místa. Skok do výšky (různé styly). Hod kriketovým míčkem (granátem, či vrh koulí)	OSV – Sociální rozvoj - Poznávání lidí.
Gymnastika	Žák: posoudí provedení osvojované pohybové činnosti, označí zjevné nedostatky a jejich možné příčiny		Žák: zvládá v souladu s individuálními předpoklady kotoul vpřed, vzad, stoj na hlavě a na rukou s dopomocí, výmyk, seskok zákmihem, kotoul na vyšší podložku z malé trampolíny a skok do sedu na velké trampolíně.	Malá, velká trampolína, akrobacie, přeskok, hrazda, šplh.	
Sportovní hry	Žák: Zorganizuje samostatně i v týmu jednoduché turnaje, závody, turistické akce na úrovni školy; spolurozhoduje osvojované hry a soutěže; zpracuje naměřená data a informace o pohybových aktivitách a podílí se na jejich prezentaci; rozlišuje a uplatňuje práva a povinnosti, vyplývající z role hráče, rozhodčího, diváka, organizátora;		Žák: zvládá v souladu s individuálními předpoklady herní činnosti jednotlivce, pohyb bez náčiní, s náčiním, zpracování míče, přihrávku i střelbu; dovede rozlišovat a uplatňovat práva a povinnosti vyplývající z role hráče; zvládne se bezpečně chovat a dodržovat hygienu;	Vybrané sportovní hry.	OSV – Sociální rozvoj – Komunikace; Mezilidské vztahy.

Pohybové hry s různým zaměřením	Žák: Zvládá v souladu s individuálními předpoklady osvojované pohybové dovednosti a tvořivě je aplikuje ve hře, soutěži, při rekreačních činnostech; dohodne se na spolupráci a jednoduché taktice vedoucí k úspěchu družstva a dodržuje ji;	**6. – 9.**	Žák: dovede používat vybraná náčiní; zvládá cvičení na rozvoj pohyblivosti, je schopen je správně používat. V rámci přežití v přírodě se dokáže zorientovat, ukrýt, vybudovat nouzový přístřešek, zajistit v rámci možností vodu, potravu a teplo.	Pohybové a soutěživé hry bez náčiní i s náčiním pro rozvoj kondičních i koordinačních předpokladů.	OSV – Sociální rozvoj - Kooperace a kompetice.
Vztah ke sportu	Žák: Aktivně vstupuje do organizace svého pohybového režimu, některé pohybové činnosti zařazuje pravidelně a s konkrétním účelem; usiluje o zlepšení své tělesné zdatnosti; z nabídky zvolí vhodný rozvojový program; odmítá drogy a jiné škodliviny jako neslučitelné se sportovní etikou a zdravím; upraví pohybovou aktivitu vzhledem k údajům o znečištění ovzduší; uplatňuje vhodné a bezpečné chování i v méně známém prostředí sportovišť, přírody, silničního provozu; předvídá možná nebezpečí úrazu a přizpůsobí jim svou činnost.		Žák: projevuje přiměřenou radost z pohybové činnosti, samostatnost, odvahu a vůli pro zlepšení pohybové dovednosti, respektuje zdravotní handicap; zná význam sportování pro zdraví; dovede získat informace o sportovních akcích; dokáže objektivně zhodnotit svůj výkon, porovnat ho s předchozími výsledky	Denní tisk, periodika, letáky, plakáty, internet	

5.20 Volba povolání

Charakteristika vyučovacího předmětu Volba povolání

Ročník: 8.

Obsahové, organizační a časové vymezení

Předmět je zařazen jako povinný předmět v **8. ročníku** s časovou dotací 1 vyučovací hodina týdně a dále jsou určitá témata zařazena v **9. ročníku** do vyučovacího předmětu Práce s technickými materiály. Součástí výuky je i návštěva Úřadu práce a prezentační výstavy středních škol v rámci Olomouckého kraje.

Očekávané výstupy

Žák

- dokáže posoudit své možnosti, popsat své silné a slabé stránky
- hovořit o svých zájmech
- prosadit se ve skupině
- hodnotit své výkony a výkony druhých
- orientuje se v pracovních činnostech vybraných profesí
- posoudí své možnosti při rozhodování o volbě svého povolání a profesní přípravy
- prokáže v modelových situacích schopnost prezentace své osoby při vstupu na trh práce

Výchovné a vzdělávací strategie pro rozvoj kompetencí žáků

Kompetence k učení

Žák:

- poznává smysl a cíl učení
- posoudí vlastní pokrok a možnosti
- kriticky zhodnotí výsledky svého učení

Kompetence k řešení problémů

Žák:

- myslí kriticky
- činí uvážlivá rozhodnutí – toto je schopen obhájit

- uvědomuje si zodpovědnost za svá rozhodnutí

Kompetence komunikativní

Žák:

- rozumí různým typům textů a záznamů, obrazových materiálů, běžně užívaných gest a jiných informativních a komunikativních prostředků, přemýšlí o nich, reaguje na ně a tvořivě je užívá ke svému rozvoji a aktivnímu zapojení se do společenského dění
- využívá získané komunikativní dovednosti k vytváření vztahů potřebných k plnohodnotnému soužití a kvalitní spolupráci s ostatními lidmi

Kompetence sociální a personální

Žák:

- chápe potřebu efektivně spolupracovat s druhými při řešení daného úkolu
- oceňuje zkušenosti druhých lidí
- respektuje různá hlediska a čerpá poučení z toho, co si druzí lidé myslí, říkají a dělají
- vytváří si pozitivní představu o sobě samém, která podporuje jeho sebedůvěru a samostatný rozvoj

Kompetence občanské

Žák:

- respektuje přesvědčení druhých lidí
- odmítá útlak a hrubé zacházení
- rozhoduje se zodpovědně, podle dané situace

Kompetence pracovní

Žák:

- využívá znalosti a zkušenosti získané v jednotlivých vzdělávacích oblastech v zájmu vlastního rozvoje i své přípravy budoucnost
- činí podložená rozhodnutí o dalším vzdělávání a profesní zaměření
- orientuje se v základních aktivitách potřebných k uskutečnění podnikatelského záměru a k jeho realizaci
- chápe podstatu, cíl a riziko podnikání, rozvíjí své podnikatelské myšlení.

Kompetence digitální

Učitel:

- vede žáky k efektivnímu využívání digitálních technologií v souvislosti se světem práce, pracovními činnostmi, výběrem budoucího povolání a vzdělávací dráhy

- motivuje žáky k využívání digitálních technologií a digitálních zdrojů k učení, osobnostnímu rozvoji, spolupráci a komunikaci v týmu
- prakticky seznamuje žáky s možnostmi tvorby vlastního digitálního obsahu při realizaci a prezentaci projektů a (týmových) úkolů.

Vzdělávací obsah vyučovacího předmětu Volba povolání

Ročník: 8.

Téma	Očekávaný výstup z RVP	Ročník	Školní výstupy	Konkrétní učivo	Průřezová témata
Svět práce	Žák: orientuje se v pracovních činnostech vybraných profesí, posoudí své možnosti při rozhodování o volbě vhodného povolání a profesní přípravy, využije profesní informace a poradenské služby pro výběr vhodného vzdělávání, prokáže v modelových situacích schopnost prezentace své osoby při vstupu na trh práce.	**8.**	Žák: dokáže posoudit své možnosti, popsat své silné a slabé stránky, dovede hovořit o svých zájmech; umí se prosadit ve skupině; dokáže hodnotit své výkony a výkony druhých. Pokusí se o provedení sebehodnocení a srovnává ho s hodnocením druhých; sestaví profil požadavků na vybraná povolání a srovná se svým sebehodnocením; seznámí se se způsoby hledání zaměstnání pokusí se o vlastní prezentaci při pracovním pohovoru;	Diagnostika sociálního klimatu třídy. Diagnostika zájmů žáků. Diagnostika sebepojetí žáka. Diagnostika úrovně jednotlivých oblastí rozvoje žáka - motorika, koncentrace pozornosti, soustředění, přesnost,… Osobnostní rozvoj žáka - sebepoznání, sebehodnocení, seberegulace Sociální dovednosti - poznávání a prosazování lidí, porozumění sobě, dovednosti komunikace, empatie, kooperace.	
				Obecné znaky povolání - pracovní činnosti, pracovní prostředí, pracovní předměty. Obecné znaky povolání - pracovní činnosti, pracovní prostředí, pracovní předměty. Schopnosti - zájmy - osobní vlastnosti - tělesná a zdravotní charakteristika.	
				Pracovní činnost - Co dělám? Pracovní prostředí - Kde pracuji? Pracovní prostředky- S čím pracuji?	
			Žák: seznamuje se s možnostmi, kde vyhledávat informace o vybraných oborech a školách. Vyhledá informace o funkci Úřadu práce – ví, jak mu tato instituce může pomoci.	Internet - webové stránky jednotlivých škol, institucí. Informace v knižní podobě. Úřady práce	
			Žák: seznámí se se strukturou školství; seznámí se se základními informacemi o přijímacím řízení;	Základní školství. Struktura středního školství. Vysoké školy.	

			Žák: seznámí se s pracovními příležitostmi regionu, problémy nezaměstnanosti seznámí se s druhy a strukturou podnikání zná formy podnikání rozliší drobné a soukromé podnikání seznámí se s právy a povinnostmi zaměstnanců a zaměstnavatelů	Zaměstnání Nezaměstnanost Podnikání	
			Žák: dokáže vyplnit přihlášky ke studiu; zná další postup při nakládání s přihláškou.	Přihlášky. Odvolání. Zápisový lístek. Životopis	

5.21 Pracovní činnosti – 1. stupeň

Charakteristika vyučovacího předmětu Pracovní činnosti – 1. stupeň

Ročník: 1. – 5.

Obsahové, časové a organizační vymezení

Oblast Člověk a svět práce postihuje široké spektrum pracovních činností, vede žáky k získání pracovních dovedností v různých oborech lidské činnosti, přispívá k profesní orientaci žáka. Vzdělávací předmět Pracovní činnosti se zaměřuje na praktické pracovní dovednosti a návyky. Doplňuje celé vzdělávání o důležitou a nezbytnou složku. Tím se odlišuje od ostatních vzdělávacích oblastí a je jejich určitou protiváhou.

Vzdělávací obsah je na prvním stupni rozdělen na čtyři tematické okruhy:

Práce s drobným materiálem, Práce montážní a demontážní, Pěstitelské práce, Příprava pokrmů.
Ve všech okruzích jsou žáci soustavně vedeni k dodržování zásad bezpečnosti a hygieny při práci. Učí se plánovat, organizovat a hodnotit činnost samostatně i v týmu.
Předmět se vyučuje v 1. až 5. ročníku s hodinovou týdenní dotací. Hodiny jsou určeny pro rozvoj a posílení jemné motoriky dětí. Žáci se učí pracovat s různými materiály a osvojují si základní pracovní dovednosti a návyky. Učí se hodnotit výsledky práce samostatně i ve skupině.

Výchovné a vzdělávací strategie pro rozvoj klíčových kompetencí žáků

Ročník: 1. – 3

Kompetence k učení

Učitel:

- vede žáky ke kladnému vztahu k práci a odpovědnému postoji, k osvojování si pracovních dovedností a návyků z různých pracovních oblastí a k poznávání výrobních postupů a materiálů
- pozoruje pokrok u všech žáků a vede je k dodržování hygienických zásad

Kompetence k řešení problémů

Učitel:

- vede žáky k uplatňování tvořivosti a vlastních nápadů
- vede žáky k organizování a plánování činnosti k volbě vhodných postupů a materiálů
- se snaží rozvíjet u žáků schopnost diskutovat o problému, navrhovat postup při řešení

Kompetence komunikativní

Učitel:

- vede žáky ke komunikaci při práci, podporuje vyjadřování myšlenek logicky, stručně a jasně
- vede žáky k popisu pracovní činnosti
- podporuje žáky ve stručném zdůvodňování postupů

Kompetence sociální a personální

Učitel:

- vede žáky k orientaci v různých oborech lidské činnosti a k poznávání fyzické a duševní práce
- umožňuje žákům práci ve skupinách, učí je spolupráci a zodpovědnosti, vede žáky k práci v týmu
- umožňuje žákům osvojit si poznatky a dovedností významné pro tvorbu profesního zaměření
- vede žáky k hodnocení své práce a přijímání pochvaly a kritiky

Kompetence občanské

Učitel vede žáky k chápání práce a pracovní činnosti jako příležitosti k seberealizaci.

Kompetence pracovní

Učitel:

- vytváří u žáků správný a odpovědný vztah k práci a podporuje odpovědnost, vytrvalost a soustavnost
- vede žáky k osvojení si pracovních návyků a používání správných nástrojů a k dodržování hygienických a bezpečnostních zásad

Ročník: 4. – 5

Předmětem prolínají průřezová témata, zejména Osobnostní a sociální výchova a Výchova demokratického občana (zodpovědnost každého jedince za své zdraví, spolupráce a pomoc při práci), Environmentální výchova (podmínky života, vztah k životnímu prostředí).

Kompetence k učení

Žáci si osvojují základní pracovní dovednosti a návyky z různých pracovních oblastí, učí se používat vhodné nástroje, nářadí a pomůcky při práci i v běžném životě.

Učitel:

- umožňuje žákům používat různé materiály, vhodné nástroje a nářadí
- pozoruje pokrok u všech žáků

Kompetence k řešení problémů

Žáci promýšlejí pracovní postupy při plnění zadaných úkolů.

Učitel:

- zadává úkoly způsobem, který umožňuje volbu různých postupů
- učitel se snaží rozvíjet u žáků tvořivost, vede je k uplatňování vlastních nápadů

Kompetence komunikativní

Žáci:

- si rozšiřují slovní zásobu v oblasti pracovních nástrojů, nářadí a pomůcek, učí se popsat postup práce
- se účinně zapojují do diskuse, obhajují svůj názor

Učitel vede žáky k užívání správné terminologie.

Kompetence sociální a personální

Žáci:

- pracují ve skupině, vytvářejí společné práce, při kterých se učí spolupracovat a respektovat nápady druhých, společně se snaží o dosažení kvalitního výsledku

se učí přijímat svou roli v týmu.

Učitel vede žáky ke spolupráci a vzájemné pomoci.

Kompetence občanské

Učitel:

- vytváří u žáků pozitivní vztah k práci a vede je k odpovědnosti za kvalitu svých i společných výsledků práce
- umožňuje žákům, aby na základě jasných kritérií hodnotili své činnosti nebo výsledky

- umožňuje každému žákovi zažít úspěch

Kompetence pracovní

Učitel:

- vede žáky k dodržování obecných pravidel bezpečnosti a hygieny včetně používání ochranných pracovních prostředků
- vede žáky ke správným způsobům užití materiálu a pracovních nástrojů
- zohledňuje rozdíly v pracovním tempu jednotlivých žáků a podle potřeby žákům v činnostech pomáhá
- vede žáky ke správnému a zodpovědnému zachází s pracovními pomůckami.

Kompetence digitální:

Učitel:

- seznamuje žáky s výhodami využívání videonávodů při tvorbě vlastních výrobků
- podporuje žáky při vytvoření videonávodu vlastního výrobku nebo pokrmu
- vede žáky k tomu, aby vyhledávali pracovní postupy a návody (příprava pokrmů, péče o rostliny, práce s drobným materiálem, konstrukční činnosti) v doporučených online zdrojích
- motivujeme žáky k zaznamenávání výsledků pozorování přírody a pěstitelských pokusů s využitím digitálních technologií.

Vzdělávací obsah vyučovacího předmětu Pracovní činnosti – 1. stupeň

Ročník: 1. – 5.

Téma	Očekávaný výstup z RVP	Ročník	Školní výstupy	Konkrétní učivo	Průřezová témata
Práce s drobným materiálem	Žák: vytváří jednoduchými postupy různé předměty z tradičních a netradičních materiálů, pracuje podle slovního návodu a předlohy.	**1. - 3.**	Žák: mačká, stříhá, lepí, polepuje, překládá, ohýbá a skládá papír; vytváří jednoduché prostorové tvary z papíru přiměřeně svému věku; stříhá textil a nalepí textilii, navléká nit do jehly, udělá uzel, stříhá textil, přišívá knoflíky, slepuje textilii; vyrábí jednoduchý textilní výrobek přiměřeně svému věku; dotváří a opracovává přírodní materiál; hněte, válí, stlačuje, přidává, ubírá, ohýbá, dělí na části, formuje do určité konkrétní podoby přiměřeně svému věku.	Výrobky vztahující se k danému ročnímu období obtížností přiměřené věku žáků. Vlastnosti materiálu, funkce a využití pracovních pomůcek a nástrojů. Výrobky z textilu, obtížností přiměřené věku žáků. Lidové tradice, zvyky a řemesla. Vlastnosti materiálu; výrobky obtížností přiměřené věku žáků.	

Konstr. činnosti	Žák: zvládá elementární dovednosti a činnosti při práci se stavebnicemi;		Žák: sestavuje stavebnicové prvky, montuje a demontuje stavebnici, pracuje podle slovního návodu a předlohy přiměřeně podle svého věku;	Stavby z kostek, jednoduché pracovní postupy, práce podle návodu; výrobky obtížností přiměřeně věku žáků.	
Pěstitelské činnosti	Žák: provádí pozorování přírody; zaznamená a zhodnotí výsledky pozorování; pečuje o nenáročné rostliny;		Žák: provádí pozorování a hodnotí výsledky pozorování; pečuje o pokojové květiny; zalévá, kypří, zasévá semena;	Záznamy do kalendáře přírody. Péče o rostliny ve třídě základní podmínky pro pěstování rostlin; setí semen.	
Příprava pokrmů	Žák: připraví tabuli pro jednoduché stolování; chová se vhodně při stolování,		Žák: dodržuje základní zásady stolování a společenského chování při stolování;	Příprava pokrmů, jednoduchá úprava stolu, pravidla správného stolování.	
Práce s drobným materiálem	vytváří přiměřenými pracovními operacemi a postupy na základě své představivosti různé výrobky z daného materiálu využívá při tvořivých činnostech s různým materiálem prvky lidových tradic volí vhodné pracovní pomůcky, nástroje a náčiní vzhledem k použitému materiálu udržuje pořádek na pracovním místě a dodržuje zásady hygieny a bezpečnosti práce; poskytne první pomoc při úrazu.	**4. – 5.**	pracuje s drobným materiálem (práce s papírem a kartonem, s přírodninami, s textilem); seznamuje se s vlastnostmi materiálu, funkcí a využití pracovních pomůcek a nástrojů, jednoduchými pracovními postupy, využitím tradic a lidových zvyků.	Vlastnosti materiálu - přírodniny, modelovací hmota, papír a karton, textil, drát, fólie. Funkce a využití pracovních pomůcek a nástrojů. Jednoduché pracovní operace a postupy, organizace práce. Lidové zvyky, tradice, řemesla.	
Konstrukční činnosti	provádí při práci se stavebnicemi jednoduchou montáž a demontáž; pracuje podle slovního návodu, předlohy, jednoduchého náčrtu; dodržuje zásady hygieny a bezpečnosti práce, poskytne první pomoc při úrazu		Žák: pracuje se stavebnicemi (plošnými, konstrukčními, prostorovými); pracuje s návodem, s předlohou a s jednoduchým náčrtem;	Práce se stavebnicí - plošnou, prostorovou, konstrukční - montáž a demontáž; sestavování modelů. Práce s návodem, předlohou, jednoduchým náčrtem.	

Pěstitelské práce	Žák: provádí jednoduché pěstitelské činnosti; samostatně vede pěstitelské pokusy a pozorování, ošetřuje a pěstuje podle daných zásad pokojové a jiné rostliny, volí podle druhu pěstitelských činností správné pomůcky, nástroje a náčiní dodržuje zásady hygieny a bezpečnosti práce; poskytne první pomoc při úrazu.		seznamuje se se základními podmínkami pro pěstování rostlin, pěstování pokojových rostlin, pěstování rostlin ze semen v místnosti, umí vybrat potřebné pomůcky a nářadí podle druhu činnosti, zná zásady bezpečnosti práce, hygieny a 1. pomoci.	Základní podmínky pro pěstování rostlin, půda a její zpracování, výživa rostlin, osivo. Nářadí potřebné pro práci na pozemku, rostliny jedovaté, rostliny jako drogy, alergie.	
Příprava pokrmů	Žák: orientuje se v základním vybavení kuchyně, připraví samostatně jednoduchý pokrm, dodržuje pravidla správného stolování a společenského chování, udržuje pořádek a čistotu pracovních ploch, dodržuje základy hygieny a bezpečnosti práce; poskytne první pomoc i při úrazu v kuchyni.		Žák: dodržuje základní zásady stolování a společenského chování při stolování.	Základní vybavení kuchyně, výběr, nákup a skladování potravin, jednoduchá úprava stolu, pravidla správného stolování, technika v kuchyni – historie a význam.	

5.22 Práce s technickými materiály

Charakteristika vyučovacího předmětu Práce s technickými materiály

Ročník: 6. a 9.

Obsahové, časové a organizační vymezení

Vyučovací předmět Práce s technickými materiály se vyučuje jako samostatný předmět v 6. a 9. ročníku s časovou dotací 1 hodiny týdně v průběhu jednoho pololetí (popř. 2 hodiny jednou za 14 dní). Ve druhém pololetí se předmět vystřídá s vyučovacím předmětem Příprava pokrmů. Předmět byl zařazen do učebního plánu vzhledem k personálním a materiálně technickým podmínkám školy. Vyučovacím předmětem z části prolínají témata ze vzdělávacího oboru **Svět práce**, který je zařazen v 8. ročníku a v 9. ročníku se jeho vzdělávací obsah prohlubuje s ohledem na nově nabyté zkušenosti žáků v předmětu Práce s technickými materiály.

Pro utváření a rozvoj klíčových kompetencí jsou využívány zejména tyto strategie:

Kompetence k učení

Žák:

- si prakticky osvojí práce podle návodu
- pozná výhody pořizování náčrtu při nejrůznějších činnostech
- poznává vlastnosti materiálů a jejich použitelnost

Učitel vede žáky k plánování činností při práci s technickými materiály a předkládá dostatečné množství příkladů pro pochopení technické dokumentace jednoduchých zařízení.

Kompetence k řešení problémů

Žák si uvědomuje potřeby praktického ověřování řešení problémů a aplikuje při řešení při obdobných zadáních a hledání nových způsobů využití dovedností při práci s technickými materiály.

Kompetence komunikativní

Učitel vede k účinné komunikaci při práci s technickými materiály a seznamuje s přesným významem pojmů se vztahem k práci s technickými materiály.

Kompetence sociální a personální

Žáci spolupracují ve dvojici či v malé skupině.
Učitel žákům přiřazuje různé role v pracovní skupině a posiluje v nich vědomí ohleduplnosti na pracovišti.

Kompetence občanské

Učitel:

- otevírá prostor pro pochopení vlivu činností člověka na životní prostředí a spoluzodpovědnosti za jeho ochranu
- umožňuje tvořivý přístup žáků k plnění zadaných témat
- vede žáky k uvědomělému, správnému a bezpečnému používání všech dostupných nástrojů a materiálů a ke snaze o provedení práce v co nejlepší kvalitě
- předkládá srovnání hospodárnosti různých postupů vedoucích k témuž cíli a vyhledává možné rizika při různých činnostech a pomáhá hledání cesty k jejich minimalizaci.

Kompetence pracovní

Učitel:

- vytváří u žáků správný a odpovědný vztah k práci a podporuje odpovědnost, vytrvalost a soustavnost
- vede žáky k osvojení si pracovních návyků a používání správných nástrojů a k dodržování hygienických a bezpečnostních zásad

Kompetence digitální

Učitel:

- vede žáky k efektivnímu využívání digitálních technologií v souvislosti se světem práce, pracovními činnostmi, výběrem budoucího povolání a vzdělávací dráhy
- motivujeme žáky k využívání digitálních technologií a digitálních zdrojů k učení, osobnostnímu rozvoji, spolupráci a komunikaci v týmu
- prakticky seznamujeme žáky s možnostmi tvorby vlastního digitálního obsahu při realizaci a prezentaci projektů a (týmových) úkolů

Vzdělávací obsah vyučovacího předmětu Práce s technickými materiály

Ročník: 6. a 9.

Téma	Očekávaný výstup z RVP	Ročník	Školní výstupy	Konkrétní učivo	Průřezová témata
Základní materiály	Žák: provádí jednoduché práce s technickými materiály a dodržuje technologickou kázeň;	**6.**	Žák: rozezná základní druhy materiálů pomocí vzorkovnice, provádí jednoduché práce se dřevem, zná technologii jeho zpracování;	Základní druhy materiálů: dřevo-kov-plasty-kompozity, základní vlastnosti dřeva: fyzikální, technické, technická zpracovatelnost, vzorkovnice dřeva, základní postupy opracování dřeva. Užití v praxi.	

Jednoduché práce s technickými materiály, bezpečnost práce	Žák: řeší jednoduché technické úkoly s vhodným výběrem materiálu, pracovních nástrojů a nářadí; organizuje a plánuje svoji pracovní činnost; dodržuje obecné zásady bezpečnosti a hygieny i zásady bezpečnosti a ochrany při práci s nástroji a nářadím, poskytne první pomoc při úrazu. užívá technickou dokumentaci, připraví si vlastní jednoduchý náčrt výrobku;		Žák: rozpozná základní nářadí ve školní dílně a umí je následně použít, zná postup opracování dřeva, určuje, popisuje, porovnává základní vlastnosti materiálu; zorganizuje si práci, efektivně naplánuje a zdůvodní následnost pracovního postupu při zhotovování výrobku; zná první pomoc při úrazech způsobených ve školní dílně, pracuje v souladu s řádem odborné učebny, dodržuje zásady bezpečnosti a hygieny při práci. orientuje se v jednoduchém technickém výkrese, sestaví model podle jednoduchého návodu, navrhne si vlastní výrobek a umí vytvořit jednoduchý náčrt;	Pracovní pomůcky, nářadí a nástroje pro ruční opracování dřeva, práce se dřevem, měření, orýsování, řezání, rašplování, pilování, broušení. Zhotovení výrobku ze dřeva. Jednoduché pracovní operace a postupy. Organizace práce. První pomoc při úrazech, vybavení lékárničky ve školní dílně, bezpečnostní předpisy a postupy, hygiena při práci, řád školní dílny. Ochranné pracovní pomůcky. Jednoduché náčrty výrobků vytvořené žáky, čtení jednoduchého technického výkresu, další technická dokumentace (postupy, návody). Technika a životní prostředí, tradice a řemesla.	EV – Ekosystémy (les v našem prostředí – význam lesa).
Základní materiály	Žák: provádí jednoduché práce s technickými materiály a dodržuje technologickou kázeň.	**9.**	Žák: provádí jednoduché práce se dřevem, kovy a plasty, zná jejich využití, dodržuje technologickou kázeň.	Základní vlastnosti materiálů: fyzikální, technické, technická zpracovatelnost, vzorkovnice kovů a plastů, základní postupy opracování daných materiálů a jejich užití v praxi.	
Jednoduché práce s technickými materiály, bezpečnost práce	Žák: řeší jednoduché technické úkoly s vhodným výběrem materiálu, pracovních nástrojů a nářadí; organizuje a plánuje svoji pracovní činnost; dodržuje obecné zásady bezpečnosti a hygieny i zásady bezpečnosti a ochrany při práci s nástroji a nářadím, poskytne první pomoc při úrazu; užívá technickou dokumentaci, připraví si vlastní jednoduchý náčrt výrobku.		Žák: umí použít vhodný materiál a nářadí při jednoduchých opravách školních pomůcek; rozdělí a rozvrhne práci v pracovních skupinách; umí poskytnout první pomoc, pracuje v souladu s řádem odborné učebny, zná a dodržuje zásady bezpečnosti a hygieny při práci, používá ochranné pracovní pomůcky; rozumí základní technické dokumentaci, připraví si vlastní jednoduchý náčrt výrobku, sestaví podle návodu, náčrtu, plánu, jednoduchého programu daný model, kótuje.	Pracovní pomůcky, nářadí a nástroje pro ruční opracování kovů a plastů, nářadí a nástroje pro efektivní práci s daným materiálem. Pracovní operace a postupy. První pomoc při úrazech, vybavení lékárničky ve školní dílně, bezpečnostní předpisy a postupy, hygiena při práci, řád školní dílny. Technické výkresy, náčrty, informace, dokumentace, návody, čtení jednoduchého technického výkresu. Sestavování jednoduchých i složitějších modelů podle návodu. Postupy pro montáž, demontáž a údržbu. Úloha techniky v životě člověka, zneužití techniky, technika a volný čas.	

Svět práce	Žák: orientuje se v pracovních činnostech vybraných profesí, posoudí své možnosti při rozhodování o volbě vhodného povolání a profesní přípravy		Žák: seznamuje se s možnostmi, kde vyhledávat informace o vybraných oborech a školách. Vyhledá informace o různých povoláních. Dokáže posoudit své možnosti, popsat své silné a slabé stránky, má sebereflexi při své budoucí profesní orientaci.	Internet - webové stránky jednotlivých škol, institucí. Informace v knižní podobě. Specifika různých povolání (dělnické profese, práce na různých úřadech, práce ve vzdělávání, výzkumu, soukromé podnikání, atd.).	

5.23 Příprava pokrmů

Charakteristika vyučovacího předmětu Příprava pokrmů

Ročník: 6. a 9.

Obsahové, časové a organizační vymezení

Vyučovací předmět Příprava pokrmů se vyučuje jako samostatný předmět v 6. a 9. ročníku s časovou dotací 1 hodiny týdně v průběhu jednoho pololetí (popř. 2 hodiny jednou za 14 dní). V dalším pololetí se předmět vystřídá s vyučovacím předmětem Práce s technickými materiály. Předmět byl zařazen do učebního plánu vzhledem k personálním a materiálně technickým podmínkám školy.

Vzdělávání ve vyučovacím předmětu Příprava pokrmů je zaměřeno na:

- získávání základních pracovních dovedností při přípravě pokrmů, vedení domácnosti
- pochopení výrobních postupů, poznání užitných vlastností surovin a plodin
- osvojení si jednotlivých pracovních postupů pro užití v běžném životě
- osvojení si uplatňování zásad bezpečnosti při práci, hygieně práce
- získání pozitivního vztahu k práci, tvořivého a odpovědného postoje k vlastní činnosti i kvalitě práce
- získávání orientace, poznatků a dovedností pro volbu vlastního profesního zařazení

Vyučovací předmět Příprava pokrmů je úzce spjat s dalšími vyučovacími předměty:

- fyzika - elektrické spotřebiče, ochrana před zasažením elektrickým proudem
- chemie - chemické vlastnosti látek
- přírodopis - plodiny, podmínky růstu, užití
- zeměpis - zeměpisné oblasti pěstování, dovoz plodin, užívání typických plodin, koření

- dějepis - historie užívání plodin
- občanská výchova - pravidla chování, vzájemná spolupráce

Vyučovacím předmětem prolínají průřezová témata:

Environmentální výchova - vnímat okolní prostředí, získávat ekologické informace, promýšlet je, aktivně ekologicky jednat.

Výchovné a vzdělávací strategie pro rozvoj klíčových kompetencí žáků

Kompetence k učení

Žák:

- chápe smysl a cíl učení
- má pozitivní vztah k plnění úkolů
- dokáže zhodnotit výsledky své práce, diskutuje o nich
- umí posoudit svůj pokrok

Učitel:

- volí úkoly, které dovolují různé postupy
- vede žáky k využívání odborné literatury
- vede žáky k sebehodnocení

Kompetence k řešení problémů

Žák:

- dokáže promyslet a řešit praktický úkol
- umí pochopit problémy vznikající při jiném způsobu řešení
- poznatky aplikuje v praxi

Učitel:

- reaguje na názory a náměty žáků
- chybu užije k objasnění správného postupu

Kompetence komunikativní

Žák:

- používá technické názvosloví při komunikaci
- komunikuje s druhými na odpovídající úrovni
- zvládá technologické postupy

Učitel:

- vede žáky k užívání správné terminologie
- vede je ke vzájemné spolupráci, ohleduplnosti

Kompetence sociální a personální

Žák:

- pracuje ve skupinách
- spolupracuje při řešení problémů, argumentuje
- učí se respektovat názory druhých

Učitel:

- vyžaduje dodržování pravidel slušného chování
- pomáhá žákům podle potřeby
- podporuje sebedůvěru žáků

Kompetence občanské

Žák:

- dokáže podpořit druhého
- chápe národní tradice, ochranu životního prostředí

Učitel:

- dodává žákům sebedůvěru
- vyžaduje dodržování pravidel slušného chování

Kompetence pracovní

Žák:

- dodržuje pravidla hygieny a bezpečnosti, chrání své zdraví
- používá bezpečně pracovní nástroje
- zná a dodržuje technologický postup
- chrání při práci životní prostředí
- umí využít získaných poznatků v praxi

Učitel

- vede žáky ke správnému užití nástrojů
- pozoruje a hodnotí pokrok žáků.

Kompetence digitální

Učitel:

- vede žáky k efektivnímu využívání digitálních technologií v souvislosti se světem práce, pracovními činnostmi, výběrem budoucího povolání a vzdělávací dráhy,
- motivuje žáky k využívání digitálních technologií a digitálních zdrojů k učení, osobnostnímu rozvoji, spolupráci a komunikaci v týmu,
- prakticky seznamuje žáky s možnostmi tvorby vlastního digitálního obsahu při realizaci a prezentaci projektů a (týmových) úkolů.

Vzdělávací obsah vyučovacího předmětu Příprava pokrmů

Ročník: 6. a 9.

Téma	Očekávaný výstup z RVP	Ročník	Školní výstupy	Konkrétní učivo	Průřezová témata
Kuchyň	Žák: dodržuje zásady hygieny a bezpečnosti práce; poskytne první pomoc při úrazech v kuchyni používá základní kuchyňský inventář a bezpečně obsluhuje základní spotřebiče	**6.**	Žák: orientuje se ve školní kuchyňce a v základním vybavení; udrží pořádek a čistotu v učebně; umí poskytnout první pomoc;	Vybavení kuchyně. Hygiena při práci a bezpečná práce s pracovními pomůckami. Elektrospotřebiče v kuchyni a jejich význam. Úprava stolu, příprava jednoduchých pokrmů.	
Potraviny a příprava pokrmů	Žák: připraví jednoduché pokrmy v souladu se zásadami zdravé výživy		Žák: zvolí vhodnou potravinu podle požadavků; aplikuje získané vědomosti v praxi.	Výběr, nákup a skladování potravin, vaření jednoduchých pokrmů. Skupiny potravin a živiny v nich, potravní pyramida a její zhotovení.	
Strava a stolování	Žák: dodržuje základní principy stolování, společenského chování a obsluhy u stolu ve společnosti	**6. a 9.**	Žák: využívá poznatky o zdravé výživě;	Stravování během dne, pitný režim. Druhy konzervace potravin a druhy hygieny.	
		9.	umí se chovat při stolování;	Úprava stolu před stravováním, společenské chování při přípravě a konzumaci pokrmů.	
Úprava pokrmů	připraví jednoduché pokrmy v souladu se zásadami zdravé výživy	**9.**	dodrží hygienické pravidla při přípravě pokrmů.	Studená a teplá kuchyně, vlastní výroba pokrmů.	EV – Vztah člověka k prostředí (hospodárnost a třídění odpadů).

5.24 Seminář z matematiky (volitelný předmět)

Charakteristika vyučovacího předmětu Seminář z matematiky (volitelný předmět)

Ročník: 7. - 9.

Obsahové, organizační a časové vymezení předmětu

Volitelný předmět Seminář z matematiky se vyučuje v 7. - 9. ročníku jednu hodinu týdně.
Vzdělávání v semináři z matematiky je zaměřeno rozšíření učiva matematiky a na užití matematiky v reálných situacích, osvojení pojmů, matematických postupů, rozvoj abstraktního a exaktního myšlení a logické a kritické usuzování.
Předmět seminář z matematiky je úzce spjat s ostatními předměty (např. fyzika – převody jednotek, rovnice; zeměpis – měřítko, výpočty; chemie - řešení rovnic, převody jednotek, atd.).

Vzdělávání v předmětu:

- směřuje k osvojení základních matematických pojmů a odborné terminologie
- podporuje vytváření otevřeného myšlení, kritického myšlení a logického uvažování
- vede žáky k pozitivnímu vztahu k přírodovědným předmětům
- zaměřuje se na osvojování základních dovedností a vědomostí u žáků a přispívá k utváření životní a profesní orientace žáků
- je zaměřeno na užití matematiky v reálných situacích, osvojení pojmů, matematických postupů v reálných situacích

Výuka probíhá zpravidla v učebně fyziky. Učivo je zaměřeno na problémové a náročnější úlohy směřující k procvičování a prohlubování učiva a příprava ke studiu na střední škole.

Formy a metody práce se užívají podle charakteru učiva a cílů vzdělávání:

- frontální výuka s demonstračními pomůckami
- skupinová práce
- samostatné pozorování a zpracování výsledků
- krátkodobé projekty

Výchovné a vzdělávací strategie pro rozvoj kompetencí žáků

Kompetence k učení

Učitel vede žáky:

- k vyhledávání, třídění a propojování informací

- k používání odborné terminologie
- k samostatnému měření, experimentování a porovnávání získaných informací
- k nalézání souvislostí mezi získanými daty

Kompetence k řešení problémů

Učitel zadává takové úkoly, při kterých se žáci učí využívat základní postupy badatelské práce, tj. nalezení problému, formulace, hledání a zvolení postupu jeho řešení, vyhodnocení získaných dat.

Kompetence komunikativní

Práce ve skupinách je založena na komunikaci mezi žáky, respektování názorů druhých, na diskusi.
Učitel vede žáky k formulování svých myšlenek v písemné i mluvené formě.

Kompetence sociální a personální

Využívání skupinového a inkluzivního vyučování vede žáky ke spolupráci při řešení problémů.
Učitel:

- navozuje situace vedoucí k posílení sebedůvěry žáků, pocitu zodpovědnosti
- vede žáky k ochotě pomoci ostatním.

Kompetence občanské

Učitel:

- vede žáky k šetrnému využívání elektrické energie, k posuzování efektivity jednotlivých energetických zdrojů
- podněcuje žáky k upřednostňování obnovitelných zdrojů ve svém budoucím životě (např. tepelná čerpadla jako vytápění novostaveb).

Kompetence pracovní

Učitel:

- vede žáky k dodržování a upevňování bezpečného chování při práci s fyzikálními přístroji a zařízeními.
- vede žáky k efektivitě při organizování vlastní práce.

Vzdělávací obsah vyučovacího předmětu Seminář z matematiky

Ročník: 7. - 9.

Téma	Očekávaný výstup z RVP	Ročník	Školní výstupy	Konkrétní učivo	Poznámka
Číselné řady	Žák: analyzuje a řeší složitější číselné řady; matematizuje reálné situace;	**7.**	Žák: doplňuje chybějící členy řad, tvoří číselné řady, hledá nové způsoby a cesty k řešení, diskutuje o počtu řešení;	Logické číselné řady.	
Zlomky	užívá různé způsoby kvantitativního vyjádření vztahu celek-část-přirozeným číslem, poměrem, zlomkem, desetinným číslem; analyzuje a řeší jednoduché problémy, modeluje konkrétní situace v oboru racionálních čísel;		modeluje a zapisuje zlomkem část celku; převádí zlomky na desetinná čísla a naopak; porovnává zlomky; provádí početní operace s racionálními čísly;	Sčítání a odčítání smíšených čísel. Sčítání a odčítání více než tří zlomků. Úpravy složených zlomků. Řešení slovních úloh vedoucích k provádění dvou až tří operací se zlomky.	
Úvod do kombinatoriky	Žák: analyzuje a řeší jednoduché kombinatorické úlohy, matematizuje reálné situace.		Žák: vytváří dvojice, trojice, …. k-tice prvků z dané množiny; vypočítá a chápe pojem faktoriál.	Úvod do kombinatoriky. Faktoriál.	
	Žák: analyzuje a řeší jednoduché kombinatorické úlohy, matematizuje reálné situace;		Žák: rozpozná tyto zásadní odlišnosti: ve skupině prvků na jejich pořadí buď záleží, nebo nezáleží; ve skupině prvků se prvky opakovat buď mohou, nebo nemohou; určuje počty těchto skupin;	Kombinační číslo. Permutace, kombinace, variace. Permutace s opakováním, kombinace s opakováním, variace s opakováním.	
Poměr	Žák: řeší modelováním a výpočtem situace vyjádřené poměrem; vyjádří funkční vztah tabulkou, grafem, rovnicí; určuje vztah přímé anebo nepřímé úměrnosti.		Žák: umí vyjádřit poměr mezi danými hodnotami; dělí celek na části v daném poměru; rozumí a využívá pojmu úměra; využívá trojčlenku při řešení slovních úloh; určí vztah přímé a nepřímé úměrnosti.	Využití poměru více než tří veličin. Řešení složitějších slovních úloh s využitím trojčlenky.	

Procenta	Žák: řeší aplikační úlohy na procenta i promile;	**7.**	Žák: řeší slovní úlohy; chápe pojem promile; zaokrouhluje a provádí odhady s danou přesností;	Promile. Užití pojmu promile ve slovních úlohách. Sestavování a čtení různých diagramů a grafů, v nichž jsou jednotlivé položky vyjádřeny v procentech.	
Výrazy	matematizuje složitější reálné situace s využitím proměnných; určí hodnotu výrazu, sčítá a násobí mnohočleny;	**8., 9.**	rozumí pojmu výraz, určí hodnotu číselného výrazu; zapíše pomocí výrazu s proměnnou slovní text; umí dosadit do výrazu s proměnnou, provádí početní operace s výrazy;	Číselné výrazy, proměnná, výrazy s proměnnou, úpravy výrazů.	
Druhá mocnina a odmocnina	Žák: užívá ve výpočtech druhou mocninu a odmocninu.		Žák: určí druhou mocninu a odmocninu výpočtem, pomocí tabulek, pomocí kalkulačky;	Čtení a zápis druhých mocnin a odmocnin. Určení druhých mocnin a odmocnin. Pojem reálného čísla.	
Pythagorova věta	Žák analyzuje a řeší aplikační geometrické úlohy s využitím osvojeného matematického aparátu	**8., 9.**	Žák: rozliší odvěsny a přepony; rozumí odvození vzorce Pythagorovy věty, využívá poznatků při výpočtu délek stran v pravoúhlém trojúhelníku; umí využít poznatky ve slovních úlohách; zaokrouhluje a provádí odhady s danou přesností;	Pojem výpočet délek stran v pravoúhlém trojúhelníku. Užití Pythagorovy věty.	
Mocniny s přirozeným mocnitelem	Žák: užívá ve výpočtech druhou mocninu a odmocninu		Žák: zapíše číslo ve tvaru a.10n pro 1<a<10, n je celé číslo; provádí početní operace s mocninami s přirozeným mocnitelem;	Čtení a zápis mocnin s přirozeným mocnitelem, zápis čísla pomocí mocnin deseti, početní operace s mocninami s přirozeným mocnitelem.	
Lineární rovnice	Žák: formuluje a řeší reálnou situaci pomocí rovnic.		Žák: užívá vztah rovnosti; řeší lineární rovnice pomocí ekvivalentních úprav; provádí zkoušku řešení.	Rovnost, lineární rovnice.	

Slovní úlohy	Žák: analyzuje a řeší složitější problémy, modeluje konkrétní situace;	**8., 9.**	Žák: vyřeší daný problém aplikací získaných matematických poznatků a dovedností; řeší slovní úlohy (pomocí lineárních rovnic, úvahou); zdůvodní zvolený postup řešení, ověří výsledek řešení; užívá logickou úvahu a kombinační úsudek, nalézá různá řešení;	Slovní úlohy	
Kruh, kružnice	Žák: zdůvodňuje a využívá polohové a metrické vlastnosti základních rovinných útvarů při řešení úloh a jednoduchých praktických problémů; využívá matematickou symboliku; odhaduje a vypočítá obsah a obvod rovinných útvarů.		Žák: určí vzájemnou polohu přímky a kružnice; určí vzájemnou polohu dvou kružnic; vypočítá obvod a obsah kruhu.	Vzájemná poloha přímky a kružnice, vzájemná poloha dvou kružnic, délka kružnice, obsah kruhu.	
Válec	Žák: určuje a charakterizuje základní prostorové útvary (tělesa), analyzuje jejich vlastnosti, odhaduje a vypočítá objem a povrch těles, načrtne a sestrojí obraz jednoduchých těles v rovině;	**8., 9.**	Žák: charakterizuje válec; vypočítá povrch a objem válce;	Pojem, povrch válce, objem válce.	
Procenta	Žák: řeší aplikační úlohy na procenta (i pro případ, že procentová část je větší než celek).		chápe pojem 1%; užívá základní pojmy procentového počtu; vyjádří část celku pomocí procent; řeší slovní úlohy; chápe pojem promile; zaokrouhluje a provádí odhady s danou přesností.	Procento. Základ, procentová část, počet procent. Promile. Slovní úlohy.	
Goniometrické funkce	Žák: určuje velikost úhlu výpočtem; analyzuje a řeší úlohy s využitím osvojeného matematického aparátu	**9.**	Žák: v pravoúhlém trojúhelníku vypočítá velikost úhlů; vyřeší daný problém aplikací získaných matematických poznatků a dovedností; řeší slovní úlohy; zdůvodní zvolený postup řešení, ověří výsledek řešení; užívá logickou úvahu	Funkce sinus, cosinus, tangens, kotangens. Grafy funkcí. Slovní úlohy.	

5.25 Seminář z přírodopisu (volitelný předmět)

Charakteristika vyučovacího předmětu Seminář z přírodopisu (volitelný předmět)

Ročník: 7. – 9.

Obsahové, organizační a časové vymezení

Volitelný předmět Seminář z přírodopisu je určen pro žáky s hlubším zájmem o přírodopis.
Náplní semináře je rozšiřující přírodopisné učivo.

Vyučovací předmět:

- je zaměřen na komplexní rozšiřování a prohlubování vzdělávacího oboru Člověk a příroda
- klade důraz na prožitkové poznávání přírody a lidského těla
- je zaměřen na budování a rozvíjení pozitivního vztahu k přírodě a vytváření postojů, které jsou v souladu s principem trvale udržitelného rozvoje

Časová dotace

Předmět si mohou zvolit žáci 7. - 9. ročníku a v učebním plánu je vymezen hodinou týdně. Z praktických důvodů je vyučován ve dvouhodinovém bloku jednou za dva týdny.

Formy realizace předmětu

- přírodovědné vycházky
- badatelská činnost
- krátkodobé projekty
- skupinové práce
- prožitkové hry

Předmět Seminář z přírodopisu úzce souvisí se všemi předměty vzdělávacího oboru Člověk a příroda a zejména s průřezovým tématem Environmentální výchova.

Výchovné a vzdělávací strategie pro rozvoj kompetencí žáků

- učitel volí takové strategie, které umožňují rozvoj všech klíčových kompetenci
- žákům je umožněno samostatně či v týmech pozorovat, experimentovat (KU, KŘP, KK, KS, KO, KP)

- učitel předkládá dostatek učebních textů, odborných článků, umožňuje žákům pracovat s odbornou literaturou, encyklopediemi, internetem (KO, KK, KP)
- učitel zařazuje metody, při kterých jsou žáci vedeni k samostatným řešením problémů (KŘP, KU, KP)
- žáci jsou vedeni k plánování postupů a úkolů (KP, KK, KS)
- učitel zadává komplexní úkoly, které zahrnují informace a poznatky z celého vzdělávacího oboru Člověk a příroda (KU, KP)
- učitel zadává úkoly, při kterých mohou žáci spolupracovat (KK, KS, KU)
- učitel vede žáky k dodržování pravidel bezpečného a ohleduplného chování v přírodě (KO, KS)
- učitel dává žákům příležitost přírodu si vlastnoručně „osahat“ (KO, KU)

Vzdělávací obsah vyučovacího předmětu Seminář z přírodopisu

Ročník: 7. – 9.

Téma	Očekávaný výstup z RVP	Ročník	Školní výstupy	Konkrétní učivo
Poznáváme naše tělo. Zdraví a zdravý životní styl.	Žák: rozlišuje příčiny, případně příznaky běžných nemocí a uplatňuje zásady jejich prevence a léčby, objasní význam zdravého způsobu života; aplikuje první pomoc při poranění a jiném poškození těla; uvede význam vlivu podnebí a počasí na rozvoj různých ekosystémů a charakterizuje mimořádné události způsobené výkyvy počasí a dalšími přírodními jevy, jejich doprovodné jevy a možné dopady i ochranu před nimi.	**7. – 9.**	Žák: uvědomuje si příčiny nemocí a úrazů, zná jejich prevenci a zásady první pomoci; zná vliv vnějšího prostředí a životního stylu na zdraví člověka; rozlišuje návykové látky a jejich nebezpečí; uvědomuje si význam genetiky; uvádí mimořádné události způsobené přírodními vlivy a ochranu před nimi.	Základy první pomoci. Dárcovství krve. Zdravý životní styl, civilizační choroby. Škodlivé důsledky kouření. Hygiena dutiny ústní. Základní složky výživy. Drogy – dopad na zdraví. Základy genetiky. Chování v rizikových situacích.

Organismy kolem nás	Žák: vysvětlí podstatu jednoduchých potravních řetězců v různých ekosystémech a zhodnotí jejich význam; uvede příklady výskytu organismů v určitém prostředí a vztahy mezi nimi; rozlišuje a porovná jednotlivé skupiny živočichů, určuje vybrané živočichy, zařazuje je do hlavních taxonomických skupin; odvodí na základě pozorování základní projevy chování živočichů v přírodě, na příkladech objasní jejich způsob života a přizpůsobení danému prostředí; rozlišuje základní systematické skupiny rostlin a určuje jejich význačné zástupce pomocí klíčů a atlasů; odvodí na základě pozorování přírody závislost a přizpůsobení některých rostlin podmínkám prostředí; rozpozná naše nejznámější jedlé a jedovaté houby s plodnicemi a porovná je podle charakteristických znaků; objasní funkci dvou organismů ve stélce lišejníků; aplikuje praktické metody poznávání přírody; dodržuje základní pravidla bezpečnosti práce a chování při poznávání živé a neživé přírody.		Žák: uvede příklad potravního řetězce a vysvětlí důsledky oslabení jednoho článku řetězce; vysvětlí vzájemné vztahy mezi organismy; pozná vybrané zástupce; pracuje s atlasy a zjednodušenými klíči organismů; vysvětlí přizpůsobení organismů prostředí a způsobu života.	Herbář listů dřevin a bylin. Stavba rostlinného těla. Určování rostlin. Živočichové: stavba těla, životní prostředí. Zástupci (bezobratlí, obratlovci). Fauna a flóra rybníků. Houby -nižší, vyšší, význam hub. Lišejníky -stavba, význam.
Mikro-organismy	Žák: třídí organismy a zařadí vybrané organismy do říší a nižších taxonomických jednotek; uvede na příkladech z běžného života význam virů a bakterií v přírodě i pro člověka.		Žák: vysvětlí rozdíl ve stavbě buňky hub, rostlin a živočichů.	Rostlinná buňka. Živočišná buňka. Bakterie, viry. Houby (kvasinky, plísně).
Geologie hornin a nerosty	Žák: rozpozná podle charakteristických vlastností vybrané nerosty a horniny s použitím určovacích pomůcek.		Žák: zná význam a použití důležitých hornin a nerostů.	Zajímavé minerály a horniny.
Ekologické problémy Země.	Žák: uvede příklady kladných i záporných vlivů člověka na životní prostředí a příklady narušení rovnováhy ekosystému.		Žák: orientuje se v globálních problémech Země; rozlišuje obnovitelné a neobnovitelné zdroje energie, uvede příklady chráněných území v ČR.	Třídění odpadů. Voda. Energie a životní prostředí. Ekologické problémy Země. Simulační ekologické hry. Ochrana přírody.

5.26 Seminář z chemie (volitelný předmět)

Charakteristika vyučovacího předmětu Seminář z chemie (volitelný předmět)

Ročník: 9.

Obsahové, organizační a časové vymezení

Vyučovací předmět Seminář z chemie se vyučuje jako samostatný volitelný předmět v 9. ročníku s časovou dotací 1 hodina týdně (realizuje se dvouhodinovou výukou 1krát za 14 dní). Předmět byl zařazen do učebního plánu vzhledem ke vhodným materiálně technickým podmínkám školy.

Vzdělávání v předmětu je zaměřeno na:

- poznání vlastností některých chemických látek a jejich využití v praxi
- pochopení výrobních postupů a zásad bezpečné práce s vybranými chemickými látkami
- získávání základních laboratorních dovedností pří přípravě vybraných chemických látek
- osvojení základních laboratorních metod a důkazů
- získání pozitivního vztahu k práci v laboratoři, tvořivého postoje k práci
- vytvoření kladného vztahu k práci ve skupině
- získání orientace, poznatků a dovedností pro volbu vlastního zaměření.

Výchovné a vzdělávací strategie pro rozvoj klíčových kompetencí žáků

Kompetence k učení

Žák:

- chápe smysl a cíl učení
- má pozitivní vztah k učení a plnění úkolů
- zhodnotí výsledky své práce a hovoří o nich
- umí posoudit svoje zlepšení

Učitel:

- zadává úkoly, které umožní volbu řešení
- vede žáky k práci s odbornou literaturou a internetem
- posoudí pokrok žáků v hodině

Kompetence k řešení problémů

Žák:

- promýšlí možné bezpečné laboratorní postupy
- chápe problémy při hledání správného řešení
- poznatky aplikuje v praxi

Učitel:

- zajímá se o náměty žáků
- využije chybu pro řešení problému

Kompetence komunikativní

Žák:

- chápe a zvládá laboratorní postupy
- používá správnou terminologii
- získává nové informace

Učitel:

- vede žáky ke spolupráci a ohleduplnosti
- vede žáky k používání správné terminologie

Kompetence sociální a personální

Žák:

- pracuje ve skupinách
- spolupracuje, diskutuje při řešení problému
- věcně argumentuje
- respektuje názory druhých

Učitel:

- pomáhá žákům podle potřeby
- vyžaduje dodržování pravidel bezpečnosti práce a slušného chování
- podporuje a povzbuzuje sebedůvěru žáků

Kompetence občanské

Žák:

- respektuje pravidla bezpečnosti při práci

- dokáže poskytnout a přivolat pomoc při poranění či poleptání
- podpoří druhého
- chápe logické souvislosti

Učitel:

- vyžaduje dodržování pravidel bezpečnosti práce a slušného chování
- podporuje a povzbuzuje sebedůvěru žáků

Kompetence pracovní

Žák:

- dodržuje bezpečnostní a hygienická pravidla při práci
- používá bezpečně laboratorní pomůcky a osobní ochranné pomůcky
- zná a dodržuje laboratorní postup
- dbá o ochranu životního a pracovního prostředí
- získané poznatky využívá v praxi

Učitel:

- vede žáky ke správnému užití chemických látek, laboratorních pomůcek a laboratorních metod
- vede žáky ke splnění určeného cíle
- pozoruje pokrok žáků při práci v hodině
- hodnotí žáky tak, aby pocítily svůj pokrok a úspěch.

Vzdělávací obsah vyučovacího předmětu Seminář z chemie

Ročník: 9.

Téma	Očekávaný výstup z RVP	Ročník	Školní výstupy	Konkrétní učivo	Poznámka
Úvod do semináře z chemie	Žák: se seznámí s nebezpečím při práci v chemické laboratoři; ví, jak dodržovat pravidla bezpečnosti při práci v chemické laboratoři a zásady první pomoci;	**9.**	Žák: uvede zásady bezpečnosti práce v laboratoři a poskytne první pomoc při úrazu; uvede příklady nebezpečných chemických látek a zásady práce s nimi s ohledem na ŽP; vysvětlí význam R-vět a S-vět a uvede příklady u běžného výrobku;	Laboratorní řád učebny chemie. Zásady první pomoci. Základní laboratorní pomůcky a příklady jejich použití.	

	dokáže posoudit nebezpečnost vybraných chemických látek, se kterými zatím pracovat nesmí; je seznámen se základními laboratorními pomůckami a jejich použitím.		ovládá terminologii základních laboratorních pomůcek a možnosti jejich použití.		
Základní metody oddělování složek směsí	Žák: navrhne postupy a prakticky provede oddělování složek směsí o známém složení, uvede příklady oddělování složek v praxi.		Žák: zná princip postupu a praktické použití základních metod oddělování složek směsí: usazování, krystalizace, filtrace, destilace, sublimace, extrakce; umí zvolit vhodný postup k oddělování složek směsí.	Usazování. Krystalizace. Praktické provedení (dále jen P)-oddělování chloridu sodného a skalice modré z roztoku krystalizací. Filtrace. P-postup při úpravě filtračního papíru pro laboratorní účely. P-oddělení vody od příměsi filtrací. P-přečištění soli kamenné od zeminy. Destilace. P-oddělení složek směsi obsahující kuchyňskou sůl, ethanol a vodu. Sublimace. P-oddělení znečištěného naftalenu ze směsi sublimací. Extrakce.	
Práce se sklem	Žák: ovládá práce se sklem; ovládá základní principy při sestavování jednoduché chemické aparatury;		Žák: zvládá základní praktické dovednosti při práci se sklem;	Řezání, ohýbání a zatavování skleněných trubiček.	
Výpočty z chemických	Žák: rozliší výchozí látky a produkty chemických reakcí; přečte chemické rovnice a s užitím zákona zachování hmotnosti vypočítá hmotnost výchozí látky nebo produktů;		využívá zákona zachování hmotnosti k řešení otázky zásadního významu pro laboratoře a chemický průmysl- kolik produktu je možno získat z daného množství výchozích látek;	Zákon zachování hmotnosti. Výpočty z chemických rovnic.	

Laboratorní příprava, důkaz, vlastnosti a užití vybraných v praxi významných plynů.	Žák: pozná vybrané plyny a usuzuje na jejich možné vlastnosti.		uvede příklady vlastností a využití vybraných plynů; aktivně využívá získaných poznatků a dovedností k jejich laboratorní přípravě a důkazu.	Kyslík-laboratorní příprava, důkaz, vlastnosti a význam. P- příprava kyslíku tepelným rozkladem manganistanu draselného a jeho důkaz. P- příprava kyslíku katal. Rozkladem peroxidu vodíku a jeho důkaz. Vodík – důkaz, laboratorní příprava, vlastnosti a užití. P-příprava vodíku reakcí neušlechtilého kovu s kyselinou a jeho důkaz.	
Laboratorní příprava,				Oxid uhličitý - laboratorní příprava, vznik, důkaz, vlastnosti a užití. P-vznik oxidu uhličitého reakcí uhličitanu vápenatého s kyselinou chlorovodíkovou a jeho důkaz.	
Chemické reakce	Žák: rozliší výchozí látky a produkty chemických reakcí; uvede příklady prakticky důležitých chemických reakcí, provede jejich klasifikace a zhodnotí jejich využívání; aplikuje poznatky o faktorech, ovlivňujících průběh chemických reakcí v praxi a při předcházení jejich nebezpečnému průběhu.		Žák: dokáže rozlišit reakce exo - a endotermické; chápe pojmy katalyzátory a inhibitory a význam jejich použití v praxi; uvede faktory ovlivňující rychlost chemické reakce a dokáže rozpoznat vliv jednotlivých faktorů u konkrétních chemických reakcí; umí vysvětlit pojmy oxidace a redukce, vyčíslit jednoduché redoxní rovnice; chápe podstatu významných redoxních dějů včetně elektrolýzy.	Faktory ovlivňující průběh chemických reakcí. P-reakce HCl s Cu,Zn a Mg P-reakce Zn se zředěnou a koncentrovanou HCl. P-reakce Zn s HCl při různé teplotě. P-reakce HCl s kusovým a práškovým Zn. P-hoření cukru bez a za přítomnosti katalyzátoru. Redoxní reakce a jejich průmyslové využití. P-galvanické pokovování. Redoxní rovnice.	

Soli	Žák: porovná vlastnosti a použití vybraných prakticky významných solí a posoudí jejich vliv na ŽP; orientuje se v přípravě a využití vybraných solí v praxi a jejich vlivu na ŽP a zdraví člověka.		Žák: je schopen vymezit chemickou reakci označovanou jako neutralizace; umí pojmenovat obecné reaktanty neutralizace, je schopen zapsat jednoduchý příklad; dokáže tvořit chemické vzorce a názvy solí základních kyslíkatých i bezkyslíkatých kyselin; je schopen z chemického vzorce zapsat název soli a naopak; zvládne charakterizovat vybrané soli, uvést jejich výskyt v přírodě a využití; rozlišuje a je schopen prakticky provést vybrané chemické reakce vedoucí ke vzniku solí.	Chemické složení a možnosti vzniku solí. P - vznik solí neutralizací, reakcí kovu s kyselinou, reakcí kyselinotvorného oxidu s hydroxidem a srážením. Neutralizační rovnice. Význam a užití solí v životě člověka.	
Základní organické sloučeniny	Žák: rozliší nejjednodušší uhlovodíky a vybrané deriváty uhlovodíků a uvede jejich zdroje a vlastnosti; orientuje se v přípravě a využívání vybraných zástupců základních organických sloučenin a posoudí vliv těchto látek na ŽP.		Žák: rozliší nejjednodušší uhlovodíky, uvede jejich zdroje, základní složky a vlastnosti; chápe dělení uhlovodíků na alkany, alkeny, alkiny a areny; dokáže obecně vymezit skupinu látek zvanou deriváty uhlovodíků a systematicky zařadit deriváty podle charakteristické skupiny; u vybraných zástupců derivátů uhlovodíků uvede jejich významné vlastnosti, zdroje, možnosti přípravy a důkaz; dokáže posoudit pozitivní a negativní význam těchto látek pro život člověka a sdělit, kde se s nimi můžeme v běžném životě setkat.	Základní organické sloučeniny a jejich dělení. P-důkaz C a H v organické látce. Rovnice hoření vybraných organických sloučenin (methan, methanol, ethanol) na oxid uhličitý a vodu. Látky "stvořené člověkem". P-ověřování vlastností některých plastů. Příprava, důkazy, vlastnosti a užití některých významných organických sloučenin (acetylen, škrob, glukosa). P-příprava acetylenu z karbidu vápenatého. P-důkaz škrobu v bramborové hlíze. P-důkaz redukčních vlastností glukosy v přírodním materiálu.	
			Žák: je schopen posoudit rizika spojená s některými z uvedených derivátů a potenciální nebezpečí hrozící člověku i ŽP.	Alkoholy jako významné organické deriváty. Methonol a ethanol jako nejvýznamnější alkoholy. Vznik ethanolu alkoholovým kvašením. Využití ethanolu člověkem. Nebezpečné vlastnosti ethanolu. Ethanol jako jedna z nejstarších drog	

				(alkoholismus). P-důkaz ethanolu v alkoholickém nápoji. Estery. Esterifikace. Tuky-významné přírodní estery. Výskyt, složení, vlastnosti a význam tuků. Mýdla jako nejdéle známé detergenty. P-příprava a vlastnosti mýdla.	
Bílkoviny				Bílkoviny. Vznik, chemické složení a význam bílkovin. P-ověření některých vlastností bílkovin (působení tepla, kyselin a roztoku síranu měďnatého na roztok bílku). Důkaz bílkovin ve vaječném bílku. a) xantoproteinová reakce - b) biuretová reakce.	

Dle možností lze zařadit exkurzi do některého podniku s chemickou výrobou (např. CeramTec, aj.).
P – zkratka pro „pokus“.

5.27 Seminář z dějepisu (volitelný předmět)

Charakteristika vyučovacího předmětu Seminář z dějepisu (volitelný předmět)

Ročník: 7. – 9.

Obsahové, časové a organizační vymezení

Vyučovací předmět Seminář z dějepisu si mohou zvolit žáci 7. - 9. ročníku. V učebním plánu je vymezen jednou hodinou týdně, avšak z praktických důvodů je vyučován ve dvouhodinovém bloku jednou za dva týdny.

Vyučovací předmět

- je zaměřen na rozšiřování a prohlubování vzdělávací oblasti Člověk a společnost
- klade důraz na prožitkové poznávání historie (vycházky – historické památky, muzeum, archív, práce v muzeu, s odbornými časopisy, knihami, mapami, grafy, tabulkami atd.)
- je zaměřen na budování a rozvíjení pozitivního vztahu k historii, ke kulturním památkám a jejich ochraně

Formy realizace předmětu

- historické vycházky
- badatelská činnost

- krátkodobé projekty
- skupinová práce
- prožitkové hry

Výchovné a vzdělávací strategie pro rozvoj klíčových kompetencí žáků

- učitel volí takové strategie, které umožňují rozvoj všech klíčových kompetencí (kompetence k učení, k řešení problémů, kompetence komunikativní, kompetence sociální a personální, kompetence občanské a pracovní)
- žákům je umožněno samostatně nebo v týmech pracovat s různými materiály, exponáty v muzeu, na výstavách
- učitel předkládá dostatek učebních textů, odborných článků, umožňuje žákům pracovat s odbornou literaturou, encyklopediemi, internetem
- učitel zařazuje metody, při kterých jsou žáci vedeni k samostatnému řešení problémů
- žáci jsou směřováni k plánování postupu při řešení úkolů
- učitel zadává úkoly, které zahrnují informace a poznatky z celé vzdělávací oblasti Člověk a společnost
- učitel volí úkoly, při kterých mohou žáci spolupracovat
- učitel vede žáky k dodržování pravidel chování v muzeu, archívu, na výstavách a k ochraně historických a kulturních památek.

Vzdělávací obsah pro vyučovací předmět Seminář z dějepisu

Ročník: 7. – 9.

Téma	Očekávaný výstup z RVP	Ročník	Školní výstupy	Konkrétní učivo	Poznámka
Muzeum, archiv a pomocné vědy historické	Žák uvede příklady zdrojů informací o minulosti; pojmenuje instituce, kde jsou tyto zdroje shromažďovány		Žáci: jsou vedeni samostatně nebo ve skupinách k práci: s odbornými texty, s obrazovými materiály, s různými druhy učebnic, s grafy, tabulkami, mapami; seznámí se s exponáty ve	Heraldika. Numismatika. Úkoly a poslání muzea, archívu, práce archivářů a odborných pracovníků muzea. Život na hradech a zámcích. Hrady a zámky naší oblasti. Podnikání šlechty – Tunklové. Ochrana kulturních památek. Vývoj od pěstního klínu. Jak válčili husité. Vývoj vojenství do současnosti.	

Staré zbraně, vojenská technika	Žák vysvětlí a na příkladech doloží mocenské a politické důvody euroatlantické hospodářské a vojenské spolupráce		Vlastivědném muzeu a osvojují si dovednost pracovat s nimi, získávat zde různé informace; osvojí si dovednost informovat na základě samostatně získaných podkladů spolužáky o různých exponátech, památkách, tématech.	Jak se lidé oblékali v různých obdobích a v různých částech světa.	
Historie našeho kraje a města do 19. století			Žáci: jsou vedeni samostatně nebo ve skupinách k práci: s odbornými texty, s obrazovými materiály, s různými druhy učebnic, s grafy, tabulkami, mapami; seznámí se s exponáty ve Vlastivědném muzeu a osvojují si dovednost pracovat s nimi, získávat zde různé informace; osvojí si dovednost informovat na základě samostatně získaných podkladů spolužáky o různých exponátech, památkách, tématech.	Vznik názvu města, městský znak a prapor. Vývoj osídlení na Šumpersku, založení města. Nejstarší historie města ve sbírkách Vlastivědného muzea Šumperk. Šumperk ve vrcholném středověku - cechovní výroba. Osudné 17. století: třicetiletá válka, čarodějnické procesy, požáry. Šumperk v 18. století: morové epidemie, počátky manufaktur, řemesla severozápadní Moravy. První továrny v Šumperku, významní podnikatelé. Rozvoj železniční a silniční dopravy v 19. století.	
Šumpersko v 19. a 20. století	Žák prokáže základní orientaci v problémech současného světa			Demografický vývoj Šumperka. Tradice české kultury a počátky českého školství v Šumperku (na Šumpersku). Vznik ČSR - situace na severní Moravě. Šumperská architektura v letech 1850-1950. Odraz světové hospodářské krize na Šumpersku. Severní Morava v 2. polovině 30. let 20. století. Šumpersko po Mnichovu. Odbojové skupiny na severní Moravě. Věznice, koncentrační tábory a pochody smrti na Šumpersku. Bratrušovská tragédie. Osvobozování Šumperska. Reemigrace volyňských Čechů. Dějiny 19. a 20. století v expozici Vlastivědného muzea v Šumperku.	

5.28 Seminář ze zeměpisu (volitelný předmět)

Charakteristika vyučovacího předmětu Seminář ze zeměpisu (volitelný předmět)

Ročník: 7. – 9.

Obsahové, časové a organizační vymezení

Seminář ze zeměpisu je vyučován jako samostatný volitelný předmět, tedy vyučovací předmět, který si žáci vybírají z nabídky volitelných předmětů. Je vyučován v 7. - 9. ročníku s časovou dotací 1 hodiny týdně, z praktických důvodů zařazen ve dvouhodinových celcích jednou za čtrnáct dní. Je určen pro žáky s hlubším zájmem o daný předmět.
Náplň semináře procvičuje, doplňuje a rozšiřuje učivo probírané v hodinách zeměpisu a vychází tedy z ŠVP pro výuku zeměpisu, přičemž pro každou skupinu žáků a pro každý ročník jsou vybírána jen určitá témata, která jsou pak zahrnuta v tematickém plánu pro daný školní rok.
Ve vyučovacím procesu převažují činnostní formy a metody práce jako např. zeměpisné vycházky a exkurze, tvorba projektů, skupinové práce a prožitkové hry. Předmět úzce souvisí s vyučovacími předměty vzdělávacího oboru Člověk a příroda.

Výchovné a vzdělávací strategie pro rozvoj klíčových kompetencí žáků

Kompetence k učení

Žáci

- vybírají a využívají vhodné způsoby a metody pro efektivní učení, propojují získané poznatky do širších celků, nalézají souvislosti
- získané poznatky kriticky posuzují, porovnávají a formulují závěry
- poznávají smysl a cíl učení, mají pozitivní vztah k učení

Učitel vede žáky:

- k vyhledávání, shromažďování, třídění, porovnávání informací
- k používání odborné terminologie
- k nalézání souvislostí mezi získanými poznatky a využití v praxi
- k využívání vlastních zkušeností a poznatků z jiných předmětů

Kompetence komunikativní

Žáci

- formulují a vyjadřují své myšlenky a názory v logickém sledu, vyjadřují se souvisle a kultivovaně v písemném i ústním projevu
- se učí naslouchat promluvám druhých lidí, vhodně na ně reagují

Učitel vede žáky:

- ke komunikaci mezi sebou a učitelem a k dodržování předem stanovených pravidel vzájemné komunikace
- k naslouchání a respektování názorů druhých
- k interpretaci či prezentaci různých textů, obrazových materiálů, grafů a jiných forem záznamů v písemné i mluvené podobě

Kompetence k řešení problémů

Žáci

- jsou schopni pochopit problém, vyhledat k němu vhodné informace, diskutovat o možnostech řešení
- se učí myslet kriticky, jsou schopni hájit svá rozhodnutí

Učitel vede žáky:

- k vyhledávání a kombinování informací z různých informačních zdrojů
- k využívání metod, při kterých docházejí k objevům, řešením a závěrům sami žáci
- k argumentaci, k diskusi na dané téma, k obhajování svých výroků
- k odpovědím na otevřené otázky
- k práci s chybou

Kompetence sociální a personální

Žáci spolupracují ve skupinách na základě vytvořených pravidel, upevňují dobré mezilidské vztahy, pomáhají si a jsou schopni o pomoc požádat, učí se vzájemnému naslouchání

Učitel vede žáky:

- k využívání skupinového a inkluzivního vyučování
- k utváření pocitu zodpovědnosti za svá jednání
- k ochotě pomoci a o pomoc požádat
- k spoluúčasti na vytváření kritérií hodnocení a k následnému hodnocení svých výsledků
- k dodržování dohodnuté kvality, postupů, termínů
- k občanské odpovědnosti za vytváření podmínek pro udržitelný rozvoj v lokálním a globálním měřítku

Kompetence občanské

Žáci

- respektují názory druhých, uvědomují si svá práva a povinnosti ve škole i mimo školu
- se rozhodují zodpovědně podle dané situace

- chápou základní environmentální problémy, respektují požadavky na kvalitní životní prostředí, jednají v zájmu trvale udržitelného rozvoje

Učitel vede žáky:

- k dodržování pravidel slušného chování
- k pochopení práv a povinností v souvislosti s principem trvale udržitelného rozvoje
- k tomu, aby brali ohled na druhé
- k vytváření osobních představ o geografickém a životním prostředí

Kompetence pracovní

Žáci

- jsou seznámeni s pravidly bezpečného chování v terénu
- jsou vedeni k efektivní práci

Učitel vede žáky:

- k dodržování pravidel bezpečného chování v terénu
- k vyhledávání a využívání různých zdrojů informací.

Vzdělávací obsah vyučovacího předmětu Seminář ze zeměpisu

Ročník: 7. – 9.

Téma	Očekávaný výstup z RVP	Ročník	Školní výstupy	Konkrétní učivo	Poznámka
Mapy a měřítka	Žák: organizuje a přiměřeně hodnotí geografické informace a zdroje dat z dostupných kartografických produktů a elaborátů, z grafů, diagramů, statistických a dalších informačních zdrojů.	**7. – 9.**	Žák: používá i v terénu různé druhy plánů a map, umí je orientovat, přepočítávat vzdálenosti prokáže aktivní znalost smluvených značek, vrstevnic, výškových kót, nadmořské výšky, hloubnic; vyhledá potřebné informace v mapových atlasech či internetu, orientuje se v jejich obsahu a rejstřících.	Různé druhy plánů a map, jejich měřítko. Obsah a grafika map, barvy, výškopis, polohopis a vysvětlivky (mapový klíč). Orientace podle plánu a mapy vzhledem ke světovým stranám a výchozímu bodu. Přepočet vzdáleností. Práce s atlasem.	
Zeměpisná síť, základy topografie	Žák: ovládá základy praktické topografie a orientace v terénu; aplikuje v terénu praktické postupy při pozorování, zobrazování a hodnocení krajiny;	**7. – 9.**	Žák: používá zeměpisnou síť a s pomocí zeměpisných souřadnic určuje na globusu i mapě absolutní (geografickou) polohu jednotlivých lokalit na Zemi, či v terénu; používá v praxi zásady bezpečného pohybu	Zeměpisné souřadnice. Zeměpisná síť. Určování absolutní (matematické) geografické polohy. Cvičení a pozorování v terénu v místní krajině - orientační body, pomůcky a přístroje,	

	aplikuje v praxi zásady bezpečného pohybu a pobytu v krajině, uplatňuje v modelových situacích zásady bezpečného chování a jednání při mimořádných událostech.		a pobytu v krajině a v modelových situacích zásady bezpečného chování a jednání při mimořádných událostech.	světové strany, pohyb podle mapy a azimutu, odhad vzdáleností a výšek objektů. Panoramatické a schematické náčrtky. Pochodové osy. Ochrana člověka při ohrožení zdraví a života - živelné pohromy, opatření, chování a jednání při nebezpečí.	
Zeměpis světadílů – Regiony světa	Žák: porovnává a přiměřeně hodnotí poměry jednotlivých vybraných makroregionů světa a vybraných (modelových) států;	**7. – 9.**	Žák: vyhledá a pojmenuje vybrané modelové státy, oblasti či objekty, umí zpracovat projekt na dané geografické téma.	Zeměpis světadílů - Afrika, Austrálie a Oceánie, světový oceán, Arktida a Antarktida, Amerika, Asie a Evropa. Fyzicko-geografická sféra, socioekonomická sféra, regionalizace, charakteristika států.	
Socioekonomický zeměpis (lidé na Zemi), hospodářská činnost lidí	Žák: Posoudí na přiměřené úrovni prostorovou organizaci světové populace, její rozložení, strukturu, růst, pohyby a dynamiku růstu a pohybů, zhodnotí na vybraných příkladech mozaiku multikulturního světa;	**7. – 9.**	Žák: pracuje aktivně s tematickými mapami a informace o obyvatelstvu, vyhodnocuje aktuální demografické ukazatele; popisuje rozmístění lidských ras, národů, náboženství	Společenské poměry současného světa.	
ČR a místní region	Žák: vymezí a lokalizuje místní oblast (region) podle bydliště nebo školy; hodnotí na přiměřené úrovni přírodní, hospodářské a kulturní poměry místního regionu, možnosti dalšího rozvoje	**7. – 9.**	Žák: pracuje aktivně s turistickou mapou místního regionu a ČR, plány a náčrtky města.	Česká republika a místní region.	

5.29 Seminář z fyziky (volitelný předmět)

Charakteristika vyučovacího předmětu Seminář z fyziky (volitelný předmět)

Ročník: 7. – 9.

Obsahové, časové a organizační vymezení

Předmět Seminář z fyziky je vyučován jako volitelný předmět v 7. - 9. ročníku jednu hodinu týdně. Z provozních a organizačních důvodů je vyučován ve dvouhodinových blocích 1 x za 14 dní.

Vzdělávání v předmětu Seminář z fyziky:

- směřuje k podpoře hledání a poznávání fyzikálních faktů a jejich vzájemných souvislostí
- vede k rozvíjení a upevňování dovedností objektivně pozorovat a měřit fyzikální vlastnosti a procesy
- vede k vytváření a ověřování hypotéz
- učí žáky zkoumat příčiny přírodních procesů, souvislosti a vztahy mezi nimi
- směřuje k osvojení základních fyzikálních pojmů a odborné terminologie
- podporuje vytváření otevřeného myšlení, kritického myšlení a logického uvažování

Formy a metody práce se užívají podle charakteru učiva a cílů vzdělávání:

- frontální výuka s demonstračními pomůckami
- skupinová práce (s využitím pomůcek, přístrojů a měřidel, pracovních listů, odborné literatury)
- samostatné pozorování
- krátkodobé projekty

Řád učebny fyziky je součástí vybavení učebny, dodržování pravidel je pro každého žáka závazné.

Předmět Seminář z fyziky úzce souvisí s ostatními předměty vzdělávací oblasti Člověka příroda:

- chemie: jaderné reakce, radioaktivita, skupenství a vlastnosti látek, atomy, atomové teorie
- přírodopis: světelná energie (fotosyntéza), optika (zrak), zvuk (sluch), přenos elektromagnetických signálů, srdce - kardiostimulátor
- zeměpis: magnetické póly Země, kompas, sluneční soustava

Výchovné a vzdělávací strategie pro rozvoj kompetencí žáků

Kompetence k učení

Učitel vede žáky:

- k vyhledávání, třídění a propojování informací
- k používání odborné terminologie
- k samostatnému měření, experimentování a porovnávání získaných informací
- k nalézání souvislostí mezi získanými daty

Kompetence k řešení problémů

Učitel zadává takové úkoly, při kterých se žáci učí využívat základní postupy badatelské práce, tj. nalezení problému, formulace, hledání a zvolení postupu jeho řešení, vyhodnocení získaných dat.

Kompetence komunikativní

Práce ve skupinách je založena na komunikaci mezi žáky, respektování názorů druhých, na diskusi.
Učitel vede žáky k formulování svých myšlenek v písemné i mluvené formě.

Kompetence sociální a personální

Využívání skupinového a inkluzivního vyučování vede žáky ke spolupráci při řešení problémů.
Učitel:

- navozuje situace vedoucí k posílení sebedůvěry žáků, pocitu zodpovědnosti
- učitel vede žáky k ochotě pomoci

Kompetence občanské

Učitel:

- vede žáky k šetrnému využívání elektrické energie, k posuzování efektivity jednotlivých energetických zdrojů
- podněcuje žáky k upřednostňování obnovitelných zdrojů ve svém budoucím životě (např. tepelná čerpadla jako vytápění novostaveb)

Kompetence pracovní

Učitel vede žáky k dodržování a upevňování bezpečného chování při práci s fyzikálními přístroji
a zařízeními.

Vzdělávací obsah pro vyučovací předmět Seminář z fyziky

Ročník: 7. – 9.

Téma	Očekávaný výstup z RVP	Ročník	Školní výstupy	Konkrétní učivo	Poznámka
Měření fyzikálních veličin	Žák: změří vhodně zvolenými měřidly některé důležité fyzikální veličiny, charakterizující látky a tělesa;	**7. – 9.**	Žák: odhadne a změří dobu trvání děje, např. pohybu kyvadla	Měření délky. Měření objemu. Měření hmotnosti. Hustota. Měření času. Měření teploty.	
Elektrický obvod	Žák: sestaví správně podle schématu elektrický obvod a analyzuje správně schéma reálného obvodu;		Žák: pokusem prokáže existenci magnetického pole kolem cívky s el. proudem.	Elektrický obvod. Vodiče elektrického proudu, elektrické izolanty.	
Pohyb tělesa	Žák: využívá s porozuměním při řešení problémů a úloh vztah mezi rychlostí, dráhou a časem u rovnoměrného pohybu těles.		Žák: má představu o jednotkách rychlosti a odhadne velikost rychlosti běžných pohybů (chůze, jízda auta) změří dráhu a dobu určitého pohybu a vypočte jeho průměrnou rychlost	Druhy pohybu. Pohyb rovnoměrný a nerovnoměrný. Rychlost rovnoměrného pohybu. Dráha rovnoměrného pohybu.	
			Žák: vypočte průměrnou rychlost pohybu z daných údajů.	Průměrná rychlost.	
Síla. Skládání sil.	Žák: určí v konkrétní jednoduché situaci druhy sil působících na těleso, jejich velikosti, směry a výslednici;		Žák: experimentem určí těžiště, např. desky, tyče	Vzájemné působení těles. Síla a její měření. Gravitační, elektrická a magnetická síla a pole. Vztah $\mathbf{F_g = mg.}$ Znázornění síly. Skládání sil stejného a opačného směru. Rovnováha sil. Skládání různoběžných sil.	

Posuvné účinky síly. Pohybové zákony.	Žák: využívá Newtonovy zákony pro objasňování či předvídání změn pohybu těles při působení stálé výsledné síly v jednoduchých situacích;		Žák: Experimentem prokáže, že silové působení těles je vždy vzájemné, že síly akce a reakce vznikají i zanikají současně, mají stejnou velikost a působí na různá tělesa	Těžiště tělesa. Zákon síly (posuvné účinky síly na těleso a jejich souvislost s velikostí působící síly a hmotností tělesa. Zákon setrvačnosti. Zákon akce a reakce (zákon vzájemného působení těles**).**	
Otáčivé účinky síly	Žák: aplikuje poznatky o otáčivých účincích síly při řešení praktických problémů;		Žák: experimentem určí sílu nebo rameno síly tak, aby se páka dostala do rovnovážné polohy	Rovnováha sil na páce. Moment síly **M = F. a.** Užití páky.	
Deformační účinky síly Tření	Žák: změří velikost působící síly;	7. – 9.	Žák: experimentem prokáže změny tlaku při změně působící síly a plochy a z naměřených hodnot tlak vypočítá	Tlaková síla. Tlak **p = F / S.**	
				Tření, třecí síla. Měření třecí síly. Třecí síly v praxi**.**	
Mechanické vlastnosti kapalin	Žák: využívá poznatky o zákonitostech tlaku v klidných tekutinách pro řešení konkrétních praktických problémů;		Žák: vysvětlí na příkladu z praxe princip hydraulického zařízení a prokáže experimentem	Přenos tlaku v kapalině (Pascalův zákon).	
				Hydraulická zařízení.	
				Hydrostatický tlak. Vztlaková síla. Archimédův zákon.	
Mechanické vlastnosti kapalin a plynů	Žák: předpoví z analýzy sil působících na těleso v klidné tekutině chování tělesa v ní;	**7. – 9.**	Žák: předvede pokus nebo popíše jev, který ukazuje, že při stlačení kapaliny nebo plynu vzroste tlak ve všech místech stejně objasní vliv změn atmosférického tlaku na počasí (s porozuměním sleduje synoptické mapy v TV nebo na internetu)	Potápění, plování, vznášení se těles v kapalině.	
				Atmosférický tlak a jeho měření. Vztlaková síla na tělesa v plynech. Tlak plynu v uzavřené nádobě (přetlak, podtlak) a jeho měření.	
Světelné jevy	Žák: využívá zákona o přímočarém šíření světla ve stejnorodém optickém prostředí a zákona o odrazu světla při řešení problémů a úloh;		Žák: pokusem rozhodne, které zrcadlo je duté a které je vypuklé; pokusem najde ohnisko dutého zrcadla a určí jeho ohniskovou vzdálenost; zobrazí daný předmět dutým zrcadlem	Zdroje světla. Rychlost světla ve vakuu a v různých prostředích. Přímočaré šíření světla.	
				Měsíční fáze, stín, zatmění Měsíce a Slunce. ákon odrazu světla. Zobrazení rovinným, dutým a vypuklým zrcadlem. Lom světla. Rozklad světla optickým hranolem. Barva těles.	

Teplo. Práce. Výkon. Vnitřní energie. Teplo.	Žák: určí v jednoduchých případech práci vykonanou silou a z ní určí změnu energie tělesa; využívá s porozuměním vztah mezi výkonem, vykonanou prací a časem;	**7. – 9.**	Žák: Pokusem určí teplo odevzdané nebo přijaté při tepelné výměně	Práce. Práce na kladce. Výkon. Účinnost.	
	určí v jednoduchých případech teplo přijaté či odevzdané tělesem; zhodnotí výhody a nevýhody využívání různých energetických zdrojů z hlediska vlivu na životní prostředí.			Částicové složení látek. Vnitřní energie. Změna vnitřní energie konáním práce. Teplo. Měrná tepelná kapacita látky. Určení tepla přijatého nebo odevzdaného při tepelné výměně (bez změny skupenství). Tepelná výměna prouděním. Tepelné záření. Využití energie slunečního záření.	
Změny skupenství látek	Žák: zhodnotí výhody a nevýhody využívání různých energetických zdrojů z hlediska vlivu na životní prostředí	7. – 9.	Žák: pokusem ukáže změnu skupenství určité látky; pokusem ověří, jak lze zvětšit nebo zmenšit rychlost vypařování kapaliny	Změny skupenství látek. Tání a tuhnutí. Vypařování. Var. Kapalnění. Pístové spalovací motory.	
Elektrický proud	sestaví správně podle schématu elektrický obvod a analyzuje správně schéma reálného obvodu; změří elektrický proud a napětí.			Elektrický proud v kovech a vodných roztocích solí a kyselin. Měření elektrického proudu. Měření elektrického napětí. Zdroje elektrického napětí. Ohmův zákon. Elektrický odpor. Výsledný odpor rezistorů zapojených za sebou a vedle sebe. Regulace hodnoty proudu reostatem. Reostat jako dělič napětí. Elektrická práce. Elektrická energie. Výkon elektrického proudu.	
Počasí kolem nás	Žák: využívá poznatky o zákonitostech tlaku v klidných tekutinách pro řešení konkrétních problémů a úloh	**7. – 9.**	Žák: Provádí sám jednoduchá meteorologická měření; Vyhledá na internetu informace o počasí získané radary (např. www.chmi.cz/meteo/rad)	Meteorologie. Atmosféra Země. Základní meteorologické jevy a jejich měření. Problémy znečišťování atmosféry.	

5.30 Finanční gramotnost (volitelný předmět)

Charakteristika vyučovacího předmětu Finanční gramotnost (volitelný předmět)

Ročník: 9.

Obsahové, časové a organizační vymezení

Volitelný předmět Finanční gramotnost je vyučován jako volitelný předmět v 9. ročníku jednu hodinu týdně.

Vzdělávání v předmětu Finanční gramotnost:

Výuka se zaměřuje především na rozvíjení samostatného zodpovědného rozhodování ve finanční oblasti, žák by si měl uvědomit, že znalost finanční problematiky mu pomáhá při řešení běžných životních situací a zvyšuje kvalitu jeho života. Žák by měl plně pochopit, že neznalost pravidel na finančním trhu může mít negativní vliv na jeho budoucí rozhodování. To by měl být hlavní motiv k učení. Žák by měl být schopen zhodnotit důsledky svého rozhodování, obzvlášť z dlouhodobého hlediska. Žák by měl být v reálném životě flexibilní a schopný nalézt optimální možnost, jak si nejen zajistí příjem, dále jej co nejefektněji využije.

Formy a metody práce se užívají podle charakteru učiva a cílů vzdělávání:

- frontální výuka, diskuse
- skupinová práce, inscenační metody
- praktická cvičení, didaktické hry např. CASHFLOW a jiné
- krátkodobé projekty

Předmět Finanční gramotnost úzce souvisí s předmětem Matematika

- matematika: úrok, procenta

Výchovné a vzdělávací strategie pro rozvoj kompetencí žáků

Kompetence k učení

Učitel vede žáky:

- k vyhledávání, třídění a propojování informací
- k používání odborné terminologie
- k nalézání souvislostí mezi získanými daty

Kompetence k řešení problémů

- vedeme žáka k řešení a plánování problémů a odhadování výsledků.

Kompetence komunikativní

- práce ve skupinách je založena na komunikaci mezi žáky, respektování názorů druhých, na diskusi
- učitel vede žáky k formulování svých myšlenek v písemné i mluvené formě
- vedeme žáka k vlastnímu vyjádření a zdůvodnění řešení, případně k vyslovení vlastní hypotézy.
- vedeme žáka ke komunikaci na odpovídající úrovni.

Kompetence sociální a personální

- využívání skupinového a inkluzivního vyučování vede žáky ke spolupráci při řešení problémů
- učitel navozuje situace vedoucí k posílení sebedůvěry žáků, pocitu zodpovědnosti
- učitel vede žáky k ochotě pomoci

Kompetence občanské

- učitel podněcuje žáky ke zhodnocení dopadů ekonomické činnosti na životní prostředí a k upřednostňování obnovitelných zdrojů ve svém budoucím životě
- vedeme žáka k respektu názorů ostatních lidí.
- aktivujeme u žáka formující se volní a charakterové rysy.
- pracujeme na žákovské zodpovědnosti za vlastní rozhodnutí.

Kompetence pracovní

- žáci jsou vedeni k efektivitě při organizování vlastní práce.

Vzdělávací obsah vyučovacího předmětu Finanční gramotnost

Ročník: 9.

Výběr učiva – témat je plně v kompetenci učitele, záleží na jeho zájmu, zájmu a schopnostech dětí, předložená témata nejsou závazná, nemusí na sebe časově navazovat a slouží pouze jako námět a inspirace, učitel si může dle vlastního založení vytvořit nová vlastní témata jako přílohu k níže uvedeným návrhům.

Téma	Očekávaný výstup z RVP	Ročník	Školní výstupy	Konkrétní učivo	Poznámka
Peníze	Žák: na příkladech ukáže vhodné využití různých nástrojů hotovostního a bezhotovostního placení, uvede příklady použití debetní a kreditní platební karty, vysvětlí jejich omezení, vyloží podstatu fungování trhu, objasní vliv nabídky a poptávky na tvorbu ceny a její změny, na příkladu ukáže tvorbu ceny jako součet nákladů, zisku a DPH, popíše vliv inflace na hodnotu peněz.	**9.**	Žák: používá nejběžnější platební nástroje; vytvoří příkazy k úhradě v písemné a elektronické podobě; popíše jednotlivé druhy platebních karet; sestaví kalkulaci nákladů a ceny výrobků. vysvětlí podstatu inflace a její vliv na ceny.	Placení v tuzemské a zahraniční měně. Hotovostní, bezhotovostní platby. Platební karty. Měna.	
Aktiva a pasiva	Uvede a porovná nejobvyklejší způsoby nakládání s volnými prostředky a způsoby krytí deficitu		rozlišuje pojmy aktiva a pasiva.	Aktiva a pasiva.	
Hospodaření s rozpočtem	Žák: sestaví jednoduchý rozpočet domácnosti, uvede hlavní příjmy a výdaje, rozliší pravidelné a jednorázové příjmy a výdaje, zváží nezbytnost jednotlivých výdajů v hospodaření domácnosti, objasní princip vyrovnaného, schodkového a přebytkového rozpočtu domácnosti rozlišuje, ze kterých zdrojů pocházejí příjmy státu a do kterých oblastí stát směruje své výdaje, uvede příklady dávek a příspěvků, které ze státního rozpočtu získávají občané rozlišuje a porovnává úlohu výroby, obchodu a služeb, uvede příklady jejich součinnosti	**9.**	Žák: roztřídí pravidelné a nepravidelné příjmy; roztřídí pravidelné a nepravidelné výdaje; rozhodne o nejlepším řešení schodku nebo přebytku rozpočtu (eventuálně rodinného rozpočtu). Sestaví jednoduchý rozpočet domácnosti, uvede hlavní příjmy a výdaje, rozliší pravidelné a jednorázové příjmy a výdaje, zváží nezbytnost jednotlivých výdajů v hospodaření domácnosti, objasní princip vyrovnaného, schodkového a přebytkového rozpočtu domácnosti rozlišuje, ze kterých zdrojů pocházejí příjmy státu a do kterých oblastí stát směruje své výdaje, uvede příklady dávek a příspěvků, které ze státního rozpočtu získávají občané, rozlišuje a porovnává úlohu výroby, obchodu a služeb, uvede příklady jejich součinnosti	Rozpočet Majetek Závazky Životní minimum DPH	

Finanční produkty	Žák: vysvětlí význam úroku placeného a přijatého, uvede nejčastější druhy pojištění a navrhne, kdy je využít		Vybere nejvhodnější peněžní ústav, kde si zřídí vkladový či úvěrový účet; vybere nejvhodnější produkt pro investování volných peněžních prostředků, vysvětlí význam úroku placeného a přijatého, uvede nejčastější druhy pojištění a navrhne, kdy je využít.	Vkladové a úvěrové účty Akcie Pojištění	
Práva spotřebitel	Žák: rozlišuje a porovnává různé formy vlastnictví, včetně duševního vlastnictví, a způsoby jejich ochrany.		Vyjmenuje základní práva spotřebitele; popíše postup při reklamaci; rozhodne se, jak postupovat při neuznané reklamaci, rozlišuje a porovnává různé formy vlastnictví, včetně duševního vlastnictví, a způsoby jejich ochrany.	Předpisy na ochranu spotřebitele	

5.31 Informatika (volitelný předmět)

Charakteristika vyučovacího předmětu Informatika (volitelný předmět)

Ročník: 7. - 9.

Obsahové, časové a organizační vymezení

Volitelný předmět Informatika je zařazen v 7. - 9. ročníku, kdy mají žáci možnost rozšířit své znalosti této oblasti s konkrétní specializací. Předmět je vyučován s jednohodinovou týdenní dotací.

Vzdělávací oblast Informatika a komunikační technologie dává všem žákům možnost získat základní informační gramotnost, naučit se ovládat výpočetní techniku, využívat moderní informační technologie ke smysluplné práci s informacemi. Zabývá se automatizací, kódováním, základy robotiky a modely popisující reálnou situaci nebo problém. Výpočetní techniku, ať už k vyhledávání či ke zpracování potřebných informací, budou žáci využívat po celý svůj další život. Ovládnout pravidla bezpečné práce s informačními technologiemi a internetem je pro ně tedy nezbytností. V neposlední řadě je žákům zapotřebí ukázat výhody e-learningu jako jednoho ze zdrojů pro budoucí celoživotní učení.

Výchovné a vzdělávací strategie

Ve výuce je kladen důraz především na aplikaci získaných poznatků. Základy robotiky, jako aplikovaná oblast, propojující informatiku a programování s technikou, umožňují podporovat tvořivost a řešit praktické problémy. Některá témata probíhají bez počítače. Žáci objevují, experimentují a ověřují své hypotézy. Spolupracují a řeší problémy. Nabyté vědomosti žáci používají při vytváření projektů v ostatních předmětech, při jejich prezentaci na veřejnosti. Sami si ověří, že počítač a internet není pouze zdrojem zábavy, ale plnohodnotným pomocníkem při jejich učení.

Kompetence k učení:

Žák

- využívá dostupný software k zefektivnění vlastního procesu učení (procvičování, upevňování učiva)

- se prostřednictvím e- learningových aplikací učí učit se samostatně

Učitel

- seznamuje žáky se software k zefektivnění výukového procesu, objasňuje výhody e-learningových aplikací
- nabízí žákům internet jako možného pomocníka při celoživotním učení
- upozorňuje žáky na nekritické přijímání informací z internetu

Kompetence k řešení problémů

Žák

- na základě zvládnutí techniky práce v některém textovém, tabulkovém či grafickém editoru získává schopnost pracovat s prakticky libovolným jiným editorem.
- dokáže posoudit vhodnost softwarového nástroje pro řešení konkrétního praktického problému, vybírá pro zpracování vhodnou aplikaci
- je schopen při komunikaci s počítačem formulovat svůj požadavek, přitom využívá algoritmické myšlení

Učitel žáky upozorňuje na možnost výběru různých aplikací pro zpracování téže problematiky.

Kompetence komunikativní

Žák

- pozná úlohu informací v současném světě, jejich hodnotu
- rozumí toku informací od jejich vzniku přes jejich přenos až k následnému uložení
- porovnává informace z více informačních zdrojů a dosahuje tak větší věrohodnosti získaných informací

Učitel seznamuje žáky s různými pohledy na informace, upozorňuje žáky na úskalí i výhody různých komunikačních kanálů

Kompetence sociální a personální

Žák

- respektuje právo na soukromí při používání Internetových aplikací (mail, chat..)
- využívá softwarové aplikace pro spolupráci s ostatními členy pracovního týmu

Učitel objasní žákům význam osobního kontaktu s ostatními uživateli.

Kompetence občanské

Žák

- se seznamuje s právními aspekty práce s informacemi
- si uvědomuje nutnost používání legálního software a zná základní pravidla autorského práva
- ovládá základní pravidla bezpečné práce v prostředí Internetu

Učitel poskytuje žákům dostatek informací o právních aspektech využívání software.

Kompetence pracovní

Žák

- se řídí základními hygienickými zásadami pro práci s počítačem, chrání své zdraví
- používá výpočetní techniku jako běžný pracovní nástroj

Učitel zajišťuje, aby žák při práci s počítačem chránil své zdraví i zdraví ostatních uživatelů.

Vzdělávací obsah vyučovacího předmětu Informatika

Ročník: 7. – 9.

Téma	Očekávaný výstup z RVP	Ročník	Školní výstupy	Konkrétní učivo	Poznámka
Vyhledání informací a jejich zpracování	Žák: ověřuje věrohodnost informací a informačních zdrojů, posuzuje jejich závažnost a jejich vzájemnou návaznost;	**7. – 9.**	Žák: rozumí toku informací, počínaje jejich vznikem, uložením na médium, přenosem, zpracováním, vyhledáváním a praktickým využitím	Vyhledávání informací podle zadaných kritérií, porovnávání informací a poznatků z většího množství alternativních informačních zdrojů, a tím k dosahování větší věrohodnosti vyhledaných informací (podklad pro tvorbu mediálního sdělení za využití aplikací).	
	Žák: ovládá práci s textovými a grafickými editory i tabulkovými editory a využívá vhodných aplikací;		Žák: ovládá na základní úrovni textový editor, tabulkový procesor, tvorbu prezentací, úpravu obrázků	Samostatná práce žáků v MS Word, MS Excel, MS PowerPoint, editoru obrázku. Tvořivé využívání softwarových a hardwarových prostředků při prezentaci výsledků své práce.	
	Žák: uplatňuje základní estetická a typografická pravidla pro práci s textem a obrazem;			Práce s grafickým programem - úpravy obrázku, fotografie s použitím standardních aplikací. Vkládání obrázků do textu – zásady práce při editaci dokumentu	
	Žák: pracuje s informacemi v souladu se zákony o duševním vlastnictví.		Žák: respektuje práva k duševnímu vlastnictví při využívání SW, zaujímá odpovědný, etický přístupu k nevhodným obsahům informací	Internet a služby na Internetu a jejich využití. Komunikace po síti. Počítačové sítě - jejich funkce pro komunikaci, zabezpečení komunikace. Autorský zákon. Kritické vyhodnocování informací	

Zpracování a využití informací	Žák: používá informace z různých informačních zdrojů a vyhodnocuje jednoduché vztahy mezi údaji			Tabulkové editory: ovládání, tvorba tabulek a jejich pravidla, vzorce, grafy, propojení s ostatními aplikacemi.	
	zpracuje a prezentuje na uživatelské úrovni informace v textovém, grafické a multimediální formě			Prezentace: tvorba multimediálních prezentací ve vhodném programu.	
Data, informace a modelování	Žák: navrhuje a porovnává různé způsoby kódování dat s cílem jejich uložení a přenosu, vymezí problém a určí, jaké informace bude potřebovat k jeho řešení; situaci modeluje pomocí grafů, případně podobných schémat, vyhledá chybu v modelu a ve vlastním modelu opraví chybu		Žák: zašifruje a dešifruje text pomocí různých šifer, využívá binární čísla, v různých schématech a grafech najde odpověď na otázku, vytvoří model, graf, kde znázorní více paralelních činností	Přenos informace, standardizované kódy Kódování znaků Symetrická šifra. Zjednodušení zápisu, kontrolní součet Binární kód	
Algoritmizace a programování	Žák: upraví daný algoritmus pro jiné problémy, ověří správnost postupu navrženého někým jiným, najde a opraví v něm případnou chybu, v blokově orientovaném programovacím jazyce sestaví přehledný program za konkrétním účelem, rozdělí problém na jednotlivé řešitelné části a navrhne a popíše kroky k jejich řešení		Žák: ověří správnost programu, chyby najde a opraví, podle návodu (vlastní tvořivosti) sestaví robota, vytvoří program pro robota a otestuje jeho funkčnost, ovládá výstupní zařízení a sensory robota	Ovládání pohybu postavy Animace střídáním obrázků Podmínky a jejich splnění Vysílání zpráv mezi postavami Sestavení, naprogramování robota Používání výstupních zařízení robota a displejů	

5.32 Konverzace v anglickém jazyce (volitelný předmět)

Charakteristika vyučovacího předmětu Konverzace v anglickém jazyce (volitelný předmět)

Ročník:7. - 9.

Obsahové, časové a organizační vymezení

Vzdělávací oblast předmětu Konverzace v anglickém jazyce vychází ze vzdělávacího obsahu vzdělávacího oboru RVP ZV Cizí jazyk. Konverzace přispívá ke snižování jazykové bariéry a k lepšímu uplatnění žáků v dalším studiu a pracovním zařazení. Žák v průběhu studia zvládne základní fráze, dokáže se jednoduchým způsobem domluvit.

Formy a metody práce jsou voleny podle různosti témat, stanovených cílů a charakteru učiva. Ve výuce se střídá četba, poslech, ústní (konverzace) a písemný projev, hry, soutěže a tvorba projektů. Vyučovací hodiny jsou doplňovány vhodnými audiovizuálními programy. Žáci jsou na výuku děleni do menších skupin.

Časová dotace: 7. - 9. ročník - 1 hodina týdně. Místo realizace: speciální jazyková učebna, učebna VT1/2.

Výchovné a vzdělávací strategie pro rozvoj klíčových kompetencí žáků

Kompetence k učení:

Učitel:

- dává žákům vhodnými metodami prostor pro vlastní postup při řešení zadaných úkolů,
- návodnými úkoly pomáhá žákovi analyzovat a zpracovávat texty z cizojazyčného tisku,
- pomáhá žákovi porovnávat a hodnotit svůj pokrok v učení a definuje své problémy.

Žák se aktivně zapojuje do přípravy na další vyučovací hodinu.

Kompetence k řešení problémů

Učitel:

- vede žáky zadáváním úkolů, při kterých odvozují neznámé výrazy z kontextu, k uplatňování dosud osvojené slovní zásoby a logických úvah,
- zařazuje do hodin motivační úkoly, při kterých žáci mohou uplatnit své získané znalosti a individuálně se projevit.

Kompetence komunikativní

Učitel využívá metody, které žáky vedou k dorozumívání v běžných situacích, při kterých se snaží žák souvisle a logicky formulovat své myšlenky ústně i písemně, adekvátně reaguje na dotazy jiných.

Žák naslouchá promluvě jiných a vyjádří svůj názor k slyšenému/čtenému.

Kompetence sociální a personální

Učitel používá sociální formy práce, které podporují komunikativní zaměření výuky.

Žák:

- spolupracuje ve skupině, je si vědom své zodpovědnosti za výsledek skupinové práce
- samostatně hodnotí výsledky své práce ve skupině
- vyvodí důsledky z úspěchu či neúspěchu skupin.

Kompetence občanské

Žáci jsou seznámeni se svými právy a povinnostmi v daném předmětu.

Učitel:

- předkládá dostatek učebních textů a literatury, v níž se žák seznamuje s reáliemi dané země, jejíž jazyk se učí, a akceptuje danou kulturu,
- zadává úkoly, při nichž se žák učí respektovat názory jiných a pravidla zadané aktivity, je schopen poskytnout pomoc spolužákovi.

Kompetence pracovní

Učitel využívá znalosti žáků z jiných předmětů.

Žák:

- zvládá změnu pracovního prostředí či podmínek při plnění úkolu,
- s dopomocí učitele je schopen vyhledávat vhodné učební pomůcky a volit učební strategie a orientuje se v aktivitách potřebných k získání vědomostí.

Vzdělávací obsah pro vyučovací předmět Konverzace v anglickém jazyce

Ročník:7. - 9.

Téma	Očekávaný výstup z RVP	Ročník	Školní výstupy	Konkrétní učivo	Poznámka
Meeting people	Žák: mluví o sobě, rozumí informacím, jsou-li pronášeny pomalu a zřetelně, rozumí obsahu jednoduché promluvy či konverzace, zeptá se na základní informace a adekvátně reaguje v běžných formálních i neformálních situacích	**7. - 9.**	Žák: umí se představit; umí se zeptat na informace o další osobě; předá osobní informace další o sobě; vede rozhovor s další osobou (osobami); prezentuje své znalosti při komunikačních aktivitách;	Komunikační situace - představení - popis osoby - předání informací o své osobě, jiných osobách. Jazykové prostředky - přítomné časy, minulý čas. Tematické okruhy slovní zásoby - přídavná jména - povolání, národnosti, země světa.	

My Family	Žák: rozumí výrazům z každodenního života, které se týkají jeho rodiny a konkrétního okolí		zná slovní zásobu týkající se rodiny a umí ji použít; umí předat informace o své rodině; umí popsat fotografii své rodiny a podrobně popsat členy rodiny.	Komunikační situace – popis osoby - popis fotografie - domácí mazlíčci. Jazykové prostředky - -přídavná jména - povolání. Přítomné a minulé časy, budoucí čas.	
My Home, Town, Country	Žák: popíše místa a věci ze svého okolí, používá jednoduché fráze a věty k tomu, aby popsal, kde žije, lidi, věci kolem sebe		Žák: zná názvy budov ve městě; umí popsat cestu; zná stručnou historii svého města, země; umí napsat informaci k významným budovám, městům, horám apod; prezentuje svoje znalosti v projektu „My Home and Town“;	Jazykové prostředky – použití časů - přídavná jména - výslovnost. Komunikační situace – popis města, země. Reálie – významné památky v Šumperku, české Republice.	
Great Britain	Žák: seznámí se se základními informacemi o anglicky mluvících zemích	**7. – 9.**	zná mapu Velké Británie; popíše britskou královskou rodinu; srovnává zvyky a tradice ve Velké Británii a v České Republice;	Jazykové prostředky - použití časů - podstatná jména, názvy městských památek - určitý člen „the“.	
Housing	Žák: používá jednoduché fráze a věty k tomu, aby popsal, kde žije, lidi, věci kolem sebe		Žák: zjistí a popíše typy bydlení v ČR, ve Velké Británii a v USA, popř. jiných anglicky mluvících zemích; vede rozhovor o svém bytě/domě; popíše části domu/bytu; prezentuje své znalosti v projektu „My House/ My Flat“.	Komunikační situace - popis domu - popis místnosti - vybavení domů - přídavná jména. Jazykové prostředky - časy - vazba „There is...“, „There are...“.	

Everyday Activities, Places	Žák: používá a rozumí slovům z oblasti „ já sám“, moje rodina a blízké okolí, rozumí výrazům každodenního života		Žák: zná slovní zásobu týkající se denního režimu; popíše svůj denní režim; zeptá se na denní program spolužáků; umí prezentovat své poznatky před třídou; vede rozhovor v obchodě;	Jazykové prostředky - podstatná jména, přídavná jména, slovesa týkající se režimu dne. Komunikační situace - nákup v obchodě - rozhovor učitel – žák, žák – spolužák, žák – rodič.	
Christmas	Žák: zvládne krátkou společenskou konverzaci v oblasti – zvyků a tradic, používá jednoduché fráze a věty k tomu, aby popsal zvyky a tradice, umí napsat jednoduchý dopis, přání, pohlednici	**8. – 9.**	zná vánoční zvyky a tradice; porovná vánoční zvyky v ČR a anglicky mluvících zemích;	Reálie Vánoční zvyky a tradice v ČR a anglicky mluvících zemích.	
Food and Drinks	Žák: jednoduchým způsobem konverzuje, umí klást jednoduché otázky i na ně odpovídat v oblasti jídla a pití, je schopen najít očekávané informace v běžně používaných materiálech – např. v jídelním lístku		Žák: zná slovní zásobu týkající se jídla a pití; vede rozhovor o oblíbeném /neoblíbeném jídle; umí popsat postup přípravy oblíbeného jídla; vede rozhovor v restauraci; porovná rozdíly ve stravování v ČR a Velké Británii;	Jazykové prostředky - použití časů - podstatná jména slovesa týkající se přípravy pokrmů. Komunikační situace. - popis jídla - popis přípravy jídla.	
Free Time Activities	Žák: rozumí výrazům z každodenního života, konverzuje na téma v oblasti koníčků a zájmů, volný čas a aktivitách		popíše své zájmy a koníčky; zeptá se na zájmy ostatních; prezentuje svoje znalosti v projektu „ Free Time Activities“;	Komunikační situace a typy textů – popis aktivit. Jazykové prostředky - přítomný čas - členy „a“, „an“, „the“	
Films, TV Programmes, Books	Žák: je schopen najít očekávané informace v běžně používaných materiálech – např. v reklamách, programech		zeptá se na oblíbenou knihu, film, televizní program; umí popsat svůj oblíbený film, knihu, TV program; zná a popíše různé filmové, literární žánry.	Komunikační situace a typy textů – popis knihy, filmu, programu - rozhovor o knížce/filmu/programu.	

Health Problems	Žák: jednoduchým způsobem používá a rozumí slovům z oblasti zdraví a nemoci, umí napsat jednoduchý vzkaz, dopis	8. – 9.	Žák: zná slovní zásobu týkající se nemocí, lékaře; vede rozhovor „u lékaře“;	Komunikační situace a typy textů - popis nemocí - rozhovor o nemocech. Jazykové prostředky - přítomné časy - minulé časy - členy.	
Clothes, Shopping	Žák: jednoduchým způsobem konverzuje na téma oblečení, nákupy, umí klást jednoduché otázky i na ně odpovídat	8. – 9.	zná slovní zásobu; umí popsat své oblečení; umí říct, co si nejraději obléká; vede rozhovor „v obchodě“;	Komunikační situace a typy textů - popis oblečení - nákup v obchodě. Jazykové prostředky - slovní zásoba, fráze, časy.	
Holidays and festivals	Žák: používá a rozumí slovům z oblasti zvyků a tradic		umí pojmenovat hlavní svátky, prázdniny v ČR, Velké Británii, USA; zná stručnou historii a důvod, proč se slaví.	Jazykové prostředky - minulé časy - přítomné časy - členy.	
			Žák: umí popsat zvyky spojené s jednotlivými svátky; prezentuje své znalosti v projektu „Holidays and Festivals“;	Projekt – „Holidays and Festivals“.	
School, Jobs	Žák: používá jednoduché fráze a věty k tomu, aby popsal, školu, třídu, školní předměty, věci kolem sebe		mluví o pravidlech vzdělávání v ČR	Jazykové prostředky – přítomné časy, minulé časy, budoucí časy. Komunikační situace – rozhovor o budoucí profesi.	
Weather	Žák: zvládne krátkou společenskou konverzaci v oblasti – počasí, roční období		umí popsat roční období; umí popsat počasí; popíše své aktivity v souvislosti s počasím; vede rozhovor o počasí.	Komunikační situace - rozhovor o počasí. Jazykové prostředky – slovní zásoba - počasí - přídavná jména - časy.	

Travelling	Žák: používá jednoduché věty k tomu, aby popsal dané téma v oblasti cestování, dopravní prostředky	8. – 9.	Žák: zná slovní zásobu; umí pojmenovat druhy dopravních prostředků; popíše svůj oblíbený dopravní prostředek; popíše důvody cestování; zná země světa; vede rozhovor o cestování;	Jazykové prostředky - slovní zásoba, časy, přídavná jména. Komunikační situace - popis dopravních prostředků, popis zemí světa - rozhovor o cestování.	
Life Events	Žák: zeptá se na základní informace a adekvátně reaguje v běžných formálních i neformálních situacích		umí pojmenovat hlavní životní události; zná slovní zásobu; své znalosti prezentuje v projektu „Life Events“.	Komunikační situace - popis životních událostí. Jazykové prostředky - časy, přídavná jména. Projekt – „Life Events“.	

5.33 Osobnostní výchova (volitelný předmět)

Charakteristika vyučovacího předmětu Osobnostní výchova (volitelný předmět)

Ročník: 8.

Obsahové, časové a organizační vymezení

Volitelný předmět Osobnostní výchova je zařazen v 8. ročníku s jednohodinovou týdenní dotací. Vzhledem k organizačním možnostem školy je vyučován ve dvouhodinových blocích jedenkrát za 14 dnů.

Osobnostní výchova obsahuje základní tematické okruhy průřezového tématu Osobnostní a sociální výchova. Ačkoli jsou jednotlivá témata pro všechny žáky integrována do povinných předmětů na 1. a 2. stupni, nabízíme zájemcům možnost důkladněji poznat sebe sama a naučit se zvládat každodenní situace. OSV pomáhá žákům utvářet si zodpovědný vztah k sobě samému, naučit se efektivně komunikovat, verbálně i neverbálně. Rozvíjí schopnost žáků spolupracovat, zvládat konflikty, prosadit a obhájit svůj názor, respektovat „odlišnosti“, vylepšit své mezilidské vztahy atd.

V osobnostní výchově pracují žáci ve skupinách, učivo je prezentováno formou her, dramatizace modelových situací apod.

Výchovné a vzdělávací strategie pro rozvoj kompetencí žáků

Kompetence k učení

Učitel:

- umožňuje žákům pomocí zážitkové pedagogiky osvojit si samostatné vyvozování závěrů
- vede je k samostatnému pozorování a porovnávání získaných informací, k nalézání souvislostí

Kompetence sociální

Učitel:

- vede žáky ke kvalitní komunikaci v rodině, ve škole, v blízkém prostředí
- pomocí forem OSV umožňuje dosáhnout přiměřeného stupně empatie, odpovědnosti a pomoci lidem, kteří se ocitli v nouzi

Kompetence k řešení problémů

Učitel:

- prohlubuje schopnost žáků hájit a prosazovat své oprávněné zájmy s ohledem na ostatní
- nabádá ke korektnímu jednání s nimi
- pomáhá rozeznávat nehumánní postoje, jako jsou agresivita, bezohlednost, cynismus, národnostní a rasové předsudky

Kompetence komunikativní

Učitel:

- vyžaduje dodržování pravidel efektivního rozhovoru, kulturní komunikace nejen s dospělými
- seznamuje žáky s neverbální komunikací a umožní jim osvojit si její základy

Kompetence občanské

Učitel:

- zdůrazňuje nutnost respektování individuální, národností a jiné odlišností lidí
- pomáhá žákům získat schopnost lepší spolupráce nejen se spolužáky ve škole

Kompetence pracovní

Učitel:

- vede žáky k třídění, vyhledávání a propojování informací
- nabízí žákům samostatně si organizovat plnění zadaného úkolu

Vzdělávací obsah vyučovacího předmětu Osobnostní výchova

Ročník: 8.

Téma	Očekávaný výstup z RVP	Ročník	Školní výstupy	Konkrétní učivo	Poznámka
Osobnostní rozvoj	Sebepoznání a tvorba vyrovnaného sebepojetí.	8.	Žák: poznává sám sebe v oblasti smyslového vnímání; uvědomuje si důležitost pozornosti a soustředění ve škole; seznámí se se zklidňujícími technikami;	Poznání a uvědomění si svých smyslů. Cvičení smyslového vnímání, pozornosti a soustředění. Cvičení dovedností zapamatování.	
	Zdokonalení základních kognitivních funkcí.		Žák: si vytvoří pozitivní postoj k sobě samému; uvědomuje si své přednosti; dokáže pozitivně vnímat své tělo; pozná svůj temperament; dovede pojmenovat svůj vztah k ostatním;	Já jako zdroj informací o sobě. Druzí jako zdroj informací o mně. Moje tělo, moje psychika (temperament, postoje, hodnoty), moje učení. Moje vztahy k druhým lidem. Zdravé a vyrovnané sebepojetí.	
	Seberegulace a organizace vlastního života.		uvědomuje si nutnost sebekontroly a sebeovládání; rozeznává ve svém životě projevy a užitečnost vůle; vědomě pracuje se svými emocemi.	Cvičení sebekontroly, sebeovládání - regulace vlastního jednání i prožívání, vůle.	
	Psychohygiena.		Žák: rozeznává nežádoucí stres ve svém životě a odstraňuje příslušné stresory; provádí relaxační a aktivizační cvičení;	Dovednosti pro pozitivní naladění mysli a dobrý vztah k sobě samému. Rozumové zpracování problému, efektivní komunikace. Hledání pomoci při potížích.	
Sociální rozvoj	Poznávání lidí.		zná podstatné informace o svých spolužácích a umí s nimi ohleduplně zacházet; popisuje odlišnosti spolužáků ve třídě a formuluje výhody (přínosy) těchto odlišností;	Vzájemné poznávání se ve skupině/třídě. Chyby při poznávání lidí.	
	Tvorba mezilidských vztahů.		formuluje a respektuje základní pravidla chování ve třídě a ve škole; projevuje chování, podporující dobré mezilidské vztahy (žádá, děkuje, daruje, slaví ...).	Empatie a pohled na svět očima druhého. Respektování, podpora, pomoc (práce s přirozenou dynamikou dané třídy jako sociální skupiny).	

Sociální rozvoj	Komunikace.	8.	Žák: rozlišuje respektující a nerespektující komunikace; dodržuje pravidla efektivního rozhovoru; kultivovaně projevuje a prosazuje své názory, potřeby a práva (s porozuměním používá vybrané asertivní postupy); kultivovaně projevuje, co se mu líbí a co se mu nelíbí na chování druhého člověka (poskytuje druhému zpětnou vazbu); odmítá manipulaci; kultivovaně zvládá konflikty; vědomě pracuje s neverbální komunikací.	Řeč těla, řeč zvuků a slov, sdělování verbální i neverbální (technika řeči, výraz řeči, cvičení v neverbálním sdělování). Dialog (vedení dialogu, jeho pravidla a řízení, typy dialogů). Komunikace v různých situacích (informování, odmítání, omluva, pozdrav, prosba, přesvědčování, řešení konfliktů, vyjednávání, vysvětlování, žádost apod.). Dovednosti komunikační obrany proti agresi a manipulaci, otevřená a pozitivní komunikace; pravda, lež a předstírání v komunikaci.	
	Spolupráce a soutěžení.	8.	Žák: dodržuje efektivní postup práce v týmu; podporuje týmovou atmosféru; zvládá nepříjemné a neefektivní chování členů týmu.	Rozvoj individuálních dovedností pro kooperaci (seberegulace v situaci nesouhlasu, odporu apod., dovednost odstoupit od vlastního nápadu, dovednost navazovat na druhé a rozvíjet vlastní linku jejich myšlenky, pozitivní myšlení apod.). Rozvoj sociálních dovedností pro kooperaci (jasná a respektující komunikace, řešení konfliktů, podřízení se, vedení a organizování práce skupiny). Rozvoj individuálních a sociálních dovedností pro etické zvládání situací soutěže, konkurence.	
Morální rozvoj, hodnoty, morálka	Hodnoty, postoje, mravní vlastnosti člověka. Prosociálnost. Etika všedního dne.	8.	Žák: reflektuje hodnoty (osobní žebříček hodnot, hodnoty druhých lidí); rozpoznává projevy a užitečnost etických jevů ve vlastním životě (odpovědnost, spravedlnost, odvaha ...).	Žebříček hodnot; vytváření povědomí o kvalitách typu odpovědnost, spolehlivost, spravedlivost, respektování atd. Pomáhající a prosociální chování (člověk neočekává protislužbu). Dovednosti rozhodování v eticky problematických situacích všedního dne.	
	Řešení problémů, rozhodovací dovednosti v situacích se sociálně etickým potenciálem.		projevuje pozitivní postoj k řešení problémů; přijímá problémy jako výzvu; používá techniky efektivního řešení problémů;	Problémy v mezilidských vztazích, zvládání učebních problémů vázaných na látku předmětů, problémy v seberegulaci.	

5.34 Užité výtvarné techniky (volitelný předmět)

Charakteristika vyučovacího předmětu Užité výtvarné techniky (volitelný předmět)

Ročník: 7. - 9.

Obsahové, časové a organizační vymezení

Předmět Užité výtvarné techniky je vyučován jako volitelný předmět, tedy vyučovací předmět, který si žáci vybírají z nabídky volitelných předmětů. Je vyučován v 7., 8. a 9. ročníku s časovou dotací 1 hodina týdně, z praktických důvodů je zařazen ve dvouhodinových celcích jednou za čtrnáct dnů. Je určen pro žáky s hlubším zájmem o výtvarnou a estetickou výchovu.
Náplň předmětu procvičuje, doplňuje a rozšiřuje učivo, probírané v hodinách výtvarné výchovy, a vychází tedy z ŠVP pro výuku výtvarné výchovy, přičemž vybrané oblasti jsou zařazeny napříč absolvovanými ročníky.
Ve vyučovacím procesu převažují činnostní formy a metody práce, které v běžných hodinách výtvarné výchovy nejsou z technických a finančních důvodů zařazovány (například leptání skla, linoryt, práce v keramické dílně, malování na sklo, smaltování a jiné).

Výchovné a vzdělávací strategie pro rozvoj kompetencí žáků

Kompetence k učení

Žáci:

- při teoreticky zaměřených hodinách si vytváří takové učební materiály, aby je mohli dále využívat pro svou vlastní tvorbu.
- při své tvorbě poznávají vlastní pokroky a při konečném výstupu si dokáží zpětně uvědomit problémy související s realizací
- samostatně pozorují a experimentují

Učitel:

- zadává jednotlivé úkoly tak, aby si každý žák mohl sám zorganizovat vlastní činnost a nápady
- využívá kladného hodnocení k motivaci pro další výtvarnou činnost

Kompetence k řešení problémů

Žák při zadání úkolu rozpozná výtvarný problém a hledá nejvhodnější způsob řešení.

Učitel:

- předkládá žákům dostatek námětů k samostatnému zpracování a řešení problémů souvisejících s výběrem výtvarné techniky, materiálů a pomůcek.
- zadává úkoly způsobem, který umožňuje volbu různých postupů nebo technik

Kompetence komunikativní

Žák při práci ve skupině dokáže vyjádřit svůj názor, vhodnou formou ho obhájit a tolerovat názor druhých.

Učitel:

- klade dostatek prostoru pro střetávání a komunikaci různými formami
- dohlíží na dodržování etiky komunikace (naslouchání, respektování originálních nápadů, výtvarné vyjadřování…)

Kompetence sociální a personální

Žáci se učí respektovat pravidla v týmu, dodržovat je a svou pracovní činností kladně ovlivňovat kvalitu práce.

Učitel:

- dodává žákům sebedůvěru a podle potřeby žákům v činnostech pomáhá.
- umožňuje každému žákovi zažít úspěch
- v průběhu výuky zohledňuje rozdíly v pracovním tempu jednotlivých žáků

Kompetence občanské

Žáci:

- při propagaci školních akcí vytváří plakáty a upoutávky, kterými prezentují školu
- respektují názor druhých
- prezentují výsledky své práce a účastní se výtvarných soutěží
- žáci chrání naše tradice a kulturní i historické dědictví, projevují pozitivní postoj k uměleckým dílům

Učitel podporuje občanské cítění žáků při vytváření propagačních materiálů.

Kompetence pracovní

Žáci:

- jsou při samostatné práci vedeni ke koncentraci na pracovní výkon, jeho dokončení a dodržují vymezená pravidla
- si vytváří pozitivní vztah k manuálním činnostem
- při práci s výtvarným materiálem dodržují hygienická a bezpečnostní pravidla

Učitel:

- vede žáky ke správným způsobům užití materiálu, nástrojů a vybavení
- požaduje dodržování dohodnuté kvality a postupů

Vzdělávací obsah vyučovacího předmětu Užité výtvarné techniky

Ročník: 7. – 9.

Téma	Očekávaný výstup z RVP	Ročník	Školní výstupy	Konkrétní učivo	Poznámka
Australská malba	Žák: vybírá a samostatně vytváří bohatou škálu vizuálně obrazných elementů - zkušeností z vlastního vnímání, z představ a poznání; uplatňuje osobitý přístup k realitě; uvědomuje si možnost kompozičních přístupů a postupů;	**7. - 9.**	Analýza celistvě vnímaného tvaru na skladebné prvky. Prvky vizuálně obrazného vyjádření -linie, tvar, objem (základy stínování). Experimentální řazení, seskupování, zmenšování, zvětšování, zmnožování, vrstvení tvarů a linií v ploše i prostoru.	Horizontála, vertikála, symetrie, asymetrie, základy perspektivního zobrazování.	
Keramika	užívá vizuálně obrazná vyjádření k zachycení zkušeností získaných ostatními smysly;		Rozvíjení smyslové citlivosti. Přenášení prostoru na plochu.	Práce s keramickou hlínou.	
Malba na sklo	vybírá, kombinuje a vytváří prostředky pro vlastní osobité vyjádření.		Žák: hodnotí a využívá výrazové možnosti barev a jejich kombinací, správně užívá techniku malby (míchání a vrstvení barev).	Světlostní a barevné vztahy. Odstín - sytost, tón, harmonie, kontrast, jemné rozdíly - využití ve volné tvorbě i praktickém užití.	
Koláž	Žák: rozliší působení vizuálně obrazného vyjádření v rovině smyslového účinku, v rovině subjektivního účinku a v rovině sociálně utvářeného i symbolického obsahu;	**7. - 9.**	Žák: využívá dekorativních postupů - rozvíjí si estetické cítění.	Užitá grafika. Písmo - styly a druhy písma.	
Vitráž	užívá prostředky k zachycení jevů a procesů v proměnách, vybírá a kombinuje výtvarné prostředky k vyjádření své osobitosti a originality;		Interakce s realitou.	Perspektivní zobrazování - nadhled, podhled.	
Výtvarná tvorba	užívá vizuálně obrazná vyjádření k zaznamenání podnětů z představ a fantazie.		Uplatnění subjektivity ve vizuálně obrazném vyjádření - originální dokončení situace, vyprávění výtvarnými prostředky.	Smalt, výroba sádrových masek, výroba svíček, pletení náramků.	

Práce s papírem	Žák: vytváří společné kompozice v prostoru; ověřuje komunikační účinky vybraných, upravených či samostatně vytvářených vizuálně obrazných vyjádření v sociálních vztazích;		Zprostředkování pohledu na umění a kulturu jako způsob poznání světa.	vystřihování, skládání, origami.	
Batika	k tvorbě užívá některé metody soudobého výtvarného umění.		Kategorizace poznatků a uplatnění při vlastní tvorbě a interpretaci (barevná kompozice a tvarová kompozice).	Vhodné využití osvojených výtvarných technik k vlastní tvorbě.	

5.35 Vaření (volitelný předmět)

Charakteristika vyučovacího předmětu Vaření (volitelný předmět)

Ročník: 7. - 9.

Obsahové, časové a organizační vymezení

Vyučovací předmět Vaření se vyučuje jako samostatný volitelný předmět v 7., 8. a 9. ročníku s časovou dotací 1 hodina týdně. Vychází z předmětu Příprava pokrmů. Vaření se realizuje ve dvouhodinových blocích 1krát za 14 dní. Předmět byl zařazen do učebního plánu vzhledem k materiálně technickým podmínkám školy.

Vzdělávání ve vyučovacím předmětu Vaření je zaměřeno na:

- poznání vlastností potravin a jejich využití při výrobě pokrmů
- základy správné výživy
- pochopení výrobních postupů a zásad práce se surovinami
- získání základních pracovních dovedností při přípravě pokrmů
- osvojení si jednotlivých pracovních postupů pro užití v běžném životě
- získání pozitivního vztahu k práci, tvořivého postoje k vlastní práci a její kvalitě
- získání orientace, poznatků a dovedností pro volbu vlastního profesního zaměření

Výchovné a vzdělávací strategie pro rozvoj klíčových kompetencí žáků

Kompetence k učení

Žák:

- chápe smysl a cíl učení
- má pozitivní vztah k plnění úkolů
- dokáže zhodnotit výsledky své práce a hovoří o nich
- umí posoudit svůj pokrok

Učitel:

- zadává úkoly, které umožní volbu řešení
- vede žáky k práci s odbornou literaturou, internetem
- posoudí pokrok žáků v hodině

Kompetence k řešení problémů

Žák:

- promýšlí možné pracovní postupy
- chápe problémy řešení, snaží se najít správné řešení
- poznatky aplikuje v praxi

Učitel:

- zajímá se o náměty žáků
- klade otevřené otázky
- využije chybu pro řešení problému

Kompetence komunikativní

Žák:

- chápe a zvládá technologické postupy
- užívá správnou terminologii
- získává nové informace

Učitel:

- vede žáky k užívání správné terminologie
- vede je ke vzájemné spolupráci, ohleduplnosti

Kompetence sociální a personální

Žák:

- pracuje ve skupinách
- spolupracuje, diskutuje při řešení problému
- věcně argumentuje
- respektuje názory druhých

Učitel:

- pomáhá žákům podle potřeby
- vyžaduje dodržování pravidel slušného chování
- podporuje a povzbuzuje sebedůvěru žáků

Kompetence občanské

Žák:

- respektuje pravidla při práci
- dokáže poskytnout - přivolat pomoc při poranění
- podpoří druhého
- chápe logické souvislosti

Učitel:

- dodává žákům sebedůvěru
- vyžaduje dodržování pravidel slušného chování

Kompetence pracovní

Žák:

- dodržuje bezpečnostní a hygienická pravidla při práci
- používá bezpečně pracovní nástroje
- zná a dodržuje technologický postup
- dbá o čistotu životního prostředí při práci
- získané poznatky využívá v praxi

Učitel

- vede žáky ke správnému užití surovin a nářadí
- vede žáky ke splnění určeného cíle

- pozoruje pokrok žáků při práci v hodině
- hodnotí žáky tak, aby pocítili svůj pokrok, úspěch

Vzdělávací obsah vyučovacího předmětu Vaření

Ročník: 7. - 9.

Očekávaný výstup z RVP	Ročník	Školní výstupy	Konkrétní učivo	Poznámka
Žák: Dodržuje zásady hygieny a bezpečnosti práce, poskytne první pomo při úrazech v kuchyni	**7.**	Žák: dbá na bezpečnost; umí poskytnout 1. pomoc; orientuje se na pracovišti; řídí se hygienickými zásadami na pracovišti	Bezpečnost práce, poskytnutí první pomoci. Hygiena na pracovišti.	
Žák: používá základní kuchyňský inventář a bezpečně obsluhuje základní spotřebiče		Žák: pojmenuje jednotlivé části inventáře, bezpečně užívá inventář a mechanické spotřebiče	Inventář kuchyňky, inventář doma.	
Žák: Připraví jednoduché pokrmy v souladu se zásadami zdravé výživy		Žák: Určí vhodné potraviny pro zdravou výživu a umí je zpracovat	Váhová množství, způsoby určení hmotnosti. Předběžná úprava surovin, úpravy pokrmů tepelné a zasyrova. Obiloviny, přínos obilovin. Brambory a jejich užití. Předkrmy, polévky, hlavní jídlo. Přílohy, saláty. Základní postupy při přípravě pokrmů a nápojů.	
Žák: dodržuje základní principy stolování, společenského chování a obsluhy u stolu ve společnosti		Žák: zná pomůcky k jednoduchému prostření stolu, umí je použít	Jednoduché prostření stolu v učebně vaření	
Žák: Dodržuje zásady hygieny a bezpečnosti práce, poskytne první pomoc při úrazech v kuchyni	8.	Žák: Zná nebezpečí a důsledky úrazů v kuchyni, ví jak ošetřit úraz	Bezpečnost práce a poskytnutí první pomoci	
Žák: Používá základní kuchyňský inventář a bezpečně obsluhuje základní spotřebiče		Žák: Vyhledá potřebný předmět k práci, umí ho bezpečně používat.	Kuchyňský inventář ve školní kuchyňce, inventář doma	

Žák: Připraví jednoduché pokrmy v souladu se zásadami zdravé výživy	8.	Žák: Zorganizuje práci skupinky při přípravě, dodržuje bezpečnostní pravidla	Zná luštěniny a zahušťování pokrmů. Vejce a vaječné výrobky. Mléko a mléčné výrobky. Sýr, sýrové pokrmy. Těstoviny a jejich druhy. Druhy ovoce. Polotovary. Uchování pokrmů zastudena. Moučníky a výživa.	
Žák: dodržuje základní principy stolování, společenského chování a obsluhy u stolu ve společnosti		Žák: aktivně využívá získaných poznatků a dovedností při stolování	Druhy prostírání. Stravování a prostírání domácí a ve společnosti. Tradice a historie.	
Žák: Dodržuje zásady hygieny a bezpečnosti práce, poskytne první pomoc při úrazech v kuchyni	**9.**	Žák: zvládá hygienu, předchází nebezpečným situacím, umí poskytnout první pomoc	Bezpečnost práce a poskytnutí první pomoci. Hygiena na pracovišti.	
Žák: Používá základní kuchyňský inventář a bezpečně obsluhuje základní spotřebiče		Žák: Udržuje v čistotě kuchyňský inventář, bezpečně pracuje s elektrospotřebiči	Ergonometrické požadavky na vybavení kuchyní. Druhy kuchyní, rozdělení kuchyňského inventáře a jeho provedení. Přístroje v domácnostech.	
Žák: Připraví jednoduché pokrmy v souladu se zásadami zdravé výživy		Žák: Při přípravě pokrmů umí nahradit méně kvalitní potraviny zdravými	Zhodnocení potravin podle různých kritérií. Maso a masné výrobky. Koření a pochutiny. Sója a sójové výrobky. Zelenina v jídelníčku.	
Dodržuje základní principy stolování, společenského chování a obsluhy u stolu ve společnosti		využije získaných poznatků a dovedností v praxi.	Nevýhody rychlého občerstvení ze společenského a zdravotního hlediska. Jídelníček na víkend, jeho nedostatky ve výživě a společenském chování.	

5.36 Technické činnosti (volitelný předmět)

Charakteristika vyučovacího předmětu Technické činnosti

Ročník: 7. - 9.

Obsahové, časové a organizační vymezení

Volitelný předmět Technické činnosti je v učebním plánu zařazen s jednohodinovou týdenní dotací a je realizován ve školní dílně. Z praktických a organizačních důvodů je předmět vyučován ve dvouhodinových blocích jedenkrát za 14 dní.

Pro utváření a rozvoj klíčových kompetencí jsou využívány zejména tyto strategie:

Kompetence k učení

Žák:

- si prakticky osvojí práce podle návodu
- pozná výhody pořizování náčrtu při nejrůznějších činnostech
- poznává vlastnosti materiálů a jejich použitelnost

Učitel vede žáky k plánování činností při práci s technickými materiály a předkládá dostatečné množství příkladů pro pochopení technické dokumentace jednoduchých zařízení.

Kompetence k řešení problémů

Žák si uvědomuje potřeby praktického ověřování řešení problémů a aplikuje při řešení při obdobných zadáních a hledání nových způsobů využití dovedností při práci s technickými materiály.

Kompetence komunikativní

Učitel vede k účinné komunikaci při práci s technickými materiály a seznamuje s přesným významem pojmů se vztahem k práci s technickými materiály.

Kompetence sociální a personální

Žáci spolupracují ve dvojici či v malé skupině.

Učitel žákům přiřazuje různé role v pracovní skupině a posiluje v nich vědomí ohleduplnosti na pracovišti.

Kompetence občanské

Učitel:

- otevírá prostor pro pochopení vlivu činností člověka na životní prostředí a spoluzodpovědnosti za jeho ochranu,
- umožňuje tvořivý přístup žáků k plnění zadaných témat,

- vede žáky k uvědomělému, správnému a bezpečnému používání všech dostupných nástrojů a materiálů a ke snaze o provedení práce v co nejlepší kvalitě
- předkládá srovnání hospodárnosti různých postupů vedoucích k témuž cíli a vyhledává možné rizika při různých činnostech a pomáhá hledání cesty k jejich minimalizaci.

Vzdělávací obsah vyučovacího předmětu Technické činnosti

Ročník: 7. - 9.

Téma	Očekávaný výstup z RVP	Ročník	Školní výstupy	Konkrétní učivo	Poznámka
Práce s technickými materiály	Žák: • provádí jednoduché práce s technickými materiály a dodržuje technologickou kázeň; • řeší jednoduché technické úkoly s vhodným výběrem materiálu, pracovních nástrojů a nářadí; • organizuje a plánuje svoji pracovní činnost; • dodržuje obecné zásady bezpečnosti a hygieny při práci i zásady bezpečnosti a ochrany při práci s nástroji a nářadím, poskytne první pomoc při úrazu; • užívá technickou dokumentaci, připraví si vlastní jednoduchý náčrt výrobku.	7. - 9.	• zvládá opracovávat materiál podle slovního návodu, demonstrační ukázky pracovního postupu a technického výkresu;	• Jednoduché pracovní operace a postupy. Vlastnosti materiálu, užití v praxi – dřevo-kov-plasty-kompozity. Tradice a řemesla.	
			• provádí přiměřené praktické činnosti s daným materiálem, používá vhodné pracovní pomůcky, nástroje, rozeznává základní nářadí pro opracování daných materiálů;	• Pracovní pomůcky, nářadí a nástroje pro ruční zpracování.	
			• navrhuje pracovní postupy a zdůvodňuje následnost pracovních operací při zhotovování výrobků;	• Organizace práce. Důležité technologické postupy.	
			• řídí se a dodržuje zásady bezpečnosti a hygieny práce, udržuje průběžně pořádek na pracovišti, používá ochranné pracovní pomůcky, umí poskytnout první pomoc při poranění nástroji, nářadím a při mdlobě;	• Bezpečnostní předpisy a postupy. Řád odborné učebny. Organizace práce. První pomoc při poranění nástroji, nářadím a při mdlobě.	
			• čte jednoduchý technický výkres, orientuje se v něm, aplikuje zásady rovnoběžného promítání (nárys, půdorys, bokorys)	• Technické náčrty a výkresy, technické informace, návody. Úloha techniky v životě člověka, její zneužití. Technika a životní prostředí. Technika a volný čas.	

5.37 Sportovní výchova (volitelný předmět)

Charakteristika vyučovacího předmětu Sportovní výchova

Ročník: 7. - 9.

Obsahové, časové a organizační vymezení

Volitelný předmět Sportovní výchova je nabízen žákům 7. - 9. ročníku s časovou dotací 1 hodina týdně; z praktických důvodů je zařazen ve dvouhodinových celcích jednou za čtrnáct dní. Vyučování probíhá ve dvou tělocvičnách školy a na školním hřišti.

Vzdělávání je zaměřeno na:

- rozvíjení herních dovedností žáků a schopností využít poznatky z hodin tělesné výchovy
- zvládnutí základních dovedností, pochopení pravidel a taktiky her - malá kopaná, košíková, házená, volejbal, plážový volejbal, vybíjená, florbal
- další prohlubování pohybových dovedností – lehká atletika
- vzájemnou spolupráci žáků
- zdokonalování technických a taktických dovedností
- slušné chování ve vypjatých herních situacích a jejich spravedlivé řešení v duchu fair – play

Výchovné a vzdělávací strategie pro rozvoj kompetencí žáků

Kompetence k učení

Učitel vede žáky:

- k poznávání vlastních pohybových schopností a jejich rozvoji
- k uvědomování si souvislosti mezi tělesnou zdatností a psychickou pohodou
- ke sledování vývoje vlastní fyzické zdatnosti

Kompetence k řešení problémů

Učitel vede žáky:

- ke vnímání problémových situací a k hledání způsobu řešení problémů
- k hledání vhodné taktiky v individuálních i kolektivních sportech
- ke schopnosti obhájit svá rozhodnutí

Kompetence komunikativní

Učitel poskytuje žákům prostor pro diskusi o taktice družstva.

Žák:

- vyslechne a přijímá pokyny učitele, případně vedoucího družstva osvojuje si kultivovaný ústní projev

Kompetence sociální a personální

Učitel:

- respektuje specifické pohybové dovednosti žáka a buduje v něm sebedůvěru ve vlastní síly a schopnosti
- prezentuje a podporuje myšlenky olympijského hnutí
- dbá na dodržování pravidel
- rozvíjí spolupráci uvnitř kolektivu

Kompetence občanské

Učitel:

- podporuje aktivní sportování žáků
- seznámí žáky se škodlivostí požívání drog a jiných škodlivin včetně kouření
- poskytne žákům první pomoc při sportovních úrazech lehčího charakteru

Žák:

- dodržuje zásady hygieny při sportovních aktivitách
- seznámí se se zásadami poskytnutí první pomoci.

Vzdělávací obsah vyučovacího předmětu Sportovní výchova

Ročník: 7. – 9.

Téma	Očekávaný výstup z RVP	Ročník	Školní výstupy	Konkrétní učivo	Poznámka
Míčové hry	Žák: Zorganizuje samostatně i v týmu jednoduché turnaje, závody, turistické akce na úrovni školy; spolurozhoduje osvojované hry a soutěže; zpracuje naměřená data a informace o pohybových aktivitách a podílí se na jejich prezentaci	**7. – 9.**	Žák: uplatňuje zkušenosti z míčových her v dalších sportech; dokáže řídit sportovní utkání svých vrstevníků; chová se vhodně a dle zásad bezpečnosti.	Košíková - uvolňování hráčů s míčem a bez míče se změnou směru a rychlosti (driblingem). Přihrávky jednoruč i obouruč na vzdálenost 4 - 8m. Střelba z krátké vzdálenosti jednoruč a po dvojtaktu. Střelba ve výskoku z místa. Střelba ze střední vzdálenosti a z čáry trestného hodu. Základy krytí hráče s míčem a bez míče. Házená - přihrávky jednoruč vrchem, na místě a za pohybu. Dribling - vrchní střelba jednoruč z místa a z trojtaktu. Základy obrany a útoku.	
Míčové hry	Žák: Zorganizuje samostatně i v týmu jednoduché turnaje, závody, turistické akce na úrovni školy; spolurozhoduje osvojované hry a soutěže; zpracuje naměřená data a informace o pohybových aktivitách a podílí se na jejich prezentaci		Žák: uplatňuje zkušenosti z míčových her v dalších sportech; dokáže řídit sportovní utkání svých vrstevníků; chová se vhodně a dle zásad bezpečnosti.	Fotbal - hra hlavou. Tlumení míče zastavením a stáhnutím. Vedení míče, střelba z místa po vedení míče. Autové vhazování.	
				Volejbal -základní postoj. Odbíjení obouruč vrchem, obouruč spodem. Spodní podání.	
Atletika	Žák: naplňuje ve školních podmínkách základní olympijské myšlenky - čestné soupeření, pomoc handicapovaným, respekt k opačnému pohlaví, ochranu přírody při sportu.		Žák: zvládá podle svých předpokladů techniku hodu míčkem z rozběhu; zvládá podle svých předpokladů techniku skoku do dálky a výšky.	Speciální běžecká cvičení. Štafetový běh. Skok vysoký zádovým způsobem. Skok daleký s optimálním způsobem skrčného způsobu. Vrh koulí z místa i se sunem.	

Florbal a jiné drobné hry	Žák: Zorganizuje samostatně i v týmu jednoduché turnaje, závody; spolurozhoduje osvojované hry a soutěže; zpracuje naměřená data a informace o pohybových aktivitách a podílí se na jejich prezentaci.	**7. – 9.**	Žák: uplatňuje zkušenosti z míčových her v dalších sportech; dokáže řídit sportovní utkání svých vrstevníků; chová se vhodně a dle zásad bezpečnosti.	Dribling hokejový na místě a za pohybu. Vedení míčku, zpracování míčku. Přihrávka na místě a v pohybu. Uvolňování hráče. Střelba švihem. Vhazování. Obrana prostoru. Činnosti brankáře. Útočné herní kombinace založené na principu přihraj a běž. Osobní obrana. Standardní situace**.** Pohybové a soutěživé hry bez náčiní i s náčiním pro rozvoj kondičních i koordinačních předpokladů.	

5.38 Mediální výchova (volitelný předmět)

Charakteristika vyučovacího předmětu Mediální výchova

Ročník: 8. – 9.

Obsahové, organizační a časové vymezení

Volitelný předmět Mediální výchova je zařazen v 8. - 9. ročníku; společně jej mohou navštěvovat žáci obou těchto ročníků. Časová dotace je jednohodinová, z organizačních důvodů je předmět vyučován ve dvouhodinových blocích 1 x za 14 dnů.
Předmět zahrnuje průřezové téma Mediální výchova s hlavním zaměřením na produktivní činnosti (tvorba mediálních sdělení a práce v realizačním týmu). Žáci se seznamují se základy žurnalistiky, učí se spolupracovat v redakčním týmu, vštěpují si základy novinářské etiky. Prohlubují si základní poznatky a dovednosti týkající se médií a mediální komunikace. Důraz je kladen na vyhodnocování sdělení z hlediska jejich záměrů a jejich vztahu k realitě.
Žáci pracují v učebně s přístupem k počítači s Internetem, tiskárnou, příruční knihovničkou a audiovizuální technikou.

Vzdělávání ve vyučovacím předmětu mediální výchova je zaměřeno na:

- rozvíjení kultivovaného písemného, slohového i ústního projevu
- vytváření vlastních názorů a postojů
- výchovu k uvědomělému dialogu (ke schopnosti obhajovat své názory a postoje, ale i respektovat názory druhých)
- orientaci při vnímání okolního světa i sebe sama
- porozumění různým druhům psaných i mluvených projevů, orientaci v základních stylistických útvarech
- využívání různých zdrojů informací (slovníky, encyklopedie, katalogy, bibliografie, internet)

- pro rozšiřování znalostí a dovedností potřebných k dalšímu vzdělávání
- získávání dovedností při využívání audiovizuálních technologií

Výchovné a vzdělávací strategie pro rozvoj kompetencí žáků

Kompetence k učení

Žáci jsou vedeni k:

- vyhledávání a třídění informací, k jejich propojování do širších významových celků
- užívání správné terminologie, osvojení si základních jazykových a literárních pojmů
- využívání výpočetní techniky
- diskusi o výsledcích svého učení a ke kritickému hodnocení svých výsledků

Kompetence k řešení problémů

Žáci jsou směřováni k:

- vyhledávání informací vhodných pro řešení problémů
- samostatnému řešení problémů a k volbě vhodných způsobů řešení
- využívání získaných vědomostí a dovedností k objevování různých variant řešení
- uvážlivému rozhodování, uvědomování si zodpovědnosti za svá rozhodnutí
- ochotě přistoupit na návrhy řešení, s kterými přicházejí jiní

Kompetence komunikativní

Žáci jsou vedeni k:

- formulování a vyjadřování svých myšlenek a názorů v logickém sledu, k výstižnému a kultivovanému vyjadřování v ústní i písemné formě
- naslouchání promluvám druhých lidí a k vhodnému a přiměřenému reagování na ně, k věcnému argumentování
- účinnému zapojování se do diskuse, k výstižné argumentaci při obhajobě svých názorů
- tolerantnosti k názorům druhých

Kompetence sociální a personální

Žáci jsou vedeni k:

- dodržování pravidel slušného chování, k respektování předem daných zásad
- účinné spolupráci ve skupině, k ochotě pomoci druhým nebo sám o pomoc požádat
- utváření příjemné pracovní atmosféry ve skupině i v celém třídním kolektivu

Kompetence občanské

Žáci jsou směřováni k:

- respektování přesvědčení druhých lidí, k prozkoumávání jejich názorů a pohledů lišících se od jejich vlastních
- chápání našich národních tradic, k zájmu o naše kulturní i historické dědictví, k aktivnímu zapojování se do kulturního dění
- pozitivnímu postoji k uměleckým dílům
- vnímání naší kultury v širším rámci kultury evropské a světové, výchova k evropanství

Kompetence pracovní

Žáci jsou vedeni k:

- využívání nabytých vědomostí a dovedností v běžné praxi
- dodržování dohodnuté kvality práce, k respektování vymezených pravidel, k zodpovědnému plnění povinností a závazků
- využití možnosti vzájemně se radit a pomáhat si
- ochotě a schopnosti adaptovat se na změněné nebo nové pracovní podmínky

Žáci pracují v týmu, akceptují připomínky jiných, sami uvážlivě argumentují.

Vzdělávací obsah vyučovacího předmětu Mediální výchova

Ročník: 8. – 9.

Téma	Očekávaný výstup z RVP	Ročník	Školní výstupy	Konkrétní učivo	Poznámka
Mediální sdělení	Mediální sdělení. Zpráva. Kritické myšlení a vnímání mediálního sdělení. Seriózní vs bulvární zpráva.	8. – 9.	Žák: se naučí rozlišovat základní a pravidelné rubriky;	Seznámení a práce s tištěným periodikem, zpracování školního časopisu s využitím textových a grafických editorů. Využití audiovizuální techniky.	
Tým	Základy práce v týmu. Role v týmu a jejich naplňování. Plánování.		Žák: pozná různé role v redakčním týmu; v závěru si vybere vlastní specializaci;		

Mám svůj názor	Interpretace vztahu mediálního sdělení a reality. Prvky faktického a fiktivního sdělení. Stereotypy ve sdělení vyjádření vlastního názoru, obhajoba. Respektování jedince a názorů ostatních.		Žák: při vytváření textů uplatňuje různorodé výrazové prostředky; vlastní práci kriticky hodnotí a učí se o ní diskutovat a přijímat kritiku ostatních.		
Správná zpráva	Stavba mediálního sdělení. Osnova. Sestavení zprávy (cílová skupina). Zpravodajství.	8. – 9.	Žák: se naučí získávat věrohodné podklady, ověřovat zdroje informací a zachovávat pravidla autorských práv;	Práce s grafickým programem, tvorba reklamních letáků. Vyhledávání informací na Internetu a práce s Internetem.	
Reklama	Vnímání autora mediálních sdělení. Význam slov a jejich kombinace. Kombinace slov, obrazů a zvuků. Prvky záměrné manipulace.		Žák: se naučí vnímat fungování reklamy a dokáže rozlišit jednotlivé typy reklam;		
Média a JÁ	Fungování a vliv médií ve společnosti. Zdroje informací i kvalitní zábavy. Plánování a kvalitní naplňování volného času.		Žák: se naučí chápat média jako zdroj zábavy dnešní společnosti.		
Mediální komunikace	Tvorba mediálního sdělení. Věcně správná a vhodná sdělení. Vhodné výrazové prostředky. Etika, morální postoj. Rozvíjení komunikačních schopností. Veřejný projev. Formulování a prezentování názorů a postojů.	8. – 9.	Žák: se naučí rozvíjet svoji komunikaci při tvorbě medií;	Jak správně vystupovat a komunikovat na veřejnosti, v médiích. Společenské hry na komunikaci.	

Realizační tým	Práce v realizačním týmu. Kooperace a komunikace v týmu. Plánování, časový harmonogram. Zodpovědnost za společnou práci.		Žák: se naučí efektivně plánovat svoji práci v realizačním týmu a přijímat zodpovědnost za svoji práci;		
Vlastní tvorba - školní časopis	Obsah sdělení ve vlastní i cizí tvorbě. Prezentace vlastní tvorby. Využívání dostupné multimediální techniky.		Žák: zpracovává získané informace s použitím informačních technologií.	Práce s textovým a grafickým editorem. Osnova časopisu, prezentace…	

5.39 Seminář z českého jazyka (volitelný předmět)

Charakteristika vyučovacího předmětu Seminář z českého jazyka (volitelný předmět)

Ročník: 7. - 9.

Obsahové, časové a organizační vymezení

Vyučovací předmět Seminář z českého jazyka a literatury vychází z předmětu Český jazyk a literatura. Mohou si jej zvolit žáci 7. - 9. ročníku. V učebním plánu je vymezen jednou hodinou týdně, avšak z praktických důvodů je vyučován ve dvouhodinovém bloku jednou za dva týdny.
Formy a metody práce jsou voleny podle různosti témat, stanovených cílů a charakteru učiva. Ve výuce se střídá individuální a skupinová práce, řešení jazykových, stylistických a literárních úkolů a problémů, ústní a písemný projev, hry, soutěže. Jednotlivá témata se vzájemně prolínají a střídají.

Vzdělávání ve vyučovacím předmětu Seminář z českého jazyka je zaměřeno na:

- rozvíjení čtenářských dovedností,
- kultivovaného písemného i ústního projevu,
- vytváření vlastních názorů a postojů,
- výchovu k uvědomělému dialogu (ke schopnosti obhajovat své názory a postoje, ale i respektovat názory druhých),
- porozumění různým druhům psaných i mluvených projevů, orientaci v základních stylistických útvarech,
- vnímání literatury jako specifického zdroje poznání a prožitků, rozpoznání záměrů autora, hlavní myšlenky,

- využívání různých zdrojů informací (slovníky, encyklopedie, jazykové příručky, internet),
- prohlubování a upevňování znalostí a dovedností potřebných k dalšímu vzdělávání.

Předmětem prolínají průřezová témata

OSV (osobnostní a sociální výchova) – mluvní cvičení, verbální a neverbální sdělení, dovednost zapamatovat si pomocí audiovizuálních vjemů, sociální dovednosti, mezilidské vztahy, řešení problémů, kreativita.

MV (mediální výchova) – mediální sdělení a jeho hodnocení, reklama, zpravodajství, výběr literatury.

MKV (multikulturní výchova) – Češi a národní obrození, vzájemné ovlivňování české, německé a židovské kultury v našich zemích, rovnocennost všech etnických skupin a jejich kultur, vzájemné obohacování.

Výchovné a vzdělávací strategie pro rozvoj klíčových kompetencí žáků

Kompetence k učení

Žáci jsou vedeni k

- vyhledávání a třídění informací, k jejich propojování do širších významových celků,
- užívání správné terminologie, osvojení si základních jazykových a literárních pojmů,
- využívání výpočetní techniky,
- diskusi o výsledcích svého učení a ke kritickému hodnocení svých výsledků.

Učitel

- využívá kladného hodnocení k motivaci pro další činnost,
- vede žáky ke stálému zdokonalování čtení,
- vytváří podmínky pro získávání dalších informací potřebných k práci.

Kompetence k řešení problémů

Žáci jsou směřováni k

- vyhledávání informací vhodných pro řešení problémů,
- samostatnému řešení problémů a k volbě vhodných způsobů řešení,
- využívání získaných vědomostí a dovedností k objevování různých variant řešení,
- uvážlivému rozhodování, uvědomování si zodpovědnosti za svá rozhodnutí,
- ochotě přistoupit na návrhy řešení, s kterými přicházejí jiní.

Učitel s chybou žáka pracuje jako s příležitostí, jak ukázat cestu ke správnému řešení.

Kompetence komunikativní

Žáci jsou vedeni k

- formulování a vyjadřování svých myšlenek a názorů v logickém sledu, k výstižnému a kultivovanému vyjadřování v ústní i písemné formě,
- naslouchání promluvám druhých lidí a k vhodnému a přiměřenému reagování na ně, k věcnému argumentování,
- účinnému zapojování se do diskuse, k výstižné argumentaci při obhajobě svých názorů,
- tolerantnosti k názorům druhých.

Učitel vede žáky k výstižnému a kultivovanému projevu.

Kompetence sociální a personální

Žáci jsou vedeni k

- dodržování pravidel slušného chování, k respektování předem daných zásad,
- účinné spolupráci ve skupině, k ochotě pomoci druhým nebo sám o pomoc požádat,
- utváření příjemné pracovní atmosféry ve skupině i v celém třídním kolektivu.

Učitel

- organizuje práci ve skupinách tak, aby žáci spolupracovali při řešení problémů,
- vede žáky k prezentaci svých myšlenek a názorů a k vzájemnému respektu,
- vytváří příležitosti pro komunikaci mezi žáky.

Kompetence občanské

Žáci jsou směřováni k

- respektování přesvědčení druhých lidí, k prozkoumávání jejich názorů a pohledů lišících se od jejich vlastních,
- chápání našich národních tradic, k zájmu o naše kulturní i historické dědictví, k aktivnímu zapojování se do kulturního dění,
- pozitivnímu postoji k uměleckým dílům,
- vnímání naší kultury v širším rámci kultury evropské a světové, výchova k evropanství.

Učitel vede žáky k tomu, aby brali ohled na druhé.

Kompetence pracovní

Žáci jsou vedeni k

- využívání nabytých vědomostí a dovedností v běžné praxi,
- dodržování dohodnuté kvality práce, k respektování vymezených pravidel, k zodpovědnému plnění povinností a závazků,
- využití možnosti vzájemně se radit a pomáhat si,
- ochotě a schopnosti adaptovat se na změněné nebo nové pracovní podmínky.

Učitel

- se zajímá o to, jak žákům vyhovuje způsob jeho výuky,
- požaduje dodržování dohodnuté kvality, termínů.

Vzdělávací obsah vyučovacího předmětu Seminář z českého jazyka

Ročník: 7. - 9.

Téma	Očekávaný výstup z RVP	Ročník	Školní výstupy	Konkrétní učivo	Poznámka
Vztah ke čtení	Žák: rozlišuje základní literární druhy a žánry, porovná je i jejich funkci.	7. – 8.	Žák: vybírá si knihy a texty, které mu přinášejí zážitek z četby.	Literární druhy a žánry.	
	Využívá poznatků o jazyce a stylu.		Využívá texty jako zdroj poznání a vnímá jejich užitečnost.	Druhy čtení – praktické, věcné, kritické, prožitkové.	
	Vyhledává informace v různých typech katalogů, v knihovně i v dalších informačních zdrojích.		Záměrně vyhledává texty pro něj dosud neznámých žánrů, témat, autorů.	Literatura umělecká a věcná.	
	Rozlišuje literaturu hodnotnou a konzumní, svůj názor doloží argumenty.		Vyhledává a nalézá čtenářské zážitky v obsahu (ději a situace, prostředí, postavy, vztahy,…) i v kompozici a jazykových prostředcích textu. Využívá nabízené příležitosti ke čtení (např. dílna čtení).	Základy literární teorie a historie – struktura literárního díla a jazykové prostředky textu.	
	Formuluje ústně i písemně dojmy ze své četby.		Sdílí s ostatními čtenářské prožitky.	Dílna čtení.	
	Svůj názor doloží argumenty.		Vyjádří, proč se mu text líbí nebo nelíbí.	Tvořivé činnosti s literárním textem – volná reprodukce přečteného nebo slyšeného textu.	
	Využívá základy studijního čtení.		Překonává obtíže, na které při čtení naráží.	Mluvený projev – zásady dorozumívání, vyjádření postoje ke sdělovanému obsahu.	
	Využívá poznatků o jazyce a stylu na základě svých dispozic a osobních zájmů.		Očekává, že mu přečtení textu přinese uspokojení a užitek (splní účel, s nímž se do čtení pustil).	Čtení – druhy čtení, individualizace čtenářství.	

	Rozlišuje literaturu hodnotnou a konzumní, svůj názor doloží argumenty.		Zajímá se o knihy ve svém okolí a ve svém dosahu, prohlíží si nové knihy bez ohledu na to, zda jsou to knihy pro jeho věkovou kategorii; jako začínající čtenář se zajímá především o vizuální stránku knihy; jako pokročilejší čtenář si knihy prohlíží zkušeně (využívá informaci na přebalu knihy, struktury, začítá se do jazyka knihy,…).		
	Žák: využívá základy studijního čtení.		Žák: vytrvá při četbě delších textů.	Čtení a vytrvalost.	
Doslovné porozumění	Uceleně reprodukuje přečtený text, jednoduše popisuje strukturu a jazyk literárního díla.		Dekóduje znaky/symboly ve slova/významy a doslovně porozumí, co je v textu napsáno; přečtené převypráví svými slovy.	Čtení praktické - reprodukce přečteného nebo slyšeného textu.	
	Využívá základy studijního čtení – vyhledá klíčová slova, formuluje hlavní myšlenky textu, vytvoří otázky a stručné poznámky.		Oddělí v textu podstatné od nepodstatného, hlavní složky od podrobností, hlavní linii děje od odboček, hlavní postavy od epizodických.	Tvořivé činnosti s literárním textem – hlavní myšlenky, hlavní linie děje a odbočky děje, hlavní postavy a epizodické postavy.	
	Využívá poznatků o jazyce a stylu.		Aktivuje a zapojuje své dosavadní vědomosti, zkušenosti a postoje.	Čtenářská strategie – „Hledání souvislostí“ (text a já – subjektivní vliv na porozumění textu).	
	Uceleně reprodukuje přečtený text, jednoduše popisuje strukturu a jazyk literárního díla a vlastními slovy interpretuje smysl díla.		Pro porozumění textu využívá svých znalostí o struktuře textu (název, členění, klíčová slova, druh textu,…).	Vliv znalosti struktury textu na porozumění textu.	
	Využívá základy studijního čtení – vytvoří stručné poznámky, výpisky nebo výtah z přečteného textu.		Vizualizuje si pasáže čteného textu (podle svých zkušeností).	Způsoby interpretace literárních a jiných děl – vizualizace textu.	
	Jednoduše popisuje strukturu a jazyk literárního díla a vlastními slovy interpretuje smysl díla. Porovnává různá ztvárnění téhož námětu v literárním, dramatickém i filmovém zpracování, využívá poznatků o jazyce a stylu na základě svých dispozic a osobních zájmů.		Hledá a nalézá souvislosti - mezi různými prvky textu navzájem (mezi motivy, postavami, prostředím, časovými úseky, stylem vyjádření a obsahem sdělení, - mezi tím, co čte, a jinými texty nebo artefakty (obrazy, film, hudba,…), - mezi tím, co čte, a životními zážitky, zkušenostmi, představami, názory,…	Čtenářská strategie – „Hledání souvislostí“ (text a svět – objektivní vlivy na porozumění textu).	

	Rozpoznává základní rysy výrazného individuálního stylu autora.		Sleduje, jak se děj vyvíjí nebo jak postupuje podávání informací.	Základy literární teorie a historie – kompozice literárního příběhu	
	Žák: využívá základy studijního čtení.		Žák: na základě nově získaných informací a nově odkrytých souvislostí v textu si průběžně upravuje svoje porozumění textu, klade otázky k doslovným významům sdělení – slov a myšlenek v textu.	Úprava porozumění textu na základě čtenářské strategie „Hledání souvislostí“.	
	Rozlišuje významové vztahy gramatických jednotek ve větě a v souvětí, rozpoznává přenesená pojmenování.		Klade otázky mířící ke zjištění toho, jak porozuměl textu. Při neporozumění slovům čte dál a zkouší vyvodit význam slova z kontextu, zkusmo přiřazuje slovu určitý význam, slovo rozebírá na menší části, jimž by mohl rozumět, pokouší se najít synonyma.	Čtenářská strategie „Kladení otázek“. „Sebereflexe“ při porozumění textu a význam slova z kontextu, synonyma.	
Vysuzování	Uceleně reprodukuje přečtený text, jednoduše popisuje strukturu a jazyk literárního díla a vlastními slovy interpretuje smysl díla. Odlišuje ve čteném nebo slyšeném textu fakta od názorů a hodnocení, ověřuje fakta pomocí otázek nebo porovnáváním s dostupnými informačními zdroji.		Formuluje hlavní myšlenku (sdělení) textu, která není doslovně v textu uvedena; tvoří a formuluje interpretace textu a porovnává je s jinými interpretacemi; vyslovuje závěry, domněnky a hypotézy a dokládá je textem.	Čtenářská strategie „Shrnování“ pointy textu (myšlenek, které nejsou v textu doslovně uvedeny). Interpretace textu – kritické čtení (analogické, hodnoticí), vyslovování závěrů subjektivních a objektivních s použitím textové argumentace.	
	Rozlišuje subjektivní a objektivní sdělení a komunikační záměr partnera. Rozpoznává základní rysy výrazného individuálního stylu autora.		Z textu vysuzuje na autorský záměr včetně zamýšleného adresáta, využívá při tom otevřeně uvedené i skryté signály v textu a své znalosti kontextu.	Vysuzování autorského záměru a zamýšleného adresáta.	
	Rozpoznává základní rysy výrazného individuálního stylu autora. Dorozumívá se kultivovaně, výstižně, jazykovými prostředky vhodnými pro danou komunikační situaci.		Posuzuje autorský záměr; posuzuje obsah a použité prostředky vzhledem k záměru a pravděpodobnému adresátovi, hodnotí soudržnost, obsah a věrohodnost textu (oceňuje krásu nebo výstižnost vyjádření).	Posuzování autorského záměru (obsahu, použitých prostředků vzhledem k záměru, adresátovi,…) a kvality textu.	
	Rozlišuje literaturu hodnotnou a konzumní, svůj názor doloží argumenty.		Posuzuje možné vyznění textu pro různé adresáty, zhodnotí možná vyznění a zdůvodní svůj odhad i hodnocení.	Čtenářská strategie „Hodnocení“ – účinku textu pro různé adresáty.	
	Využívá základy studijního čtení – vyhledá klíčová slova, formuluje hlavní myšlenky textu,		Dává informace do souvislostí; vyvozuje závěry z informací, které získal z různých typů textů	Hodnocení nebeletristických textů – různých typů textů (vyhodnocení).	

	vytvoří otázky a stručné poznámky, výpisky nebo výtah z přečteného textu; samostatně připraví a s oporou o text přednese referát.		(např.: z lineárních textů, ze schémat, nákresů, tabulek, myšlenkových map, grafů, netištěných textů). Odlišuje fakta a názory, posuzuje věrohodnost faktů a podloženost názorů. Rozliší příčiny a následky popisované problematiky ve čteném textu.	Subjektivní a objektivní sdělení textů, podloženost argumentů. Příčiny a následky dané problematiky ve čteném textu.	
Metakognice	Žák: rozlišuje základní literární druhy a žánry, porovná je i jejich funkci.		Žák: stanovuje si čtenářské cíle, vyhodnocuje jejich dosažení, cíle upravuje nebo stanovuje nové.	Čtenářské cíle a jejich vyhodnocení.	
	Rozlišuje subjektivní a objektivní sdělení.		Formuluje záměr/účel čtení konkrétního textu.	Účel čtení.	
	Rozlišuje literaturu hodnotnou a konzumní, svůj názor doloží argumenty.		Volí vhodný text v souladu se záměrem, volbu zdůvodňuje, vhodnost textu vyhodnocuje, opustí text, který nevyhovuje jeho záměru.	Volba vhodného textu – vyhodnocení.	
	Využívá základy studijního čtení – vyhledá klíčová slova, formuluje hlavní myšlenky textu, vytvoří otázky a stručné poznámky, výpisky nebo výtah z přečteného textu; samostatně připraví a s oporou o text přednese referát.		Volí vhodné strategie čtení (způsob čtení) v souladu se záměrem čtení, vyhodnocuje jejich účinnost, podle potřeby je mění. Monitoruje průběžně své porozumění čtenému textu, volí strategie překonávající neporozumění. Reflektuje svoje čtenářské preference, potřeby i předsudky a vědomě s nimi pracuje při rozšiřování čtenářského teritoria.	Vhodné strategie čtení a jejich volba. Čtenářská strategie „Monitorování“, překonávání neporozumění. Rozšiřování čtenářského teritoria (reflexe čtenářských preferencí, potřeb a předsudků).	
Sdílení	Formuluje ústně i písemně dojmy ze své četby.		Formuluje své dojmy, závěry, pocity, prožitky z četby a sděluje je ostatním ústně nebo písemně, zapojuje se do diskuse o svých reakcích na četbu.	Naslouchání a mluvený projev.	
	Zapojuje se do diskuse, řídí ji a využívá zásad komunikace a pravidel dialogu.		Vyslechne si či přečte s otevřenou myslí sdělení druhých o jejich porozumění textu nebo prožitku, zkoumá je, doptává se, uvažuje o kontextu interpretace (osobnostní založení a životní zkušenosti druhých, dobu vzniku interpretace,…). V diskusi se podílí na vyjasňování své interpretace i interpretaci druhých;	Naslouchání a interpretace. Strategie „Vyjasňování“ – v diskuzi. Argumentace a interpretace.	

			argumentuje; obohacuje (doplňuje, zpřesňuje) své porozumění a interpretaci.		
	Žák: rozpoznává základní rysy výrazného individuálního stylu autora.		Žák: inspiruje se četbou i interpretací druhých pro svoje vlastní čtenářství.	Vzájemná inspirace při sdílení	
Aplikace	Odlišuje ve čteném nebo slyšeném textu fakta od názorů a hodnocení, ověřuje fakta pomocí otázek nebo porovnáváním dostupnými informačními zdroji. Využívá poznatků o jazyce a stylu ke gramaticky i věcně správnému písemnému projevu a k tvořivé práci s textem.		**Obecně -** po přečtení textu se kriticky zamýšlí: Co udělám s tímto textem já teď a tady? (Budu nějak jednat, a jak? Změní se nějak moje rozhodování a jednání, pokud ano, jak? Koho nebo co moje jednání zasáhne?) **Konkrétněji** Využívá informací a myšlenek z četby k rozšíření a zpřesnění dosavadních vědomostí, názorů a zkušeností, propojuje původní vědění s novými myšlenkami a informacemi (využívá textů k učení). Propojuje přečtený text s jinými texty, porovnává a syntetizuje informace a myšlenky v nich obsažené; využívá texty k vzájemnému posouzení. Přetváří (transformuje) texty, myšlenky nebo informace a prezentuje je dále; využívá texty k argumentaci, k ilustraci přístupu nebo řešení, k vlastní tvorbě. Zlepšuje komunikační dovednosti (zkušenosti z čtení textů využívá k zlepšení vlastního vyjadřování co do výstižnosti, uspořádanosti i působivosti; bere v úvahu různé adresáty sdělení a jejich potřeby). Využívá čtení a čtenářství k navazování přátelských vztahů, ke spolupráci či k pomoci ostatním.	Využití informací z četby. Syntéza myšlenek z různých textů, vzájemné posouzení textů. Tvořivé činnosti s literárním textem. Komunikační dovednosti. Čtení jako příležitost k budování mezilidských vztahů.	
Pravopis	V písemném projevu zvládá pravopis lexikální, slovotvorný a morfologický i syntaktický ve větě jednoduché i souvětí, pracuje s Pravidly českého pravopisu.	**9.**	Ovládá pravopisné jevy lexikální, morfologické a syntaktické.	**Pravopis (lexikální a morfologický)** Skupiny hlásek při odvozování, zdvojené souhlásky, skupiny bě-bje, vě-vje, pě, mě-mně, předpony s-/se-, z-/ze-, vz-/vze-, předložky s/se, z/ze, i/y po obojetných souhláskách.	

				Pravopis koncovek jmen a sloves. Psaní velkých písmen.	
Tvarosloví	Žák: Správně třídí slovní druhy, tvoří spisovné tvary slov a vědomě jich používá ve vhodné komunikační situaci.		Žák: Dokáže poznat ohebné slovní druhy a určit jejich mluvnické významy a tvary slov.	Odchylné tvary podstatných jmen (částí těla). Přídavná jména, zájmena, číslovky – procvičování obtížnějších tvarů. Slovesa – obtížnější slovesné tvary, rod činný a trpný. Podstatná jména, nepravidelnosti ve skloňování, skloňování obecných jmen přejatých a cizích vlastních jmen. Skloňování zájmen. Slovesa (typy sloves). Slovesný vid a koncovky jmen a sloves. Neohebné slovní druhy.	
Skladba	Rozlišuje významové vztahy gramatických jednotek ve větě a v souvětí.		Určuje větné členy, dodržuje správný slovosled ve větě a doplňuje větu pomocí rozvíjejících větných členů.	Základní a rozvíjející větné členy, shoda přísudku s podmětem, věta jednoduchá a souvětí, tvoření vět, stavba textová. Věta jednočlenná a dvojčlenná. Věta jednoduchá a souvětí. Druhy vedlejších vět. Významový poměr v souvětí a v několikanásobných větných členech. Souvětí podřadné (transformace VČ ve VV a naopak), souvětí souřadné.	
Významy a tvoření slov	Rozlišuje a příklady v textu dokládá nejdůležitější způsoby obohacování slovní zásoby a zásady tvoření českých slov, využívá znalostí o jazykové normě při tvorbě vhodných jazykových projevů podle komunikační situace, rozpoznává přenesená pojmenování, zvláště ve frazémech.		Rozpozná nejdůležitější způsoby obohacování slovní zásoby a zásady tvoření českých slov, využívá poznatků k obohacování slovní zásoby, dorozumívá se kultivovaně a výstižně jazykovými prostředky vhodnými pro danou komunikační situaci.	Slovní zásoba a tvoření slov (způsoby tvoření slov a obohacování slovní zásoby) Slovotvorný základ, přípona, předpona, slova příbuzná, stavba slova, střídání hlásek při odvozování. Slova jednoznačná	

			Rozlišuje a vhodně používá slova jednoznačná a mnohoznačná, synonyma, antonyma, homonyma a odborné názvy.	a mnohoznačná. Synonyma, antonyma, homonyma. Odborné názvy. Slova přejatá, výslovnost, pravopis. Pojmenování jednoslovná, sousloví, frazeologické obraty (přísloví, pranostiky, pořekadla, rčení).	
Porozumění a analýza textu	Žák: rozlišuje základní literární druhy a žánry, porovnává jejich funkci, uvede jejich výrazné představitele. Rozlišuje slohové funkční styly, slohové postupy a útvary. Uceleně reprodukuje přečtený text, jednoduše popisuje strukturu a jazyk textu (uměleckého i neuměleckého) a interpretuje smysl textu. Uspořádává informace v textu. Využívá základy studijního čtení, vyhledává klíčová slova, formuluje hlavní myšlenky textu. Odlišuje spisovný a nespisovný projev a vhodně užívá jazykové prostředky vzhledem ke svému komunikačnímu záměru. Rozlišuje subjektivní a objektivní sdělení. Odlišuje ve čteném nebo slyšeném textu fakta od názorů a hodnocení.		Žák: rozpoznává literární druhy a žánry (poezie, próza, drama). Orientuje se v základních pojmech literární teorie. Porovnává a interpretuje hlavní myšlenky textu. Na základě poznatků o jazyce a stylu, o základních slohových postupech a žánrech se orientuje v různých typech textů. Na základě pozorného čtení a znalosti orientačních prvků v textu dokáže vyhledávat a hodnotit hlavní myšlenky sdělení. Uplatňuje kritické čtení i naslouchání.	Literární druhy a žánry. Struktura lit. díla - námět, téma, literární hrdina, kompozice. Funkční styly, slohové postupy a útvary. Textová výstavba.	
Obecné poučení o jazyce	Rozlišuje spisovný jazyk, nářečí a obecnou češtinu a zdůvodní jejich užití.		Orientuje se v rozdělení jazyků a v rozvrstvení národního jazyka.	Jazyk a jeho útvary, jazykověda a její složky. Český jazyk a jazyky slovanské. Spisovné a nespisovné jazykové útvary a prostředky.	

5.40 Matematicko-fyzikální seminář (volitelný předmět)

Charakteristika vyučovacího předmětu matematicko-fyzikální seminář (volitelný předmět)

Ročník: 7. - 9.

Obsahové, organizační a časové vymezení předmětu

Volitelný předmět matematicko-fyzikální seminář se vyučuje v 7. - 9. ročníku jednu hodinu týdně. Vzdělávání v semináři je zaměřeno na rozšíření učiva matematiky i fyziky a na užití matematiky a fyziky v reálných situacích, osvojení pojmů, matematických postupů, rozvoj abstraktního a exaktního myšlení a logické a kritické usuzování. Výběr obsahu učiva je plně v kompetenci učitele – vychází ze složení skupiny žáků s ohledem na ročník, který navštěvují. Pro danou skupinu učitel vytvoří tematický plán učiva na daný školní rok v návaznosti na obsah učiva probíraný v příslušném ročníku. Předmět matematicko-fyzikální seminář je úzce spjat s ostatními předměty (např. zeměpis – měřítko, výpočty; chemie - řešení rovnic, převody jednotek, atd.).

Vzdělávání v předmětu:

- směřuje k osvojení základních matematických pojmů a odborné terminologie
- podporuje vytváření otevřeného myšlení, kritického myšlení a logického uvažování
- vede žáky k pozitivnímu vztahu k přírodovědným předmětům
- zaměřuje se na osvojování základních dovedností a vědomostí u žáků a přispívá k utváření životní a profesní orientace žáků
- je zaměřeno na užití matematiky v reálných situacích, osvojení pojmů, matematických postupů v reálných situacích
- směřuje k podpoře hledání a poznávání fyzikálních faktů a jejich vzájemných souvislostí
- vede k rozvíjení a upevňování dovedností objektivně pozorovat a měřit fyzikální vlastnosti a procesy
- vede k vytváření a ověřování hypotéz
- učí žáky zkoumat příčiny přírodních procesů, souvislosti a vztahy mezi nimi
- směřuje k osvojení základních fyzikálních pojmů a odborné terminologie
- podporuje vytváření otevřeného myšlení, kritického myšlení a logického uvažování

Výuka probíhá zpravidla v učebně fyziky. Učivo je zaměřeno na problémové a náročnější úlohy směřující k procvičování a prohlubování učiva a příprava ke studiu na střední škole.

Formy a metody práce se užívají podle charakteru učiva a cílů vzdělávání:

- frontální výuka s demonstračními pomůckami
- samostatné pozorování a zpracování výsledků
- krátkodobé projekty

- skupinová práce (s využitím pomůcek, přístrojů a měřidel, pracovních listů, odborné literatury)

Řád učebny fyziky je součástí vybavení učebny, dodržování pravidel je pro každého žáka závazné.

Výchovné a vzdělávací strategie pro rozvoj kompetencí žáků

Kompetence k učení

Učitel vede žáky:

- k vyhledávání, třídění a propojování informací
- k používání odborné terminologie
- k samostatnému měření, experimentování a porovnávání získaných informací
- k nalézání souvislostí mezi získanými daty

Kompetence k řešení problémů

Učitel zadává takové úkoly, při kterých se žáci učí využívat základní postupy badatelské práce, tj. nalezení problému, formulace, hledání a zvolení postupu jeho řešení, vyhodnocení získaných dat.

Kompetence komunikativní

Práce ve skupinách je založena na komunikaci mezi žáky, respektování názorů druhých, na diskusi.
Učitel vede žáky k formulování svých myšlenek v písemné i mluvené formě.

Kompetence sociální a personální

Využívání skupinového a inkluzivního vyučování vede žáky ke spolupráci při řešení problémů.
Učitel:

- navozuje situace vedoucí k posílení sebedůvěry žáků, pocitu zodpovědnosti
- vede žáky k ochotě pomoci ostatním.

Kompetence občanské

Učitel:

- vede žáky k šetrnému využívání elektrické energie, k posuzování efektivity jednotlivých energetických zdrojů
- podněcuje žáky k upřednostňování obnovitelných zdrojů ve svém budoucím životě (např. tepelná čerpadla jako vytápění novostaveb).

Kompetence pracovní

Učitel:

- vede žáky k dodržování a upevňování bezpečného chování při práci s fyzikálními přístroji a zařízeními.
- vede žáky k efektivitě při organizování vlastní práce.

Vzdělávací obsah vyučovacího předmětu matematicko-fyzikální seminář (matematická část)

Téma	Očekávaný výstup z RVP	Ročník	Školní výstupy	Konkrétní učivo	Poznámka
Číselné řady	Žák: analyzuje a řeší složitější číselné řady; matematizuje reálné situace;	**7. – 9.**	Žák: doplňuje chybějící členy řad, tvoří číselné řady, hledá nové způsoby a cesty k řešení, diskutuje o počtu řešení;	Logické číselné řady.	
Zlomky	užívá různé způsoby kvantitativního vyjádření vztahu celek-část-přirozeným číslem, poměrem, zlomkem, desetinným číslem; analyzuje a řeší jednoduché problémy, modeluje konkrétní situace v oboru racionálních čísel;		modeluje a zapisuje zlomkem část celku; převádí zlomky na desetinná čísla a naopak; porovnává zlomky; provádí početní operace s racionálními čísly;	Sčítání a odčítání smíšených čísel. Sčítání a odčítání více než tří zlomků. Úpravy složených zlomků. Řešení slovních úloh vedoucích k provádění dvou až tří operací se zlomky.	
Úvod do kombinatoriky	Žák: analyzuje a řeší jednoduché kombinatorické úlohy, matematizuje reálné situace.		Žák: vytváří dvojice, trojice, …. k-tice prvků z dané množiny; vypočítá a chápe pojem faktoriál.	Úvod do kombinatoriky. Faktoriál.	
Poměr	Žák: analyzuje a řeší jednoduché kombinatorické úlohy, matematizuje reálné situace;		Žák: rozpozná tyto zásadní odlišnosti: ve skupině prvků na jejich pořadí buď záleží, nebo nezáleží; ve skupině prvků se prvky opakovat buď mohou, nebo nemohou; určuje počty těchto skupin;	Kombinační číslo. Permutace, kombinace, variace. Permutace s opakováním, kombinace s opakováním, variace s opakováním.	

Procenta	Žák: řeší aplikační úlohy na procenta i promile;	**7. - 9.**	Žák: řeší slovní úlohy; chápe pojem promile; zaokrouhluje a provádí odhady s danou přesností;	Promile. Užití pojmu promile ve slovních úlohách. Sestavování a čtení různých diagramů a grafů, v nichž jsou jednotlivé položky vyjádřeny v procentech.	
Výrazy	matematizuje složitější reálné situace s využitím proměnných; určí hodnotu výrazu, sčítá a násobí mnohočleny;	**7. - 9.**	rozumí pojmu výraz, určí hodnotu číselného výrazu; zapíše pomocí výrazu s proměnnou slovní text; umí dosadit do výrazu s proměnnou, provádí početní operace s výrazy;	Číselné výrazy, proměnná, výrazy s proměnnou, úpravy výrazů.	
Druhá mocnina a odmocnina	Žák: užívá ve výpočtech druhou mocninu a odmocninu.		Žák: určí druhou mocninu a odmocninu výpočtem, pomocí tabulek, pomocí kalkulačky;	Čtení a zápis druhých mocnin a odmocnin. Určení druhých mocnin a odmocnin. Pojem reálného čísla.	
Pythagorova věta	Žák analyzuje a řeší aplikační geometrické úlohy s využitím osvojeného matematického aparátu	**7. – 9.**	Žák: rozliší odvěsny a přepony; rozumí odvození vzorce Pythagorovy věty, využívá poznatků při výpočtu délek stran v pravoúhlém trojúhelníku; umí využít poznatky ve slovních úlohách; zaokrouhluje a provádí odhady s danou přesností;	Pojem výpočet délek stran v pravoúhlém trojúhelníku. Užití Pythagorovy věty.	
Mocniny s přirozeným mocnitelem	Žák: užívá ve výpočtech druhou mocninu a odmocninu		Žák: zapíše číslo ve tvaru a.10n pro 1<a<10, n je celé číslo; provádí početní operace s mocninami s přirozeným mocnitelem;	Čtení a zápis mocnin s přirozeným mocnitelem, zápis čísla pomocí mocnin deseti, početní operace s mocninami s přirozeným mocnitelem.	
Lineární rovnice	Žák: formuluje a řeší reálnou situaci pomocí rovnic.		Žák: užívá vztah rovnosti; řeší lineární rovnice pomocí ekvivalentních úprav; provádí zkoušku řešení.	Rovnost, lineární rovnice.	

Slovní úlohy	Žák: analyzuje a řeší složitější problémy, modeluje konkrétní situace;	**7. – 9.**	Žák: vyřeší daný problém aplikací získaných matematických poznatků a dovedností; řeší slovní úlohy (pomocí lineárních rovnic, úvahou); zdůvodní zvolený postup řešení, ověří výsledek řešení; užívá logickou úvahu a kombinační úsudek, nalézá různá řešení;	Slovní úlohy	
Procenta	Žák: řeší aplikační úlohy na procenta (i pro případ, že procentová část je větší než celek).		chápe pojem 1%; užívá základní pojmy procentového počtu; vyjádří část celku pomocí procent; řeší slovní úlohy; chápe pojem promile; zaokrouhluje a provádí odhady s danou přesností.	Procento. Základ, procentová část, počet procent. Promile. Slovní úlohy.	

Měření fyzikálních veličin	Žák: změří vhodně zvolenými měřidly některé důležité fyzikální veličiny, charakterizující látky a tělesa;	**7. – 9.**	Žák: odhadne a změří dobu trvání děje, např. pohybu kyvadla	Měření délky. Měření objemu. Měření hmotnosti. Hustota. Měření času. Měření teploty.	
Elektrický obvod	Žák: sestaví správně podle schématu elektrický obvod a analyzuje správně schéma reálného obvodu;		Žák: pokusem prokáže existenci magnetického pole kolem cívky s el. proudem.	Elektrický obvod. Vodiče elektrického proudu, elektrické izolanty.	
Pohyb tělesa	Žák: využívá s porozuměním při řešení problémů a úloh vztah mezi rychlostí, dráhou a časem u rovnoměrného pohybu těles.		Žák: má představu o jednotkách rychlosti a odhadne velikost rychlosti běžných pohybů (chůze, jízda auta) změří dráhu a dobu určitého pohybu a vypočte jeho průměrnou rychlost	Druhy pohybu. Pohyb rovnoměrný a nerovnoměrný. Rychlost rovnoměrného pohybu. Dráha rovnoměrného pohybu.	
			Žák: vypočte průměrnou rychlost pohybu z daných údajů.	Průměrná rychlost.	

Síla. Skládání sil.	Žák: určí v konkrétní jednoduché situaci druhy sil působících na těleso, jejich velikosti, směry a výslednici;		Žák: experimentem určí těžiště, např. desky, tyče	Vzájemné působení těles. Síla a její měření. Gravitační, elektrická a magnetická síla a pole. Vztah **$F_g = mg$.** Znázornění síly. Skládání sil stejného a opačného směru. Rovnováha sil. Skládání různoběžných sil.	
Posuvné účinky síly. Pohybové zákony.	Žák: využívá Newtonovy zákony pro objasňování či předvídání změn pohybu těles při působení stálé výsledné síly v jednoduchých situacích;		Žák: Experimentem prokáže, že silové působení těles je vždy vzájemné, že síly akce a reakce vznikají i zanikají současně, mají stejnou velikost a působí na různá tělesa	Těžiště tělesa. Zákon síly (posuvné účinky síly na těleso a jejich souvislost s velikostí působící síly a hmotností tělesa. Zákon setrvačnosti. Zákon akce a reakce (zákon vzájemného působení těles**).**	
Otáčivé účinky síly	Žák: aplikuje poznatky o otáčivých účincích síly při řešení praktických problémů.		Žák: experimentem určí sílu nebo rameno síly tak, aby se páka dostala do rovnovážné polohy	Rovnováha sil na páce. Moment síly **$M = F. a.$** Užití páky.	
Deformační účinky síly. Tření	Žák: změří velikost působící síly	**7. – 9.**	Žák: experimentem prokáže změny tlaku při změně působící síly a plochy a z naměřených hodnot tlak vypočítá	Tlaková síla. Tlak **$p = F/S$.** Tření, třecí síla. Měření třecí síly. Třecí síly v praxi**.**	
Mechanické vlastnosti kapalin	Žák: využívá poznatky o zákonitostech tlaku v klidných tekutinách pro řešení konkrétních praktických problémů.		Žák: vysvětlí na příkladu z praxe princip hydraulického zařízení a prokáže experimentem	Přenos tlaku v kapalině (Pascalův zákon). Hydraulická zařízení. Hydrostatický tlak. Vztlaková síla. Archimédův zákon.	

Mechanické vlastnosti kapalin a plynů	Žák: předpoví z analýzy sil působících na těleso v klidné tekutině chování tělesa v ní;		Žák: předvede pokus nebo popíše jev, který ukazuje, že při stlačení kapaliny nebo plynu vzroste tlak ve všech místech stejně, objasní vliv změn atmosférického tlaku na počasí (s porozuměním sleduje synoptické mapy v TV nebo na internetu)	Potápění, plování, vznášení se těles v kapalině. Atmosférický tlak a jeho měření. Vztlaková síla na tělesa v plynech. Tlak plynu v uzavřené nádobě (přetlak, podtlak) a jeho měření.	
Světelné jevy	Žák: využívá zákona o přímočarém šíření světla ve stejnorodém optickém prostředí a zákona o odrazu světla při řešení problémů a úloh.		Žák: pokusem rozhodne, které zrcadlo je duté a které je vypuklé; pokusem najde ohnisko dutého zrcadla a určí jeho ohniskovou vzdálenost; zobrazí daný předmět dutým zrcadlem	Zdroje světla. Rychlost světla ve vakuu a v různých prostředích. Přímočaré šíření světla. Měsíční fáze, stín, zatmění Měsíce a Slunce. Zákon odrazu světla. Zobrazení rovinným, dutým a vypuklým zrcadlem. Lom světla. Rozklad světla optickým hranolem. Barva těles.	
Teplo. Práce. Výkon. Vnitřní energie. Teplo.	Žák: určí v jednoduchých případech práci vykonanou silou a z ní určí změnu energie tělesa; využívá s porozuměním vztah mezi výkonem, vykonanou prací a časem;	**7. – 9.**	Žák: Pokusem určí teplo odevzdané nebo přijaté při tepelné výměně	Práce. Práce na kladce. Výkon. Účinnost.	
	určí v jednoduchých případech teplo přijaté či odevzdané tělesem; zhodnotí výhody a nevýhody využívání různých energetických zdrojů z hlediska vlivu na životní prostředí.			Částicové složení látek. Vnitřní energie. Změna vnitřní energie konáním práce. Teplo. Měrná tepelná kapacita látky. Určení tepla přijatého nebo odevzdaného při tepelné výměně (bez změny skupenství). Tepelná výměna prouděním. Tepelné záření. Využití energie slunečního záření.	

Změny skupenství látek	Žák: zhodnotí výhody a nevýhody využívání různých energetických zdrojů z hlediska vlivu na životní prostředí	7. – 9.	Žák: pokusem ukáže změnu skupenství určité látky; pokusem ověří, jak lze zvětšit nebo zmenšit rychlost vypařování kapaliny	Změny skupenství látek. Tání a tuhnutí. Vypařování. Var. Kapalnění. Pístové spalovací motory.	
Elektrický proud	sestaví správně podle schématu elektrický obvod a analyzuje správně schéma reálného obvodu; změří elektrický proud a napětí.			Elektrický proud v kovech a vodných roztocích solí a kyselin. Měření elektrického proudu. Měření elektrického napětí. Zdroje elektrického napětí. Ohmův zákon. Elektrický odpor. Výsledný odpor rezistorů zapojených za sebou a vedle sebe. Regulace hodnoty proudu reostatem. Reostat jako dělič napětí. Elektrická práce. Elektrická energie. Výkon elektrického proudu.	
Počasí kolem	Žák: využívá poznatky o zákonitostech tlaku v klidných tekutinách pro řešení konkrétních problémů a úloh	**7. – 9.**	Žák: Provádí sám jednoduchá meteorologická měření; Vyhledá na internetu informace o počasí získané radary (např. www.chmi.cz/meteo/rad)	Meteorologie. Atmosféra Země. Základní meteorologické jevy a jejich měření. Problémy znečišťování atmosféry.	

5.41 Sborový zpěv (nepovinný předmět)

Charakteristika vyučovacího předmětu Sborový zpěv (nepovinný předmět)

Obsahové, organizační a časové vymezení

Předmět Sborový zpěv se realizuje ve vzdělávací oblasti Umění a kultura.
Předmět je rozdělen do 4 oblastí:

- **vokální činnost –** práce s hlasem, kultivace pěveckého i mluveného projevu
- **instrumentální činnost –** hra na hudební nástroje a jejich využití při reprodukci a produkci
- **hudebně pohybová činnost –** ztvárnění hudby pohybem, tancem, gesty
- **poslechová činnost –** aktivní vnímání hudby, poznávání žánrů, stylů a podob.

Výuka je určena zájemcům z řad žáků v 1. až 9. ročníku po 2 hodinách týdně.

Ročník: 1. – 5.

Cílové zaměření vzdělávací oblasti

Vzdělávání v dané vzdělávací oblasti směřuje k utváření a rozvíjení klíčových kompetencí tím, že vede žáka k:

- pochopení umění jako specifického způsobu poznání a k užívání jazyka umění jako svébytného prostředku komunikace
- chápání umění a kultury v jejich vzájemné provázanosti jako neoddělitelné součásti lidské existence; k učení se prostřednictvím vlastní tvorby opírající se o subjektivně jedinečné vnímání, cítění, prožívání a představy; k rozvíjení tvůrčího potenciálu, kultivování projevů
- a potřeb a k utváření hierarchie hodnot
- spoluvytváření vstřícné a podnětné atmosféry pro tvorbu, pochopení a poznání uměleckých hodnot v širších sociálních a kulturních souvislostech, k tolerantnímu přístupu k různorodým kulturním hodnotám současnosti a minulosti i kulturním projevům a potřebám různorodých skupin, národů a národností
- uvědomování si sebe samého jako svobodného jedince; k tvořivému přístupu ke světu, k možnosti aktivního překonávání životních stereotypů a k obohacování emocionálního života
- zaujímání osobní účasti v procesu tvorby a k chápání procesu tvorby jako způsobu nalézání a vyjadřování osobních prožitků i postojů k jevům a vztahům v mnohotvárném světě

Výchovné a vzdělávací strategie pro rozvoj klíčových kompetencí

V nepovinném předmětu přípravný Sborový zpěv využíváme pro utváření a rozvoj klíčových kompetencí zejména strategie, které mají žákům umožnit:

Kompetence k učení

- zpívat na základě svých dispozic intonačně čistě a rytmicky přesně v jednohlase
- užívat správnou terminologie a symboliku
- zažít úspěch

Kompetence k řešení problému

- rozlišovat jednotlivé kvality tónů, rozpoznávat výrazné tempové a dynamické změny
- odlišit hudbu vokální, instrumentální a vokálně instrumentální, jednohlasou a vícehlasou
- vzájemně si naslouchat

Kompetence komunikativní

- rytmizovat a melodizovat jednoduché texty
- reagovat pohybem na znějící hudbu, pohybem vyjadřovat metrum, tempo, dynamiku, směr, melodie
- uplatňovat vlastní náměty, názory, zkušenosti
- svým pěveckým projevem reagovat na základní dirigentská gesta

Kompetence sociální a personální

- využívat kritické myšlení v posuzování žánrů a stylů hudby, v hodnocení vlastních pěveckých výkonů i pěveckých výkonů ostatních
- vzájemně naslouchat, spolupracovat a být tolerantní

Kompetence občanské

- kriticky myslet při posuzování hudebních děl
- podílet se na utváření kritérií hodnocení činností nebo jejich výsledků

Kompetence pracovní

- využívat jednoduché hudební nástroje k doprovodné hře, k vyjádření hudební nálady
- používat obecně známé termíny, znaky a symboly
- orientovat se v jednoduchém notovém zápisu

Ročník: 6. – 9.

Vzdělávací oblast předmětu směřuje k:

- vnímání hudby jako důležité součásti života jedince a celé společnosti prostřednictvím vokálních instrumentálních, hudebně pohybových, poslechových i jiných aktivit
- chápání hudebního jazyka jako specifické formy komunikace

- získávání orientace v širokém spektru hudebních stylů a žánrů současnosti a minulosti
- pochopení různorodé hudební kultury různých národů a národností
- rozvoji žákovy celkové hudebnosti

Výchovné a vzdělávací strategie pro rozvoj klíčových kompetencí

Ve vyučovacím předmětu Sborový zpěv využíváme pro utváření a rozvoj klíčových kompetencí zejména strategie, které mají žákům umožnit:

Kompetence k učení

- podle individuálních hudebních schopností a dovedností vyhledávat a třídit informace
- chápat a používat obecně užívané hudební termíny
- používat metody, při kterých docházejí k objevům, řešením a závěrům sami
- získané znalosti propojovat do souvislostí, poznatky uplatňovat v různých hudebních činnostech
- nalezené souvislosti mezi získanými poznatky využívat v praxi
- uvědomovat si vlastní odpovědnost za svou práci
- pracovat s chybou – najít ji, samostatně opravit a hledat v ní poučení
- využívat vlastních zkušeností a poznatků z jiných předmětů při provádění hudebních činností
- zažít úspěch při praktických i teoretických činnostech v oblasti hudby a umění

Kompetence k řešení problémů

- na základě individuální hudební vyspělosti postihovat z hudebního proudu znějící skladby významné sémantické prvky,
- srovnávat je a slovně charakterizovat
- hledat spojitosti mezi vlastní hudební zkušeností a zkušeností autora předávané hudebním dílem
- samostatně a kriticky přemýšlet, porovnávat různé způsoby řešení
- rozpoznat problém a hledat nejvhodnější způsob řešení hudebního úkolu
- s chybou pracovat jako s příležitostí, jak najít cestu ke správnému řešení
- problémy řešit společně a učit se navzájem

Kompetence komunikativní

- při práci ve skupině vyjádřit svůj názor, vhodnou formou ho obhájit a tolerovat názor druhých
- spolupracovat při zadávaných hudebních úkolech
- zajímat se o náměty a názory spolužáků
- komunikovat se žáky jiných ročníků

Kompetence sociální a personální

- kriticky myslet a posuzovat žánry a styly hudby
- vzájemně naslouchat, spolupracovat a být tolerantní
- efektivně spolupracovat, respektovat názory jiných
- učit se objektivním přístupem zhodnotit svoji práci i práci ostatních, učit se chápat odlišné kvality svých spolužáků
- učit se respektovat pravidla při práci v týmu, dodržovat je a svou pracovní činností kladně ovlivňovat kvalitu práce
- chápat nutnost dodržování pravidel slušného chování
- uvědomit si, že teprve při dodržování všech pravidel má každý žák šanci zažít úspěch

Kompetence občanská

- kriticky myslet při posuzování písní
- podílet se na utváření kritérií hodnocení činností nebo jejich výsledků
- uvědomit si odpovědnost za své chování a jednání
- respektovat názor druhých
- chránit a oceňovat naše kulturní tradice / úcta k místnímu folklóru, ke státní hymně atd. /
- aktivně se zapojovat do kulturního dění / účast na koncertech, přehlídkách, soutěžích, atd. /
- brát ohled na druhé

Kompetence pracovní

- využívat jednoduché hudební nástroje k doprovodné hře, vyjadřovat hudební náladu
- používat obecně známé termíny, znaky a symboly
- při samostatné práci směřovat ke koncentraci na pracovní výkon, jeho dokončení a dodržování vymezená pravidla
- vytvářet si pozitivní vztah k hudebním činnostem

Cílové zaměření vzdělávací oblasti:

Vzdělávání v dané vzdělávací oblasti směřuje k utváření a rozvíjení klíčových kompetencí tím, že vede žáka k:

- pochopení umění jako specifického způsobu poznání a k užívání jazyka umění jako svébytného prostředku komunikace
- chápání umění a kultury v jejich vzájemné provázanosti jako neoddělitelné součásti lidské existence; k učení se prostřednictvím vlastní tvorby opírající se o subjektivně jedinečné vnímání, cítění, prožívání a představy; k rozvíjení tvůrčího potenciálu, kultivování projevů a potřeb a k utváření hierarchie hodnot

- spoluvytváření vstřícné a podnětné atmosféry pro tvorbu, pochopení a poznání uměleckých hodnot v širších sociálních a kulturních souvislostech, k tolerantnímu přístupu k různorodým kulturním hodnotám současnosti a minulosti i kulturním projevům a potřebám různorodých skupin, národů a národností
- uvědomování si sebe samého jako svobodného jedince; k tvořivému přístupu ke světu, k možnosti aktivního překonávání životních stereotypů a k obohacování emocionálního života
- zaujímání osobní účasti v procesu tvorby a k chápání procesu tvorby jako způsobu nalézání a vyjadřování osobních prožitků i postojů k jevům a vztahům v mnohotvárném světě

Organizační vymezení předmětu:

Výuka probíhá v odborné učebně HV.
Formy a metody práce se užívají podle charakteru učiva a cílů vzdělávání:

- samostatná (sólová) práce
- skupinová práce
- kolektivní práce
- krátkodobé projekty

Mezipředmětové vztahy

Předmět Sborový zpěv úzce souvisí s dalšími předměty, např. dějepis – vytváření a chápání historických souvislostí, český jazyk a literatura – písňové texty, zhudebňování říkadel, dramatizace, výtvarná výchova – výtvarné vyjádření hudby, fyzika – vlastnosti tónu atd.

Vzdělávací obsah pro nepovinný vyučovací předmět: Sborový zpěv

Ročník: 1. – 5.

Téma	Očekávaný výstup z RVP	Školní výstupy	Konkrétní učivo	Poznámka
Vokální činnosti	Žák: zpívá na základě svých dispozic intonačně čistě a rytmicky přesně v jednohlase v durových či mollových tóninách, zpívá na základě svých dispozic intonačně čistě a rytmicky přesně ve dvouhlase v durových tóninách, rytmizuje a melodizuje jednoduché texty, improvizuje v rámci nejjednodušších hudebních forem.	Žák: zpívá na základě svých dispozic; zpívá jednoduché dětské písně, rozlišuje rytmus pomalý a rychlý, melodii stoupající a klesající, zeslabování a zesilování; zpívá ve skupině i sólově dle svých dispozic; umí vytleskat rytmus říkadel a písní.	Vokální činnosti: Pěvecký a mluvní projev pěvecké dovednosti; hlasová hygiena; brániční dýchání; dynamicky odlišný zpěv; rozšiřování hlasového rozsahu; zdokonalování intonace písní. hudební rytmus;	

Instrumentální činnosti	Využívá jednoduché hudební nástroje k doprovodné hře.	Učí se používat dětské hudební nástroje k hudebnímu doprovodu; Orffovy nástroje.	Doprovody písní dle výběru učitele i dětí. Vhodná volba doprovodu písní veselých smutných, ukolébavky, pochodových.	
Pohybové činnosti	Reaguje pohybem na znějící hudbu, pohybem; vyjadřuje metrum, tempo, dynamiku, směr melodie	Rozlišuje písně dle určitého charakteru - veselá, smutná do pochodu, k tanci, ukolébavku. Provádí hudebně pohybovou činnost (držení těla, taneční chůze, taneční improvizace do rytmu dle motivace). Pohyb v daném rytmu, tleskání do rytmu písně nebo instrumentální skladby, pochodu ap.	Taneční hry se zpěvem, jednoduché lidové tance. Taktování, pohybový doprovod znějící hudby, 2/4 takt.	
Poslechové činnosti	Rozlišuje jednotlivé kvality tónů; v proudu hudby rozpozná výrazné tempové a dynamické změny, některé hudební nástroje;	Pozná vysoký a nízký tón; sluchem rozlišuje písně dle určitého charakteru - veselá, smutná, do pochodu, k tanci, podle zvuku rozliší vybrané hudební nástroje.	Kvality tónů, tóny vysoké a nízké, vzestupná a sestupná melodie, opakující se tóny. Rozlišování známých písní, určování jejich charakteru.	

Ročník: 6. – 9.

Téma	Očekávaný výstup z RVP	Školní výstupy	Konkrétní učivo	Poznámka
Vokální činnosti	Žák: uplatňuje získané pěvecké dovednosti a návyky při zpěvu. Provádí jednoduché hudební improvizace. Zpívá dle svých dispozic rytmicky a intonačně přesně. Uplatňuje získané pěvecké dovednosti a návyky při zpěvu i při mluvním projevu. Realizuje podle svých individuálních schopností a dovedností písně různých stylů a žánrů.	Žák: zkouší správný způsob držení těla a poznává jeho vliv na kvalitu zpěvu, zabývá se cvičeními navozujícími přirozenou dechovou funkci, seznamuje se s charakteristikou a možnostmi využití vokálů, pokouší se zazpívat jednotlivé hlasy, čistě intonuje reprodukované tóny do vyhovující oktávy. Orientuje se v jednoduchém notovém zápisu, rozpozná durovou a mollovou tóninu, zvládá zazpívat písně různých stylů a žánrů intonačně čistě a rytmicky přesně.	**Hlasová cvičení:** základní pěvecké návyky, bránicové dýchání, vyrovnávání rejstříků, deklamace, rozšiřování hlasového rozsahu. **Rytmická cvičení:** noty celé, půlové, čtvrťové, osminové, rytmické vyjádření textu písně. **Intonační a sluchová cvičení:** vzestupná a sestupná řada tónů, terciové kroky; reprodukce tónů z hlubších a vyšších oktáv oktávovou transpozicí. Lidový dvojhlas, reprodukce tónů z konsonantního dvojhlasu. **Hlasová hygiena**: zásady.	
Instrumentální činnosti	Žák: provádí jednoduché hudební improvizace, vytváří a volí jednoduché doprovody.	Žák: zahraje jednoduchou melodii na zvolený nástroj – zvonkohry, metalofóny, xylofony, hraje a tvoří doprovody s využitím nástrojů Orffova instrumentáře, Pomocí hudebního nástroje vyjadřuje myšlenky a představy rytmické, melodické, tempové, dynamické, formální.	**Hra na hudební nástroje:** reprodukce melodií (motivků, témat, písní, jednoduchých skladeb) na melod. nástroje; hra a tvorba doprovodů na Orffovy nástroje	
Hudebně pohybové činnosti	Zvolí vhodný typ hudebně pohybových prvků k poslouchané hudbě a na základě individuálních hudebních schopností a pohybové vyspělosti předvede jednoduchou pohybovou vazbu.	Taktuje ve 2/4 a 3/4 taktu. Pohotově reaguje pohybem na změny v hudbě. Reprodukuje pohyby prováděných při pochodu, polce, valčíku či pohybových hrách.	**Taktování**: 2/4 a 3/4 takt **Pohybové reakce na změny** hudebně výrazových prostředků.	

Poslechové činnosti	Žák: rozlišuje píseň lidovou a umělou, určuje písně jednohlasé a dvojhlasé, vnímá vztah člověka k přírodě a k prostředí, všímá si mezilidských vztahů vyjádřených v lidových písních, poznává lidové písně jednotlivých národů, seznamuje se s kulturními tradicemi, všímá si etnického původu, poznává evropskou hudbu a vnímá ji v širších souvislostech	Žák: Chápe funkci vybraných hudebních stylů a žánrů vzhledem k životu jedince i společnosti, kulturním tradicím a zvykům. Rozliší skladbu vokální a instrumentální, lidovou a umělou píseň, melodram, muzikál, operu a operetu, chápe a hodnotí hudební skladbu v kontextu s jinými hudebními i nehudebními díly, dobou vzniku, životem autora.	**Recepce skladby**: hudebně výrazové prostředky. **Poznávání hudebních nástrojů**: rozdělení do skupin, hudební nástroje v lidové hudbě; partitura. **Hudební žánry a formy**: píseň lidová, umělá, vokální a instrumentální skladba;	

6 Hodnocení žáků

Hodnocení vnímáme jako nedílnou součást výchovně vzdělávacího procesu ve škole. Hodnocení žáku je běžnou činností, kterou učitel ve škole vykonává průběžně ve výuce po celý rok.

Cíl hodnocení

Cílem hodnocení je poskytnout žákovi zpětnou vazbu, prostřednictvím které získává informace o tom, jak danou problematiku zvládá, jak dovede zacházet s tím, co se naučil, v čem se zlepšil a v čem ještě chybuje. Nedílnou součástí hodnocení musí být konkrétní návod, jak má žák postupovat, aby přetrvávající nedostatky odstranil. Významným cílem pedagogické práce je oslabování vnější motivace, tj. motivace známkou, a posilování vnitřní motivace, jejímž základem je sebehodnocení žáka. Hodnocení se má stát motivací pro další vzdělávání žáka.

Obecné zásady hodnocení

- Otevřenost k žákům i rodičům, stanovit a vysvětlit jasná kritéria pro hodnocení. Žák má právo vědět, v čem a proč bude vzděláván, a kdy, jakým způsobem a podle jakých pravidel bude hodnocen v průběhu vzdělávání.
- Umožnit žákům zúčastnit se hodnotícího procesu.
- Hodnotíme individuální pokrok žáka bez srovnání s ostatními.
- Při poskytování zpětné vazby klademe důraz na vhodnou formulaci, přednost dáváme pozitivnímu motivačnímu hodnocení.

Hodnocení musí být:

- ✓ jednoznačné
- ✓ srozumitelné
- ✓ srovnatelné s předem stanovenými kritérii
- ✓ věcné
- ✓ všestranné
- ✓ zdůvodněné a doložitelné
- ✓ odborně správné

Způsoby hodnocení

Výsledky vzdělávání žáků lze hodnotit klasifikačním stupněm (klasifikace), slovním hodnocením nebo kombinací obou způsobů. O způsobu hodnocení rozhoduje ředitel školy se souhlasem školské rady. Významnou úlohu také sehrává sebehodnocení žáků.

Stupně hodnocení prospěchu a chování v případě použití klasifikace a kritéria pro jejich udělení

A.

Při použití klasifikace se **chování žáka** ve škole a na akcích pořádaných školou hodnotí na vysvědčení stupni:

a) 1 - velmi dobré,
b) 2 - uspokojivé,
c) 3 - neuspokojivé.

B.

Při použití klasifikace se **výsledky vzdělávání žáka** v jednotlivých povinných a nepovinných předmětech stanovených školním vzdělávacím programem hodnotí na vysvědčení stupni prospěchu:

a) 1 - výborný,
b) 2 - chvalitebný,
c) 3 - dobrý,
d) 4 - dostatečný,
e) 5 - nedostatečný.

C.

Celkové hodnocení žáka se na vysvědčení vyjadřuje stupni:

a) prospěl(a) s vyznamenáním,
b) prospěl(a),
c) neprospěl(a),
d) nehodnocen(a).

Ad A.) Klasifikace chování žáka

1. Klasifikaci chování žáků provádí třídní učitel po projednání s učiteli, kteří ve třídě vyučují, a s ostatními učiteli.
2. Kritériem pro klasifikaci chování je dodržování školního řádu během klasifikačního období.
3. Při klasifikaci chování se přihlíží k věku, morální a rozumové vyspělosti žáka;
   k uděleným opatřením k posílení kázně se přihlíží pouze tehdy, jestliže tato opatření byla neúčinná.
4. Škola hodnotí a klasifikuje žáky za jejich chování ve škole a při akcích pořádaných školou.
5. Kritéria pro jednotlivé stupně klasifikace chování:

   Stupeň 1 (velmi dobré)

   Žák uvědoměle dodržuje a aktivně prosazuje ustanovení Školního řádu. Má dobrý vztah ke kolektivu třídy a školy, přispívá k jeho upevňování a k utváření pracovních podmínek pro vyučování a pro výchovu mimo vyučování. Méně závažných přestupků se dopouští ojediněle.

   Stupeň 2 (uspokojivé)

   Chování žáka je v podstatě v souladu s ustanoveními Školního řádu. Dopouští se závažnějšího přestupku, nebo se opakovaně dopustí méně závažných přestupků. Nepřispívá aktivně k upevňování kolektivu. Žák je však přístupný výchovnému působení a snaží se své chyby napravit.

   Stupeň 3 (neuspokojivé)

   Žák se dopustí závažného přestupku proti Školnímu řádu; zpravidla se dopouští dalších přestupků, narušuje činnost kolektivu nebo se dopouští poklesků v mravném chování.

Ad B.) Klasifikace výsledků vzdělávání žáka

Při hodnocení výsledků vzdělávání žáka podle výše uvedené stupnice jsou výsledky hodnoceny tak, aby byla zřejmá úroveň vzdělání žáka, které dosáhl zejména vzhledem k očekávaným výstupům jednotlivých předmětů školního vzdělávacího programu, ke svým vzdělávacím a osobnostním předpokladům a k věku. Klasifikace zahrnuje ohodnocení přístupu žáka ke vzdělávání i v souvislostech, které ovlivňují jeho výkon.

Pro potřeby klasifikace se předměty dělí do tří skupin:

a) předměty s převahou teoretického zaměření

b) předměty s převahou praktických činností

c) předměty s převahou výchovného zaměření.

Kritéria pro jednotlivé klasifikační stupně jsou formulována především pro celkovou klasifikaci. Učitel však nepřeceňuje žádné z uvedených kritérií, posuzuje žákovy výkony komplexně, v souladu se specifikou předmětu.

Klasifikace ve vyučovacích předmětech s převahou teoretického zaměření

Převahu teoretického zaměření mají jazykové, společenskovědní, přírodovědné, fyzika a matematika. Při klasifikaci výsledků v těchto vyučovacích předmětech vychází vyučující z požadavku učebních osnov a standardu vzdělání. Při klasifikaci sleduje zejména:

- ucelenost, přesnost a trvalost osvojení požadovaných poznatků, faktů, pojmů, definic, zákonitostí a vztahů,
- kvalitu a rozsah získaných dovedností vykonávat požadované intelektuální a motorické činnosti,
- schopnost uplatňovat osvojené poznatky a dovednosti při řešení teoretických a praktických úkolů, při výkladu a hodnocení společenských a přírodních jevů a zákonitostí,
- kvalitu myšlení, především jeho logiku, samostatnost a tvořivost,
- aktivitu v přístupu k činnostem, zájem o ně a vztah k nim,
- přesnost, výstižnost a odbornou i jazykovou správnost ústního a písemného projevu,
- kvalitu výsledků činností,
- osvojení účinných metod samostatného studia.

Vzdělávací výsledky se klasifikují podle těchto kritérií:

Stupeň 1 (výborný)

Žák ovládá požadované poznatky, fakta, pojmy, definice a zákonitosti uceleně, přesně a úplně a chápe vztahy mezi nimi. Pohotově vykonává požadované intelektuální a motorické činnosti. Samostatně a tvořivě uplatňuje osvojené poznatky a dovednosti při řešení teoretických a praktických úkolů, při výkladu

a hodnocení jevů a zákonitostí. Myslí logicky správně, zřetelně se u něho projevuje samostatnost a tvořivost. Jeho ústní a písemný projev je správný, přesný a výstižný. Grafický projev je přesný a estetický. Výsledky jeho činnosti jsou kvalitní, pouze s menšími nedostatky. Je schopen samostatně studovat vhodné texty.

Stupeň 2 (chvalitebný)

Žák ovládá požadované poznatky, fakta, pojmy, definice a zákonitosti v podstatě uceleně, přesně a úplně. Pohotově vykonává požadované intelektuální a motorické činnosti. Samostatně a produktivně nebo podle menších podnětů učitele uplatňuje osvojené poznatky a dovednosti při řešení teoretických a praktických úkolů, při výkladu a hodnocení jevů a zákonitostí. Myslí správně, v jeho myšlení se projevuje logika a tvořivost. Ústní a písemný projev mívá menší nedostatky ve správnosti, přesnosti a výstižnosti. Kvalita výsledků činnosti je zpravidla bez podstatných nedostatků. Grafický projev je estetický, bez větších nepřesností. Je schopen samostatně nebo s menší pomocí studovat vhodné texty.

Stupeň 3 (dobrý)

Žák má v ucelenosti, přesnosti a úplnosti osvojení požadovaných poznatků, faktů, pojmů, definic a zákonitostí nepodstatné mezery. Při vykonávání požadovaných intelektuálních a motorických činností projevuje nedostatky. Podstatnější nepřesnosti a chyby dovede za pomoci učitele korigovat. V uplatňování osvojených poznatků a dovedností při řešení teoretických a praktických úkolů se dopouští chyb. Uplatňuje poznatky a provádí hodnocení jevů a zákonitostí podle podnětů učitele. Jeho myšlení je vcelku správné, ale málo tvořivé, v jeho logice se vyskytují chyby. V ústním a písemném projevu má nedostatky ve správnosti, přesnosti a výstižnosti. V kvalitě výsledků jeho činnosti se projevují častější nedostatky, grafický projev je méně estetický a má menší nedostatky. Je schopen samostatně studovat podle návodu učitele.

Stupeň 4 (dostatečný)

Žák má v ucelenosti, přesnosti a úplnosti osvojení požadovaných poznatků závažné mezery. Při provádění požadovaných intelektuálních a motorických činností je málo pohotový a má větší nedostatky. V uplatňování osvojených poznatků a dovedností při řešení teoretických a praktických úkolů se vyskytují závažné chyby. Při využívání poznatků pro výklad a hodnocení jevů je nesamostatný. V logice myšlení se vyskytují závažné chyby, myšlení není tvořivé. Jeho ústní a písemný projev má vážné nedostatky ve správnosti, přesnosti a výstižnosti. V kvalitě výsledků jeho činnosti a v grafickém projevu se projevují nedostatky, grafický projev je málo estetický. Závažné nedostatky a chyby dovede žák s pomocí učitele opravit. Při samostatném studiu má velké těžkosti.

Stupeň 5 (nedostatečný)

Žák si požadované poznatky neosvojil uceleně, přesně a úplně, má v nich závažné a značné mezery. Jeho dovednost vykonávat požadované intelektuální a motorické činnosti má velmi podstatné nedostatky. V uplatňování osvojených vědomostí a dovedností při řešení teoretických a praktických úkolů se vyskytují velmi závažné chyby. Při výkladu a hodnocení jevů a zákonitostí nedovede své vědomosti uplatnit ani s podněty učitele. Neprojevuje samostatnost v myšlení, vyskytují se u něho časté logické nedostatky. V ústním a písemném projevu má závažné nedostatky ve správnosti, přesnosti i výstižnosti. Kvalita výsledků jeho činnosti a grafický projev mají vážné nedostatky. Závažné nedostatky a chyby nedovede opravit ani s pomocí učitele. Nedovede samostatně studovat.

Klasifikace ve vyučujících předmětech s převahou praktického zaměření.

Převahu praktické činnosti mají pracovní činnosti, informatika a jim podobné předměty.

Při klasifikaci se sleduje zejména:

- vztah k práci, k pracovnímu kolektivu a k praktickým činnostem,
- osvojení praktických dovedností a návyků, zvládnutí účelných způsobů práce,
- využití získaných teoretických vědomostí v praktických činnostech,
- aktivitu, samostatnost, tvořivost, iniciativu v praktických činnostech,
- kvalitu výsledků činností,
- organizaci vlastní práce a pracoviště, udržování pořádku na pracovišti,
- dodržování předpisů o bezpečnosti a ochraně zdraví při práci a péče o životní prostředí,
- hospodárné využívání surovin, materiálů, energie, překonávání překážek v práci.

Vzdělávací výsledky se klasifikují podle těchto kritérií:

Stupeň 1 (výborný)

Žák soustavně projevuje kladný vztah k práci, k pracovnímu kolektivu a k praktickým činnostem. Pohotově, samostatně a tvořivě využívá získané teoretické poznatky při praktické činnosti. Praktické činnosti vykonává pohotově, samostatně uplatňuje získané dovednosti a návyky. Bezpečně ovládá postupy a způsoby práce; dopouští se jen menších chyb, výsledky jeho práce jsou bez závažnějších nedostatků. Účelně si organizuje vlastní práci, udržuje pracoviště v pořádku. Uvědoměle dodržuje předpisy o bezpečnosti a ochraně zdraví při práci a aktivně se stará o životní prostředí. Hospodárně využívá suroviny, materiál, energii.

Stupeň 2 (chvalitebný)

Žák projevuje kladný vztah k práci, k pracovnímu kolektivu a k praktickým činnostem. Samostatně, ale méně tvořivě a s menší jistotou využívá získané teoretické poznatky při praktické činnosti. Praktické činnosti vykonává samostatně, v postupech a způsobech práce se nevyskytují podstatné chyby. Výsledky jeho práce mají drobné nedostatky. Účelně si organizuje vlastní práci, pracoviště udržuje v pořádku. Uvědoměle udržuje předpisy o bezpečnosti a ochraně zdraví při práci a stará se o životní prostředí. Při hospodárném využívání surovin, materiálů a energie se dopouští malých chyb. Překážky v práci překonává s občasnou pomocí učitele.

Stupeň 3 (dobrý)

Žák projevuje vztah k práci, k pracovnímu kolektivu a k praktickým činnostem s menšími výkyvy. Za pomocí učitele uplatňuje získané teoretické poznatky při praktické činnosti. V praktických činnostech se dopouští chyb a při postupech a způsobech práce potřebuje občasnou pomoc učitele. Výsledky práce mají nedostatky. Vlastní práci organizuje méně účelně, udržuje pracoviště v pořádku. Dodržuje předpisy o bezpečnosti a ochraně zdraví při práci a v malé míře přispívá k tvorbě a ochraně životního prostředí. Na podněty učitele je schopen hospodárně využívat suroviny, materiály a energii. Překážky v práci překonává jen s častou pomocí učitele.

Stupeň 4 (dostatečný)

Žák pracuje bez zájmu a vztahu k práci, k pracovnímu kolektivu a praktickým činnostem. Získané teoretické poznatky dovede využít při praktické činnosti jen za soustavné pomoci učitele. V praktických činnostech, dovednostech a návycích se dopouští větších chyb. Při volbě postupů a způsobů práce potřebuje soustavnou pomoc učitele. Ve výsledcích práce má závažné nedostatky. Práci dovede organizovat za soustavné pomoci učitele, méně dbá o pořádek na pracovišti. Méně dbá na dodržování předpisů o bezpečnosti a ochraně zdraví při práci a o životním prostředí. Porušuje zásady hospodárnosti využívání surovin, materiálů a energie. Překážky v práci překonává jen s pomocí učitele.

Stupeň 5 (nedostatečný)

Žák neprojevuje zájem o práci a vztah k ní, ani k pracovnímu kolektivu a k praktickým činnostem. Nedokáže ani s pomocí učitele uplatnit získané teoretické poznatky při praktické činnosti. V praktických činnostech, dovednostech a návycích má podstatné nedostatky. Nedokáže postupovat při práci ani s pomocí učitele. Výsledky jeho práce jsou nedokončené, neúplné, nepřesné, nedosahují předepsané ukazatele. Práci na pracovišti si nedokáže zorganizovat, nedbá na pořádek na pracovišti. Neovládá předpisy o ochraně zdraví při práci a nedbá na ochranu životního prostředí. Nevyužívá hospodárně surovin, materiálů a energie.

Klasifikace ve vyučovacích předmětech s převahou výchovného zaměření

Převahu výchovného zaměření má zejména tělesná výchova, hudební výchova, výtvarná výchova. Žák částečně uvolněný z tělesné výchovy se při částečném uvolnění nebo úlevách doporučených lékařem klasifikuje s přihlédnutím ke zdravotnímu stavu.

Při klasifikaci v předmětech s převahou výchovného zaměření se v souladu s požadavky učebních osnov hodnotí:

- stupeň tvořivosti a samostatnosti projevu,
- osvojení potřebných vědomostí, zkušeností, činností a jejich tvořivá aplikace,
- poznání zákonitostí daných činností a jejich uplatňování ve vlastní činnosti,
- vztah žáka k činnostem a zájem o ně,
- s přihlédnutím ke zdravotnímu stavu žáka jeho všeobecná tělesná zdatnost.

Vzdělávací výsledky se klasifikují podle těchto kritérií:

Stupeň 1 (výborný)

Žák je v činnostech velmi aktivní. Pracuje tvořivě, samostatně, plně využívá své osobní předpoklady a velmi úspěšně, podle požadavků osnov je rozvíjí v individuálních a kolektivních projevech. Jeho projev je esteticky působivý, originální, procítěný, v branné a tělesné výchově přesný. Osvojené vědomosti, dovednosti a návyky aplikuje tvořivě. Má výrazně aktivní zájem o umění, estetiku, brannost a tělesnou kulturu a projevuje k nim aktivní vztah. Úspěšně rozvíjí svůj estetický vkus, tělesnou zdatnost.

Stupeň 2 (chvalitebný)

Žák je v činnostech aktivní, tvořivý, převážně samostatný na základě využívání svých osobních předpokladů, které úspěšně rozvíjí v individuálním a kolektivním projevu. Jeho projev je esteticky působivý a má jen menší nedostatky z hlediska požadavků osnov. Žák tvořivě aplikuje osvojené vědomosti, dovednosti a návyky v nových úkolech. Má aktivní zájem o umění, o estetiku, brannost a tělesnou zdatnost. Rozvíjí si v požadované míře estetický vkus, brannost a tělesnou zdatnost.

Stupeň 3 (dobrý)

Žák je v činnostech méně aktivní, tvořivý, samostatný a pohotový. Nevyužívá dostatečně své schopnosti v individuálním a kolektivním projevu. Jeho projev je málo působivý, dopouští se v něm chyb. Jeho vědomosti a dovednosti mají četnější mezery a při jejich aplikaci potřebuje pomoc učitele. Nemá dostatečný aktivní zájem o brannost a tělesnou kulturu. Nerozvíjí v požadované míře svůj estetický vkus, brannost a tělesnou zdatnost.

Stupeň 4 (dostatečný)

Žák je v činnostech málo aktivní a tvořivý. Rozvoj jeho schopností a jeho projev jsou málo uspokojivé. Úkoly řeší s častými chybami. Vědomosti a dovednosti aplikuje jen se značnou pomocí učitele. Projevuje velmi malou snahu a zájem o činnosti, nerozvíjí dostatečně svoji brannost a tělesnou zdatnost.

Stupeň 5 (nedostatečný)

Žák je v činnostech převážně pasivní. Rozvoj jeho schopností je neuspokojivý. Jeho projev je povětšině chybný a nemá estetickou hodnotu. Minimální osvojené vědomosti a dovednosti nedovede aplikovat. Neprojevuje zájem o práci a nevyvíjí úsilí rozvíjet svůj estetický vkus, brannost a tělesnou zdatnost.

Kritéria pro klasifikaci žáků při skupinové práci

Stupeň 1 (výborný)

Žák se projevuje samostatně, iniciativně a tvořivě. Projevuje organizátorské schopnosti, ochotně se ujímá vedení skupiny a usměrňuje další žáky ve skupině. Jeho myšlení a jednání vede ke správnému výsledku v rámci zadaného úkolu.

Stupeň 2 (chvalitebný)

Žák pracuje samostatně a pohotově a reaguje produktivně na menší podněty vedoucího skupiny. Jeho samostatná činnost vede k dosažení správného výsledku v rámci zadaného úkolu.

Stupeň 3 (dobrý)
Žák při vykonávání požadované činnosti ve skupině projevuje nedostatky, které je schopen korigovat za pomoci vedoucího skupiny. Je méně iniciativní, v jeho myšlení se vyskytují chyby, které mohou negativně ovlivnit výsledek práce.

Stupeň 4 (dostatečný)

Žák i přes vedení a pomoc vedoucího skupiny se dopouští závažných chyb. Je málo samostatný, není tvořivý a není schopen sám přispět ke zdárnému zvládnutí úkolů ve skupině.

Stupeň 5 (nedostatečný)
Žák je zcela nesamostatný, i pod vedením se dopouští závažných chyb. Své chyby nedokáže opravit ani s pomocí ostatních žáků ve skupině. Nepodílí se na práci skupiny a tím ani na jejím výsledku.

Kritéria pro hodnocení žáků při práci na projektech

Kritéria jsou stejná jako u skupinové práce a k tomu ještě navíc:

Stupeň 1 (výborný)
Žák je koordinátorem práce na projektu, zodpovídá za postup prací, vyhledávání informací, plnění dílčích úkolů a včasné splnění termínů.

Stupeň 2 (chvalitebný)
Žák se řídí pokyny koordinátora a na základě menších podnětů pracuje zcela samostatně a bezchybně.

Stupeň 3 (dobrý)
Žák je schopen pracovat samostatně pouze pod vedením koordinátora, který koriguje jeho chyby a usměrňuje průběh práce.

Stupeň 4 (dostatečný)
Žák je schopen pracovat pouze pod neustálým vedením koordinátora, při práci dělá závažné chyby, které musí být ostatními napravovány.

Stupeň 5 (nedostatečný)
Žák není schopen splnit požadované úkoly ani pod vedením koordinátora. Pro projektovou práci není přínosem, ale brzdou.

Slovní hodnocení

1. Klasifikaci výsledků vzdělávání žáka v jednotlivých předmětech a chování žáka lze doplnit slovním hodnocením, které bude obsahovat i hodnocení klíčových kompetencí vymezených Rámcovým vzdělávacím programem pro základní vzdělávání.
2. Při použití slovního hodnocení se výsledky vzdělávání žáka v jednotlivých povinných a nepovinných předmětech stanovených školním vzdělávacím programem hodnotí tak, aby byla zřejmá úroveň vzdělání žáka, které dosáhl zejména ve vztahu k očekávaným výstupům jednotlivých předmětů školního vzdělávacího programu, ke svým vzdělávacím a osobnostním předpokladům a věku. Slovní hodnocení zahrnuje posouzení výsledků vzdělávání žáka v jejich vývoji, ohodnocení přístupu žáka ke vzdělávání i v souvislostech, které ovlivňují jeho výkon, a naznačení dalšího rozvoje žáka; obsahuje také

zdůvodnění a doporučení, jak předcházet případným neúspěchům žáka a jak je překonávat. Výsledky vzdělávání žáka na konci prvního pololetí lze hodnotit souhrnně za všechny předměty. Slovní hodnocení lze použít i pro hodnocení chování žáka.

3. Škola převede slovní hodnocení do klasifikace nebo klasifikaci do slovního hodnocení v případě přestupu žáka na školu, která hodnotí odlišným způsobem, a to na žádost této školy nebo zákonného zástupce žáka. Škola, která hodnotí slovně, převede pro účely přijímacího řízení ke střednímu vzdělávání slovní hodnocení do klasifikace.
4. U žáka s vývojovou poruchou učení rozhodne ředitel školy o použití slovního hodnocení na základě žádosti zákonného zástupce žáka.
5. Výsledky vzdělávání žáka v jednotlivých povinných a nepovinných předmětech stanovených školním vzdělávacím programem jsou v případě použití slovního hodnocení popsány tak, aby byla zřejmá dosažená úroveň vzdělání žáka ve vztahu ke stanoveným cílům vzdělávání a k jeho vzdělávacím a osobnostním předpokladům.

Charakteristika klasifikačních stupňů pro žáky, u kterých bylo použito slovní hodnocení

klas. st.	učivo	úroveň myšlení	vyjadřování	aplikace, řešení	píle, zájem
1	**ovládá na výborné úrovni**	pohotový, bystrý, dobře chápe souvislosti	výstižné, přesné vyjadřování	spolehlivě, s jistotou, uvědoměle, užívá vědomostí, pracuje svědomitě, samostatně	aktivní, zájem
2	**ovládá**	uvažuje samostatně	celkem výstižně	užívá vědomostí a dovedností při řešení úkolů, malé, ne časté chyby	učí se svědomitě
3	**v podstatě ovládá**	menší samostatnost v myšlení	nedovede se dost přesně vyjádřit	úkoly řeší za pomoci učitele, s pomocí odstraňuje své chyby	v učení a práci nepotřebuje větších podnětů
4	**ovládá se značnými mezerami ve vědomostech**	myšlení nesamostatné	myšlenky vyjadřuje se značnými potížemi	dělá podstatné chyby, nesnadno je překonává	malý zájem o učení, potřebuje pobídky a pomoc
5	**neovládá**	myšlení nesamostatné	i na návodné otázky odpovídá nesprávně	praktické úkoly nedovede splnit ani za pomoci učitele	veškerá pomoc a pobízení jsou neúčinné

Ad C.) Celkové hodnocení

Celkové hodnocení žáka se na vysvědčení vyjadřuje výše uvedenými stupni.

Žák je hodnocen stupněm:

a) **prospěl(a) s vyznamenáním**, není-li v žádném z povinných předmětů stanovených školním vzdělávacím programem hodnocen na vysvědčení stupněm prospěchu horším než 2 - chvalitebný, průměr stupňů prospěchu ze všech povinných předmětů stanovených školním vzdělávacím programem není vyšší než 1,5 a jeho chování je hodnoceno stupněm velmi dobré; v případě použití slovního hodnocení nebo kombinace slovního hodnocení a klasifikace postupuje škola podle pravidel hodnocení žáků,

b) **prospěl(a)**, není-li v žádném z povinných předmětů stanovených školním vzdělávacím programem hodnocen na vysvědčení stupněm prospěchu 5 - nedostatečný nebo odpovídajícím slovním hodnocením,

c) **neprospěl(a)**, je-li v některém z povinných předmětů stanovených školním vzdělávacím programem hodnocen na vysvědčení stupněm prospěchu 5 - nedostatečný nebo odpovídajícím slovním hodnocením nebo není-li z něho hodnocen na konci druhého pololetí,

d) **nehodnocen(a)**, není-li možné žáka hodnotit z některého z povinných předmětů stanovených školním vzdělávacím programem na konci prvního pololetí.

Jestliže je žák z výuky některého předmětu v prvním nebo ve druhém pololetí uvolněn, uvádí se na vysvědčení místo hodnocení slovo "uvolněn(a)".

Nelze-li žáka z některého nebo ze všech předmětů v prvním nebo ve druhém pololetí hodnotit ani v náhradním termínu, uvádí se na vysvědčení místo hodnocení slovo "nehodnocen(a)".

Výchovná opatření

1. Výchovnými opatřeními jsou pochvaly nebo jiná ocenění a kázeňská opatření.
2. **Ředitel školy** může na základě vlastního rozhodnutí nebo na základě podnětu jiné právnické či fyzické osoby žákovi po projednání v pedagogické radě **udělit pochvalu** nebo jiné ocenění za mimořádný projev lidskosti, občanské nebo školní iniciativy, záslužný nebo statečný čin nebo za mimořádně úspěšnou práci.
3. **Třídní učitel** může na základě vlastního rozhodnutí nebo na základě podnětu ostatních vyučujících žákovi po projednání s ředitelem školy **udělit pochvalu** nebo jiné ocenění za výrazný projev školní iniciativy nebo za déletrvající úspěšnou práci.
4. Při porušení povinností stanovených Školním řádem lze podle závažnosti tohoto porušení žákovi **uložit kázeňské opatření**:

    a) napomenutí třídního učitele,

b) důtku třídního učitele,
c) důtku ředitele školy.

Napomenutí třídního učitele ukládá třídní učitel bezprostředně po přestupku, kterého se žák dopustí:

např.

- pozdní příchody do školy (později než 5 minut před zahájením vyučování)
- pozdní příchody do hodin bez řádného zdůvodnění
- neukázněný přesun do učeben
- zbytečné zdržování se v šatnách po vyučování
- neomluvená absence do 2 vyučovacích hodin
- nepřezouvání
- vyrušování při vyučování
- nerespektování pokynů učitelů a zaměstnanců školy
- neukázněné chování v budově a před budovou školy
- neslušné chování, užívání vulgárních výrazů
- používání mobilních telefonů, audio a video přehrávačů, apod. ve výuce
- žvýkání při hodině
- úmyslné poškozování učebnic, pomůcek, školního zařízení
- zapomínání pomůcek, domácích úkolů…
- opakované neplnění žákovské služby (tabule, pořádek ve třídě, zamykání, šatny apod.)
- jiné podobné přestupky proti Školnímu řádu.

Důtku třídního učitele udělí třídní učitel po projednání a se souhlasem ředitele školy za závažnější či opakované porušení Školního řádu, norem slušnosti, atd. Důtka třídního učitele se uděluje před kolektivem třídy.

Důtku třídního učitele může udělit třídní učitel:

např.

- za opakované, soustavné nebo pokračující porušování Školního řádu
- za porušování zásad chování
- za neomluvenou absenci v rozsahu do 8 vyučovacích hodin (1 den)

- za nevhodné chování ke spolužákům a zaměstnancům školy
- za ničení školního majetku
- jiné podobné přestupky proti Školnímu řádu

Důtku ředitele školy uděluje ředitel školy po projednání v pedagogické radě za opakovaná vážná provinění proti Školnímu řádu, proti normám slušnosti. O udělení písemně informuje zákonné zástupce ředitel školy prostřednictvím třídního učitele.

Důtku ředitele školy uděluje ředitel školy:

např.

- za neomluvenou absenci
- za nevhodné chování ke spolužákům a zaměstnancům školy
- za zneužití hesla a uživatelského jména ke vstupu do školní matriky
- za falšování zápisů v žákovské knížce či údajů ve školní matrice či komunikačním systému školy
- za vědomé a záměrné ničení školního majetku
- za vulgární urážky učitelů, zaměstnanců školy a spolužáků
- za prokázané šikanování (fyzické, psychické, kyberšikanu)
- za záměrné lhaní při projednávání přestupků
- za neuposlechnutí pokynů učitele při školních akcích, při nichž je třeba dbát na zvýšenou opatrnost a ochranu zdraví (tělesná výchova, plavecký výcvik, výlet, exkurze, lyžařský výcvik, sportovní soustředění, kulturní akce, přesun po komunikacích, činnosti v městském parku, tematická vycházka apod.)
- za záměrné nebezpečné jednání, jehož výsledkem může být poškození zdraví vlastního nebo spolužákova či jiné osoby
- za prokázanou krádež ve škole
- za prokázané nošení zbraní a nebezpečných předmětů do školy
- za prokázanou konzumaci návykových látek (alkohol, cigarety, drogy), jejich nošení a distribuci ve škole
- za nedovolené opuštění školy v průběhu vyučování
- jiné přestupky proti Školnímu řádu.

Způsob hodnocení žáků se speciálními vzdělávacími potřebami a nadaných žáků

Hodnocení žáků se speciálními vzdělávacími potřebami

1. Žákem se speciálními vzdělávacími potřebami je osoba se zdravotním postižením, zdravotním znevýhodněním nebo sociálním znevýhodněním. Zdravotním postižením je pro účely školských přepisů mentální, tělesné, zrakové nebo sluchové postižení, vady řeči, souběžné postižení více vadami, autismus a vývojové poruchy učení nebo chování. Zdravotním znevýhodněním zdravotní oslabení, dlouhodobá nemoc nebo lehčí zdravotní poruchy vedoucí k poruchám učení a chování, které vyžadují zohlednění při vzdělávání. Sociálním znevýhodněním je rodinné prostředí s nízkým sociálně kulturním postavením, ohrožení sociálně patologickými jevy, nařízená ústavní výchova nebo uložená ochranná výchova, nebo postavení azylanta a účastníka řízení o udělení azylu na území České republiky.
2. Žáci se speciálními vzdělávacími potřebami mají právo na vytvoření nezbytných podmínek při vzdělávání i klasifikaci a hodnocení.
3. Při hodnocení žáků a se speciálními vzdělávacími potřebami se přihlíží k povaze postižení nebo znevýhodnění. Vyučující respektují doporučení psychologických vyšetření žáků a uplatňují je při klasifikaci a hodnocení chování žáků a také volí vhodné a přiměřené způsoby získávání podkladů.
4. U žáka s vývojovou poruchou učení rozhodne ředitel školy o použití slovního hodnocení na základě žádosti zákonného zástupce žáka. Výsledky vzdělávání žáka v základní škole speciální se hodnotí slovně.
5. Pro zjišťování úrovně žákových vědomostí a dovedností volí učitel takové formy a způsoby, které odpovídají schopnostem žáka a na něž nemá porucha negativní vliv.
6. Kontrolní práce a diktáty píší tito žáci po předchozí přípravě. Pokud je to nutné, nebude dítě s vývojovou poruchou vystavováno úkolům, v nichž vzhledem k poruše nemůže přiměřeně pracovat a podávat výkony odpovídající jeho předpokladům.
7. Vyučující klade důraz na ten druh projevu, ve kterém má žák předpoklady podávat lepší výkony. Při klasifikaci se nevychází z prostého počtu chyb, ale z počtu jevů, které žák zvládl.
8. Klasifikace byla provázena hodnocením, tj. vyjádřením pozitivních stránek výkonu, objasněním podstaty neúspěchu, návodem, jak mezery a nedostatky překonávat.
9. Všechna navrhovaná pedagogická opatření se zásadně projednávají s rodiči a jejich souhlasný či nesouhlasný názor je respektován.
10. V hodnocení se přístup vyučujícího zaměřuje na pozitivní výkony žáka a tím na podporu jeho poznávací motivace k učení namísto jednostranného zdůrazňování chyb.

Hodnocení nadaných žáků

1. Ředitel školy může mimořádně nadaného nezletilého žáka přeřadit do vyššího ročníku bez absolvování předchozího ročníku. Podmínkou přeřazení je vykonání zkoušek z učiva nebo části učiva ročníku, který žák nebo student nebude absolvovat. Obsah a rozsah zkoušek stanoví ředitel školy.

2. Individuálně vzdělávaný žák koná za každé pololetí zkoušky z příslušného učiva, a to ve škole, do níž byl přijat k plnění povinné školní docházky. Nelze-li individuálně vzdělávaného žáka hodnotit na konci příslušného pololetí, určí ředitel školy pro jeho hodnocení náhradní termín, a to tak, aby hodnocení bylo provedeno nejpozději do dvou měsíců po skončení pololetí. Ředitel školy zruší povolení individuálního vzdělávání, pokud žák na konci druhého pololetí příslušného školního roku neprospěl, nebo se jeho prospěch v některém vyučovacím předmětu významně zhoršil nebo nelze-li žáka hodnotit na konci pololetí ani v náhradním termínu.

Výstupy hodnocení

- Průběžné záznamy hodnocení z jednotlivých předmětů v žákovské knížce žáka.
- Výpis z vysvědčení za 1. pololetí školního roku.
- Vysvědčení na konci školního roku.
- Statistika klasifikace všech tříd ve všech předmětech v pololetí a na konci školního roku.
- Vyhodnocení výsledků vstupních a srovnávacích prověrek a evaluačních testů.
- Hodnotící zprávy vedoucích metodických orgánů (2 za rok).

Další informace jsou uvedeny ve Školním řádu v kapitole Pravidla pro hodnocení výsledků vzdělávání žáku.